9 770130 102202

AYLIK KÜLTÜR-FİZİK DERGİSİ Mayıs 1998 Sayı: 48 Fiyatı: 275.000 TL. *(KDV dahil)*

ÖKÜZ

beni böyle sev seveceksen olduğum gibi göreceksen

Kanat Güner
"Sahneye girmem gereken yeri ayarlayamadım ama çıkmam gereken yeri biliyorum."

küçük iskender
"Asıl tehlikelisi sanırım insanı keyif verici madde olarak kullanmaktır."

ÖKÜZ 2 YAŞINDA

Akşamsefası

Öküz 2 Yaşında

Öküz Mutfağından Enstanteneler...

haftalık
kültür-fizik
derginiz öküz,
10 mayıs 1996
tarihinde yayın
hayatına başladı...
ilk 31 sayısı
haftalık olarak çıktı..
sonra, ocak 1997
tarihinden
itibaren de aylık oldu
öküz,
bir dergi ömrü için
çok kısa sayılabilecek
bir zaman dilimi içinde
vazgeçilmez bir tiryakilik
haline geldi. öküz
hem haftalıkken,
hem de aylıkken
alanının en çok
okunan dergisi oldu.
amaan..
fazla söze ne hacet..
öküz'ü, öküz yapan
siz, biz, hepimiz değil miyiz..
bizi, bize anlatmak
ne tuhaf...
bu arada ilk sayıdan
son sayıya kadar
öküze saman ve su veren,
yazar-çizer, sanatçı
dostlarımıza, mektup,
telefon ve fakslarıyla
desteklerini bir an olsun
bizden esirgemeyen
öküz'ün gerçek sahibi
okurlarımıza
teşekkürü bir borç biliriz...
öküz artık dağdan
bayırdan trene bakmıyor,
treni sürüyor..
öküz,
yazar-çizerleri aynı zamanda,
işçi, memur, transseksüel, militan,
öğrenci, hayatkadını, reklamcı,
göçmen, müntehir, damat,
tiyatrocu, öğretim görevlisi, kürt,
aristokrat, seyyar satıcı,
televizyoncu, filozof, eroinman,
hırsız, tır şoförü, müzisyen,
eşcinsel, ev kadını, fikir suçlusu,
mahkûm, sürgün, ingiliz,
ölü yıkayıcısı, ermeni, tinerci ve
benzeri de olabilen bir dergi...
daha nice yıllara, hep birlikte...

met üst

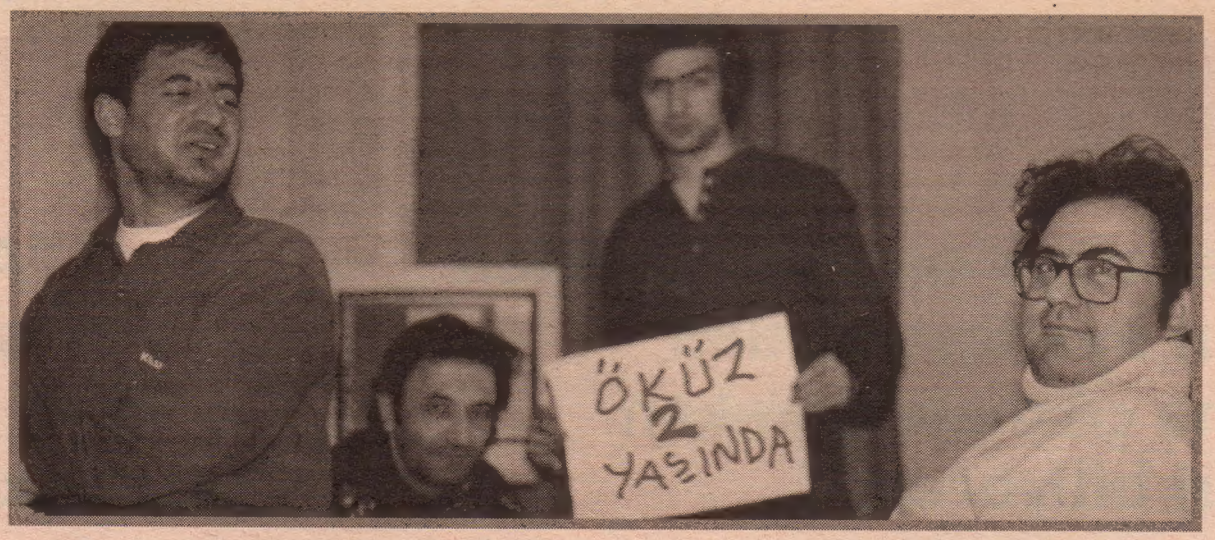

Soldan sağa, Cebrail Okçu, Ayhan Erdoğan, Mustafa Devrim Özdinç ve Met-Üst, her zamanki gibi kesintisiz 72 saat sabahlayarak, harala gürele çalışılmış üç günün öğle saatlerinde artık iyice pelteleşmiş fakir ama gururlu halleriyle görülüyorlar...Dergimizin çiçeği Hatice Meryem ise hem fotoğrafımızı çekip hem de Öküz Junior'ı uyutmaya götürdüğünden fotoğrafta görülmüyor...

Biz çalışırken dizgici kardeşimiz Cebrail ile Fatma bu arada çoktan evlenmişler bile. İkisine de ömür ve öküz boyu mutluluklar diler, bir Sobakava yastıkta kocamalarını ve hatta gerekirse 15 kupona lazer bıçakla cinnet getirmelerini temenni ederiz...

Öküz personeli bir yemek molasında kardeş kardeş tıkınırken...

Ve Kanat'la mutlu günlerinden birinde beraberken...

Şimdilik ÖKÜZ mutfağından alelacele elimize geçen fotoğraflar bunlar. Önümüzdeki ay, tüm yazar ve çizer arkadaşlarımızla ÖKÜZ'ün ikinci yaşını kutlayacağız. Hem de yarım ekmeğe köfte ve ayranlı bir kokteylle...

Akşamsefası

Kimler 68'li

ORAL ÇALIŞLAR

Şimdiki gençler yürür mü? Yürüseler bile bizim gibi yürürler mi? Biz parka, postal yürürdük. Ayaklarımız yara bere içinde kalırdı. Onlar çekerler adidasları, hızlı hızlı yürürler. Gece olunca da kendilerine dans edecek bir bar ararlar. Biz ise gece vakti, konaklayacak köy arar, "Zahit bizi tan eyleme" diye türkü söylerdik.

Bir gün bizim gazetede 68'liler üzerine bir yazı çıkmıştı. Arkadaşlarımızdan birisi yanıma gelip endişeli endişeli baktı ve "Ağabey sen '68 doğumlu musun?" diye sordu. Ne dediğini anlamamıştım. Bir kaç cümle daha konuşunca ortaya çıktı ki, o, '68'liden 1968 yılında doğanları anlıyormuş. Oldu bitti, zaten bu '68'in ne olduğunu bizim millet anlayamadı.

68'i de anlamadık, 68'liyi de. Bunun üzerine kim '68'li diye bir araştırma yapmaya karar verdim. 1968 yılında bizim okulda, yani Ankara Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde kimlerin okuduğunu düşünmeye başladım. Listeyi çıkarınca anladım ki, 68 işi karışık. Alın size bir 68'li listesi: Başbakan **Mesut Yılmaz,** TBMM Başkanvekili **Uluç Gürkan,** eski TRT Genel Müdürlerinden **Cem Duna,** gazeteci yazarlar **Ertuğrul Özkök, Hasan Cemal, Cengiz Çandar, Şahin Alpay** eski bakanlardan **Mehmet Keçeciler, Hasan Celal Güzel, Veysel Atasoy,** İzmir'in anlı şanlı Belediye Başkanı **Burhan Özfatura,** NTV Genel Yönetmeni **Nuri Çolakoğlu.** Düşündükçe aklıma daha bir yığın 68'li Siyasallı geliyor. Örneğin geçen yıl yitirdiğimiz İMKB Başkanı **Tuncay Artun** da 68'in Siyasallılarındandı.

Bu listeyi görünce şaşırıp kalmışsınızdır. Bunlar mı 68'li diye. Öyle ya son zamanlarda hep onlar 68'i anlatıyorlar. 68 üzerine değerlendirme yapıyorlar. Bu kuşak üzerine ileri geri konuşup duruyorlar. Başka Siyasallı 68'li yok muydu? diye sorabilirsiniz.

Tabii ki vardı. Onların bir kısmı şimdi aramızda değil. 12 Mart 1971 askeri darbesinden sonra Maltepe'de öldürülen **Hüseyin Cevahir, Mahir Çayan,** belki bugün hiçbirinizin ismini bile anımsamadığı Kızıldere'de öldürülen **Sebahattin Kurt** da 68'liydi.

O günlere yeniden dönüyorum. Yukarıdaki anlı şanlı 68'liler ne yapıyorlardı diye düşünmeye başlıyorum. **Ertuğrul Özkök'**ü hatırlamaya çalışıyorum. Geçenlerde, Mahir'le ilgili bir anısını yazmış ve onun acımasızlığı üzerine öyküler döktürmüştü. Garibime gitti, ben o dönemde Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde Sosyalist Fikir Kulübü Başkanıydım. Öğrencileri temsilen Fakülte Yönetim Kurulu üyesiydim. DEV-GENÇ yöneticisiydim. Ertuğrul'u bir türlü anımsayamadım. Bir TV programında, yoksa Ertuğrul'la aranızda fraksiyon ayrılığı mı vardı ki böyle konuşuyorsun dediler. Güldüm, keşke olsaydı, o zaman onun da işlerin ucundan tutmuş olduğunu hatırlardım dedim.

Deniz Gezmiş olsa bu tartışmalara acaba ne derdi? O zaman öyle '68'liler diye bir adet yoktu. Mutlaka bizimle alay ederdi. Zaten o hep hayatın gırgırındaydı. En zor zamanlarda bile yaşamın hoş bir yanını yakalar, topluluğa neşe katardı. Mamak'ta idam edilmelerinden sanırım bir kaç ay önceydi. Ayrı ayrı koğuşlarda kalıyorduk. Bir gece bizim koğuşun kapısı acı acı çaldı. Nöbetçi arkadaş mazgal deliğini açtı, şişko gardiyan **Nafiz** kapıdaydı. "Deniz Oral'ı çağırıyor, çok önemliymiş" dedi. Gece yarısı ne olabilirdi? Ayrıca gece vakti bir koğuştan başka bir koğuşa geçmek çok zordu. Yedi sekiz zincirli kapı aşılmak zorundaydı.

Gözlerimi oğuşturarak mazgaldan gardiyan Nafiz'e baktım. "Gel gel, her şey ayarlandı, Deniz seni görmek istiyor" deyince iyice telaşlandım. Üstümü başımı çekiştirdim, uyku sersemi Nafiz'in peşine düştüm. Kilitler, üzerindeki koca koca sürgüler, zincirler açılıyor, ilerliyorduk. Sonunda Deniz'lerin kaldığı hücrelerin kapısına geldik. O da açıldı. Ben de heyecan artmıştı. Baktım **Deniz Gezmiş** ve bir kaç arkadaşı bir hücrede, toplanmışlardı. Ortalarında aynı davadan yargılandıkları **Semih Orcan** duruyordu.

Hâlâ ne olduğunu anlamamıştım. Deniz yanıma geldi, elini omuzuma attı, bütün ciddiyetiyle "Oral'cığım, Semih'in böbrekleri ağrıyor. Bütün gece uyumadı. Düşündük gece vakti elimizden bir şey gelmedi. Seni çağırmaya karar verdik. Sen şuna bir akapunktur yap da, çocuk ağrılarından kurtulsun." dedi. Bu ciddiyetin ardından hep birlikte kahkahalar attılar. Ben yüzlerine baktım, Mao'cuydum ve Çin usulü tedavi akapunkturu düşünerek, geceyarısı bir muziplik yapmaya karar vermişlerdi. Bu kez ben de söylenmeyi bırakıp gülmeye başladım.

68, sonra 98, yani bizim öykülerin üzerinden 30 sene geçti. Benim oğlum 78 doğumlu, o 68'den 10 yıl sonra doğdu. Benim 68'li arkadaşlarım ekrana çıktıkça onu bir gülme tutuyor. Ne yapacağımı şaşırıyorum, "Baba, siz gerçekten bu ülkeyi yöneteceğinizi mi düşünüyordunuz?" diye soruyor. Ne söyleyeceğimi bilemiyorum. Çocuğa nasıl anlatsam, ne desem diye düşünüp duruyorum. "Yönetiyorsunuz ya" derse ne cevap veririm. "Devrim yapacaktık, olmadı" desem, kerata daha fazla gülecek, "Bunlarla mı?" diyecek.

Şimdiki çocuklar, barlarda toplanıyorlar, bizim geçmiş hayallerimizle alay ediyorlar. Başka türlü eğlenip, başka türlü gülüyorlar. Hınzır hınzır sorular soruyorlar. Bir gün okula gidip kafalarına polis jopu yiyince şaşırıp kalıyorlar. O zaman dönüp "Siz olsanız ne yapardınız?" diye soruyorlar. Ben onlara, "Gerçekçi olun imkansızı isteyin" desem, eminim yine bir şey anlamayacaklar. Onlar başka imkansızlıkların peşindeler. Bizim imkansızlıklarımız başkaydı, onların ki başka.

Şimdi bizim '68'liler Samsun'dan Ankara'ya yürüyecekler. Tam bağımsızlık için 30 yıl önce yaptığımız Samsun'dan başlattığımız yürüyüşü tekrar edecekler. Şimdiki gençler yürür mü? Yürüseler bile bizim gibi yürürler mi? Biz parka, postal yürürdük. Ayaklarımız yara bere içinde kalırdı. Onlar çekerler adidasları, hızlı hızlı yürürler. Gece olunca da kendilerine dans edecek bir bar ararlar. Biz ise gece vakti, konaklayacak köy arar, "Zahit bizi tan eyleme" diye türkü söylerdik. Onlar, Acid mi dinlerler, Tekno mu dinlerler bilemiyorum. Bizimkiler hâlâ yürüyorlar, yürüyerek yolların aşınmayacağını bile bile. Şimdiki Cumhurbaşkanımız **Süleyman Demirel,** 68'de Başbakan'dı ve "yollar yürümekle aşınmaz" derdi.

Biz yürürdük dedim ya. O yıllarda İzmir'e ABD 6.Filosu gelmişti. Yine bir yürüme fırsatı çıkmıştı. Hepimiz koştura koştura İzmir'in yolunu tuttuk. Gündüzleri yağmur altında yürüyor, geceleri ABD'li askerleri avlamaya çıkıyorduk. O zaman silah, bomba yoktu. Elimizde sopalar, ABD'li arıyorduk. Kimisi ABD'li askerlerin şapkasını, kimisi kravatını alıp geliyordu, savaş ganimeti diye.

Bir gece, yine böyle bir grup eyleme çıkıyordu. Hava yağmurluydu, **Aktan İnce** gelip benim üzerimdeki siyah pardesüyü istedi. Hemen çıkarıp verdim. Gittiler, gece dönmediler, anlaşılan yakalanmışlardı. Bir gün sonra serbest kalıp Ege Üniversitesi kantinine döndüler. Epeyce Aktan dayak yemişti. Ben o yıllarda Samsun yürüyüşü sırasında hastalanmış ve tüberküloz olmuştum. O yıllarda tüberküloz tedavisi çok sayıda hapla yapılıyordu. Ben de her öğün 4'er tane hap yutuyordum. Bir hafta kadar orada kalacağımızı düşünerek her gün 12 hap hesabıyla çok sayıda hapı bir naylon torbaya doldurmuş ve pardesümün cebine yerleştirmiştim. Aktan'a pardesüyü verirken hapları almayı unutmuşum. Aktan polis tarafından yakalanınca üstünü aramışlar ve hap dolu bu naylon torbayı bulmuşlar. Aktan içinde ne olduğunu bilmiyor. Polisler, hap dolu torbayı bulunca, tamam diye çok sevinmişler. Hem komünist, hem hapçı bir eylemciyi yakaladıklarını düşünerek, Aktan'ın itiraf etmesini istemişler. Aktan ne desin, benim değil, dese olmayacak, o zaman bunlar kimin diye soracaklar. O da, benim adımı vermek istemeyince yemiş dayağı.

İşte böyle, bizler yürürdük. Yürür, yürür, sonra başımıza olmadık dertler gelirdi. Demirel de bize bakıp bakıp "Yürüsünler bakalım" derdi. O kanunları değiştirdi, onun değiştirdikleri yetmedi, askerler darbe yaptılar, yine değiştirdiler. Türkiye, o gün bugündür değiştirilip duruyor. 68 bir değişimin başlangıcıydı bile diyebiliriz. Değiştire değiştire bitiremediler. Olmayınca bir de çete kurup ortalığı iyice değiştirmeye karar verdiler. Sonra Demirel yeniden ortalığa çıkıp, "Devlet çete kurmaz" diyerek noktayı koydu. Artık Cumhurbaşkanımız da söylediğine göre, bu ülkede çete mete yok. 68'liler de Başbakan oldu. Eh artık bundan iyisi can sağlığı.

Yoksa Demirel'de mi 68'liydi? diye sorabilirsiniz. **Hasan Celal Güzel, Burhan Özfatura** 68'liyim derse, o neden demesin ki?

Herkes 68'lilere ne oldu diye sorup duruyor. Sorsunlar. Biz de sorup duruyoruz. Kafasına jop yiyen, Susurluk'tan paniğe kapılan sonunda, "Onlar haklı mıydı" diye düşünmeye başlıyor. Düşünsünler bakalım.

68 tartışması yapılırken hep Deniz'i düşünürüm. **Hasan Celal Güzel** 68'liymiş, **Ertuğrul Özkök** '68'liymiş desem nasıl bir tepki gösterirdi acaba? Şimdi ben bizim Leman'cıları, Öküz'cüleri biliyorum, bizimle gırgır geçecekler, "Siz birer muharip gazi oldunuz. Siz olsa olsa 69'lu" olursunuz diye.

Söylesinler bakalım.

Aksunsefasi

... MUSA KART

Nostalji

ŞAVKAR ALTINEL

"Michigan Gölü'nün kıyısında
küçük bir balıkçı köyünde doğdum"
şakasıydı savunma yöntemlerimizden biri
Michigan Gölü'nün kıyısında
geçen sıkıcı gençliğimizde.

Şimdi arabanın camından
ufka doğru uzanan çıplak
İngiliz kırlarına bakarken
bunu hatırlıyor ve şaşıyorum
içimdeki tok acıya.

İki kez yaralıyor bizi hayat:
Bir kez onu yaşadığımız,
bir kez de artık yaşamadığımız için.
Duyduğum en dayanılmaz şey
"Bir bakıma içimde
Auschwitz'e karşı nostalji var;
korkunç bir deneydi.
ama bir deneydi işte gene de."
demesiydi Primo Levi'nin,
tel gözlüğünün camları
stüdyo ışıklarının altında parlayarak,
kendini öldürmeden birkaç hafta önce.

Omzunu Kimse Benim Kadar Sevemez!

CEZMİ ERSÖZ

Anlamıştım benden birşeyler gizlediğini. Merakım içimi zayıflatsa da onun bu gizi kendiliğinden söylemesini bekliyordum. Aslında korkuyordum benden sakladığı sırdan. Çünkü bir hırsız gibi sevişiyordu benimle. Orada yokmuş gibi. Farkına varmadığım çok kıymetli bir yanımı bana hissettirmeden söküp almak ister gibiydi sanki...

Hep zamanı kolluyordu. Korkuyordu gecikmekten, zamandan; ikimizin de önünden koşmak istiyordu. Biteceğini anladığı için sanki kârlı çıkmak istiyordu bu ilişkiden.

Bense kendimi korumak için paranoyak bir mülk sahibi gibi gözetlemeye başlamıştım suçlu sevişmesini...

Bana yaranmak ve böylelikle belki de biraz daha zaman kazanmak için itiraf etti bir gece: **Ne olur beni affet, ama senin sadece omzunu seviyorum. Heryerini, bütün bedenini ve ruhunu aynı istekle sevmek isterdim ama inan başaramadım. Omzun herşeyin önüne geçti, büyüledi, kalbimi tutsak etti. Biliyorum alınıp kırılacağını bu yüzden elimden geldiğince sana hissettirmemeye çalıştım. Ama olmadı başaramadım... Sen de sanki bunu hissedip gizliden gizliye hissedip sevişirken ne zaman büyük bir hazla omzunu öpmeye başladığında kastın kendini, omzunu çekmeye çalıştın benden. Bunu farketmeden yapıyordun aslında... Ama birşey söyleyim sana, kimse benim kadar derinden sevemez omzunu, onun hiçbir omuza benzemezliğini benim kadar iyi hissettiremez. Bensiz omzun çok yalnız kalır, çok acı çeker, omzun beni çok özler,** dedi...

Bunları söyledikten sonra kurbanının çırpınışını seyretmek için geriye çekilen bir avcı gibi yatağın karşısındaki sandalyeye oturdu ve sırtını merak dolu ve ürkek bir incelikle dayadı arkaya...

Omzum sanki vücudumdan kopmuş gibiydi. O artık benden daha çok değer verilen, sevilen bir rakibimdi sanki. Aslında beni omzumla aldatan bu kadını hiç düşünmeden kovmam gerekiyordu o an. Ama bu sarsıcı itirafından sonra omzum öylesine üşümeye ve yalnızlık çekmeye başlamıştı ki buna cesaret edemedim. Ona ihtiyacım olduğunu garip bir boyun eğmişlikle susarak belli ettim. Çaresizliği iyi tercüme ederdi. Usulca yanıma uzandı. Kazanmış insanlara özgü o gözboyayan sevecenlikle fısıldadı: **Ne olur, hiç merak etme, hep özlediği yerde olacak omzun. Hiç üşümeyecek, hiç yalnızlık çekmeyecek. Ben ona bu güveni verdim, yeter ki sen bize izin ver, bizi kıskanma... Omzunla benim arama girme...**

Sonra da kendisine hayran ve tutkulu bir kedi gibi öpüp okşamaya başladı omzumu...

Artık o geceden sonra kendi yalnızlığımı, ürperişimi unutup omzumun derdine düşmüştüm.

Ne zaman omzum üşüse onu arıyordum...

Yine bana geldiği bir gece omzumu öperken gece lambasının ışığı sırtını aydınlattı aynamızda. Sabah güneşinin uyandırdığı bir nehir kadar güzel ve masumdu sırtı. O an karanlık bir hırsa kapılıp intikam almak geldi içimden. Sırtına bağlanmak istedim. Sırtı üşüdüğünde, sırtı yalnızlık çektiğinde onun da benim çektiklerimi çekmesini istedim. Günlerce sırtını hayal etmeye mecbur ettim kendimi. Ama anladım ki zorla aşk olmazmış. Onun benim omzuma bağlanıp sevdiği kadar, ben onun sırtına bağlanıp sevememiştim...

Çok merak ediyordum. Acaba omzumu ondan daha çok sevecek biri çıkacak mıydı karşıma...

Şimdi bana kalan sadece beklemekti...

Omzumu ondan daha çok sevip, daha çok hisseden biri çıkana kadar beklemek...

(Kanat Güner'i hep sevgiyle anacağız. Kendisiyle hiç tanışamadım. Ama yazılarından anladığım kadarıyla o kendisine karşı dürüst ve samimi olan bir insandı.)

(Ferhan Şensoy'un geçen ayki yazısı beni çok üzdü. Ne olursa olsun üslubu bu olmamalıydı. İnsan Hakları Derneği'ne ve özellikle kadınlara yönelik aşağılayıcı sözleri bir İnsan Hakları Derneği üyesi ve kadın dostu olarak beni çok yaraladı.)

*(Geçen ay röportaj yaptığım ilkokul öğretmeninin ismi yanlışlıkla Osman Övür diye çıkmıştır. Doğrusu **Osman Gür** olacaktı. Düzeltir, dizgi servisindeki arkadaşlarımın, özellikle yeni evlenen bilge ruhlu Cebrail'in gözlerinden öperim.)*

Akşamcafası

Bizim buraya yaşlılar gelir. Sapık koymuşum ben onların adını. Gençliğinde yapamamış, şimdi yapmak istiyorlar. Tiskinirim yaşlılardan. Yaşlıların daha kibar, daha olgun olması gerekir değil mi? Mesela 60 yaşlarında, 65 yaşlarındalar çokluk. Sapıklıkları onlar istiyor . Gençler daha iyiler.

Müşteriler Bana Yazar Mehtap Diyorlar Artık

MEHTAP KANDEMİR

Bayramın birinci günü çalıştım. Diş çıkardım. Bir diş ağrısı, ölüyorum. Yüzüm şişti. Her tarafta kapalı, arkadaşlarım ilaç aldılar. Sonra uzun boylu, yakışıklı, fiziği falan çok güzel, sarışın bir genç geldi. Gayet kibar, temiz giyimli, cep telefonu da var. Daha önce hiç gelmemişti. Çünkü ben gelenlerin çoğunu tanırım. Herhalde beni tanıyor, daha önceden geldi de unuttum, veyahutta hoşlandı diye düşündüm. Ama orada o kadar güzel, genç kızlar varken ben!?. Onlar hayret ettiler. Ben de şaşırdım. "Hoşgeldiniz" dedim. "Hoşbulduk, isminiz Mehtap değil mi?" dedi. Çıkardı bana beş milyon verdi. Sonra da elindeki dergiyi uzattı. İçeri girdiğinde de elindeydi ama ben gazete sandım. "Ne gazetesi" dedim. Ben gazeteleri müşterilere okuturum çünkü okumam yok. "Sizin derginiz" dedi. Beni merak etmiş. Dedim "ilk defa mı okuyorsunuz, çünkü her ay çıkar bu dergi". "Ben her ay okuyorum" dedi. Hatta beni öptü, "helal olsun cesaretlisin, kendini ezdirmiyorsun, haklarının peşine düşmüş bir kadınsın"dedi. "Niye korkayım, korkulu yaşamaktansa cesur ölmek..." dedim. "Bu şerefsizlerden ne korkacağım, onlar benden korksun"dedim. Gayet güzel işini yaptı, gitti. Gene geleceğini söyledi.

Benim bir tane müşterim var, gelir, her hafta gelir ama. Dergiyi getiren o değil. Okumuş. "Mehtap" dedi "dergiyi okudum, harika, gerçek, burada yaşadığının aynısı" dedi. Beni tanıyan müşterilerin hepsi dergiyi alıyor, çoğalıyor. Ben Karaköy'de dergiyi bulamadım, hemen bitiyor. Yani az gidiyormuş dergi oraya, yetişmiyormuş. İki gün içinde bitiyor. Bayii de böyle tam caddede, meydanda, hemen bitiyor yani aslında oraya daha çok göndermek gerekiyor.

Kimisi tanımak istiyor beni. Medyadan görmüş, dergide görmüş. Ama bir de gerçek yüzümü, gerçek kişiliğimi görmek isteyenler var.

Bayram günü hep gençler geldi. Çoluk çocuk, 18 yaşındakiler -allaah- hep oradaydı. Kimisi diyor, bir milyonum var, kimisi diyor bir buçuk milyonum var.

Şimdi bana Yazar Mehtap diyorlar. "Yazar nasılsın" diyorlar. Müşteriler koydu bana bu adı. En çok da beni beğeniyorlar, cümlelerimi, yazılarımı çok beğeniyorlar. Yani şöyle beğeniyorlar, "sen burada yaşıyorsun, yaşadığın için daha güzel yazıyorsun" diyorlar. "Senin burada nasıl bir insan olduğunu biliyoruz, aynısını dergide okuyoruz" diyorlar. Bir de geçen ayki yazımı okumuşlar "demek sen bizi kandırıyordun. Zevk almama hapı diye mide hapı içiyormuşsun ha"diyorlar. Ben de "ne yapayım bir gün de onca adamdan da zevk mi alınır" diyorum. İnsanlara ilgi gösteririm. Konuşmayı unutmayayım diye konuşkanımdır, sempatiğimdir. Dert yananları hep dinlerim. Gelenler daha önce de söyledim işlerinden, karılarından dertlenirler. Dert yanmayanlar bir tek gençler. Dünya yansa umurlarında değil. Asker gençler anılarını anlatıyorlar. Onlara da çok acıyorum. Hep onlara diyorum "Allah korusun". Her neyse onlar da duamı alır yani.

Hiç unutamadığım şey şunlar oluyor: Mesela çalıştığı işyerinde sorunu oluyor, aylığını alamıyor, alsa da geçinemiyor. Bunlar kendilerini içkiye vermiş, diyorum, "bundan sana yarar olmaz." Ben hiç içmiyorum. Arada bir yanında meyve suyu olursa. Ama içkicilerle ben daha iyi anlaşıyorum. İki misli ağlıyorlar, bu sefer ben de başlıyorum ağlamaya. O iş önemli değil yani rahatlamak önemli. Gençler sevdiği, nişanlandığı kızı arkadaşı ile görüyor, gelip bunları anlatıyorlar. Ayni Güzin Abla'dan daha fazla anlatıyorlar.

Ben bu hayatta çalışıyorum diye üzülmüyorum. Asla üzülmüyorum. Bilhassa gurur duyuyorum. Yanlış anlamayın yani, ister de yanlış anlayın. Çünkü ne mutlu ki bana bunları yaşayabiliyorum. Yaşayamayanlar da var. Ben yaşamayı seven bir insanım.

Her an bir bomba gibi patlayabilirim. Sabah 10'dan gece 11'e kadar ayakta dikilmek ne demek? Ayaklarımız nasıl şiş. Oturmak yok, çünkü sandalye yok. Merdiven de dar, iki kişi yanyana oturamıyor. Her geçen için kalkmak zorundayız.

Oradan ayrılmak isteyenlere patron karışmaz. İster gel, ister gelme. Yalnız Matild genç kızları borçlandırıyor. Gitmesin, başka yerde çalışmasın diye, o kız ona köle olsun diye. O kızların aklına şaşayım ben. Çalışma, git bir Müslümanın yanında çalış.

Bizim buraya yaşlılar gelir. Sapık koymuşum ben onların adını. Gençliğinde yapamamış, şimdi yapmak istiyorlar. Tiskinirim yaşlılardan. Yaşlıların daha kibar, daha olgun olması gerekir değil mi? Mesela 60 yaşlarında, 65 yaşlarındalar çokluk. Sapıklıkları onlar istiyor . Gençler daha iyiler.

Komşularım çok iyidirler, beni de çok severler. İşimi de bilirler. Kızları ile gezmeye çıkarız. Pazar günü komşumla akşama kadar çarşıda idik. Dondurma yedik. Ben yemedim. Ben bu havalarda dondurma yemem. Ne yalan söyliyeyim çay içtim. Beş yaşında bir çocuğu var, bankaya beraber gittik. Bazı akşamlar onların evine çay içmeye, sohbet etmeye giderim.

Çocuk yapmadım. Kürtaj oldum. Kız çocuğunu çok seviyorum. Yakında emekli olacağım, bir çocuk alabilirim değil mi? Alamam. Çünkü hükümet malı olmayana vermiyor. Madem vermiyorsun sen sahip çık. A Takımı'nda sokak çocuklarını gördüm. Telefon açmak istedim, açamadım. Şu şekil yani, yazılar hemen geçiyor, benim de okumam olmadığı için.

Benim bir kız çocuğum olsa nasıl büyütürüm? Sokak çocuğu yapmam, sokağa çıkarmam. Onunla beraber çıkarım. Yalnız salmam. Yetiştirme tarzı çok önemli. Sevgi en çok önemli. Sevgi vereceksin çocuğa. Mesela çocuğun yanında bağırıp çağırmayacaksın. Münakaşa etmeyeceksin. Etki yapıyor çünkü. Yemem içmem okuturum. Mesleği olsun. Yani çocuğa sevgi vereceksin ama ekmek de vereceksin. Ama erkek çocuğu almam, kız çocuğu alacağım. Kız çocuğu daha güzel. Yarın bir gün evlenecek, gelir bana bir yardımı olur, bir çorbanı yapar. Erkek çocuğuna el kızı girince değişiyor.

Şimdiden sonra evlenmeyi hiç istemem. Daha kimsenin kölesi olamam.

Ha bir de unutmadan söyliyeyim. Recep Tayyip Erdoğan'a ettiğim beddualar da tuttu. Bana iş bulacağına söz verip de telefonlarıma çıkmamıştı. Ben de bol bol beddua etmiştim. Tuttu galiba.

Akşamsefası

Felsefe Futbolu

Kalede Camus, Sağ Haf Shakespeare, Sol Açık Bob Marley...

PHILOSOPHY FOOTBALL

Eleven Great Thinkers Play It Deep

Dünyanın gelmiş geçmiş önemli filozoflarının beyinleri, kafaları yerinde ayaklarında olsaydı, kuracakları futbol takımı neler yapardı? Kalede Albert Camus, varoluşçuluğunu gol yemeyerek kanıtlarken, orta sahada oyun kurucu William Shakespeare uzun toplarla yarı sahayı geçmeye çalışacak, sol kulvar hucümlarında ise Bob Marley zaman zaman sahanın çimlerini başka amaçlar için yolacaktı. Felsefe futbolu nasıl oynanır sorusuna yanıt arıyor İngiliz yazar Mark Perryman.

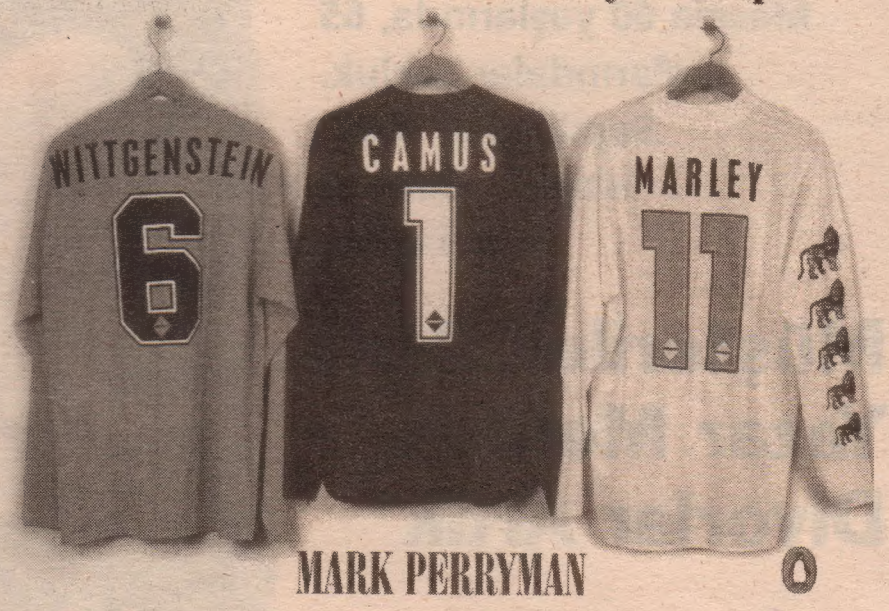

RAGIP DURAN

Birkaç ay önce Brüksel'de kitapçıda gezinirken, Penguin dizisinin küçük bir kitabı dikkatimi çekti: "Felsefe Futbolu - Onbir Büyük Düşünür Derinlemesine Oynuyor" başlıklı kitabın kapağında 6 numaralı Wittgenstein'ın, 1 numaralı Camus'nün ve 11 numaralı Marley'in formaları vardı.

"Felsefe Futbolu", aslında gençliğinde kalecilik yapmış olan Albert Camus'nün "Camus" yazılı 1 numaralı kaleci formasının üretimi ile doğmuş entellektüel / siyasi / felsefi ve tabii ki futbolistik bir gırgır grubu. Kurucusu Mark Perryman, Tottenham Hotspur'un radikal taraftarlarından biri. Ayrıca futbol felsefesi ve siyaset teorisi konusunda incelemeler yayınlıyor. İlk baskısı geçen yıl yapılan kitapta 11 büyük düşünürün felsefî futboluna ilişkin hoş makaleler yer alıyor.

Öncelikle sahaya çıkan 11'i tanıtalım:

Akşamsefası

☛ Kalede, Alger Racing Universitaire takımından **Albert Camus** (1913-1960), varoluşçulukla yokoluşçuluk arasında tereddüt etmesine rağmen yabancı olmayan şutları engellemeye çalışıyo ve filelerin yuvarlanan dev kayalarla dolmasına engel oluyor.

☛ Sağbekte, iki numaralı formasıyla **Simone de Beauvoir** (1908-1986), takımın bir başka Fransız oyuncusu. Semt ve takım olarak Saint-Germain'den katılıyor karmaya. "İkinci Seks" kitabının yazarı. Modern feminizmi savunuyor.

☛ Solbekte 1929 doğumlu bir Fransız: **Jean Baudrillard.** Paris Saint-Germain'de futbola başladı. Aslında takımdaki yeri kuşkulu. Çünkü Jean, rakip sağaçığın aslında sanal birisi olduğunu öne sürüp, "Sanal ofans oyuncusuna ancak sanal bir bek karşı durabilir" tezini savunarak, maç saatlerini evinde televizyon izleyerek geçiriyor.

☛ Sağhafta ünlü bir İngiliz var: **William Shakespeare** (1564-1616). Büyük Britanya'nın en büyük oyun yazarı, özellikle uzun fuleli adımlarıyla defans ile ofans arasındaki bağlantıyı kimi zaman trajik kimi zaman romantik bir şekilde kuruyor. Aston Vila'nın yıldızı.

☛ Santrhaf, Orta Avrupa'dan transfer: **Friedrich Nietzsche** (1844-100). Çoğu zaman hakeme itiraz edip neyin iyi neyin kötü olduğu yolunda uzun tartışmalara girmesiyle ünlü. Fizik kondüsyonu mükemmel. Ve hep böyle konuşuyor... Hiç pas vermez. Şahsi oyunun kralı. FC Basel'in kaptanı.

☛ 6 numaralı formasıyla, Sol hafta Avusturya'dan Oxford'a transfer olan genç yetenek **Ludwig Wittgenstein** (1889-1950) yer alıyor. Oyunu çok iyi okumasıyla ünlü.

☛ Sağaçıkta yele gibi saçlarıyla fırtına gibi esen ufak tefek olmasına karşın etkin bir İngiliz görüyoruz: **Oscar Wilde** (1854-1900). Dublin Bohemleri takımından karmaya girdi. Genellikle rakip solbekin şortuyla uğraştığı için sıkça sarı ve kırmızı kart görüyor.

☛ Sağiç, yaşlı bir oyuncu. Çin'den geliyor **Sun Tzu** (Milattan önce 500). Askeri strateji uzmanı olması nedeniyle Teknik Direktörün William ile birlikte orta sahayı teslim ettiği ufak tefek adam. Yasak Şehir takımının tecrübeli oyuncusu.

☛ Santrforda çizmeden gözlüklü ve göbekli bir futbolcu var: **Umberto Eco**. (1932-). Bolongna takımının bu hırçın hucümcusu, sağdan ve soldan gelen ortalara verdiği işaretlerle dikkat çekiyor. Daha çok eliyle ayağıyla konuşuyor.

☛ Soliçte, 10 numaralı formasıyla bir başka gözlüklü topçu var: **Antonio Gramsci** (1891-1937). Cigliari'nin bu hırçın oyuncusu cezaevine düşmeden kollektif futbolun başarılı örneklerini verdi.

☛ Solaçıkta da Rastafarian **Bob Marley** (1945-1981) yer alıyor. Kingstonian FC takımından gelen sarı-kırmızı-yeşil formalı bu süratli forvet kıvrak çalımlarıyla dikkat çekiyor.

"Felsefe Futbolu" kitabı tüm mizahi senaryolarına rağmen aslında ciddi bir çalışma. "Sofi'nin Dünyası" kitabıyla "Fantezi Futbolu" başlıklı eserin nikâhı olarak tanımlanıyor. Yazar Perryman ise takıma giren düşünürlerin eserlerinde futbola ilişkin ya da futbola ilişkinmiş izlenimi veren bölümleri titizlikle seçmiş. Ayrıca futbol ile felsefe arasındaki ilişkileri de araştırmış. Herşeyin felsefesi oluyor da her şeyin neden futbolu olmasın önermesinden yola çıkıp "Felsefe Futbolu" kitabını yazmaya başlamış. Her felbolcu (felsefe futbolcusu) için hazırlanan makalelerin özü, o düşünürün genel felsefi görüşlerinin futbola ya da genel olarak futbol anlayışının bu felsefi akıma uyarlanması şeklinde akıp gidiyor.

Yazar, İngiliz olduğu için kitap İngiliz Futboluna ve İngiliz yaşamına dair göndermelerle dolu. Her bir oyuncu için kaleme alınmış makalelerde, oyun (futbol), saha (stadyum), amaç (gol), yuvarlık (top), rakip (karşı takımın oyuncusu), hakem, oyuncu, hucüm, savunma, koşu, takım gibi sözcükler, İngilizcedeki iki anlamlı kullanımlarıyla değerlendiriliyor. Bu kelime oyunlarının yanısıra, vakti zamanında Frence Football Dergisi'nde yazılar yazmış olan Camus'den futbol üzerine gerçek alıntılarla, Eco'nun modern futbol tahlilleri, Baudrillard'ın futbola bakışını içeren bölümler de var. Kitapta Fransız satırlar da sırıtıyor. Mesela Fransız düşünce dünyasının Şeytan Üçlüsü **Jean Genet, Jacques Derrida** ve **Louis Althusser'**in hafta sonları Paris Saint Germain maçlarında tribünde (açık değil herhalde!) yan yana oturdukları saptanmış.

Bu arada ve öte yandan yani ayrıca demek istiyorum ki ek olarak, Fransa'daki Dünya Kupası yaklaştıkça, futboldan anlayan anlamayan herkes görüşlerini açıklarken, Selanik kökenli Fransız toplumbilinci **Edgar Morin** de, yepyeni bir fikirmiş gibi "Futbolun yeni bir din, yani kitleleri uyuşturan bir afyon olduğuna inanmıyorum. Aksine, topun filelerle kucaklaşması bana orgazm anını duyumsatıyor" buyurdu. Bizim "Canard Enchainé" gazetesi de 70'ini aşmış toplumbilimciye yanıt yetiştirirken "Belli bir yaştan sonra çeneye vuruyor" demekle yetindi.

Bugün burada sunduğumuz takım kaçınılmaz olarak tek seçicinin öznel görüşlerini içeriyor. Çünkü düşünürler karmasına girmeyi bekleyen Yunanlı **Homer**'den, İngiliz **Orwell**'e, Kanadalı **Mc Luhan**'dan Fransız **Cezanne**'a kadar daha bir çok ünlü var. Bugünkü Camus'yle başlayıp Marley'le biten takımımızı oluştururken, Taoizm, Marksizm, feminizm, pozitivizm ve eşcinsel özgürlük hareketi gibi akımlara yer vermeyi uygun gördük. Böylelikle maçlarda pozisyon zenginliği sağlamayı amaçladık. Takımı kurarken bazı güçlükler çıkmadı değil... Mesela Antik Yunan'dan aday kadroda yer alan **Sokrat,** daha sonra Brezilya'ya transfer olunca, antremanları aksatmak durumunda kaldı. Takımdaki yerine garanti gözüyle bakılan İngiliz Bertrand Russel ise "Futbol oynayan insan, futbol hiç oynanmamış bile olsa hâlâ mevcuttur" diyerek, tekseçicinin anlamadığı ya da yanlış anladığı bir cümle sarfedince ilk 11'e giremedi.

Kitabın önemli bölümlerinden biri de karikatürler. Her felbolcu için çizilmiş desenlerde makalenin içeriği biraz olsun açımsanmaya çalışılıyor.

Türkiye'de Olsaydı...

Bizde futbol ne düzeyde ise felsefe de o düzeyde olduğu için, gelmiş geçmiş en büyük Türk düşünürlerinin tümünü de toplasak doğru dürüst bir 11 çıkartmakta herhalde zorlanırız. Bu nedenle seçim alanımızı felsefenin dışına taşırıp ünlü Türk büyükleri çevresine yaydığımızda hiç olmazsa oyuncu sıkıntısı çekmeyebiliriz. Ancak burada da bir çok güçlük var. Güçlüğün esas yanı, takıma giren 11 oyuncunun kendi aralarında birbirlerini yeme, dövme hatta yoketme tehlikesi... Ayrıca Türk milleti ve dolayısıyla büyükleri esas ve çoğunluk olarak sağak oldukları için takımın sol kanadına az sayıda aday arasından seçip oyuncu bulmakta yine zorlanacağız. Herşeye rağmen deneyelim:

☛ Kalede, aslında herhangi bir Türk büyüğü oynayabilir. Çünkü Türkler savunma ağırlıklı bir millet olduğu için bu mevkide oyuncu bolluğu var. Yine de başarılı Plevne savunması nedeniyle kalede **Gazi Osman Paşa**. Büyük abdestini taşa yapması, taşın baştan başa yarılması hadisesinin tamamen bir efsane olduğunu hatırlatalım.

☛ Sağbekte, **Nihal Adsız** ile **Alparslan Türkeş,** forma kapmaya çalışacaklar, ancak Türkeş'in Kıbrıs doğumlu olması Federasyona bazı hukuki sorunlar doğurabileceği için Adsız direkt oynar. Rakip takımdaki tüm oyuncuların Türk kanı taşıması durumunda bir sorun yok, ancak yabancı ekiplerle yapılacak maçlarda Adsız'ın yanına iki de body guard gerekecek.

☛ Solbekte, Galatasaray Lisesi Grand Cour'undaki mütevazı ama estetik futboluyla dikkat çeken **Nâzım Hikmet**, daha sonra Dinamo Moskova'ya transfer olmasına rağmen, bu mevkinin en güçlü adayı. Spor otoriteleri Nâzım'ın şiir gibi oynadığını belirtiyor.

☛ 4 numarada hem oyun kurucu hem de defans adamı olarak sağ koridoru **Adnan Menderes**'e teslim etmek gerekir. Menderes, kimi zaman futbolu, Amerikan futboluyla karıştırsa da bu mevkide başarılı olabilir.

☛ Santrhaf, takımın aynı zamanda kaptanı durumunda ve özellikle de iç ahengi sağlayabilecek oyuncu, Konya taraflarından geliyor. Zaman zaman şehr-i Şems'de Fars illerinde kiralık oyuncu olarak başarılı oyunuyla dikkat çeken Celal. (Lisansdaki tam adı **Mevlana Celaleddin-î Rumî)**.

☛ 6 numaralı formayı, küçük fuleleri ve şen şakrak çalımlarıyla ünlü **Aziz Nesin**'e vermemek hata olur. Muhafızgücü'ndeyken yıldızı parlayan bu oyuncu, hakeme yönelik sataşmaları nedeniyle sık sık kırmızı kart görüyor.

☛ Sağaçıkta, Umurbeyspor 3. ligde iken flaş çıkışlarıyla göze batan **Celal Bayar**. Celal'in aşırı sürati kimi zaman taç kimi zaman da aut çizgisinin dışına çıkmasına neden olmasına rağmen, sağ kulvarı genişlemesine iyi kullanması açısından başarılı bir oyuncu.

* Sağiçte, eski tip WM stili futbol ile modern futbol arasında sıkı gidiş gelişleriyle göze batan Selanikyurdu'nun ünlü 8 numarası **Mustafa Kemal**, sert futboluna rağmen, aynı zamanda kulüp başkanı olduğu için, takımdaki yerini garantiye almış durumda.

☛ Santrforda güçsüz fiziğine rağmen, Almanlar'ın ünlü golcüsü **Müller'**e (Onun 5 misli ama...) benzemesi ve eşsiz fırsatçılığı sayesinde **Turgut Özal**. Kısa boyuna rağmen hava toplarına egemenliği dikkat çekici.

☛ 10 numaralı forma, takımın gözlüklü tek oyuncusu **Mustafa Suphi**'nin. Rusya'daki kollektif futbolun bütün maharetlerini uygulayan Mustafa'nın sağiç B.Mustafa ile olan anlaşmazlığı takımın en önemli sorunlarından biri.

☛ Adana'dan gelen solaçık, uzaktan sert şutlarıyla ünlü. **Yılmaz Güney**, görsel estetiği yüksek, seyri keyif veren nadir oyunculardan biri. Hırçınlığından hem hakemler hem de rakip takım oyuncuları çok çekti.

Sait Faik Diyor ki...

Sanatçının Düşüncesi Hudutlanmaz

- Şu karşıki sandalı görüyor musunuz? Bakın sahile yaklaşıyor. Onu yürüten şey nedir? Kürekleri değil mi? Ya şu uçan martılar! Kanatları yolunsa artık uçabilirler mi? Düşünce de böyledir. Dört duvar arasında kapatılmak istenirse kanatsız kuş, küreksiz sandal oluverir ve bütün manasını kaybeder.

Son Mütalâada Okuyan Talebe İçin

- Geçenlerde arkadaşım Eyüboğlu'na edebiyatla uğraşmaktan bıktığımı ve artık yazmayacağımı söyledim. Bana, "son mütalâada seni okuyan bir lise talebesi varsa onun için yazmalısın" dedi. Ben de şimdi onları düşünerek yazıyorum.

Düzensizlikten şikayet

- Düzensizlikten de şikayetçiyiz. Mesela bir gün ortaya birisi çıkıp da bu kitap zararlıdır dedi mi tamam! Haydi eser toplanıveriyor. Neden zararlı? Arayıp soran yok. Bunun zararlı olduğuna kim karar verecek? Bu da malûm değil. Sorgusuz sualsiz ve mahkemesiz eser toplatılmamalı. Her şeyde olduğu gibi bu işde de emniyet esastır. Yazdıklarınızın okuyucunun eline ulaşacağından emin olmazsanız iştihanız kalır mı?

Edebiyat Anlayışı Değişti

- Cemiyetimizin gelişmesiyle edebi telâkkiler değişiyor. Hatta ahlak telakkileri değişiyor. Bugün eskiler diye adlandırılan yaşlı muharrirler hayata, cemiyete yukarıdan bakarlardı. Hâlâ da öyledirler. Hayata karışmıyorlar. Yalnız tepeden seslenerek cemiyeti düzeltmek sevdasındalar. Bize gelince: cemiyeti düzeltmek hususunda hiçbir iddiamız yok. Biz cemiyette insanlarımızla birlikte aynı hayatı yaşamak istiyoruz.

Sanatçının Samimiyeti

- Sanatkârın samimiyetinden şüphe edilmemelidir. Bir sanatkârın satılmış olmasına imkan yoktur. Bu maalesef bizde henüz anlaşılamamıştır. Devlet adamları sanatkâra lâkayıttırlar. İstiyorlar ki sanatkâr kendilerini hep övsün. İşlerini iyi görüyorlarsa bu esasen vazifeleridir. Kötü görüyorlarsa sanatkârdan ancak tenkid beklemeli.

Değişen Dil

- Dil değişmesi fevkalade güzel birşey. Yeni edebiyatçının hitabettiği zümre esasen eski dili anlamıyor. Bu sebeple dilin değişmesi zaten lazımdır. Bu işde yalnız Nurullah Ataç tek başına çalışıyor. Hep beraber yürüyemiyoruz. Ancak bu yeni dille eski edebiyatın son tozlarından silkinebiliriz. Eskiyle olan son bağlarımızı ancak bu yeni dille koparabileceğimize kaniim. Yeni fikirler, yeni kalıplar içinde anlatılmalıdır. Yeni edebiyatımız için dil devrimini büyük bir şans ve kazanç sayıyorum.

(Akşam Gazetesi, 1949)

Aksamsefasi

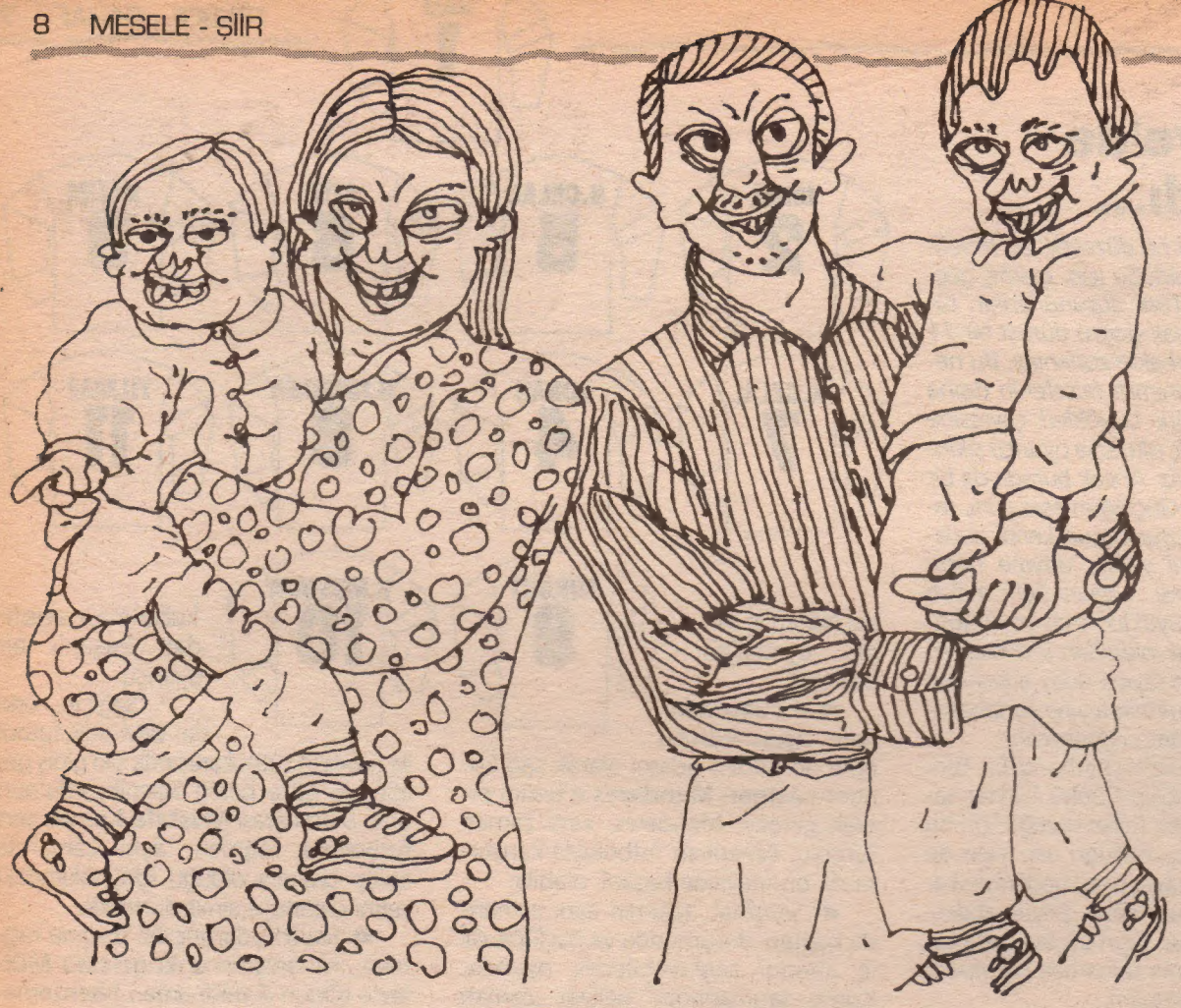

"Aile" İktidarda

HATİCE MERYEM

Evinin kapısını kameralara açmak diye bir deyim türedi son zamanlarda. Karı-kocalar, varsa çocukları da beraber olmak üzere ayna karşısında durdukları kadar rahat, heyecansız, alışık duruyorlar kameraların karşısında. Yılların sanatçılarının bile bahsettiği o kamera soğukluğundan, heyecanından eser yok.

Futbolcular, şarkıcılar, gündeme bomba gibi düşen skandal kahramanları, pervasızca, maaile ekran karşısındalar. Çoğunluk **"biz bir aileyiz"**, **"aileyiz mutluyuz"** pozlarını takınıyorlar.

Televizyon dizileri tek tek tüm aile fertlerine hitap edecek zenginlikte. Ailenin asi veya uslu kızı da, aksi dedesi de, sığıntı amcası da, cefakar annesi de kendisine uygun bir replik buluyor bu dizilerde. *Süper Baba, Ferhunde Hanımlar, Bizimkiler, Mahallenin Muhtarları, Sıdıka, Dört Elti, Beş Kayınço* diye devam eden uzun bir liste.

Nereye baksak, hangi yana dönsek karşımızda kale gibi duruyor toplumun en küçük birimi, 'aile'.

Türk erkeklerinin fantezi listesinin baş sıralarını işgal eden Sibel Can ve Hülya Avşar ekranlarda hem birer seks sembolü, hem sıradan bir eş, hem de şahane anne rolündeler. Doğum nedeniyle aldığı kilolardan, hamileliği yüzünden kocasından uzak kaldığından sızlanan tüm kadınlara nispet, karnı burnunda, 70 kg.'lık bir kadın, bir araştırmada Türk erkeklerinin en seksi bulduğu kadın seçiliyor. Evet, gerektiğinde namus timsali kesilen Türk erkeklerinin hayallerini artık evli barklı kadınlar süslüyor.

Bir kanalın ekranında iki çocuğuyla masum anne rollerindeki Sibel Can, diğer kanalda yeni saç modeli ve nefis bronz teniyle en şuh, en erotik pozlarını veriyor.

Hadi kadınlık üç adım atladı desek, erkekler de ha keza!

Ülkemizdeki genç, yaşlı tüm kadınların bir kere öpmek, dokunmak, için birbirlerini kırdıkları İbrahim Tatlıses'in Eşi Hanım'dan ve oğlundan bahsetmediği tek beyanatı yok. Medyada boy gösteren herkes için varsa yoksa ailesi.

Yine bir prezervatif firmasının yaptığı araştırmada, kadınların tercihinde birinciliği alan, duygusal seksapel örneği ünlü Türk Tarkan da uzun süreli ilişkileri ve sevgilisinin yanında süt dökmüş kedi halleriyle yılların evlisi gibi.

Her Televole memleketteki büyükbabasından, anne-babasından,yeni evlendiği eşinden ve bir yaşındaki şirin çocuklarından husule gelen bir futbolcunun aile panoraması ile dolu.

Haber saatlerinde, en azından bir aile derlenip toparlanıp stüdyolara koşuyor. Reklam kuşakları tiyatrocu ailemizin kuşak kuşak bireylerinin "biz bir aileyiz" sloganı ile şenleniyor. Siyasette yıllardır varolan söylemde hep aileye endeksli. Kürt'ü, Türk'ü, Laz'ı, Çerkez'i ile biz büyük bir aileyiz. Ve nedense devlet babamız, birileri bacımız oluyor hep.

Aile olma yarışı içerisinde bir güruh var. Bu arada aile, adı konmak istenmeyen bir şeylerin pansumanı oldu adeta. Bir gram aile bin ayıp örtüyor galiba. Boşanan, yularından boşanmıyor derhal yeni bir yular buluyor kendisine. Ünümüz yurt sinirlerini zorluyor. Eski Şişli Belediye Önünde Kendini Yakarı Gülay Atığ apar topar evlenip karnında birlikte yolsuzluk yaptığı adamın çocuğu ile Fransa malikanelerinde anneliğin keyfine varıyor.

Har vurup harman savurmuyorlar, paraları günlük repoda. Hem çekirdek aile olarak nasıl görünür'ü, hem de nasıl bal gibi star olunabileceğini anlatıyorlar, hırss hırss diye bakan gözlerinden ders gibi.

Nerede o eskinin çocuk sahibi olmaktan kaçınan, varsa da basından tırım tırım saklayan, sürekli ilişkilerini gizleyerek hayranlarının ilgisini baltamak istemeyen, aşk skandalları, çapkınlıkları, taşkınlıkları ile evlerinde sessiz sakin, ağzı açık onları izleyen herkesi imrendiren starlar?

Müzikte, siyasette, medyada, tiyatroda, sporda, sanatta, hayatın her alanında artık "aile" iktidarda. Aile olmak artık herkesi öncelikli ve ayrıcalıklı kılıyor. Aile sahibi olmak müthiş oy, rating, prestij, tiraj kazandırıyor herkese.

Şimdi, Bülent Ersoy'un neden aile olmak için paralandığı, aile salonunda yerini almak istediği anlaşılıyor da, bu trend'den Orhan Gencebay'ın neden itina ile kaçtığı merak konusu.

Akşamsefası

Yaza...

YUSUF ALPER

Yazmak yırtmaktır, diyerek
Otuz yılı gerilerde bırakan
Bütün baltalara sap-hiç bir baltaya-
Sap ya da saman neyse işte
Öyleyse de değilse de
İşte böyle bir gecede
Derken gözümün ışığı
Yazmak yırtmaktır, diyerek
Yaza yırta yaza yırta bir yazı daha
Geçirdik - geçti mi yoksa-
Yaşamaksa ufkumuzda yeni soru imleri
Gecelerse her şiire gizliden sokulmaya...

O ne gece ki otuz yıldır
Yaza yırta yaza yırta
Tükenmedi, tükenmeyecek de
Bende bu yürek, ülkemde
Bu "ahvâl ve şerait" oldukça

Kimi kez hüzün kılığında
Kimi kez yalnızlık, umutsuzluk
Mu dersiniz düpedüz?
-Diyemezsiniz-
Ben ki gün boyu şiirimden
Geceyi ve hüznü kovmaya çalışan
Çalıştıkça alışan çalıştıkça alışan
Bu "ahvâl ve şerait" altında
Yaza yırta yaza yırta

İyisi mi alıverelim bakkalımızdan
En büyüğünden bir mum

Um um um...
Altı da bir üstü kasımpaşa

Narkoz Seansı

SELİM TEMO

ah, biliyormusunuz (dişçiye dedim bunu)
salon çapkını değilim ben
yakışıklı sayılmam hem avamım
muhteşem bir vasatım kendi çapımda
bana bir süpürge çöpü verin
düello edeceğim beynimdeki kurtla

yalnızlık öğrenilir (dişçiye dedim bunu)
iki polis öldürdüm geçmedi
Belma birey olacakmış kasıklarındaki zarla
güldüm tabii, derin derin soluk aldım
biri kalkıp pencereyi açtı iyi ki
gökte iz yoktu turna göçünden

kim murdar? uzak nerede? (dişçiye dedim bunu)
söyle söyleyim
uyusam şimdi mavi bir ağaçla
biraz daha uzar Rahşanımın saçları
Rahşan da mı kim?..

tamam, dedi (dişçiye dediye bunum)
kırmadan çektim

o, kulplu bir biblodur (dedim dişçiye bunu)

Yine Kurtarılıyoruz

ORAL ÇALIŞLAR

Tayyip Erdoğan'ın da "düşünce suçlusu" kategorisine girmesiyle sorun çözüldü. Bu yolla "şeriatçılar" birer birer siyaset sahnesinden uzaklaştırılabilir ve "iktidarı tehdit" eden bir güç olmaktan çıkarılırlar. Asıl sevindirici gelişme "kurtarıcılarımız"ın soruna bir çözüm yolu bulmuş olmaları. Bu, düşünce suçu formülü bulunamasaydı, halimiz nic'olurdu? O zaman Tayyip Bey'in yolsuzlukları gündeme gelirdi ki, buradan netice almak mümkün olmazdı. Geleceğimizi riske atabilirdik. Biliyorsunuz, mahkemelerde yolsuzluk davaları pek netice vermiyor. İşin içine para girince, "irtica" falan unutulabilir. Düşünce suçu konusunda ise, devletimiz de, mahkemelerimiz de çok idmanlı. Oradan bir kaptılar mı, iflah etmezler. Bu formül iyi oldu. Bakmayın siz elalemin ne dediğine.

Yıllardır, Türkiye'yi çeşitli şekillerde "kurtaranlar," şimdi yeni bir görevle karşı karşıya oldukları bilinciyle hareket ediyorlar ve çözüm arıyorlar. Nihayet en etkili çözüm yolunu buldular. Çocukluğumda hatırladığım ilk kurtarma operasyonu komünizme ve solculara karşı yürütülmüştü. Bizim evde gizli gizli **Nâzım'**ın şiirleri okunurdu, ben de babamın bir "komünist" olduğundan şüphelenirdim.

Yıllarca devlet büyüklerimiz, sağcı basınımız, askeri güçlerimiz, polis güçlerimiz, bilumum "etkili ve yetkili güçlerimiz" bizi "komünizmden" kurtarmışlardı. En çok bu konuda emek verdiler, çile çektiler. Yıllarca, sabırla, inatla, jopla, silahla komünistlerin peşinden koştular. Sivil iktidarlar yetmezse askeri iktidarlara başvurdular, ülkemizi bölünmekten, kurda kuşa yem olmaktan "kurtardılar" Bu kurtarıcılık misyonu onların zaten genlerinde var. "Komünizmle mücadele" işin içine girince de iyice piştiler. Ellerinden "solcu sinek" bile kaçamaz hale geldi.

Tayyip'in ağabeylerini "komünizmle mücadele" döneminden çok iyi hatırlıyorum. Bu devlete az emekleri geçmedi. "Komünizmle Mücadele Dernekleri"nin önde gelen isimlerini şöyle bir karıştırın, "irticacıların" ne büyük bir istek ve atılganlıkla bu savaşta yer aldığını görürsünüz. Örneğin ben **Fethullah Hoca'**yı anımsıyorum. Erzurum'da, bu dernek yoluyla sinema salonlarını kapattırdığını heyecanla anlatmıştı. "Neydi o günler" diye içini çektiğini bile duydum. Kapatılan Refah Partisi yönetimi içinde de bu mücadelede pişmiş çok güçlü anti-komünistler olduğunu biliyorum. ABD aleyhtarı, bozguncu bir miting olduğunda en önce onlar koşup saldırırlar, devletin hizmetine koşarlardı.

Ama bu devlet nankör, onların kıymetini bilmiyor. Şimdi en tehlikeli yola başvurdular, adamları düşünce suçlusu kapsamına bile aldılar. Komünistlere yaptıklarını onlara da yapıyorlar. Yazık çok yazık. Devletimiz bizi, "komünistlerden kurtarırken" onlar ne fedakarlıklara katlanmışlardı. Nankörlük bu yapılanlar.

Burada devleti de anlıyorum. Bizi komünizmden kurtardı, ardından bölücülükten de kurtardı. Ne yapsın, kurtaracağımız kadar kurtardık deyip, yan gelip yatsın mı? Devlet, o kadar maaşı boşuna mı veriyor? "Susma sustukça sıra sana gelecek" sloganından onlar da başka bir slogan türettiler, "Durma kurtar, yoksa sıra sana gelecek."

Bu millete güven olmaz. Artık bizi kurtardılar, rahata erdik, yeter bunlardan çektiğimiz deyip, "kurtarıcıları" bir kenara koyabilirler. Kadir kıymet bilmezler. Bu nedenle, her zaman devletimizin tehlikede olduğu gerçeğini onların gözüne sokmak gerekir. 12 Eylül'leri 12 Mart'ları hazırlarken, az mı uğraştılar bu milleti uyandırmak için, "Suikastler", "bombalamalar", "cinayetler" siz sanıyor musunuz ki, hepsini sağcılar, solcular yaptı? O fedakar kurtarıcılar, ne büyük tehlikeleri göze aldılar. Ülkücü yiğitler, mahkum olmayı göze alıp, kurtarıcıların hizmetine koştular.

Ağca olayını nasıl unutursunuz. Az kalsın **Mehmet Ali Ağca,** 12 Eylül kurtarıcılarının kendisini nasıl görevlendirdiğini anlatacaktı, neyse ki fedakar görevliler imdada yetiştiler de, onu cezaevinden kaçırıverdiler. "İrtica" tehlikesi bu nedenle çok önemli. Çünkü artık bir hedef var. Devletimiz bu hedefe kilitli. Kimse bizi bu yoldan döndüremez. Diyebilirler ki, yazık değil mi adamlara? Bunca sene komünizmle ve bölücülükle fedakarca mücadele ettiler. Kitleleri peşlerinden sürüklediler, devletin ve kurtarıcıların sözünden çıkmadılar.

Kurtaracak kimse kalmayınca, onlar hedef tahtasına konuyor, "Allah'tan reva mı bu?" diyenleriniz çıkabilir. Bence haklı da olurlar. Onlar haklı da, kurtarıcılar haksız mı? Kurtarıcılar, "irtica" olmazsa bizi kimden kurtaracaklar? Her iki taraf da haklı. İşin aslı şu; Sovyetler çökmeseydi iyi olacaktı. Ondan kurtarılmaya iyi alışmıştık. İrticaya da ayıp oluyor. Yarın yine lazım olursa ne yapacağız?

Ben eskiden beri kurtarma işine önem veriyorum. Devlet dediğin kurtaran, emreden, yöneten devlettir. Son dönemde yeni bir moda çıktı, "devlet halkın hizmetinde olmalıdır" türünden. Tam anlamıyla saçmalık. Devlet nasıl halkın hizmetinde olabilir, devlet hizmetçi mi? Devlet, devlettir ve babadır. Bizi babasız bırakıp piç gibi ortada bırakmak isteyenler, devleti hizmetçi yapmak istiyorlar. Sayın Cumhurbaşkanımızı, bulaşık yıkarken, yerleri süpürürken, ütü yaparken düşünebiliyor musunuz? Tam anlamıyla rezalet. Devleti hizmetçi yaparsan böyle olur.

Devlet dediğin kurtarır. Yönetici dediğin kurtarıcı olur. Kötü mü oldu, yıllardır bizi kurtardılar. Kurtarmasalar ne olacaktı? Koca koca devlet yöneticilerimiz, birer hizmetçiye dönüşecekti. İsveç'te gördüm onlardan. Bu zengin ülkenin koca Ticaret Bakanı, yanında ne genel müdür var, ne sirenler ötüyor, yalnız başına Stockholm çarşısında elinde pazar çantası alış-veriş yapıyordu. Baba devleti kadınların eline bırakırsanız böyle olur. İsveçliler öyle yapmışlar, hükümetin yarısını kadınlara teslim etmişler. Şimdi kimi kimden kurtaracaklar, doğrusu merak ediyorum. Kurtarmayacaksa devlet ne işe yarayacak?

Ben bu "şeriattan kurtarma" işine çok sevindim. Ne yapalım keratalar, geçmişte devlete hizmet ettilerse ettiler. İyi oluyor, iyi oluyor. Siz düşünce suçuna falan aldırmayın. Aldırmayacağınızı biliyorum ya, yine de söylüyorum.

Akşamsefası

Odadan Sağ Çıkmak Zordur!

ENGİN TURGUT

Bütün iyilikler, kötülükler ve incelikler odada gizli. Odanın özlediği küçük bir ışık belki de!..
Yalanla dolduramazsınız odanın suskunluğunu...
Odanın biriktirdiği keder, yağmur tadında mıdır bilmiyorum, benim odamdan başka kimim var böyle?. Her odanın kendine göre bir gurbeti yok mudur?.. Odanın gurbeti günler gibi savrulur, kendinizi duvardan duvara vurursunuz!..
Her şairin odası; şiirinin sokağı, göğü, parmaklarının çoğalmasıdır biraz da!..
Her odanın macerası başka, ruhu başkadır!..
Odanız doğuya mı bakıyor, batıya mı?. Penceresine kuşlar konuyor mu?.. Aşkın kokusu odanıza kadar sızmış mı?. Ayna var mı odanızda?. Müziği ne renk odanızın?..
Odanız da sizin kadar yalnız mı?.
Bir çiçek saksısını kırdı mı hiç odanızda?.
Odanızda en fazla kaç saat, kaç gün kaldınız?..
Çığlıktır oda!.. Akmayan gözyaşı, uzun cümle sonraları, koyu gölge, lamba ölüsü, yoksul masallar limanı, fotograflardan sızan anıların hışırtısı, sigara izmaritleri, boşalmış şişeler, saadeti saflığın, aklın hızla eskidiği saralar mabedi, uykusuzluk, kuğu resimleri, sarhoş kelimeler, yanık yeminlerdir oda!..
Odanızla sizin aranızda yakıcı bir heves ve rüzgârından geçilmeyen bir rüya varsa, odanız titrek bir muma benziyor demektir!..
Şair en çok odasına mı benzer yoksa?.
Kapıyı çalmadan girmeyin odanıza?
Şeyleri ürkütmeyin, şeyleri üzmeyin!..
Odanız dalgın, çıplak ve yorgun olabilir!..
Odanın da bir kalbi var! Camları açın ara sıra!
Tozunu alın kitaplarınızın, harfleri silkeleyin!..
Sımsıkı sarılın odanıza!.. Odanıza âşık olun!..
Hergün günaydın deyin odanıza.
Odanıza iyi davranın!.. Uçurumdur oda!..
Oda; cehennemdir!.. Dikenli bahçe, mermisiz tabanca, hakikat ve şefkattir oda!..
Hayallerimize sarılır, düşlerimizi kovalar, ölülerle konuşur, sabahtan akşama yalnızlığı eskitiriz odada!.. Kelebeğe benzer şairin odası, renklidir!.. Ölüme benzer şairin odası, boşluktur!.. Her şiirimizle odamızın sonuna mı geliyoruz?..
Odamız bizi terketmesin!.. Her odanın bir meleği vardır!. Kaybolmayı öğrenin odanızda!.. Oda bir oyuncak, oda bir açılan bir kapanmayan yara!..
Oda; pandoranın kutusu, kalbimin ötüşü, iççekişi çocukluğun, özgürlüğü gövdenin, alışkanlıkların tarihi, eski çarşı, yeni şarkılardır oda!..
Odanızla konuşun, resmini yapın odanızın!
Odanızın huyuna gidin, o size ihanet etmez!..
Sözünüze yankı, dilinize merhem olur!..
Odanın gecesine uğrayın, güneşine tutunun!..
Aşkla buluşmak için, odanızdan geçin!
Odanıza şeker, çikolata götürün!..
Çalışkandır oda!.. Oda sağır, oda dilsiz, oda hicran, oda kör kuyu, oda rivayet, oda kasvet, bir hıçkırıktır oda!.. Her odanın sonsuzluğu sessizliğiyle mi ölçülür bilemiyorum, ama o kadar çok şey anlatır ki oda insana!.. Herkes odasını alsın öyle gelsin!..
Kıskançtır oda, herkesi koynuna almaz!..
Benim odama gelince; yarım kalmış şiirler, defterler, mektuplar, tualler ve yıldızlarla doludur ve oradan sağ çıkmak çok zordur!..

denemeyenler

sanki biraz ahayatız, asosyal, adünyalı, ainsan, aaşağılık, aeşşekoğlueşşek

metin üstündağ

-onlar ki, nihilist değil aabi.. yaşayarak intihar etmektedirler

öyle oturup gece gündüz, tahta bir masanın başına, içiyoruz.. sarhoş oluyoruz.. ayılıyoruz, bayılıyoruz.. yine içiyoruz.. bazen, korkunç bir sessizlik oluyor, ürperiyoruz.. ne bardak şıkırtısı, ne sıvı şırıltısı.. duymuyoruz.. gözlerimizi duvara, tavana dikiyoruz.. bakışlarımız üst üste konuyor.. daha da korkuyoruz

sanki biraz cinayetiz.. sanki biraz cesetiz.. sanki biraz son, fin, end

herşeyin önünü, arkasını ve bütün yanlarını görüyor, biliyoruz.. sinema, müzik, şiir, aşk ve diğer tüm dünyevi telaşlar üzerine coşkusuz, heyecansız fikir yürütüyoruz.. bir iki el hareketiyle, tek bir mimikle herşeyi, o anda, orda yaşıyor, bitiriyor, öldürüyoruz.. azıcık kımıldasak, hem zengin, hem ünlü olacağımızı biliyor, bundan çok korkuyor ve hemen alkole sığınıyor, alkolle durulanıyoruz

bazen sinirlerimiz bozuluyor, midemiz kasılıncaya kadar gülüyor, gülüyoruz... sanki biraz, böyle daha iyiyiz

ışıklar yanıyor, ışıklar sönüyor.. insanlar geliyor, insanlar gidiyor.. hiçbir şeyle, hiçbir yerle, hiçbir kimseyle ırgalanmıyoruz.. dışarıda neler olup, bitiyor.. insanlar, bizim hakkımızda ne düşünüyor, ne düşünmüyor, önemsemiyor, umursamıyoruz

sanki biraz, atık kağıdız.. sanki biraz kese, sanki biraz tuvalet kağıdı dibiyiz

oysa bazen, gayrete geliyoruz.. yani ayağa kalksak ve biraz şöyle bir silkinsek.. daha düşünürken, mırınıyor kırınıyor, yoruluyor ve hemen vazcayıyoruz.. içkilerimiz gidiyor, içkilerimiz geliyor... diğer masalardan gelen hımbıl selamlara, sarkıttığımız tombul tebessümlerle, kendimizi biraz daha iyi hissediyoruz.. bir parçasıyız burası'nın.. demirbaşı, maskotu, butaforu, cıngılı

sanki biraz, dekoruz.. sanki biraz, kostümüz.. sanki ishal olmuş bir kıçtan saptırılmış repliğiz

güzel biri giriyor içeri.. onunla yaşayabileceğimiz aşkları, hüzünleri, türlü fâkir keyifleri düşünüyoruz.. azıcık gayrete geliyor, daha başlamak fiilinde tıkanıyor, tükeniyor, yoruluyoruz.. boşlamak fiiline sarılıyoruz.. güneşin ısıttığını söylüyorlar.. burada durmaktan rengimizin attığından dem vuruyorlar... can eriğinin çıktığından, cumhurbaşkanının öldüğünden bahsediyorlar.. "*burası tabutunuz olmuş, çıkın dolaşın biraz*" diyorlar.. onlara, "*peki sonra ne olacak be annem*" gibi delikanlı ve kaltak bakışlarımızdan clark edip, fırlatıyoruz... şeytan görmüşe dönüyor, uzağa sekiyorlar

sanki biraz iflas bayrağıyız, sanki biraz karşılıksız çek.. sanki biraz, tercih ile bedel'in konsantre durumu.. sanki biraz, ahayatız, asosyal, adünyalı, ainsan, ahayvan, aaşağılık, aeşşekoğlueşşek

bazen birilerimiz, birilerimizden ayrılıyoruz.. bazen ayrılan birilerimiz, dönüyor, dolaşıyor, aynı yere geliyoruz.. bazen, *topluca badem bıyık bırakalım, bazen kaşlarımızı aldırtalım* diyoruz... daha düşüncesinden bile ürküp, korkup, yoruluyor, avare bumerang gibi kendimize, içimize yuvarlanıyoruz.. ertelendikçe seviniyor, üşendikçe övünüyor, vazcaydıkça uzuyoruz.. yani, öyle sanıyoruz...

sanki biraz, zombi'yoruz.. sanki biraz, hükmen malup oluyoruz

bazen birilerimiz, birilerimizi, bir amigo şehvetiyle kırbaçlayarak, gayrete getirmeye çalışıyoruz.. sonra, kum içindeyiz, eleniyoruz.. rutubetten, pislikten, fakirliğin şifalı bitkisi sözcüklerden sarf ediyoruz.. yaz geliyor, kış geliyor, irkilmiyoruz.. çok tembel temâlara kenar süsü duruyoruz.

sanki biraz, oluyoruz.. sanki biraz, çok oluyoruz.. sanki biraz, n'oluyoruz

biri, bir kitap yazmaktan, biri, bir film çevirmekten, biri, bir şarkı bestelemekten bahsediyor.. hemen önlem alıyor, onları saçma sapanlıyor, umutsuz kılıyor, vazcaydırıyoruz.. yeni bir can sıkıntısı istemiyoruz.. alkol denizindeyiz, akıntıya yüzüyoruz.. sanki biraz, ihmal sonucu balkondan düşüyoruz.. ortak noktalarımız çıktıkça, kesişim kümelerimiz bollaştıkça, birbirimize acıyoruz.. birimiz azıcık ölse, öbürümüze üzülüyoruz.. sıramızı savmayı bekliyoruz.. hiçbirşeyi tam vaktinde ve rahatça yaşayamadığımızı farkediyor, çok tıfıl sevinçler için bile ne kadar ağır bedeller ödediğimizi hatırlıyor, görüyor, buruluyor, yeni hiçbir şey yapmak istemiyoruz

sanki biraz, ana fikri, babalara gelmiş bir öykü dibiyiz.. sanki, babalarımız bizi, bu dünyaya, düşmek üzere olan bir balondan, can havliyle, fazla ağırlık olarak, yeryüzüne öyle atmış, suçmuş, gitmiş, gibiyiz.. yeni bir gömlek, yeni bir papuç, yeni bir insan.. hayır.. yıkanmak bile istemiyoruz.. sanki, yeni bir tekrar, yeni bir patinaj, yeni herşeye külfet gibiyiz..

derken, öbür tahta masaları ve öbür tahta masaları işgal eden öbür birilerini keşfediyoruz.. birbirimize içkiler, mevzular ısmarlıyoruz.. hep hesaba yazdırıyor, hiç hesabımızı bilmiyoruz.. birbirilerimizin çocuklukları ve sevişme pozisyonları dışında, konuşabileceğimiz tüm mevzuların listelerini yapıyor, konuşuyor, mevzusuz kaldığımızda, sessiz sinema, yazısız roman ve bombok hayat oyunları oynuyoruz...

sanki biraz, şeytan almış götürmüş, satamadan getirmiş gibiyiz.. sanki biraz yargılı infaz, fail-i meşhur gibiyiz.. sanki biraz, son sigara.. sanki biraz, kül tablası.. sanki biraz, vidanjör.. sanki biraz, çöp kamyonu gibiyiz.. sanki, gibi dibiyiz

bazen birbirimize, anlattığımız şeyleri, bazen kendi başımızdan geçmiş gibi anlatıyoruz.. bazen bir risk oluyoruz, bazen de bir düşük.. hepimiz, hepimizi cömert cömert yaşıyor, habire plan, proje yapıyor, habire mazeret, bahane üretiyor, erteliyor, üsteliyor, dert ediniyoruz

sanki biraz, bunuyoruz

fazla ve hep aynı pozisyonda oturmaktan, eklem kireçlenmesi, şişmanlık ve pişmanlık nöbetleri geçiriyor, gözlerimizin altı torun torba sahibi oluyoruz... bazen, kaçırdığımız ve bir daha asla baştan başlayamayacağımız, yaşayamayacağımız şeyler aklımıza geliyor, donuyor, kalıyoruz.. ağır çekimde, canlandırma'lı ölüyoruz.. ölümümüzü görüyoruz.. bazen, topluca bir uçurumdan atlamayı düşünüyor, bazen, *bir adam tutalım da seve döve öldürsün lan bizi* diye düşünüyoruz.. bazen, biri ailemize, sevgilimize, arkadaşlarımıza hoş mektuplar yazsın, bazen birileri bize hoş telefonlar etsin, *sevinelim lan biraz* diyoruz.. bazen, bizi şok edecek birşeyler arıyor, düşünüyoruz.. bazen aklımıza bizi şok edecek hiçbir şey gelmeyince bombok oluyor, şok ile bok arası gidip - geliyoruz..

sanki biraz, aralık ayının son günü gibiyiz.. sanki biraz, şubat ayına kıstırılmış ihraç fazlası bir yatsı namazı

öyle oturup gece gündüz, tahta bir masanın başına, içiyor, sarhoş oluyor, ayılıyor, bayılıyor, yine içiyoruz.. sanki bizde film kopmuş gibiyiz.. sanki biz, bir filmden kopmuş, kaçmış gibiyiz

bazen, *çok acı çekiyoruz, çok acı çekmeyelim, birbirimizi vuralım,* diyoruz.. bazen, bunun için bile kımıldamak, hareket etmek gerektiğini anımsıyor ve anında vazcayıyoruz.. bazen gayrete gelip kavga, çıngar, arbede çıkarmaya yelteniyor, daha ilk küfürleşmede anlamsızlaşıp, demarke vaziyette kalıyoruz

sanki biraz, mola'yız.. sanki biraz, detay'ız.. sanki biraz, on dakika arayız.. sanki biraz, teneffüse çıkmış gibiyiz.. sanki biraz, teneffüs dibiyiz

sanki biraz, çanlar bizim için çalmıyor.. sanki biraz mavra, sanki biraz kadavra, sanki biraz mavra kadavra gibiyiz.. sanki biraz bira'yız.. sanki biraz, biraz'ız.. sanki biraz sanki'yiz.. sanki biraz, yankıyız

sanki biraz, *oğuz atay* şöyle bir, ebedi ve edebi istirahatgahından uyansa, alnımızdan öpecek gibiyiz.. sanki biraz, şıp benim alnıma, şıp anımın alnına, dibiyiz

(1993 - 1998)

Akşam Sefası

Kanat Güner

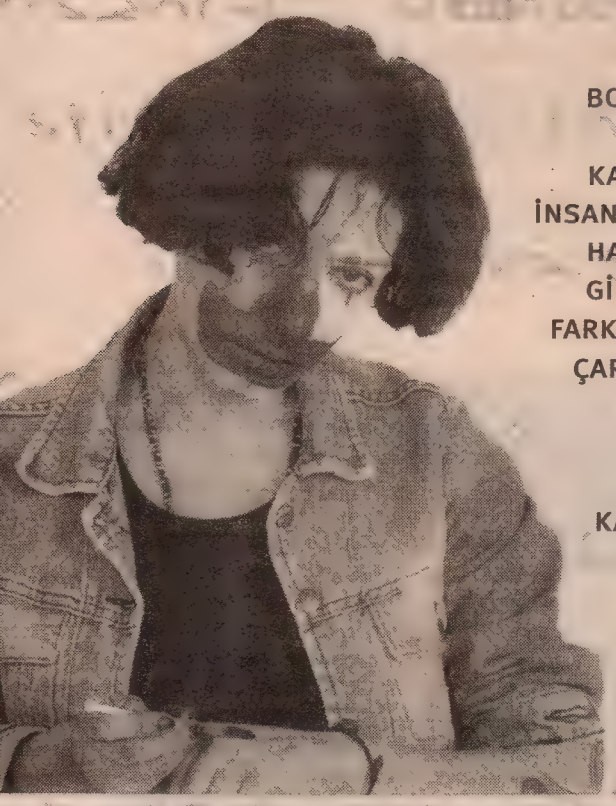

SEVGİLİ ARKADAŞIMIZ KANAT GÜNER'İ GEÇTİĞİMİZ GÜNLERDE TALİHSİZ BİR ŞEKİLDE KAYBETTİK.. HENÜZ ACISI SOĞUMADAN, YAŞAMA VE ÖLÜM BİÇİMİ HAKKINDA ÇEŞİTLİ ŞEYLER YAZILDI, ÇİZİLDİ, SÖYLENDİ.. KİMİLERİ MÜTEMADİYEN KANAT'LA HEP RÖPORTAJ YAPTILAR.. *ZATEN KİMİLERİ KANAT'A HEP RÖPORTAJ GÖZÜYLE BAKTILAR.* KANAT, *SÖZÜNÜN ERİ' OİNMANI* BİR GENÇKIZDI... SESİ AZ SONRA PATLAYACAK BİR HAVA BOMBARDIMANINI HABER VEREN SİREN SESLERİ GİBİ ÇIKARDI.. KANAT, DAHA HAYATTAYKEN BİLE İNSANLARIN YANINDA SARARMIŞ BİR HATIRA FOTOĞRAFI, ESKİ BİR ANI GİBİ DOLAŞIRDI.. KANAT, ÇARKIN FARKINDAYDI.. VE FAKAT FARKIN DA ÇARKINDAYDI.. BİZ, ARKADAŞIMIZ KANAT'I, ÖMÜRLÜK İZNİNİN BİR BÖLÜMÜNÜ KULLANMAK ÜZERE ATTA'YA GİTTİ OLARAK KABUL EDİYOR VE ONU ÖKÜZ'DE YAYINLANMIŞ BAZI ESKİ YAZILARINDAN PARÇALARLA.. YANİ.. HANİ, OLUR YA.. İŞTE, ÖYLE..

MET ÜST

✖ Otoriteden, faşistlerden, polisten, zabıtalardan korkmayız; sadece ve sadece kendi beyin hücrelerimizden korkarız.
✖ **Gri hücrelerimizi zaptetmek, sakinleştirmek için uğraşırız.**
✖ Havalandırmalı yerleri sevmeyiz.
✖ **Üç öğün yemek yemeyiz.**
✖ 40 cc su yeter bize, çok sık yıkanmayız, ama kokmayız da.
✖ **Kedi köpek besler, onlara da kafa yaptırırız.**
✖ Dans ederken birbirimizi ezeriz.
✖ **Güzel söveriz, terminolojimiz geniştir.**
✖ Sigara dumanını içimize kadar çekeriz.
✖ **Aklımız bel altına kaymayacak kadar yukarda takılır.**
✖ Acı eşiğimiz yüksektir.
✖ **Şişe bira içer, etiketini yırtarız,**
✖ Meslek odamız, sendikamız, grev hakkımız yoktur.
✖ **Tırnaklarımız ve saçlarımız uzun ve kirlidir.**
✖ Yazın bile uzun kollu giyeriz.
✖ **Nöbetçi eczaneleri muhakkak biliriz.**
✖ Çocukları, delileri, tinercileri, dilencileri, çingeneleri severiz.
✖ **Tekel'e çok şey borçluyuz, ama Tekel bize daha çok şey borçlu.**
✖ WC'ye giren arkadaşımızı bir daha göremeyebiliriz.
✖ **Sevgi denildiğinde kilitleniriz.**
✖ "Size söylüyorum, biz ölmeyiz" diye şarkılar söyleriz.
✖ **İnsana ait hiçbir şey bize yabancı değil,** hele ölüm hiç değil.
✖ Günaydın, tünaydın, hanfendi, beyfendi, rica etsem gibi kelimeleri yaşamayız.
✖ **Öbür taraf varsa, orda muhteşem konserler olmalı, Morrison, Hendrix, Cobain bizi bekliyor.**
✖ Ayık veya değil, yaratıcıyız ama siz cesedimizle bile başedemeyeceksiniz.
✖ **Vergi ödemez, oy vermez, fiş almayız; çünkü hiçbir torbacı yazarkasa kullanmaz.**
✖ Kısacası milyonlarcası ölmüş gri hücrelerimizle bile sizden çok daha farkındayız...

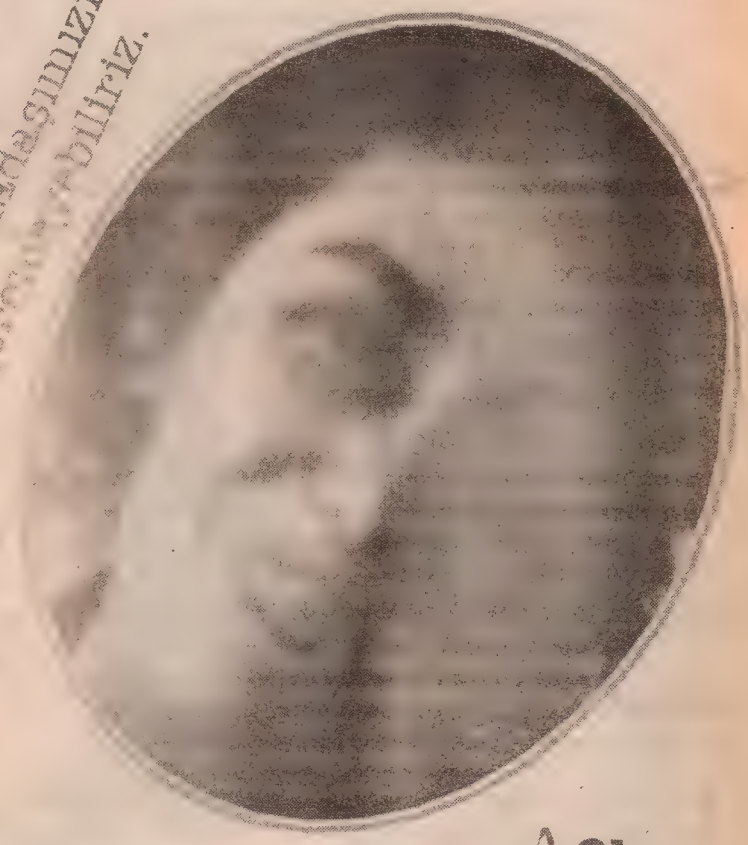

WC'ye giren arkadaşımızı bir daha göremeyebiliriz.

Acı eşiğimiz yüksektir.

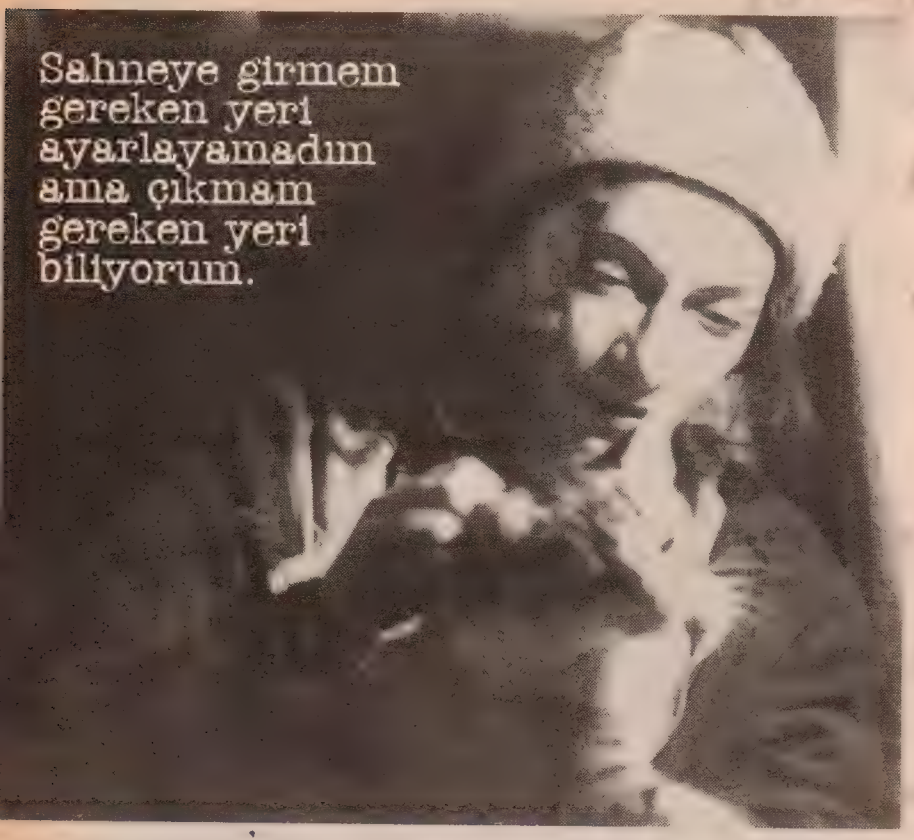

Kanat Güner
Kara Kutusudur Türkiye'nin

Evet, Kanat Güner kara kutusuydu Türkiye'nin. Ama, görünürde -salt görünürde- Kanat infilâk etti ve Türkiye kaldı geride. Kanat, karada infilâk etti; Türkiye havada kaldı. Kanat'ı anlamak için Türkiye'ye bakılabilir. Kara kutusunu deşifre eden tek uçaktır Türkiye.
Sondan bir önceki yazısının başlığı *"Kapıyı Aç Ne Olur Albayım, Para İstemeyeceğim"* di Kanat'ın, *"Sen de duymuşsundur, ölüm haberimi, yok bir şey albayım,"* dediği sondan bir önceki yazısında, *"Uzun lafın kısası Türkiye'deyim, dişiyim, medya maymunuyum..."* diyordu. Sondan bir önceki sözü: *"RAHATSIZIM ALBAYIM... Kapım vurulana kadar kendimi W.C.'ye kilitleyeceğim albayım..."* olmuştu. Son eylemini, bu, sondan bir önceki sözüne uydurdu.
Binlerce diktatörü olan bu diktatörlükte durup soralım: Bu, intihar ettirdiğimiz kaçıncı kişiydi?..
Yoksa, daha uzun süre, suyun kendisine, dalgaların kirli köpüğü muamelesi yapıp, gemimiz karaya oturana dek sürdüreceğiz bu anlamsız yolculuğu.
Antonin Artaud, Van Gogh, Soysal Ekinci, Kanat Güner... İnfilâk nedenleri farklı farklı da olsa, yaşamın kar kutusu bulunup deşifre edilene dek kanat çırparak bekleyecekler karanlık göğümüzde.

Bozan Yaman - *Batman*

Kanat'a son söz...

Ayrıksıydı... Hırçın, uçarı kızıydı Beyoğlu'nun. Ölümünden sonra yayınlanan bir fotoğrafına bakıyorum... Yüzünde yaşamın yorgunluğu.
Niye bunca acı verdi tanımadığım bir insanın ölümü bana? Yaşamı ciddiye almamasındaki, onunla alay etmesindeki çekicilikten mi acaba? Mayakovski'den, Yesenin'den, Sylvia Plath'dan, Nilgün Marmara'dan şiirler okuma isteği, saydığım yazarlarla onun aynı kaderi paylaşmasından mı kaynaklanıyor? Peki ya geçmişe bakarken güzel anılarımın dağıldığını görüp de kapıldığım hüznün onun ölümüyle ilişkisi var mı?
Ölüm karşısında takındığı umursamaz, yürekli tavır mı etkiledi beni yoksa? Böylesine içli dışlı olduğumuz, tüm çirkinliklerini, kahpeliklerini gördüğümüz yaşama yine de yabancı kalıyor oluşumuzun çaresizliği mi beni bunca kahreden? Belki de bunların hepsi.
Nasıl öldüğünün ne önemi var ki. Önemli olan ölümüyle bile bize kazandırdıkları, öğrettikleri... İntihar edişi, yaşamına kendi eliyle son verişi ne kadar önemli ki?
"Hangimiz, bu dünya ile bir bağdaşım kurammış, bu dünyada bir yabancı gibi yaşamış, ama, ona hepimizden fazla bir tutkuyla bağlanmış, acı çekerek, anlayarak, içinde yaşadığı başkası olmak trajiğinden evrensel bir anlam çıkaran bu insanları mahkum etmek "cesaretini" bulabilir kendinde?"*
Temmuz 97'de "Öküz" dergisindeki yazısında şöyle diyordu: *"İnsana ait hiçbirşey bize yabancı değil, hele ölüm hiç değil... Ayık veya değil, yırtıcıyız, ama siz cesedimizle bile başedemeyeceksiniz"* diyordu...
Adı, Kanat Güner'di...

**Ferid Edgü*

Kayhan Şöhretli - *Kocaeli*

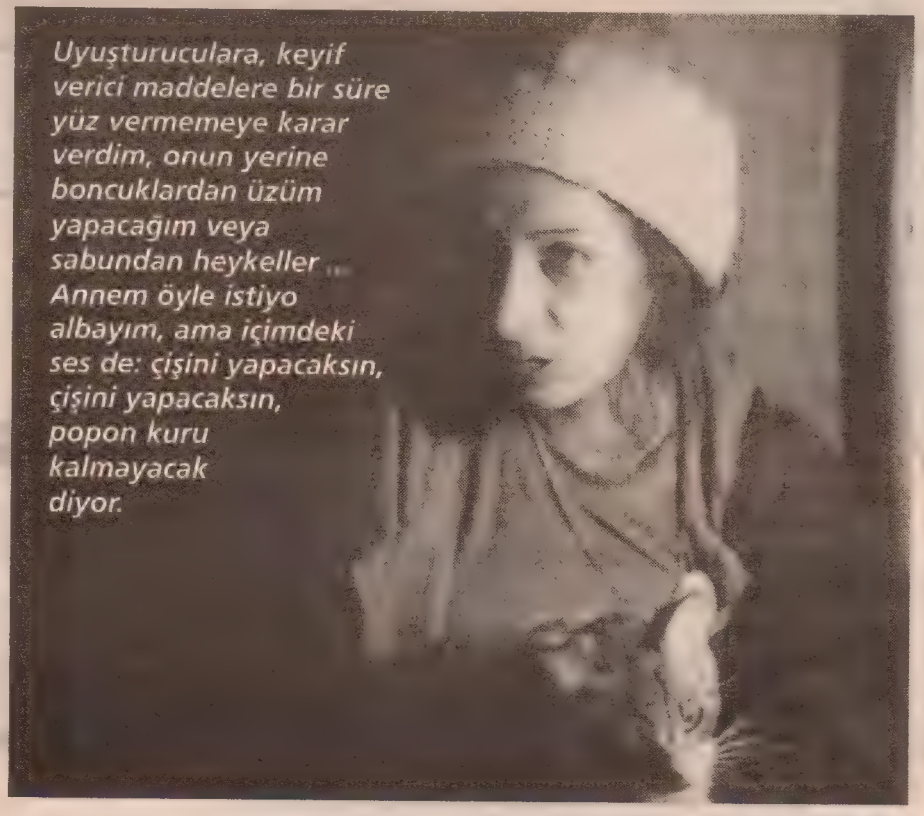

Kanat'a, Albayım?..

bir sokağı tekmelediniz mi hiç? öpmek için çok geciktiğiniz ölülerinizi yüzünüze geri tüküren sokakları?
yeniden gitmek için dönmüştü. önemsemiyorlardı. oysa açıkça oradaydı... bir çocuktan ödünç bakışlarıyla... gökyüzüne kötü örnek olduğu doğru... yeryüzünden hamile kaldığı da... çift kağıtlı bir yalnızlığı emzirirken, içinde ısıttığı kocaman kaşığa ninniler söylüyordu. iğneyi kendine batırdı!
KİMSE YOKTU!
ucunda ölümün dansettiği çuvaldızı paylaşacağı KİMSE!
farkeder miydi? hüznün sakatladığı kanatlarını hayatın içine bıraktı... kaldığı yeri unutmamak için belki... ve ne çok tutumluydu kimbilir acılarında... çatılara gömdüğü kalbinden belli. bir şarkının, ya da bir şiirin neresine yakışırdı? kaç kişi yakıştırdı kendini bu hayatta O'nun yanına?
yeniden dönmek için gitti O, bunu önleyemeyeceklerdi. oysa alenen hapsetti damarlarına kahkahasını.
evet albayım! ezberimde tüm yazdıkları.
meraklanma albayım! tütün basarım bundan böyle yazdıklarıma elbet.
peki albayım! battaniyeye sardıkları kemeri, bir süre daha dolamam boynuma, peki! iyi ama albayım, bir sokağı tekmelediniz mi siz hiç? öpmek için çok geciktiğiniz ölülerinizi yüzünüze geri tüküren sokakları?
...
albayım?..

A. Lee - *İzmir*

uçakta KANAT üzerinde oturan BEYOĞLU

Kanat'ın geçmişiyle bizlerin geleceği arasında bir paralellik kurulabilir mi?! O'nu çok eski bir masalın finalinde tanıdım. Yaralı ve mutsuz bir kadındı. Yaralıydı: Çünkü bilmeye çalıştıkları ile bildikleri çatışıyor, onu haketmediği kadar büyük bir baskıyla köşeye, kendi ruhunun bodrum katına sıkıştırıyordu. Samimi bir kurtuluş istiyordu Kanat. Medyatik bir yatırım değildi ki hayatta kalmak. Mutsuzdu: Çünkü herkes kadar tekil, herkes kadar yapay, herkes kadar sahte değildi. Onun tekilliği bağımsızlığından, yapaylığı içinde bulunduğu coğrafyadan, sahteliği uyuşturucunun geçici esrikliğinden kaynaklanıyordu. Onun dışında bizler kadar sıradandı!

Yıllar önce Moğollar'ın yaşlı kurt davulcusu Engin Yörükoğlu'nun işlettiği Jazz Stop adlı kulübün küçük pistinde dansederken anımsıyorum Kanat'ı. Kendi çevresinde dönüyordu sadece. Kollarını iki yana açmış, adeta havalanmaya çalışan bir devekuşu gibi dönüyordu. Başını kuma sokmayı reddetmiş ve doğasını zorlayarak gökyüzüne doğru açılmanın yollarını arıyordu.

Birlikte esrar içtiğimizi hiç hatırlamıyorum. Ama farketmiyordu; bambaşka mekanların bambaşka yaramaz çocuklarıydık. Farklı yerlerde farklı acılar çekiyor, farklı hazlar topluyor ve geceyarıları sokaklarda karşılaşıyorduk. Birbirlerini özledikleri halde bir türlü buluşamayan kardeşler vardır:

Öyleydik.

1997 yılının Mayıs ayında, Can Aslandere'nin ölüm yıldönümünde mezarı başında bir parti düzenlemeye karar vermiştik. Can'ı tanımayan, Can'la hiç karşılaşmamış insanlar bile gelecekti. Çünkü Can, bizimdi. Kanat'ı arayıp mezarlığa gelmesini istedim. Gelemeyeceğini söyledi. Ona:

-"Kanat, atla gel. Bak sen de aynı boku kullanıyorsun. Yarın bir gün ölürsün, o zaman da kimse senin mezarına gelmez!" dedim. Bu lafı işiten Kanat, bir saatlik yoldan Can'a geldi. Peki biz, Kanat'a gidebilecek miyiz?! Kanat'lanabilecek miyiz?! Döne döne ya da ağlaya ağlaya?! Uçabilecek miyiz?!

Sen de biliyordun Kanat, bu hikaye böyle bitecekti. İstesen de istemesen de! Aklıma takılan şeye yine güleceksin: Orada mal bulmakta zorlanıyor musun kız?!

küçük İskender

Kızma Albayım

Amacım seni üzmek değildi albayım, albayım sana söylüyorum kimse anlamasa da olur hesabıydı benimki, kızmışsın bana, bu kadar da hassas olunmaz demiş bozulmuşsun.

Toplumca cinnet geçirirken, ben mazeretim de varken biraz depresyona girmişim çok mu albayım. Milletvekillerinin birbirini dövdüğü ülkemde ben kendimden başka kimseye zarar vermeden, ağzıma kırmızı biber sürülme korkusu olmadan, şeytanın tırnaklarımı yemeyeceğini bilerek, iki satır şımarmışım, yine mi hatalıyım albayım.

Millet ben sigara bile içmiyorum diye zırıl zırıl ağlayıp sonra kokainman çıkıyor, ben her deliğe burnumu soktuğumu itiraf edip dürüstlüğüme saygı beklerken şamaroğlanı oluyorum. Kendi kitabını, sokakta zabıtalarla kovalamaca oynayarak satan tek yazar benim, eroinmanlığımla övünmüyorum ama kitabımla gurur duyuyorum.

Tanrılar senin kadar dürüst olsaydı peygamberlere ihtiyaç kalmazdı dedi biri, onore oldum.

Akbaba medyaya takmamaya karar verdim, evime döndüm albayım, ben yokken polis beni aramış, geçen yaz Bodrum'a giderken otobüste fenalaşıp Akhisar'da apar topar hastaneye kaldırılmıştım, o kargaşada çantamı kaybettim, bulmuşlar içinde de bir parça esrar varmış, ifademi aldılar senin mi diye sordular, ne diyim albayım?

Uyuşturuculara, keyif verici maddelere bir süre yüz vermemeye karar verdim, onun yerine boncuklardan üzüm yapacağım veya sabundan heykeller... Annem öyle istiyo albayım, ama içimdeki ses de: *çişini yapacaksın, çişini yapacaksın popon kuru kalmayacak* diyor.

Direniyorum, uykusuzluğa, sosyal cibiliyetsizliğe, cahilliğe, kemik ağrılarına, erken bunamaya, küçük adamlara meydan okuyorum.

Bütün bu gürültü patırtıdan sonra sonum Orhan Veli gibi bir çukurda son bulursa millet bana şeyleriyle gülecek diye korkuyorum albayım.

Milleti boşver kendi beynimden korkuyorum albayım, yine başkalarının incitmesine, acıtmasına izin vermemeye karar verdim ama benim kararlarım lafta bile kalmıyorki albayım. Klasik bir teraziyim ben karar veririm, karar veririm, karar veririm.

Herşey bir yana bir çift kağıdın varsa bir kıyak yapsana albayım, ben de sana sabundan kuru fasülye yaparım. Veya dolaptan aşırdığım tereyağını veririm, askerlerine yedirirsin.

(Kanat Güner'in Öküz'de yayınlanan son yazısı.)

"Çok küçüktüm, anneannem bana, ne olacağımı büyüyünce ne işle iştigal edeceğimi sordu.
***Pilot olcam anneanne,* dedim.**
Güldü, *erkekler pilot olur, sen olamazsın* dedi.
***O zaman hostes olurum* dedim.**
Güldü, *güzeller hostes olur, sen olamazsın,* dedi.
Çok küçüktüm, anneanneme kızdım.
Büyüyünce erkek olamayacağımı biliyordum
ama belki güzel olurdum,
o dedikten sonra güzel de olamadım."

"Uzun lafın kısası Türkiye'deyim, dişiyim, medya maymunuyum. Cankiyim ama o küçük adamlara acıyorum."

Semiramis Ün'ün her şeyi çocuklar

Semiramis Ün'ün Tiyatro Altın Maske adını verdiği tiyatrosu, yalnızca çocuklara hizmet ediyor ve La Fontaine'den Keloğlan'a, miniklere dünya çocuk klasiklerini tanıtıyor...

Semiramis Ün

Önce "vodvil"lerde seyrettik **Semiramis Ün**'ü... **Tevfik Gelenbe Tiyatrosu** başta olmak üzere, birçok tiyatronun kadrosunda yer alarak önemli roller üstlenen ve özellikle **"Ermeni madam"** kompozisyonlarında ses getiren sanatçı; daha sonraki yıllarda çocuk tiyatrosuna yöneldi ve giderek yalnızca çocuk tiyatrosu yapmaya başladı...

Semiramis Ün

Kanat Güner

İki Palyaçom Vardı...

OKTAY GÜZELOĞLU

Palyaçoluk, gizli acının yalnızlığın simgesidir. Toplumumuzun yüzde 95'i palyaçodur da! Ama yüzlerine renkli boyalarla gülen insan maskesini çizemezler, cesur 3-5 kişi de o renkli maskeyi kendi elleriyle çizerler.

İşte çok yakın arkadaşlarım olan bu iki en cesur kadın. Gülen maskeyi kendileri çizerek toplumu protesto ettiler.

O çizdikleri maskeler kimseleri eğlendirmek için değildi. Amaçları, acılarını, yalnızlıklarını göstermemek ve maskenin altından suskunca iğrençlikleri gözlemekti.

Biri profesyonel, diğeri amatör tiyatrocuydu. İkisi de kırgın, acılı ve yapayalnızdılar. Yaşamları, acıları birbirinin aynısıydı.

Biri, bunalımlarını, alkole, diğeri eroine boğduruyordu.

Amatör tiyatroculuk yapan Kanat bir sohbetimizde "kirli ellerini tutacak bir esas dost" bulamadığından yakınıyordu. Herkesi iki yüzlü buluyordu ve ardından en cesurca hayatını, kirlilikleri anlatan kitabını yazdı, ikincisinde daha çok kirliliği anlatacaktı. Fakat hakem düdüğünü çaldı oyunu bitirdi.

Ya diğeri, Babil Kraliçesi bunalımlarından ötürü girdiği akıl hastanesinden çıktıktan sonra deli diye tiyatrolara alınmadı, o da bu iki yüzlüleri protesto ederek, maskesini çizdi, yalnızca çocuk yuvalarında palyaçoluk ve kuklacılık yapmaya başladı. Biri 40 yaşına kadar, diğeri 27 yaşına kadar dayanabildi bu iki yüzlülüklere ve birer ay arayla, trenden indiler. Ve çekip gittiler bu sünepe dünyadan. Hem de ne gidiş, en cesurca, kendi istekleriyle.

Arkalarından yalnızca, şahit olduğum, korkak, gizli palyaçoların, vah vah, acıma sözcükleri (asıl acınacak kendileri) ve ölü soyucu medya sözcüleri, hergün defalarca haber yaparak, Kanat'ın samimi konuşmalarını çarpıtarak, reyting yükselttiler ve ceplerini doldurdular, ayrıca aradıkları böyle bir şeydi. Üzülüyormuş gibi yaparak, seviniyorlardı. Çünkü reyting artıyordu. Ayağa dikilmiş solucan gibi "Havada Raks" edip kıvırıyorlardı. Belki de Kanat'ın alel acele dizisini yaparlar. Gerçeklerden uzak, hırsız, omurgasız basit senaryolarıyla.

Kanat sanki veda eder gibi ölümünden yarım saat önce elinde bir kaşık, yanıma uğradı. İçi yanıyordu. Su istedi, bol içti. Kucaklaştık gitti, o kadar. Ya diğeri, Babil Kraliçesi, onu kimse anmadı bile. Son anında dargın olduğu sokak şairi sevgilisini, gece evinden defalarca arayarak yanında olmasını istemiş. Sevgilisinin gelişinden, onbeş dakika sonra, onun dizlerine başını koyup, "Sen mutlu musun, ben çok mutluyum" diyerek çekip gitmiş.

Bu iki en cesur palyaço kadınlarımız protesto ölümleriyle herkese bir ders vermeye çalıştılar, tabi anlayana.

Not: (Babil Kraliçesi, Beyoğlu'nda Garibanın Otopsisi Yapılmaz" adlı kitabımın bir kahramanı.)

Şöhretli Kader Mahkumları Modası

ŞEBNEM İŞİGÜZEL

Aslında uzunca bir süredir magazin camiasından elimi eteğimi çekmiştim. Çünkü ortalık durulmuş, yüreğimi ağzıma getirecek bir skandal patlamamıştı. Ajda Pekkan'ın liseli kız triplerinden sıkılmış, Kumkapı mağduresinin (!) psikopat sakinliğini izlemekten bunalmıştım. Ama itiraf edeyim içimden hep, "Kuş sütünün eksik olduğu bu magazin büfesi nerede var?" deyip duruyordum.

Derken Erol Atar objektifinden görmeye alıştığımız starlarımızı mahkemelerde görür olduk, ortalık hareketlendi. Önce Hülya Avşar hakimin karşısında boncuk boncuk gözyaşı döktü. Hakim bey, Avşar'ı ciddiyete davet etmiş bu da Zehra'nın annesine pek bi ağır gelmişti. Bir haber bülteni pek yakında Sibel Can'ı mahmkemede göreceğimizi bildirdi. Sibel Can aldığı yalının restorasyonunu aslına uygun yapmadığı için şikayet edilmiş. Miami yanığı Sibel Can da söze yolu mahkemeye düşen bütün şöhretler gibi; "Göz önünde olan insanlar olduğumuz için..." diye başladı.

Şimdi öyle bir düzen var ki adam öldürseniz bile içeriden çıktıktan sonra şans ibresi sizden yana dönüyor. Alın size tezi yazılacak bir hikaye; Zeynep Uludağ. Doğuş, cezaevinde son kasetinin bütün bestelerini bitirdi. Eminim plakçısı "Dışarıda olsa böyle verimli olamazdı" diye düşünüyordur. Ortalıkta iyi kalpli bir magazin perisi bütün skandalları parlak bir geleceğe çeviriyor. Ama aynı peri Hollywood piyasasında dolaşamıyor, Amerikan starlarının geçmiş suçlarını şöhretle takas etmelerine olanak tanımıyor. Onların işledikleri suçlardan dolayı şöyle bir kazanımları var: Sinemada çoğunlukla kendilerini oynuyorlar. Al Pacino dosyası kabarık bir suçlu. Oynadığı rollerle suçları pek çok defa örtüşüyor. Hele Steve McQueen... Hep kendisi olmuş. Bizde bu durum biraz tersine dönüyor. Şöhreti yakalayanlar geçmişlerini ekmek kırıntıları gibi ufalıyorlar.

Suç işledikleri için bu şarkıcıları, türkücüleri defterden silelim diyen ahlakçı kitlenin içinde değilim. Ben bütün bu tiplerin yedikleri haltın cezasını çektikten sonra iyi çocuk olmaktan söz etmelerine dayanamıyorum. Dolandırıcılıktan yatıp tahliye olan Haluk Levent geçtiğimiz günlerde su misali her kabın şeklini alan Savaş Ay'ın programına konuktu. Derken programa Mehmet Hoca bağlandı ve öğrencilerinin defterlerinde Haluk Levent kartpostalları görmek istemediğini, çünkü onun gençlere örnek olmayacak birşeyi yaptığını söyledi. Haluk Levent de gitarını tıngırdatarak ona cevap verdi. Böylece pek parlak olmasa da yetenekli olduğunu gösterdi.

Bir de kolun kırılıp yenin içinde kaldığı durumları var. İbrahim Tatlıses'in oğlu silahla iş yeri bastığı için cezaevine konuluyor bir Allah'ın kulu çıkıp da haber bültenlerinde "Akdeniz Akşamları"nı söyleyen Tatlıses'e sormuyor: "Sayın Tatlıses bu ne iş?" diye.

En komik maphusa düşme hikayesi Bülent Ersoy'un. Ablamız gazeteci dövdüğü için içeri alınmış. Olay kadın kıyafetleriyle dolaşıp henüz ameliyat olmadığı günlerde patlak vermiş. Ablamız işlediği suçun cezasını kadınlar koğuşunda çekmiş ve bundan da gurur duymuş. Daha sonra sahneye çıkmak için verdiği mücadelede de bu kadınlar koğuşunda yatırılma detayını kullanmış, "Yüce Türk adaleti bile beni kadın olarak kabul edip kadınlar koğuşuna verdi" demiş. Bülent Ersoy yakın zamanda beklediğim birşeyi yapıp nikahlandı. Bu bana kalırsa skandal değil. Skandal olan Bülent Ersoy'un kendisini transseksüel olarak kabul etmeyip, kendisine sorulacak olsa evlenen transseksüelleri aşağılamasıdır. Tıpkı şöhretli kader mahkumlarının çoğunluğun görmek istediği iyi çocuğu oynamaya çalıştıkları gibi.

İsim, Şehir, Hayvan, Bitki...

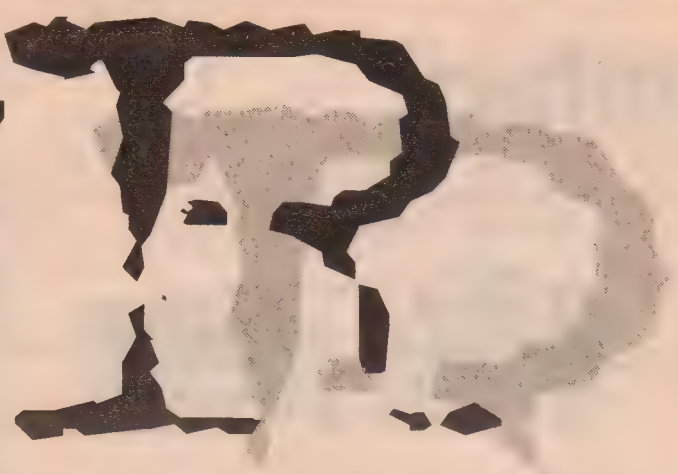

GANİ MÜJDE

İsim:
Refik Halit Karay

Ortaokul Türkçe kitaplarındaki bir tek hikayesiyle tanıdım ve sevdim onu.
Çoğunuzun bildiği bir hikayedir zaten.
Yurdundan uzakta geçimini sağlayan bir ayakkabıcı günün birinde ailesi öldüğü için yakınlarının yanına, bir arap şehrine götürülen çocukla karşılaşır.
"O çiviler ağzına batmaz mı senin?"
"Türk müsün sen be!" ile başlar ayakkabıcı ve çocuğun muhabbeti...
Göz yaşları ile sürer.
Yıllardır Türkçe konuşmamış iki insanın kendi diline hasretini anlatır.
Bir küçük hikayede sürgünlüğün, kendi dilini konuşamamanın ne demek olduğunu anlar insan.
Kendisi de sürgündür Refik Halit'in.
Saraydan yana olduğu için sürülmüştür ülkesinden. Belki de bu yüzden hikayeciliğimizin en güzel örneğini vermiş.
Ayakkabıcı daha çok konuşmak için yavaş yavaş çakar çivileri, zamkı yavaş yavaş sürer ama işi de bitmiştir...
"Gidiyor musun?"
"Gidiyorum be..."

Şehir:
Roma

İlk kez aşık olduğum kişiyle yeniden gelmek için para attım aşk çeşmesine.
Yeniden geldim...
Hem aşık, hem evliydim üstelik.
Sarı boyalı eski Roma evleri arasında Sezar'ı Brütüs'ü ve hayatı aradım.
İspanyol merdivenlerinde çalan dünya çalgıcılarına baktım, öpüşenlere kafamı çevirdim.
Rahatsız olmasınlar diye...
Fellini'nin cafe Europa'sında bir espresso içtim.
Stazione Termini'den Milano'ya Venezia'ya Genova'ya gidenlere el salladım.
Mussolini'nin halkı kışkırttığı balkona dilimi çıkardım.
Hare krişnacılarla birlikte Budist, Cami'nin yanından geçerken Müslüman, Vatikan'da Hıristiyan oldum.
Roma'yı ben İstanbul gibi sevdim...

Hayvan:
Ringa balığı

R harfine baktım hayvan yok .
İsmi R ile başlayan çok hayvan var ama harbi hayvan yok.
Düşünürken "Ringa balığı" geldi aklıma.
Yemedim, görmedim ama adını duydum.
Kolları bacakları var mıdır?
Izgarası mı güzeldir; tavası mı; yoksa havası mı bilemem.
Orhan Veli rakı şişesinde balık olsam dediğinde Ringa balığını mı kastetti?
Onu da bilen yok.
Bildiğim tek şey var; Ringa balığı için daha fazla bişey yazamam...

Bitki:
Roka

Rakı varsa rakı, salata da varsa yanında işte roka orda hemen bitiverir...
Meyhanede illa ki rokalı olur salata.
Tadı acıdır aslında...
Yemesi de zordur....
Ama balık gelene kadar mezeleri süpüren eller mezeler de bitince roka'ya uzanır.
Biraz tuz üstüne biraz da yağ.
Necip ustanın yemek tarifleri gibi oldu ama işte size nefis bir rayiha...
Hayat'ı da roka gibi acı ve kötü kokulu bulabilirsiniz.
Üstüne biraz tuz ve yağa ne dersiniz?

Eşya:
Rakı

Balık, roka derken eşya'da da "rakı" çıktı kısmetimize.
Okuyanlar da meyhanede yazdım sanacaklar yazıyı.
Oysa benim ilk göz ağrımdır rakı.
İlk içkim, ilk istiframdır...
Odanın tavanını fır fır döndüren baş dönmelerimdir.
Ama şimdi artık ayrıyız aslan sütünden.
Aramıza Şarap girdi.
Beyaz ve kırmızı elbisesiyle, berrak ve duru güzelliğiyle çekip aldı beni o hayattan.
Temiz örtüler üzerinde, soğutulmuş kristal kadehlerde sevişiyoruz şaraplarla.
Her şey iyi güzel de şarap kadehinde de balık olunmuyor ki birader...

Artist:
Rock Hudson

İsmiyle müsavi bir adamdı rahmetli.
Kaya gibi adamdı yani...
Ardından bir sürü film ve gözü yaşlı erkek bırakarak AİDS'ten çekti gitti.
Ben onu filmlerinden değil Los Angeles emniyet müdürünü oynadığı Mc Millan ve karısı dizisiyle tanımıştım ilk kez.
Ve yıllar sonra oğlum çiçek açtı oyununda çıktı karşıma Rock Hudson.
Çocuk babasına homoseksüelliğin o kadar kötü bir şey olmadığını anlatıyordu.
"Ne var yani baba. Bunda utanılacak bişey yok. Rock Hudson da homoseksüel" deyince ayağa fırlamıştı oğlanın babası.
"Ulan sen koskoca Los Angeles emniyet müdürüne ibne mi demek istiyorsun"

Not:

P'nin çüklüsüdür R.
Erkek adamdır yani.
Üstelik çok da bela bir harftir aslında...
Nedim Saban'ın Beyaz'ın başına bela olmuştur R...
Onların ağzında Yağğak olur bildik kelimeler.
Birkaç R yan yana geldiğinde ise RRRRRRRR şeklinde bir motor sesi olur biter.
R gaza basar...
Yazı biter otomobil uçar gideRRRRRRRRRRR ...

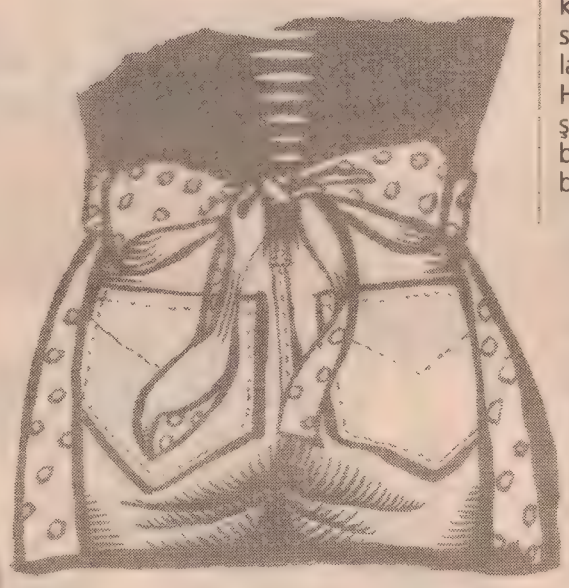

İstanbul'a Fransız Bir Fransız'ın Çizgileriyle
"İstanbul Anıları"

Yazan ve Çizen: FREDERIC STRATIGOT

Sana söylediğim gibi Fredy!. görülmesi gereken bir şey... Oraya "Kadınlar Sokağı" diyorlar ("GENELEV") Bir arkadaşım manzaranın oldukça Fellini'vari olduğunu söyledi. Benimle gel... Bayağı enteresan olacak...

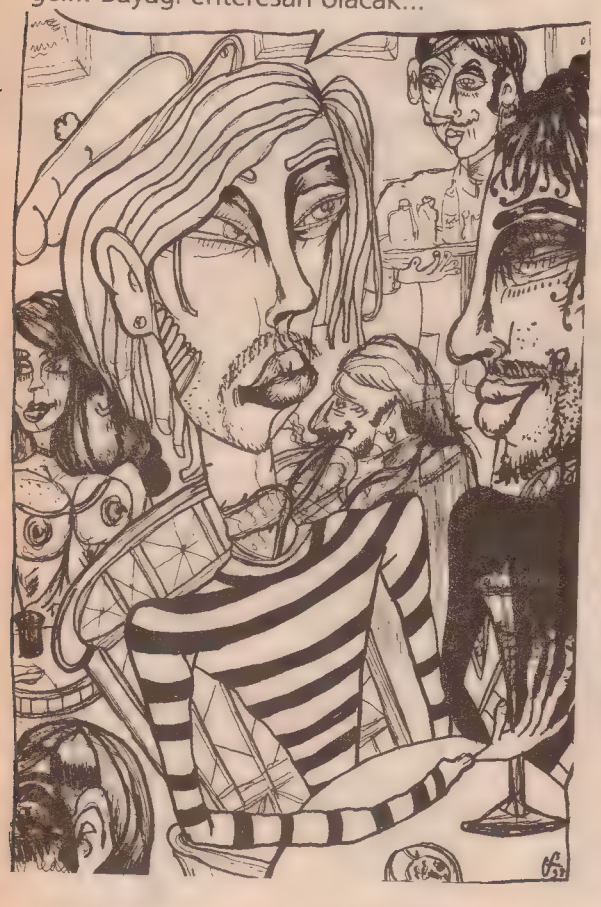

- Tabi tabii... Neden olmasın?.. Eski kozmopolit bir şehrin kalbini tanımak için... değil mi?..

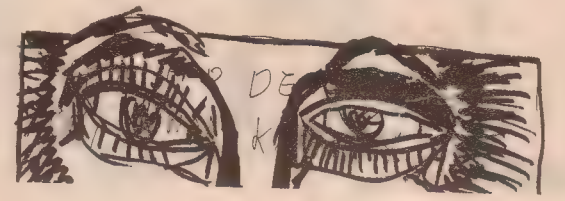

Genelevin sokaklarından evlerin alt katlarında erkek grupları, orospuları sessizce seyrediyor ve bekliyorlar.

Fakat bu seyredenlerin hiçbiri herhangi bir girişimde bulunmuyor, sadece seyrediyorlar...

(Buraya sanki sadece bedava "peep show" izlemeye gelmişler)

Onlarla beraber yaşlı şişman orospunun kocaman poposunun yanaklarını ve orospunun ısınmaya çalıştığı eski sobayı seyrettim...

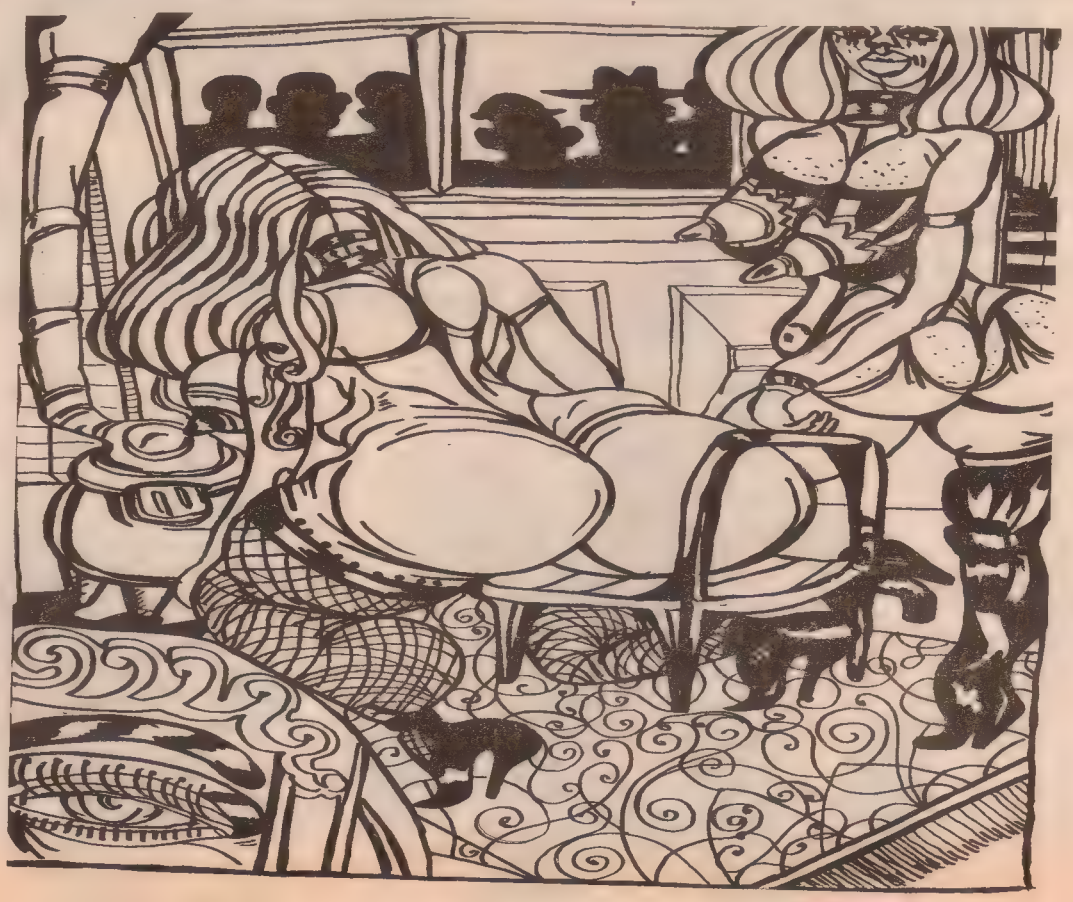

Akşamsefası

Önce küçümsendi, ikinci sınıf edebiyat sayıldı, sonra birbirinin ardına yazılan iyi romanlarla rüştünü ispat etti.150 küsur yıllık tarihine, onca başarısına karşın ülkemizde hâlâ ikinci sınıf edebiyat olarak görülmeye devam ediyordu. Ama son zamanlarda bir şeyler olmaya başladı. Yayıncılar, eleştirmenler polisiye romanı anımsamaya, yayınlamaya koyuldular. Geç kalmış olsa da bunlar sevindirici gelişmeler. Ahmet Ümit bu gelişmelerin odağında yer alan bir yazar. İlk romanı "Sis ve Gece"yle polisiye roman serüveninde attığı adım, "Kar Kokusu"yla iyice pekişti. Ahmet Ümit'le polisiye roman ve "Kar Kokusu" üzerine söyleştik.

Moskova'da Ölüler Kar Kokar

AYHAN BOZKURT

Türkiye'de ilk polisiye roman yazarı olarak adlandırılıyorsun? Bu tanım doğru mu?

- Doğru değil. Benden çok önce polisiye roman kaleme almış yazarlarımız var. Bunların arasında Peyami Safa, Kemal Tahir gibi tanınmış yazarlarımız da yer alıyor. Hatta Attilâ İlhan'ın romanlarının birçoğunu polisiye roman diye adlandırmak da mümkün. Sonra Çetin Altan var: Rıza Bey'in Polisiye Öyküleri adlı bir kitabı var.

Ben ilk polisiyeyi yazan kişi değilim ama polisiye romana haysiyetini yeniden kazandıran kişilerden biriyim. Meraklıları bilirler, "Sis ve Gece"yi yazmadan önce polisiye roman ve türün yazarları üzerine inceleme metinleri kaleme aldım. Amacım, ülkemizde Agatha Christie'yi aşacak düzeye ulaşamayan polisiye roman kültürünün gelişmesine kendimce katkıda bulunmaktı. Bu katkıyı her iki romanımda da sürdürdüğümü düşünüyorum. Hem iyi edebiyat olan, hem de polisiye olan metinler kaleme aldım.

Bu noktada, kitaplarını okuyan kişilerden edindiğim izlenimlerden yola çıkarak bir soru sormak istiyorum. Romanlarına polisiye demeseydin, yadırganır mıydı? Çünkü seni okuyanlar, bunlar ciddi edebiyat, gibisinden yorumlar getiriyor.

- Aslında bu soru edebiyat tarihi boyunca sorulmuş, tartışılagelmiştir. Sopfhokles'in Oedipus'u, Shakespeare'in Hamlet'i, Dostoyevski'nin Suç ve Ceza'sı, Durrenmat'ın pek çok yapıtı, Umberto Eco'nun Gülün Adı gibi yapıtlar polisiye mi, değil mi eleştirmenlerin, yazın adamlarının kafasını kurcalamıştır. Ben yapıtlarıma polisiye roman demeyi tercih ettim. Belki bu polisiye romanın ikinci sınıf sayılmasına bir tür tepkiydi. Ama okur çıkıp da, bunlar polisiye roman değil derse, bu da onun bileceği iş. Çünkü sonuçta, roman da bir imgedir. Yazıldıktan sonra biraz da okuyana aittir.

Peki romanlarını polisiye diye adlandırmanın nedenlerini söyler misin?

- Bence polisiye romanı öteki türlerden ayıran en önemli özellik gizemli suçu konu edinmesidir. Gerçi bütün romanların suçu konu edindiği söylenebilir. Suç olgusunun dramatik yapıların kurulmasında büyük olanaklar sağladığı bir gerçektir. Suç hem sosyolojik hem de psikolojik bir olgudur. Doğrudan insanın varoluşuyla ilgilidir. Ama polisiye yalnızca suçla değil, gizemli suçla ilgilidir. Suçun gizemli olması, polisiye romanda olmazsa olmaz iki koşulu gerekli kılar. İlki matematiği sağlam bir kurgu, ikincisi merak duygusunu içselleştirmiş bir dil. "Sis ve Gece"yle "Kar Kokusu"nu okumuş olanlar bu sıraladığım özelliklerle karşılaştıklarını anımsayacaklardır. Bu ayırd edici özellikler nedeniyle romanlarıma polisiye sıfatını eklemeyi uygun buldum.

Ülkemizde daha önce yazılan polisiye romanlarda Batı'yı taklit görülmektedir. Hatta yabancı yazarların isimleri kullanılarak yazılan romanlar bile var. Senin romanlarında bizim insanlarımız, bizim kültürümüz anlatılıyor. Sence bundan sonra Türkiye'de bize özgü polisiye roman geleneği ortaya çıkacak mı?

- Polisiye romanda Batı'nın taklit edilmesi suç kültürümüzle ilgilidir. Ülkemizde 1970'lere kadar sanayinin oturmayışı polisiye roman yazmaya elverişli bir suç kültürünün gelişmesine engel olmuştur. 1970'lerden sonraki gelişmelere baktığımızda da Batı'dakine benzer bir suç kültürünün hâlâ yaratılmamış olduğunu görürüz. Bunun cinayetlere yansıması ülkemizde sofistike katillerin bulunmayışıyla açıklanabilir. Bireysel olarak seri cinayetler işleyen, bu cinayetleriyle kendince dünyayı değiştirmeye çalışan katiller de ülkemizde henüz ortaya çıkmamıştır. Ama çarpık sanayileşme ve ülkemizin jeopolitik konumu polisiye roman için bambaşka bir zemin yaratmıştır. Bu zemin anti komünist, yeni milliyetçi, iç düşman paranoyası üzerine kurulu olan devlet kökenli histeridir.. Bu zeminin beslendiği mali kaynak ise kayıt dışı ekonomi, kara paradır. Durum böyle olunca sofistike cinayetler bireylerden değil organize güçlerden gelmektedir. Örnek derseniz; Abdi İpekçi cinayeti, 16 Mart katliamı, faili meçhul cinayetler ve Susurluk çetesinin faaliyetleridir.

Soruya dönecek olursak, polisiye roman geleneğimizin oluşması bu suç zeminine dayanmasıyla olanaklıdır. Çünkü bu bize özgü suçtur. Ülkemizin tarihiyle, politik yapılanmamızla, halkımızın psikoloisiyle ilgilidir.

"Sis ve Gece"de devlete bağlı bir istihbarat görevlisini anlattın. "Kar Kokusu"nda ise tam tersi devrimcileri anlatıyorsun. Hem de Moskova'da. Bir zamanlar dünya devriminin merkezi sayılan bir kentte. Tuhaf değil mi?

- Bir önceki soruda da bahsettiğim gibi Türkiye'de polisiye romana konu olacak suçlar organize güçlerin faaliyetlerini incelemekten geçiyor. Ülkemizde işlevleri ve etik değerleri farklı olmakla birlikte, efsane olmuş iki örgüt var. Devleti korumak için elinden gelen herşeyi yapan MİT ile, daha güzel bir Türkiye kurmaya çalışan düzen karşıtı TKP. Bence polisiye roman için bu iki örgütün faaliyetlerinden daha iyi bir konu olamaz. Bu durum aynı zamanda, çağımızın bir özelliği olan, "iktidardan yana olmanın çürümeyle eşdeğer olduğunu gösteren" önermenin doğruluğunu kanıtlamak için de iyi bir yoldur.

Kuşkusuz devlet yanlısı bir örgütte yer alan kahramanla ütopyası için dövüşen bir devrimci kahramanı, politik olarak aynı değerde görmek büyük bir yanlıştır. Ama bir roman yazarı olarak her iki insanın trajedisine nesnel yaklaşmak gibi bir etik sorumluluk da vardır. Yani iki romanda yer alan iki farklı kesimden kahramanı anlatmak bence tuhaf değil, tersine gerekli.

Anımsıyorum, "Sis ve Gece"de bir eleştirmen sizi polis yanlısı olmakla suçlamıştı. "Kar Kokusu"nu okuyanların tepkisi ne oldu?

- Aslında o eleştirmeni suçlamak da doğru değil. Çünkü biraz önce anlattığım gibi Türkiye'de polisiye roman kültürü yok. Daha da önemlisi romanın, belirsizliğin bilgeliği üzerine kurulduğunu anlayan da yok. Bu nedenle romandaki karmaşık kurguyu çözemeyen eleştirmen en kolay yolu seçip, yazarı polis yanlısı olarak suçlayıp işin içinden çıkmayı umuyor. Ama sanat özellikle edebiyat kalıcıdır, belgedir. Suya çizilen çizik gibi değildir. Zaman geçtikçe doğruyla yanlışın ayırt edilmesinde bir turnusol kağıdı işlevi görür. Herkesi hakettiği yere oturtur. O eleştirmene de yanıtlar "Sis ve Gece"yi okuyup anlayan okurlardan geldi. "Kar Kokusu"na gelince, romanı post-devrimci bulanlar, benim komünist olduğumu söyleyenler çıktı. Ama bu hiç şaşırtıcı değildi, klasik anlamda olmasa bile ben zaten komünistim.

"Kar Kokusu"nda bir ideolojiye bağlanmış insanların çelişkileri, insani yönleri, umutları olduğu gibi anlatılıyor. Bu senin gerçeğini yansıtıyor mu?

- "Kar Kokusu" bir yanıyla otobiyografik bir roman. Benim şahsımda 1974-1990 yılları arasındaki fırtınalı dönemde yaşayan devrimcilerin yaşamından bir kesit sunuyor. Aslında ülkemizde devrimcilere bakış ya siyah ya beyaz şeklinde olmuştur. Ben bu anlayışı kırmaya çalışıyorum. Elbette sorular sorarak. Çünkü roman açıklamaz, soru sorar. Dünyayı değiştirmeye çalışan insanlar dün vardı, bugün varlar, yarın da varolacaklar. Sorun geçmişten ders almak, ütopyalarımız için dövüşürken insanlığımızı yitirmemek. Devrim umutlarını, sekterlikle, dar görüşlülükle, otoriterlikle kirletmemek. 16 yaşındaki bir delikanlı heyecanıyla umutlara sımsıkı sarılmak, ama yanlışlarda inat etmemek. Yaşama kuşku ile bakıp, değişime kapıyı açık tutmak. Kimbilir belki de "Kar Kokusu" bunları anlatıyor.

Aksamsefasi

Adnan Özer, şairliği, yazarlığı yanısıra benim için sıradan bir kişilik değildir. Cağaloğlu'nun matbaa kokulu sokaklarında bir kahvede oturmuş çay içiyordu ilk tanıdığımda. Yanında yetiştirdiği şimdi hatırlayamadığım genç bir şair vardı. Benimle ilgilendi, yetişmemde çok faydasını gördüm. Bana gösterdiği ilgiden dolayı, arkadaşları Adnan'a tepki gösterdiler. Nedeni Adnan Özer mizah dergilerinde çalışan birine yazma konusunda arka çıkıyordu. Daha sonra usta-çırak ilişkisi, abi-kardeş ilişkisine dönüştü. Adnan Özer benden sonra da birçok şair ve yazar yetiştirdi. Çıkardığı dergiler ve yayınevlerinin isimleri parasızlık yüzünden sürekli isim değiştirdi. Türkiye'de hiç duyulmamış Makedon ve İspanyol yazarlarının kitaplarını yayınladı. Kendi kitapları yabancı dillere çevrildi. Hiçbiri gazetelerde haber yapılmadı. Dışarıdan aldığı ödüllerle daha da güçlendi.

Muhsin Bey ya da Adnan Özer

ASLAN ÖZDEMİR

(Adnan Özer, Susanna Tamaro ile)

Yayınladığı Dergiler: *Üç Çiçek, Fanatik, Düşler, Düşler Öyküler,*
Yayınevleri: *Yeni Türkü, Üç Çiçek, Puhu, Armoni, İskenderiye Kütüphanesi, Joker, Era,*
Kitapları: *Ateşli Kaval, Çıngırağın Ölümü, Rüzgar Durdurma Takvimi, Zaman Haritası (Şiir)*
Çevirileri: *Octavio Paz, Paplo Neruda (2 kitap), Antonio Machado, Ruben Dario, Che Guevera (şiirler), Garcia Lorca, Victor Jara,*
Çocuk Romanı: *Küçük İstasyon,*
Anlatı: *Hayal Tabirleri,*
Bulaştığı Şair ve Yazarlar: *Metin Kaçan, Tuğrul Tanyol, Nihat Genç, Rüstem Aslan, Haydar Ergülen, Aslan Özdemir, Birhan Keskin, Hasan Öztoprak, Osman Çakmakçı, İrfan Yıldız, Enver Ercan, Yusuf Algazi, Taner Ay, Mehmet Kartal, Kanat Güner, İrfan Çiftçi, Oktay Taftalı, Merih Akoğul, Paul Strathern,*

Edebiyatçılar yazdıklarıyla kalıyor...
-Ben ilk heveslerim geçtikten sonra, yani edebiyatçı olarak tanınmak gibi, "sorunlu bir edebiyat adamı" olmayı hedefledim. Ne demek "sorunlu edebiyat adamı?" Düşünsel ve kültürel konsepti olan bir edebiyatçı. Bunun iki temel şıkkı var; bir felsefi, ahlaki dönüştürücü olmak. Bu devrimci edebiyatçıyı tarif eder, buna toplumculuk da diyebiliriz. Ancak manevi bütünlüğe ulaşmış rafine bir toplumculuk. İki, pedagojik yüklemi olan bir edebiyatçı. Bu ne demek, kişisel tasarımı benlik duygusunu aşıp, sonuçta edebiyatın eğitici olduğunu kabul etmek.

Toplumun değişik kesimlerinden yazar ortaya çıkartmak gibi mi? Çünkü bunu yapıyorsunuz...
-Evet. Dar kapsamlı bir pedagoji değil, kültür hayatını da canlandıracak, yazınsal demokrasiye katkıda bulunacak bir yöntem. Herkesin yazıyla uğraşmaya hakkı vardır. Kültür hayatımızı sadece kolejvari eğitimcililere bırakamayız. O zaman kültür hayatı donuklaşır. Demokrasi de olmaz. Kenar mahalle, taşra, ezilen başlıca unsurlar kendilerini ifade etmeliler. Metin Kaçan ve Ağır Roman olayı bu yaklaşımın bir sonucudur. Metin yazdı, yarattı ama böyle bir pedagojiye hizmet etti.

Sırf Metin Kaçan değil, daha bir çok yazar ve şaire önayak oldunuz...
-Bir küçük şiir kitaplığı olacak kadar şiir kitabı yayınladım. Çoğu da genç Türk şairlerinin ilk kitaplarıdır. "İlk kitapları" herkes basmaz. Bu sadece bir yayıncılık hevesi değil tabi. Başta sözünü ettiğim nedenlere dayanıyor, takdir edebiyatçı çevrelerinden. Ama kırgın değil, kızgınım. Şiir kitabımı dahi yayınlatamıyorum.

Bu kadar sert tepki mi aldınız edebiyat çevrelerinden?
-Tuhaf bir durum, bir-iki örnek vereyim. Dergicilik aşıladığım genç şairler sonradan dergi çıkardıklarında Adnan Özer'in şiirlerini basmamak konusunda ilke kararı alabiliyorlar. Yayınevleri niye basmıyor diye soracak olursan; hep taraf olduğum için, edilgen değil etken olduğum için, derim. Yurtdışında üç kitabım yayınlandı, onun haberini bile koymuyorlar gazete ve dergiler.

Peki ortaya çıkarttığınız yazarlardan da mı hiç destek görmediniz?
-Asla.

Bu kadar mı nankörler ya?
-Oktay Taftalı ve Metin Celâl'i ayırabilirim.

Çoğu popüler oldu, hemen unuttular mı yani?
-Türkiyeli yazar-şair çok kötü doğulu, bir nankörlük sergiler. Meşhur olunca tüm çevresini unutmak ister. İlk heyecanlarını, acemiliklerini bilenleri ise öldürmek isterler. Kültür onun için sadece kendi başarısıyla sınırlıdır. Düşerse yine ağlayarak yanınıza gelir.

İlgilenir misiniz?
-Benim meselem kişisel değil. Duygularıma hakim olurum. Sonuçta herkes tarih içinde yerini alır.

Edebiyat için iyi değil mi, bir çok yazar-şairi siz tanıttınız...
-Kimse bu çabalarımı edebiyatımıza ufacık da olsa bir renk getirmediğini söyleyemez. Söylüyorsa alçaktır.

O yüzden mi yıllardır şiir yayınlamıyorsunuz?
-Sivas'ta şairler yakılınca, zaten bozuk olan moralim bana bu kararı aldırdı. Oraya ağıt yazan şairlerden olamam, bu pişkinliktir. Hiç ağıt yazılamaz mı, yazılabilir vicdanın şiir sanatına imkan tanıdığı ölçüde, ötesi arsızlıktır. Acıdan meşhur olunmaz, hapisten meşhur olunmaz.

Yıllardır Cağaloğlu'nun izbe binalarında edebiyat dergiciliği yapıyorsunuz, çıkartıp reklamsızlıktan tekrar batırıyorsunuz. Sürekli birşeyler yapıyor, bu soğuk binalarda, bundan bir karşılık da beklemeden. Sizin kuşağınız şairler ve yazarlar gazetelerde, reklam ajanslarında daha az enerji harcayarak daha güzel yaşam koşullarına sahipler ve siz kendi adınıza bu işleri yapmaya karşısınız. Niye daha iyi bir ortamda çalışmaya ve daha iyi para kazanmaya taraftar değilsiniz, siz gönül adamı mısınız?
-Hayır kültür adamıyım. Gönül adamı olmayacak kadar da kurnazım. Muhabbetim çok tatlıdır, bu bakımdan gönül adamı sayılabilirim. Bunları niye yapıyorum; biliyorum ki tarihin eylemi kahramanlıktır, bilinçli çiledir. Himbıllar tarihe katkıda bulunmanın o büyük zevkini anlayamazlar. Fiziki cesaret yetmez, entellektüel cesaret çağımızın gerçek cesaretidir. Entellektüel cesaret de olur olmaz çıkışlar yapmak demek değildir. Büyük bir erime içinde ruhunu özgürleştirmektir. Kolay kolay Che Guevera kadar fizikî cesaret sahibi olunmaz. Ben Che kadar Gaspıralı İsmail'i de örnek alırım. Yerli eleştirel bir aydın olmak en büyük hedefim.

Neden Muhsin Bey'liğe devam ediyorsunuz hâlâ?
-Muhsin Bey bir melodramın dışında felsefi bir kişiliktir. Muhsin Bey Hacivat, Ali Nazik ise karagözdür. Ancak Muhsin Bey tipi bana uymuyor. Ben onun gibi güzel ahlak prensipleriyle yaşamıyorum. Kurgu yapıyorum. Gerekirse kurguya uygun olsun diye Muhsin Bey oluyorum. Ali Nazik buluyorum. Kavuklu ve Pişekar da böyle değil midir. Okuyucuların ilgi duyacağı kahramanları türetmeden edebiyat işleri yürümez. Hem Red Kit hem Avarel gereklidir. Muhsin Bey konformistir. Onun dünya tasarımı saksıda yetişen çiçekten öte gitmez. Ben devrimci pedegoji uyguladığım için özveride bulunduğum insanlar birer figürdür. Benimle onlar arasında vefa gibi denklemler yoktur. Napolyon generallik rütbesi verirken ne bekliyordu ki. Onun derdi tarih yapmaktı.

Neden bir-iki medyatik şair dışında şiir okunmuyor?
-Bu dünya çapında bir bunalım. Medya haber vere vere, tarihi yoketmekte. Artık tarih yok, olaylar var. Şiir ise tarihsel kanıttır. Olayların kayıtı olan popüler şiirler tabii ki kitle kültüre olan medya toplumuna denk düşer. Bana göre şair okunmak istiyorsa merakları gıcıklamalıdır. Bu meraklar, psikolojik açıklamalar, seksüel açıklamalar, yeni bir iç dökümüdür. Bence hepsi pornografiktir. Yani insanları şok edecek açıklamalar. Bu şiirin işi değildir.

Şiirin işi nedir?
-Şiirin görevi felsefi ve ahlaki dönüştürücülüğü estetik düzeyde temsil eden dile dayalı bir ifade biçimidir. O ne sanattır, ne de sadece sözdür. Felsefenin ve ahlakın imkan tanıdığı ölçüde, dilsel bir girişimdir. Yetenek, şiir yazmanın tek haklılık noktası değildir. Yeteneğinle dünyadan özür diliyerek şiir yazarsan ancak şiir olur. Çünkü yetenek şeytanın yanındadır. Şeytanı bir an makarayla kandırıp o yeteneği çalıp yazmak gerekir.

Türkiye'de şiirin durumu...
-Felsefi mecrasını bulamadığı için bunalımda. Türk şiiri edebi, estetik gelişimini tamamlamış ama hem felsefi hem birey felsefesi bakımından geri kalmıştır. Bugün hayat değişti, ülkemiz ilk defa gerçek anlamda değişim geçiriyor. Buna uygun dil şimdilik özel radyolarda, şairlerde değil. Yazmakla, bilgiyi kullanmakla sınıfsal bir kopuş yaşarız, yani çöp toplayan yazar bile zengin olmuştur. Yer değiştirmeden nasıl yazılır onu felsefesini yapayım.
-İlk picaresque romanlardan bu yana yoksulluk, edebiyatın başlıca konusu olmuştur. Dünyada edebiyat oldukça başlıca tema, yoksunlaştırma biçiminde bile olsa yoksulluk olacaktır. Varsıllık edebiyatın karikatürüdür. Edebiyat coşkuyla atılım yapar, dilbilgisel aristokrasiyle dinginliğini sürdürür. Bu hem hayatın hem edebiyatın diyalektiğidir. Ben yoksunlaştırma noktasından hareket ettim. Yani coşku ve soylu ruh. İnsanı yazınsal zekası böyle bir güçle temsil olunur. Yani şöyle düşünelim. Her türlü medeniyet anlayışı ve teknoloji karşısında insanın minimalist yaşamı vardır. Edebiyat bu minimalist felsefenin ifadesinden başka birşey değildir.

Niye ki şiir...
-Borges zamanın geçişini yumuşatmak için yazdığını söylemiştir. Ben buna egzotik çalgıların eğlendiriciliğini de katmak isterim. Zaman geçerken akıl ruha bu ezgilerle yakaracaktır. İnsanların en yüksek zihinsel eğitimi budur, buna kendimce katkıda bulunmak istiyorum.

Aksuniset

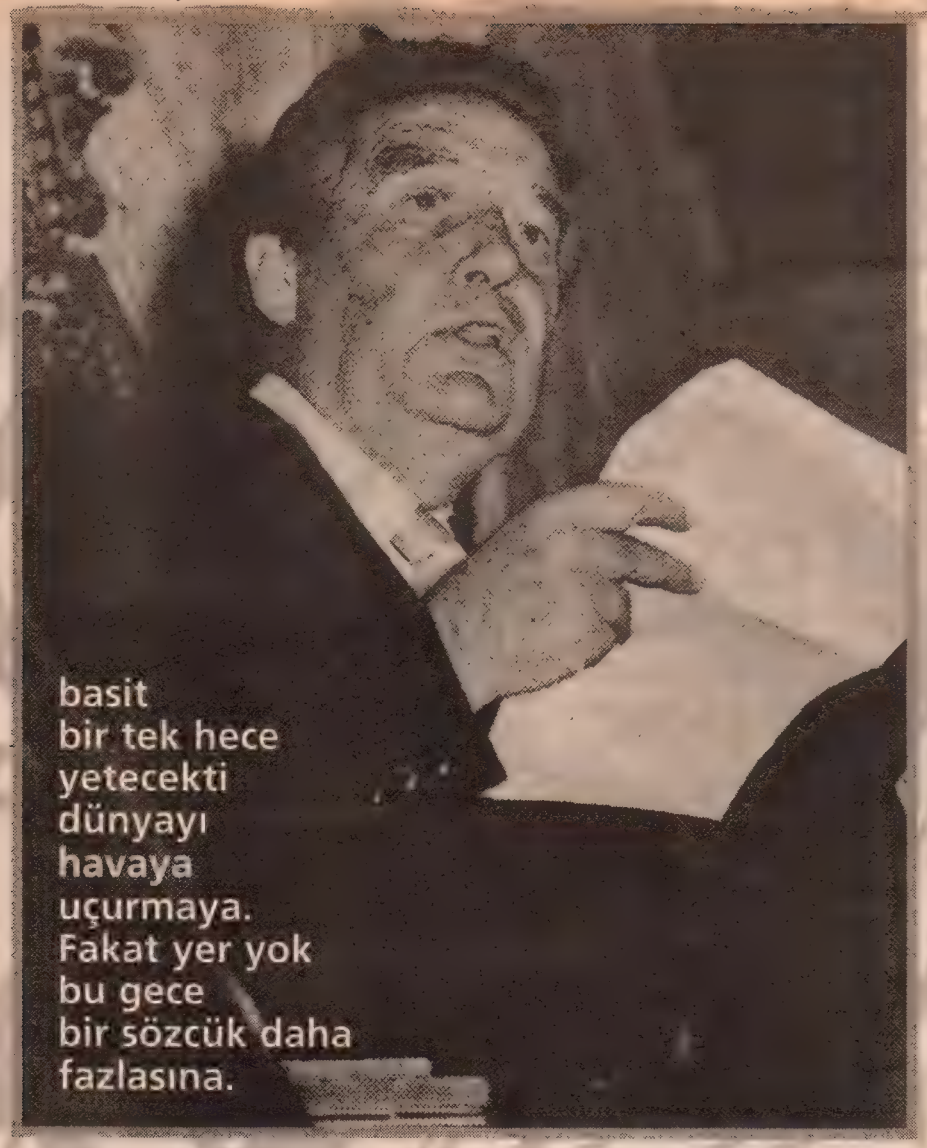

Uzak Komşum ve Ustam: Octavio Paz

ADNAN ÖZER

Borges bir öyküsünde Cervantes'in büyük eseri Don Quijote'yi (Kihote okunur. Fransızlar gibi okumaktan vazgeçelim. Adamın adı bu!) kelimesi kelimesi ne yazmaya esinlenmiş birinden söz eder. Borges burada bazı eserlerin çok büyük kaynak ve deneyim olduğunu; bu deneyimini tek kişinin yaşamasının haksızlık olacağını söylemek istemiştir.

Benim de başıma geldi bu. Octavio Paz'ın aşağıdaki şiirini yazmaya esinlendim ve kelimesi kelimesine yazdım.

Şair Emekleri

Alacakaranlığın masasında
yazıyorum; var gücüyle abanıp
kalemim onun handiyse canlı
göğsüne, doğduğum ormanları
yâd ederek ah çeken. Açıyor geniş
kanatlarını kara mürekkep.
Lamba yıldız çakıyor ve örtüyor
sözcüklerimi kırık camlardan
bir pelerinle. Duyurmadan
yazıyorum filiz süren gölgenin
çotuğuyla. Sofaya giriyor gece,
şöyle bir dalgalanıyor
karşıki duvar kayaların
kuburdan ağzıyla; kalemle kağıt
arasına giriyor göğün iri
dilimleri de. Basit bir tek hece
yetecekti dünyayı havaya
uçurmaya. Fakat yer yok bu gece
bir sözcük daha fazlasına.

(Uzak Komşu, O. Paz. Adam Yay.)

Sonradan aynı adla aynı temayı işleyen bir başka şiir de yazdım. Ama bu, metafizik çekimden kurtulmak için bir gayretti ve doğrudan Türkçe yazılmış bir çeviriydi. (Belki asıl çeviri olan oydu.)

Octavio Paz ile kurduğum empati'yi bilmem anlatabiliyor muyum?

Bu büyük şair ile ilk olarak 1977 yılında, sanırım yaz başında, aldığım "Güneş Taşı" (Çevirisi Sait Maden) şiir kitabı ile karşılaştım. O büyüğü anlatmak olası mı? İnsanın mikrokozmos'unun taş ve bitki örtüsü tarafından oluşturulduğunu anladım. Güneşin zamanı insan duygusuna örnek olsun diye işlediğini hissettim. Doğa'nın izlenimle algılanışının bir sona, bir sıfır noktasına ulaştığını; bunun yaratıcı bir sıkıntı doğurduğunu; imgenin asıl sıkıntıdan doğduğunu ayrımsadım. Bu bilinç birkaç günlük gezi tadıyla yazan şairlerden soğuttu beni. Turist şair olmamaya yemin ettim.

İkinci Çakışma: Aşk

"Bakar bana esmerliğinin yücelerinden bir ada kızı" (Yıkıntılar arasında ilahi'den.) Aynı aşk ânı, aynı şiirsel durum ve an benim de başıma geldi: 1984 yazı, Marmara Adası, Çınarlı köyü ya da koyu. Aynı gün bu dizeyi çevirdim; yazmış oldum. Güzellik miydi anıtlaşan, yoksa güzelliğin içinden aşkın anıtı mı doğruluyordu. Bence ikincisi. İşte, ölümün ardından bu büyük şairi anarken ikinci şıktaki estetika'yı düşünmeliyiz. O, estetik fenomene ayran gönüllü bir şair olarak değil, onun içinden bir insanlık anıtı çıkarmak için bakmıştır. Bu entellektüel şairin zihin işleyişidir. Ben ondan bunu öğrendim.

Kişinin yabancı bir şiarden "onu öğrendim, bunu öğrendim" demesi, doğrusu biraz zübbelik içerir.

Bunu da itiraf ederek yazımı sürdürüyorum.

İnsanı şiir yazmaya iten ânın içindeki sırlı eylem evrensel olduğuna göre, öğrenilecek, örnek alınacak şeyler de var demektir.

Octavio Paz ve Türk Şairleri

1980 sonrası entellektüel eğilimler gösteren Türk şairlerinde onun etkisi vardır. Şairler yazılarında sık sık onun fikirlerine başvururlar (Yay ve Lir adlı denemesinden yayımladığım "Şair Nedir?" adlı bölüm, en çok alıntı yapılan yabancı kaynaktır.) Octavio Paz yakın dönem Türk şairlerinin gizli ustalarındandır.

Hatta alıntı düzeyinde etkilenmeler görmüşümdür. Artık bunu itiraf ederler, etmezler, onların bileceği iş.

Bu yazının duygusal olarak algılanmasını istemem. Satırlarımı şiir kuramı ifadeleriyle de doldurabilirdim. Bu gerekli olmasına rağmen Octavio Paz'ın algılanmasını zorlaştırır. Algılanma olmadan, estetik alımlayış olmaz.

Nasıl Algılacağız.?

Octavio Paz'ı nasıl algılayacağız? Şiir okurlarına kendi deneyimimden bazı tüyolar vereyim:

a) Önce bir bilinçlenme gerekli. Kısa yoldan önce şunun bilincine ermeliyiz: Yaban çoşku (doğa karşısında duyduğumuz saf çoşku) - kozmik alışveriş (evren karşısında korku ve ürpertiyle yaptığımız tasarım) - psikolojik açıklanış (insan zaman zaman psikolojisini açığa vurur). Bütün bunlar bütün bir uyumla ve bir anda ifadeye vurulduğunda şiir ortaya çıkar. Paz'da hep bu uyum vardır.

Şimdi size iki anahtar gerekli: Birinci anahtar, baht sigortası (Securus azar, lat). Yüksek çoşku ve derin hüzünle yazarken aklını yitirmemek, intihara sürüklenmemek için gerekli bu. Fuzuli, "Ne yanar kimse bana âteşi dilden özge / ne açar kimse kapım bâd-ı sabâdan gayrı" derken, Osmanlıcası "baht-ı emin", "baht-ı selim" olarak karşılanabilecek aynı sigortaya sahipti. Çok yüksek bir şiire ulaştı, ama ne çıldırdı ne de intihar etti. Paz, "Geçerim / VAROLMAKTAN / Bir anlık adın gölgesi / ASLA BİLEMEYECEĞİM KEFARETİMİ!"derken böyle bir sigortaya sahip olduğunu hissettiriyordu. İkinci anahtar, çile dolu, azap dolu zıtlıklar. Yaşam-ölüm, gece-ışık, su-kaya. Bu zıtlıkları izleyerek onun şiirinin tadına, trajik tadına varabilirsiniz.

Yaşamın trajik duygusuna sahip olmaya çağırıyorum sizi. Böylece pop, entel olmaktan sıyrılabilirsiniz. Kimseyi melankoliye sürüklemek gibi bir niyetim yok, sonuçta zıtlıktan doğan bir meyva bekleyecek sizi: Yaşamın şenlikli tadı.

Meksikalı bu büyük şairden daha çok söz edilecek. Şiirleri ve olağanüstü yazıları çevrilecek. Onun anlaşılır olma amacından sapmamış üstün zekası, açık insan zihnine sağlıklı entelektüel doğrultuyu sunacak. Okuyalım; okurken de Türk şairlerinden aynı zekayı bekliyelim. Gözümüzü sulandıran duyguyu kırıntıları, ve zihnimizi bulandıran çapraşık ifadelerle yetinmeyelim, yutmayalım.

Salonda, bütün herkes susmuş, onu dinliyor. Kadın, özelikle, arka duvarda asılı "Hakimiyet kayıtsız şartsız milletindir" yazısına kaydırıyor elini. Dönüp, bir de ben göz atıyorum yazıya. Son cümlesi tam tersini söylüyor sanki. "Hakimiyet kayıtsız şartsız zorbanındır." Neyse, gecekondulara geçiyor da, adalet hakimiyet, böylece bitiyor.

Tecrübe Kazığı

NALÂN TÜRKELİ

Ben, bütün partililerin zengin olduğunu düşünürüm. Haksız da değilim. Vatandaşın gözünün içine baka baka, kiminin, paldır küldür sahip olduğu haksız kazançlarına son model arabalarına giyimlerine, yiyip içmelerine bakılırsa zannedersiniz bu millet canı çıkıncaya dek, bunlara çalışıyor. "Zıkkımın pekini yesinler, milletin ekmeğinde gözü olanlar" diyorum. Amaa, sitem yetmez bunlara.

Demek ki bu memlekette, her siyasetçi yaptığı işe göre değil, konuştuğu lafa göre kazanç sağlıyor. "Şu haklar, siz vatandaşın. Bu haklar, siz vatandaşın" derlerken, hani insanın biraz inanacağı da tutuyor. Mangalda kül bırakmayan lafları da olmasa, bu millet nasıl zapdedilir bilinmez.

İşte, bunların konferanslarından birine davet edildim günlerden birgün. Zaten merak ediyorum, yakından görme arzusuyla. "Belki televizyonlardan montajlanarak gösteriliyorlardır. Kimbilir belki şekilleri farklı yaratıklardır" diyorum. Öyle ya. Farklı olmalılar ki, farklı bir hayat yaşıyorlar.

Kalktım gittim. Kapıdan içeriye adımımı atmama fırsat kalmadı, kapının eşiğinde duran iki kadın, beni kollarımdan tuttuğu gibi apar topar, kürsüye oturtuverdi. Neye uğradığımı şaşırmış vaziyetteyim. Kürsüye oturtulmamla, bir alkış tufanı koptu, tıklım tıklım salondan. Ben öylece şaşkınlığım üzerimde yanımdaki hanımlarsa, el sallayıp duruyorlar kalabalığa doğru.

Neler olduğunu, pek anlamış değilim. Sanki, kırk yıllık dostuz yanıma gelip gidenlerle. Yazmış olduğum kitaptan olacak, tebriklerin, öpmelerin, tokalaşmaların ardı arkası kesilmiyor. Övgülerin böylesini de, hayatımda duymamışım. Anlayacağınız, nereyi hangi ülkeyi kurtardığımı daha hâlâ öğrenemediğim bir yerlerin kahramanı ilan ediliverdim, işte hemen oracıkta. Çeşitli televizyon kameraları, gazete dergi fotorafçıları, sık sık görüntülemeye çalışıyorlar beni partinin amblemiyle birlikte. Bu anlı şanlı gösterilerin ardından, başkana geliyor konuşma sırası. Ağzının tavanına kadar uzanan renk cümbüşü mikrofonlara konuşmasına bakılırsa, yeryüzündeki bütün kötülükleri düzeltecek olan, Allah tarafından görevlendirilmiş elçi sanır insan onu.

Salonda, bütün herkes susmuş, onu dinliyor. Kadın, özelikle, arka duvarda asılı "Hakimiyet kayıtsız şartsız milletindir" yazısına kaydırıyor elini. Dönüp, bir de ben göz atıyorum yazıya. Son cümlesi tam tersini söylüyor sanki. "Hakimiyet kayıtsız şartsız zorbanındır." Neyse, gecekondulara geçiyor da, adalet hakimiyet, böylece bitiyor.

İnatla beni hatırlatıp duruyor salondakilere. Eh, ne de olsa, günün şeref konuğuyum. Devam ediyor konuşmalarına. "Bilindiği gibi sorunlarını duyuramamış tek kesim, varoşlardır", "Ne sandın" diyorum içimden. "Uyan da balığa gidelim".

Lafların hepsi beylik. "Söyleyin biz ne güne duruyoruz" diyor. "Onlara destek olalım. Topluma kazandıralım"

İçimden bir ses, "inan, inan" diyor. Belli mi olur. Darphane gibi para, bizim oralarda basılmıyor ya. "Bu inançla kaptırıveriyorum kendimi hayallere. Göğsüm, kabarıp kabarıp iniyor. "Demek, bu memlekette, bizim dilimizi halimizi anlayanlar da varmış hâlâ." Konuşmalara, iyice bir kulak kabartıyorum. "İnce fikrini ve cesaretini birleştirip, kalktı bir kitap yazdı bu gecekondulu kadın. Kitap, hepimizin ders alacağı niteliktedir. Önemli mesajlar veriyor. Kısaca, aşşağı mahallenin çıplak yüzünü anlatıyor kitabında, ayrıntılarla. Hâlâ sefil bir yaşam sürüyor, oradakilerle birlikte. Belki şu anda geri dönüş parası dahi yoktur üzerinde."

Alkış bağırış, iki saat gibi bir zamandan sonra, ben moral depolu halde, konferans bitiverdi. Artık sağı solu kolaçan ediyorum, "biri beni çabucak alıversin buradan" diye. Kolay mı böyle birden bire yüksek yerlerde oturmaya alışmak. Nihayet, partiden görevli bir hanım, sesleniverdi usuldan, "bir dakika yandaki odaya gelir misiniz" diyerek. Yerimden kalkmamla, yan odaya geçiverdim, bir iskemleye oturdum. Aynı hanımla, karşılıklı oturuyoruz artık tatlı, tatlı gülümseyip duruyor suratıma. Elinde de, dört bir yanı kırmızı kurdelayla çevrilmiş, içi oldukça dolgun gözüken bir zarf duruyor. Kadın, bir zarfa bakıyor, bir bana. Duruma bakılırsa, zarf benim. Ama, "daha ne bekliyorsun. Hadi uzatsana şunu. Beni heyecandan fıtık mı ediceksin" diyecek halim yok ya.

Aradan bir zaman geçtikten sonra, odanın da iyice kalabalıklaşmasıyla kadın zarfı bana uzatıverdi sonunda, aynı güler yüzle. "Size lâyık değil ama, lütfen kabul buyurun"

Eh kim olsa nezaket gösterir. "Niçin zahmet buyurdunuz efendim" dedim. "Beni çok mahçup ettiniz." "Yok canım, ne zahmeti. Şeref sayılır bizim için. Aslında siz daha fazlasına layıksınız" felan diyor kadın.

Mahçup, mahçup zarfı alıp, ardından da teşekkür ederek, ellerim titreye titreye, sokuverdim çantama. Sanki, bir anda bütün hayatımı değiştiriverdi o içi kabarık zarf. Zarfın içindeki miktara, aklım korkunç yüksek rakamlar koyuyor, bütün dünyanın sorunlarını çözecek. Kocaman bir çek koçanı. "Allah, nasıl giderim mahalleye, eğer onca yüksekse rakam." Komşum Ayşe'ye, bir televizyon bir çamaşır makinası. Habibe'ye sadece çamaşır makinası. Gülcan'a hepsinden. Yok yok. Tek tek olacak iş değil bunlar. İyisi mi, halk otobüsü kiralayıp, birlikte çıkarız alış-verişe. Devlet damgalı çekleri gören mağaza sahipleri, nasıl da yaltaklanarak dönüp dururlar etrafımızda, hem de el pençe. Üstelik, bu dökük halimize karşılık, yerlere eğilirler vallahi. Nasreddin Hoca gibi, korkumuz yok. Ama, paranın sıcacık yüzü nelere kadir değil. Oradan, ver elini lunapark. Gözü gönlü açılsın çoluk çocuğun. Eh, çoluk çocukla çıkmışız yola. Çişleriydi falan. Baksınlar görsünler, bu helalarda da donacak mı kıçları. Sıçrayabilecek mi üzerlerine çirkef sular.

Hayallerimle birlikte uğurlandım parti kapısından. Dışarıya çıktım çıkmasına da, aklım fikrim, biran önce zarfı açmakta. Elimi çantanın içine daldırıp çıkarıverdim. Sağından solundan, ufak ufak başladım zarfı yırtmaya. Yırtılan delikten parmağımın birini sokup, başladım çekiştirmeye. Zarfın, ziyan olmasını istemiyorum, "bu büyük günün anısına saklarım" diye. Ama, onca ufacık delikten çıkacak gibi değil. Aceleciliğim ve o telaşla, farkına bile varmadan, kocaman zarfı, "cırt" diye ortadan ikiye ayırıverdim. İçindeki, "pıt" düşüverdi ayaklarımın dibine. Baktım ki, ortası hâlâ şişkin, beyaz bir bez parçası. Çabucak eğilip aldım. Elimde evirip çeviriyorum, birşeye benzetemiyorum. Bir takım işaretleri geçmeye başladım. Bir kolu, ay gibi yarım da bir yakası var bez parçasının. Benim bildiğim gömlek, tişört her neyse, iki kollu bir yakalı. Gerçi şort değil. "Yeni icadıdır bizim milletimizin" deyip duruyorum. Yeniden evirip çevirdiğimde aradığımı buldum. Toplu iğnelerle tutturulmuş yarım yaka ve öbür kol serbest kalınca, elimi tekrardan daldırdım tişörtün içine, çektim çıkardım. Baktım, bir daha baktım. Baktım, baktım şaştım kaldım.

Ellerimin içinden, gelişigüzel o yana bu yana savrulanların, reklam kâğıtları olduğunu anlayınca, çöküverdim olduğum yere. Aklım iyice karışıverdi. Deminden beri, onca alkış, övgü, ahlar, vahlar düşünülüp taşınılıp, zatıalime çok görülmüş olmalı ki, nitekim okkalı bir tokat gibi elime yeniden tutuşturuluverdi. Yani, zarf ne kadar para dolu olsaydı da, bütün mahalle halkını doyuracak kadar olamazdı. Ama o reklam kağıtları bütün mahalleyi oyalayacak kadar çoktu. Yine de şükrettim halime. Bunların sağı solu belli mi olur. Kürsü değil de, ya olmadık bir yere oturtuverselerdi, herhalde adını tecrübe kazığı koyar, öyle teselli ederdim kendimi.

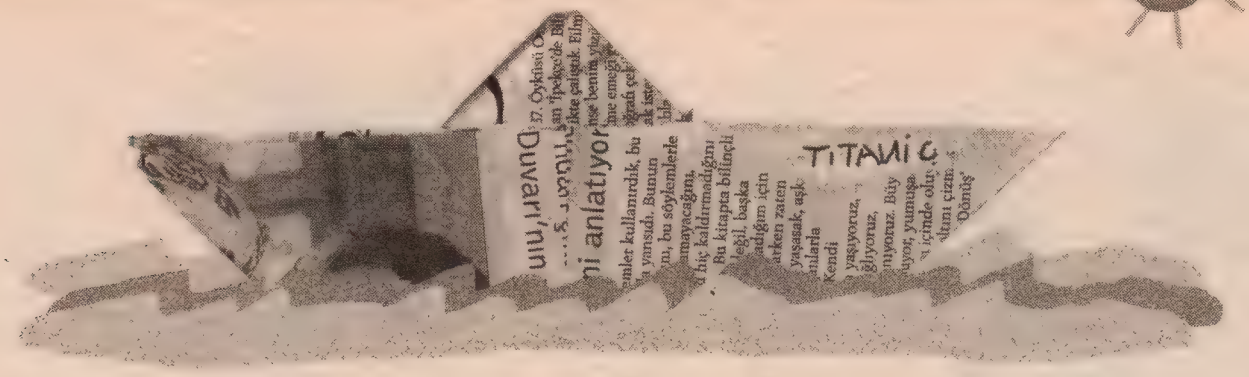

Titanik ve Kürtler

SUNAY AKIN

1925 yılında başlayan Şeyh Sait isyanıyla alevlenen Kürt ayaklanmaları dönemi Korgeneral Abdullah Alpdoğan'ın yönettiği Dersim harekatıyla son bulur. Ayaklanmaların bastırılabilmesi için 1934'te bir kanun çıkarılır. Bu kanunda Kürtler'in yaşadığı yerler birinci bölge, Türkler'in yoğun olduğu yerler ise ikinci bölge olarak gösterilir. Birinci bölgede yaşayan halk, ikinci bölgeye kaydırılırken, Kürtler'in yoğunlukta olduğu yerlere de, içerden ve dışardan getirilen Türkler yerleştirilir. Üçüncü bölge ise isyanların merkezidir. Bu bölgede hiç kimseye oturum izni verilmez ve tamamen boşaltılır.

Yasak bölgede ya da, o dönemdeki adıyla "Mıntıka-i memnu"da bulunan köylerin boşaltılması için görevlendirilen birliklerin birinde Cemal Madanoğlu adında genç bir subay da bulunmaktadır. Madanoğlu, Siirt'in dağlık bölgelerindeki yerleşim birimlerinden olan Sason'da, zorunlu göçe yanaşmayan yöre halkıyla çatışmaya girer. Ama, 27 Mayıs 1960 harekatını yöneten ve Alpaslan Türkeş ile 14 arkadaşının Milli Birlik Komitesi'nden tasfiyesini sağlayan Madanoğlu, Sason'da bulunduğu dönemde silahın çözüm olamayacağını görür ve aşiret lideri Abdurrahman Ali'ye görüşmek istediğini bildirir. Buluşma yeri olarak Şalaş Dağı'nın yamacındaki Hürürük Köyü seçilir. Madanoğluna da, görşüme konusunda baht verilir. Baht, dağların bir yasasıdır ve güvence demektir.

Yüzbaşı Madanoğlu köye geldiğinde bir tarlaya çadırının kurulması emrini verir. Yanında "Sahibinin Sesi" marka gramofon da getirmiştir. Plaklarının arasında Şeyh Sait isyanını anlatan, ağıt yakan plaklar da vardır. Kendisini meraklı gözlerle izleyen köy halkının üstündeki gerginliği atmak için oynak bir Kürt havası koyar gramofona. Gramofonu ilk kez gören insanlar el çırpıp oynarken duydukları ses üzerine birden kaçışırlar: "Abdurrahman Ali geliyooor!.."

Konuklar çadırın içinde bağdaş kurup otururlarken, Cemal Madanoğlu bir tutukluk içine girer. Durumu anlayan Abdurrahman Ali söze başlar: "Yüzbaşı bey, biz senin çadırına girerken sen bize baktın, üstümüzde bir katır topu eksik. Sen bize inanmışsın, baht üzerine buraya gelmişsin, tabancanı da çadırın direğine asmışsın. Biz çadıra silahlı girdiğimizde sen çadır direğinin çivisine astığın tabancana bir göz attın. Haklısın, çünkü biz silahlıyız. Ama böyle gezmek zorundayız. Bu silahlar size karşı değil, kendimizi korumak içindir. Sizler sanıyorsunuz ki ben bu dağların başkomutanıyım, bütün dağ benim emrimde... Oysa iş başkadır. Beni bir yerde yalnız ve silahsız görseler hemen kıstırırlar, kellemi de Umum Müfettişe götürürler. Kimimizin kellesine 30 bin not, kimimizinkine 50 bin not değer biçilmiştir. Biz burada böyle yaşıyoruz, komutan değiliz, bir aileyiz, aşiretiz, durumu işte görüyorsun."

Bu sözler üzerine Madanoğlu'nun tedirginliği son bulur. Yenilen yemekler ve koyulaşan sohbetin ardından bir anlaşma ortamı doğar. Sonunda köylerden üçer beşer kişinin toplanmasıyla oluşacak bir grubun teslim olmasına ve onların karşılaşacağı davranışın ardından silah bırakılmasına karar verilir. Cemal Madanoğlu "bu adama yakınlık duymuştum" dediği Abdullah Ali'nin yanından ayrılarak soluğu Osman Tufan Paşa'nın karargahında alır. Kısa geçen görüşme sonrasında geri dönerken de Paşa'nın sözleri sürekli olarak yankılanır kulaklarında: "Eşkiya ile pazarlık mı olur? Altmış adam maltmış adam dinlemem; koşulla iş görülmez; böyle bir şey onaylanamaz; benim istediğim gibi gelirlerse gelirler; işte o kadar.

Abdurrahman Ali ile belirlenen ikinci buluşma yeri Mirgan tepesidir. Madanoğlu "Paşa onaylamadı" sözünden sonraki ortamı anılarında şöyle yazar. "Birdenbire Mirgan tepesinde olumsuz bir rüzgar çıktı. Güleç yüzler değişiverdi. Gözler çukura kaçtı. Yüzlerdeki çizgiler derinleşti. Renkler soluklaştı. Elle tutulurcasına bir hüzün çöktü ortalığa, bir suskunluk başladı.

İşte, o an, Madanoğlu'nun gözünün önüne Titanik'in batışı gelir. Beyoğlu sinemalarından birinde gördüğü Titanik faciasını anlatan filmden bir sahneyi anımsar: Kadınların kurtarma sandallarına bineceklerini, erkeklerin başlarının çaresine bakacaklarını duyuran gemi subayına yaşlı bir profesör şunları söyler: "Ben ve karım yaşadığımızca yaşadık kızım mutlu olsun istiyoruz; eşim kendi hakkını damadımıza vermek istiyor. Gençler yaşasınlar, bu iyiliği bize yapın." Gemi subayı yanıtlar: "Emir emirdir, elimden birşey gelmez..."

Birdenbire geminin orkestrası çalmaya başlar. Etraftan "Kurtulduk, yardım geliyor" sesleri duyulmaya başlanır. Umut ışıldar tüm yüzlerde. Yolcular, mutluluktan içki içip, dans ederlerken bir sedye ile geri döner gemi subayı: "Damadınıza hasta işlemi yapacağız, çocuklara, kadınlara, hastalara öncelik var, size bir olanak tanıdık!"

Yaşlı profesörün şaşkınlık dolu "Peki ama orkestra çalıyor, hepimiz kurtulmadık mı?" sorusu üzerine de, gerçek öğrenilir: "Hayır! Yukarda erkekler kurtarma sandallarına saldırdılar; kaptan vur emri verdi. Orkestra panik büyümesin diye çalıyor." Madanoğlu, Barış umutlarının soğuk sulara gömülüşü karşısında Kürtler'in yüzlerini anımsayarak şunları yazar anılarında: "Doğanın ortasında, Sason'un sarp dağlarının Mirgan tepesinde Abdurrahman Ali'yle arkadaşlarının yüzlerine bakarken, birden Titanik filmindeki bu sahneyi anımsadım."

Sinema eleştirmeni Atilla Dorsay'dan, Titanik'in batışını anlatan ilk filmin 1953'de çekildiğini ama ondan önce de, Almanlar'ın bir film yaptıkları konusunda da duyumlar olduğunu ama kendisinin böyle bir filmin İstanbul sinemalarında gösterildiğini içeren bir belgeye rastlamadığını duymuştum. Cemal Madanoğlu'nun, İkinci Dünya Savaşı öncesi anılarına bakacak olursak, Beyoğlu'nda söz konusu Alman yapımı filmin gösterilmiş olduğunu düşünebiliriz.

Ama, Madanoğlu'nun anılarında asıl ilginç olan şudur: Bırakın gemiyi, yaşantıları boyunca bir sandal bile görmeyen, üstüne martı gölgesi düşmeyen yüzlerde, Titanik, nasıl olur da anımsanır?..

Bu sorunun yanıtı belki de, Orhan Veli'nin şu şiirindedir:

Harbe giden sarı saçlı çocuk!
Gene böyle güzel dön;
Dudaklarında deniz kokusu,
Kirpiklerinde tuz;
Harbe giden sarı saçlı çocuk!

Madanoğlu, askerliğini yanında yapan sarı saçlı çocuğun dudaklarındaki deniz kokusu ve kirpiklerindeki tuzdan etkilenmiş olamaz mı?..

Enkaz Bir Gemi Suyu Çeker mi

HALİL İBRAHİM ÖZCAN

Şu büyülenme işi ne garipmiş.
Kaybolan vakte sığdırdığım bir
sevişme sonrasında çırpınıp duran
kalbim kendine karşı çarparak ilk
defa göğsümü kumaşların ılıklığı
içinde bırakmıştı. Sarhoşlukların en
benzersizi olarak kendime
sunduğum güzelliği
paylaştığı için minnet
duyuyordum kadına. Bir dolabın
hayali bile beni kendime
döndürebilirdi eğer bembeyaz
bulutları kırlangıçların kanatları
kesmiyor olsaydı. Dalıp gittiğim gri
gökyüzünde sızılıydım. Körolmuş
ateşler içindeki bulutlara yaklaştıkça
eylemimi geceden kalan ay
destekliyordu. Seçtiğim dünya ise
ağırlaştıkça kokular uzak diyar
ölülerinde toplanıyorlardı.
Rüya gerekliydi.
Seviştiğim kadın, bir eliyle sarıya
boyadığı kısa kesilmiş saçlarını
düzeltirken bir yandan da
gözlüklerimi gözümden çıkartmamı
istiyordu. Gözlerimi daha
iyi görecekmiş. Aşka sarsıntılarla
gelir bulurdu insanı.
Sevişirken yanlış inlememiştim.
İniltim, tenha parklardaki
ağaçların yeni
yeşermeye başlayan yaprakların
damarlarını okşamıştı.
Sırtıma dayadığım yastık kaymıştı.
Keşfetmeye çalıştığım
sevişme arası komiklikler uzayıp
gidiyordu. Anlatamazdım
ona saf bir rüzgarın
çocukluğunda pencere önünün
ne anlama geldiğini.
Fitne, fesat gece
beyazlığında şeytanın sofrasının
arzulandığı açlığımın ölüme karıştığı
zamanları... Sonradan
miyop olmuştum. Yatakta dilsiz bir
soğukluk oluşmuştu.
Dünyam her zaman bir şeyler söyler
olmuştu. Vakit geçti şimdi.
Bunun için bile dolsa anlaşılmaz bir
yorgunluk hissediyordum.
Çiçekli kadran üzerinde
aziz ve kutsal saati kollayan
gözlerimi geriye
almıştım. Oracıkta pis bir korkaklık
edinmişti azmanını altedemediğim.
Odanın içinde göçebe
eşyalar durdukları yerde
semadan gelen izni kullanmanın
azmettirici gücüyle karanlıklarımı
muzaffer bir edayla
yüzüme vuruyorlardı. En çok kendime
benzediğim vakitlerde kör
bir adam mutluluğun
ellemek olduğunu bildiğimden
suturduğum hüzünlü
yanımı da yeni
gurbet kapılarına açacaktım.
Hayatın kısalığı maziye renk olarak
karışırken avucumdaki
sıcaklık beklediğim aşkın
menziline ayarlanıyordu.
Gene kendi
ellerime sarılmıştım.
Sonra çekip gittim.

GÖKHAN DABAK SUNAR: GÖKHAN DABAK

Timarhanenin kapısı üç kere vuruldu. İsmayil o esnada müzik dinlemekteydi. Ama gene de duydu. Çünkü kapıyı çalan hastaydı. Kapıyı duyan da doktor. İsmayil açtı kapıyı. Hasta avucunun içini uzattı ve sordu. (Bana bir şeyler anlat!) Başhekim sevinçli soğukkanlılıkla - Ameliyathaneme gidelim - dedi. Ameliyathaneye giden koridorda sessiz ve emin adımlarla üçyüzyıl yol aldılar.

(İkiyüzyıllık yolumuz kaldı) dedi İsmayil. Hasta gülümseyip (iyileştikten sonra oldukça kırmızı domatesler yetiştirebileceğimi söylediler) diye cevap verdi! Doktor (orasını bilemem, ben genellikle hıyarlarla ilgileniyorum) diye geçirdi içinden doğal ve içten. Köyün tarlası güneşin ve yazın etkisiyle parlak bir sarıya bürünmüştü. Bu duruma sebebiyet veren en büyük etken başakların fizyolojik yapısıydı. Onlar da sarıydı ve güneş onlar yüzünden sarı parlıyordu. Bu arada değirmenler de iştahla dönmekteydiler; başakları öğütmek için.

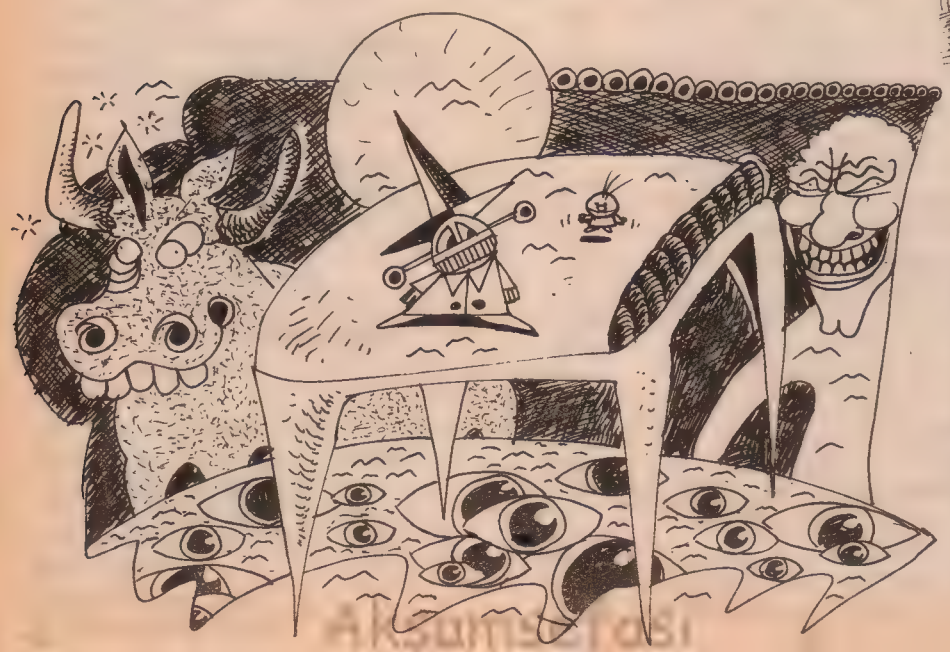

Aniden, nerden çıktığı belli olmayan yamyam herşeyi yer. Geriye sadece İsmayil ve hasta kalır. Sonra İsmayil hastayı yer.Hasta da yamyamı yer. Geriye hiçbir şey kalmaz. Evet.
O esnada Katırhan oraya gelir! Bir sigara yakar ve ilgili kişiye (bana bir mevsim salatası getir) der. Katırhan yer, sonra geğirir ve hesabı öder. Evine dönerken (bugün de böyle bir gün) der.

Evimi soyan kişi evimi soymadan 3 saat önce yanımda hüngür hüngür ağladı. Çünkü saçını okşadım. "Seni hiç kimse sevmedi değil mi bugüne kadar" dedim, "cık" dedi ve ağlamaya başladı. Şöyle düşündü "bu çok iyi bir adam ve biz bunun 3 saat sonra evini soyacağız." Onun için ağladı. Ben bunun şu anda farkında olduğum için garip bir hüzne de gidiyorum. Herşeye rağmen yine de kötü çocukları seveceğim.

küçük iskender

Alt kültürün ne olduğunun, ne yazık ki yaşadığım bu ülkede adı konmuyor, bilinmiyor, bu yüzden de çok büyük çelişkiler doğuyor. İşte sokakta gördüğümüz, rock müziği dinleyen, uyuşturucu kullanan bir genci hemen alt kültüre adapte edebiliyoruz. Neden? Çünkü bizden aykırı olduğu için, alt kültürü çok fazla da tanımadığımız için, ne olduğunu çok fazla bilemediğimiz için direkt olarak bu tür insanları alt kültürün bireyleri olarak görüyoruz. İşin kötü yanı o bireyler de kendilerini hakikaten alt kültürün bireyi olarak görüyor. Ve böylece alt kültürün gelişimi daha ilk aşamasında tıkanıyor. Genel geçer tüm kuralların dışına taşmış olan ve bu taştığı alanda kendine yer edinebilmiş, bir macera edinebilmiş insanların yaşama biçimi ve bu yaşama biçiminin de getirdiği bir takım kültür ürünleri alt kültürü oluşturuyor. Yeraltını oluşturuyor. Mesela, ne yazık ki Türkiye'deki en büyük alt kültür hatası 'bana göre' rockçıların alt kültürden sayılması. Nedir buradaki hata? Tabii ki rockçı alt kültürün bir bireyi olabilir, ama rockçı olması alt kültürün bireyi olması demek değil. Yafta gibi, hemen yapıştırılıyor. Herşeyden önce nedir bizim alt kültürümüz bunu çok iyi yakalayacağız. Kendi toprağından beslenmesi gerekir bir altkültürün. Kalkıp da yabancı bir alt kültürün Türkiye'de şekillenmesi mümkün değil. Yani Metallica dinleyen bir gencin Türk alt kültürüyle hiçbir alakası yoktur ve üstüne üstlük yurtdışındaki alt kültürle de ilgisi yoktur. Çünkü hiçbir zaman oraya da uyum sağlayamaz. Müzik olarak alt kültür arabesktir. Bu kadar kesindir.

Bir kere alt kültür bireyinin başı kesinlikle beladan kurtulmaz. Hiçbir zaman uyumlu değildir. Ama, "hadi ben alt kültür bireyi olacağım o yüzden uyumsuz olayım" gibi de değil. Kimlik gibi, nüfus cüzdanı gibi taşınıyor. Üniformaları çıkarmak gerekiyor. Gerçekten çırılçıplak soyun ve aynanın karşısına geç ve kendine bir bak. Ben alt kültürden miyim?Ben bir askeri üniforma giymekle faşist mi olurum yani? Ya da bir beyaz gömlek giyinip doktor olmak mümkün mü? Asla genç arkadaşları kınamıyorum, hatta çoğu da arkadaşlarım ve çoğu şeyi de paylaşırım.

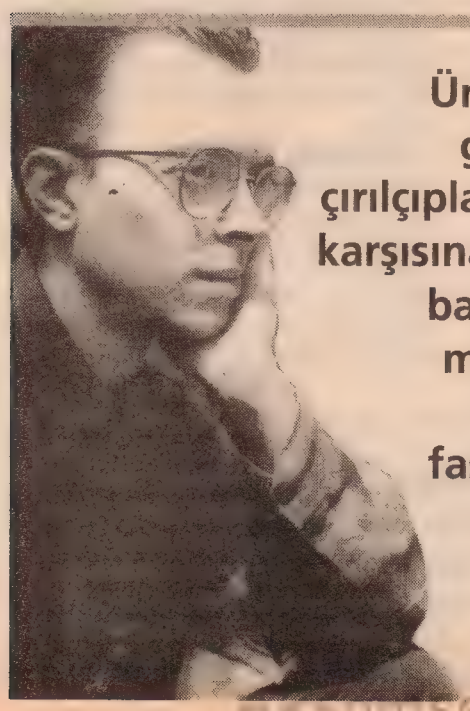

Üniformaları çıkarmak gerekiyor. Gerçekten çırılçıplak soyun ve aynanın karşısına geç ve kendine bir bak. Ben alt kültürden miyim? Ben bir askeri üniforma giymekle faşist mi olurum yani? Ya da bir beyaz gömlek giyinip doktor olmak mümkün mü?

Kitap okumanın, bir takım filmleri izlemenin de bir tehlikesi var. O da şu ki, işte bir şeyleri okuyarak ya da izleyerek bir kültürün bireyi de olunamaz. Orada doğulur, orada yetişilir. Ben ancak Amerikan vatandaşı olabilirim, Rus vatandaşı olabilirim ama bir Amerikalı ya da Rus olamam. Mümkün değil. Kitap okumak, film izlemek şu açıdan çok önemli; yandaşlarını tanıması, tarihini tanıması, içerisinde bulunduğu anda alt kültürün popüler alanıyla yüzleşebilmesi, kendini sorgulayabilmesi için bunları takip etmesi çok önemli. Varoşlar belki de alt kültürün gerçekten çimlendiği, büyüdüğü yer bana göre. Mesela alt kültür bireylerinden birisi geçenlerde Ferhan Şensoy'u soyan kişi."Beni bıraktığınız zaman ben bu işi yeniden yapacağım" diyor. Yani bu kaçınılmaz birşey, çünkü onun doğası bu. Alt kültürün içinden geliyor.

Kendi şiirimi yanlış bir dönemin şiiri olarak görüyorum. Ya 60'lı yılların sonuna doğru doğmuş ve yazmış olmalıydım ya da 2000'li yılların sonrasında doğmuş olmalıymışım. Diyeceksiniz ki bunun sakıncaları nedir? Ne gibi bir sıkıntı yaratıyor ki bulunduğun yeri sağa sola oynatma afacanlığını gösteriyorsun? Algı konusunda sıkışıyorum gibi geliyor bana yani yazdıklarımı insanların çok net biçimde algılayamadıklarını düşünüyorum. Onlardan da kaynaklanabilir bu hata benden de kaynaklanabilir. Ama bu benim yazma uslubum, bunu değiştirmem ve işte beni anlasınlar ya da beni şu şekilde anlasınlara götürmek bir tür şarlatanlık. Bunu yapan insanlar da var tabii ki. Ben olduğum gibi görünmekten yanayım. Nasıl hissediyorsan bunu çok dürüstçe bir çocuk gibi, naif yani çocuk diliyle pat diye söylemekten yanayım. Şiirimin içine doğru yolculuğa çıktığımız zaman hayatın özellikle keyifsiz yanının çok büyük alan kapladığını görüyoruz. Keyifli şeylerin pek şiire yatkın olmadığına inanıyorum ben.

Bir sanatçı, yazar için okur çok gizemli bir şeydir. Bilinmezdir, kimbilir nerelerde hangi köşelerde kimler okuyor neler düşünüyor, yakında bir iki arkadaşı varsa sizin hakkınızda neleri tartışıyorlar; bir yazar, bir şair belki de en çok bunu merak eder. Yani okuruyla yüzleşmek ister. O yüzden imza günlerinde garip bir heyecana kapılırım ve çoğu imza gününe de gitmem, kaçarım. Kaçmamın nedeni de budur, okurunuzla bir an karşılaşacaksınız, yüzyüze geleceksiniz, tıpkı hani gizemli telefon konuşmaları vardır, hiç tanımazsınız o insanı ama aylarca, yıllarca yanlış düşmüş bir telefon numarası dostluğa dönüşür. Ama o insanla karşılaştığınız zaman büyük bir hayalkırıklığıdır.Bu muymuş o insan dersiniz? İşte okurla yazar açısında da böyle garip bir ilişki var. Birebir olmak, dürüst olmak burada önemli. Ben kendi günlüklerimi özellikle yaşarken yayınladım. Okurumla gelişmekten yanayım okurun ne istediğini bilmem...

Okurlarımdan bazıları beni evde ziyaret ediyor. "Sen ne kadar rahat bir adamsın" diyorlar. "Şu adama gittik çok kasıntı, çok ukala. Ama yazdıkları öyle değildi, hep sevgi üstüne idi." Yazdıkları ile yaşadıklarının paralelliği olan ben varım bunu biliyorum bir de en önemlilerinden biri, bizim sevgili Cezmi Ersöz'dür. Herkes Cezmi'yi suçlar, duygu sömürüsü yapıyor diye. Ama adam gerçekten öyle. Ama seversiniz, ama sevmezsiniz, o ayrıdır. Ama sahici olmak, bunu ben yazdım evet böyle de yaşıyorum, sosyalizmi seviyorum, faşizmden nefret ediyorum, genç delikanlıları seviyorum, kadınlarla ilişkilerim zayıf... Bunları söylediğiniz zaman karşınızdaki insan "ya herşeyini nasıl açık açık söylüyorsun" diyor. E, siz nasıl saklayabiliyorsunuz ben ona şaşıyorum.

Başıma olmadık işler gelir yaşarken. Evim soyulur, bıçak çekilir, kavgalar edilir, bardak atarlar, boynum

kesilir falan sürekli ."Yav ne işin var senin bu adamlarla?" Benim de tek lafım var onlara söylediğim. Mart Twain'in Tom Savyer'ini herhalde okumayanınız yoktur. İçimizde Tom Savyer'ı herkes sever, orada Hucklyberry'i bir kenara atarlar. Sokak çocuğudur çünkü o. Oysa gerçekten iyi ve doğru olan güzel, otantik olan Hucklyberry'dir. Tom, burjuva kökenli sadece sokak serseriliği yapmaya özenen ama işine gelmediği zaman koşup evine giden, saçı taralı oturup yemeğini yiyen çocuktur. Öbürü sokaktadır ve kavgasını eder. Yani iyi çocukları herkes sever. Okuluna giden, terbiyeli olan. Ben kötü çocukların şefkate ve sevgiye ihtiyaçları olduğunu biliyorum ve hissediyorum.

Evimi soyan kişi evimi soymadan 3 saat önce yanımda hüngür hüngür ağladı. Çünkü saçını okşadım. "Seni hiç kimse sevmedi değil mi bugüne kadar" dedim, "cık" dedi ve ağlamaya başladı. Şöyle düşündü "bu çok iyi bir adam ve biz bunun 3 saat sonra evini soyacağız." Onun için ağladı. Ben bunun şu anda farkında olduğum için garip bir hüzne de gidiyorum. Herşeye rağmen yine de kötü çocukları seveceğim.

Bana göre şair, cam şatolarda yaşayan, her dediği büyük laf olan, gittiği yerlerde olaylar yaratan, bombalar patlatan bir insan değildir. Şair sıradan insana nazaran biraz daha ayrıntı düşkünü, biraz daha paranoyak, biraz daha şizofren, biraz daha manik depresif olabilen insandır. Tabi bunun üzerine bir de yazmaya karşı yeteneği varsa bir yerlere gelir. Yoksa böyle sıradışı, entellektüel, dediği dedik insanlar falan değildir.

Şiirin tanımı yoktur. Oksijeni tanımlayabilirsiniz ama göremezsiniz. Burada tam tersi şiiri elinizde görebilirsiniz ama tanımlayamazsınız. Bu yüceliğinden, büyüklüğünden falan kaynaklanmıyor. Şiirin tanımı niye olmaz çünkü her şair o tanımı kendisi koymak için çaba harcar ve kendi şiir anlayışı ile o şiiri tanımlar. O tür hatalar çok yapılır. Bugün belki bir çok şair dostumuz ben bile belki zaman zaman aynı hataya düşebiliriz. O da şu; yeni bir arkadaş şiiri getirdiği zaman o şiiri okuduğunuz zaman değerlendirmenizi isterse genellikle o şiirin iyi şiir olması yazdığınız şiire paralel olması ile ortak payda taşır.

Şairler birbiriyle kardeştir gibi bir takım safsatalar vardır, kesinlikle yanlıştır. Çünkü herkes birbirinin kuyusunu kazmaktan nedense çok hoşlanır. Kardeşse bile kanlı kardeştirler yani. Bir anlamda hangimizin kellesi gidecek diye birbirlerine bakarlar.

Bana yöneltilen eleştirilerden belki de en önemlisi yazdıklarımı kitaplaştırarak yayınlamam. Ama üretken olmam sonucu elimde fazlasıyla şiir ve yazı birikiyor. Bir şair olarak güncel tanıklık için hemen sunmaktan yanayım. Bekletmekten yana değilim. Çünkü bu şarap değil. Bekletilince değer kazanmayacak. Hemen! Hemen geçmesi gerekiyor. Bir tür paroladır bu. Parolayı geç söylerseniz nöbetçi sizi vurur. Şair de şiirini hemen paylaşmak ister. Bu bir tür grafomani de oluyor. Her şeyi basılı görmek. En büyük grofomaniklerimizden birisi ben isem, benden büyüğü de Enis Batur'dur. Bunu kendisi de söylüyor zaten. Dergi çıkartır gibi kitap çıkartır.

Keyif verici maddelere karşı bir düşkünlüğüm olduğu iddiası vardır. Bu kesinlikle doğrudur. Uyuşturucuyu seviyorum. Ama uyuşturcuyu tırnak içerisinde kullanırsak birşeylerden kaçmak için kullanmıyorum, tam tersi sadece ve sadece açık açık söylüyorum zevk aldığım için kullanıyorum. Asıl tehlikelisi sanırım insanı keyif verici madde olarak kullanmaktır. Çağımızın insanı ne yazık ki bunu yapıyor. Ben keyif

Ölüme karşı büyük bir aşkım var çocukluğumdan beri. Sanırım 5 kere intihara kalkıştım. Fare zehiri yemişliğim bile vardır öleyim diye. Ama buradaki espriyi hemen sizinle paylaşmak isterim. Evdeydik, annem içerideki odada, ben de kendi odamdaydım. Fare zehirini yedim yattım, dedim ki nasılsa ölürüm uyurken.

versin diye hiçbir insanı kullanmaktan yana değilim.

Ölüme karşı büyük bir aşkım var çocukluğumdan beri. Sanırım 5 kere intihara kalkıştım. Fare zehiri yemişliğim bile vardır öleyim diye. Ama buradaki espriyi hemen sizinle paylaşmak isterim. Evdeydik, annem içerideki odada, ben de kendi odamdaydım. Fare zehirini yedim yattım, dedim ki nasılsa ölürüm uyurken. Fakat hiç kimseye tavsiye etmiyorum. Ölemiyorsunuz. Çünkü mideniz bulanıyor ve kusuyorsunuz. Anında vücut geri atıyor onu. Ve ben halının ortasına kustum, tuvalete koştum, bezler aldım halıyı temizlemeye çalıştım. Bir yandan da gülüyorum. Ulan 5 dakika önce ölmeyé çalışıyordun şimdi halı siliyorsun, olacak şey değil. En son intihar girişimimi geçen hafta yaptım. 5 gün yemek yemeden yattım. Böyle ölürüm herhalde dedim. Baktım ölünmüyor. Kapı çalınıyor, kapıcı çöp istiyor falan. Kalktım dolabı açtım baktım ekmek var, peynir var, oturdum yemek yedim. İnsanın kendisiyle, hayatla bir parça eğlenebilmesi bana göre çok önemli.

Çok cici bir anne - babam vardı. Annem hâlâ hayatta. Herkes beni bir anne düşmanı olarak görüyor. Altını çizmek isterim ben anne düşmanı değilim, ben anneliğe, feodalizme karşıyım. Ben üç yaşına kadar babama da anne demişim. Baba dedirtememişler bana. Ressam olan babama "baban ne iş yapıyor" dediklerinde bebek yapıyor, çiziyor dermişim. Ha bir de kaleme 'ucuma' dermişim.

İlk bebeğim Çinli bir bebek. Nerden bulmuşlarsa elime onu tutuşturmuşlar. Ruh sağlığım o dönemde bozulmaya başlamış herhalde. Çekingen bir çocuktum. Zayıftım, ufak tefektim, çelimsizdim, gözlük takıyordum. Bunlar bir çocuk için alay konusu olma riski taşıyan şeyler. Top oynayamazdım. Arkadaş çevresi edinmem çok güç gibi görünüyordu. Ve ben de o arada kendimi bu insanlara nasıl kanıtlayabilirim dercesine ilkokul 4'de falan polisiye öyküler yazmaya başladım. İki tane kahramanım vardı. Onların da tabii ki türlü türlü maceraları. Bunları yazar mahalle arkadaşlarıma kapı önlerinde okurdum. Böyle böyle onların hayatlarında çok farklı birisi oldum. Televizyon taklidi yapardım, benim düğmelerimi çevirirlerdi ve ben onlara oyunlar oynardım. Sonra baktım ki bunlar kesmiyor daha önemli şeyler yapmaya başladım. Fanzin yazmaya başladım.Yıllarca 200-300 sayılık, 50 çeşit dergi hazırladım. Onların maçtan dönüşte, kapının altında "İskoç abi dergi bitmedi mi" diye bağırmaları benim için yeterliydi. 10 dakikada okunur biterdi. Bir hocalık dönemim başladı. Büyümüştük artık '31 nasıl çekilir'i anlatmaya başladım. Büyük bir ilgiyle çevremde toplanıp dinliyorlardı. O da bitti. O zaman çete kurdum. Dağlık arazilere götürüp eğitim yaptırırdım. İskambil oyunları öğrenip onlara öğrettim. Sonra Monopol gibi oyunlar aldım. Çocuklar evime gelsin oynayalım diye. Oyunlara yeni kurallar katıyordum.Yani o herkesle mutlaka birşeyler yapmak, kabilenin büyücüsü gibi onları mutlu etme çabası ister istemez edebiyata yöneltti. Hâlâ da aynı şeyle uğraşıyorum. Bana soruyorsunuz niye bu kadar çok kitap çıkarıyorsunuz, iyi ama ben çıkarmazsam onlar kaçıp gidip top oynayacaklar.

Hayatta şiirden, mücadeleden ve sanattan sonra en sevdiğim şey belki çok özel ama delikanlıları çok seviyorum. Yani buna hiçbir zaman sadece seks gözüyle bakmamak gerekiyor. Onların o büyük adam pozları içinde dolaşırlarken, o henüz bıyıkları terlemesi, o suratındaki ma-

Çok cici bir anne babam vardı. Annem hala hayatta. Herkes beni bir anne düşmanı olarak görüyor. Altını çizmek isterim ben anne düşmanı değilim, ben anneliğe, feodalizme karşıyım. Ben üç yaşına kadar bamama da anne demişim. Baba deritememişler bana.

sumiyet... Venedikte Ölüm benim için bir başyapıttır. Onların eril ya da dişil olmamaları ama içlerinde kıpır kıpır bir enerjilerinin olması, o çatık kaşları, o kalın dudakları bir yandan da gözlerindeki o incecik pırıltı bunlar dünyanın en güzel şeyi. Belki baba olabilseydim oğluma âşık olurdum. Belki de çok kötü bir baba olacaktım çünkü bir dakika bile ayrılmak istemezdim gibi geliyor bana.

Kuvvetli hayaller yakalamak! Belki de yapmaya çalıştıklarımın başında bu geliyor. Yazarken, yaşarken, hayatın yüzde kaçının bizlere ait olduğunun derdiyle uğraşırken, sömürünün odağında "cesaretten söz açmışken" kuvvetli hayaller yakalayabilmek! Hali vakti yerinde olan biri evinin bahçesine havuz yaptırabilir, ama bir deniz, bir okyanus yaptıramaz. Böyle bir algının peşine düşüp kimliğinin izini sürenlerin gelip tıkandıkları noktalardan biridir hayalgücü. Bugün sanal dünyanın kapılarına dayanan bir insanlık tarihi, imge cehaletinin de farkına varmıştır. Edebiyatın, hele hele şiirin yüzyıllardır yırtındığı konu budur. Toplumcu gerçekçilerin, imgenin varolanı bulandırdığı hususunda pek de ciddiye alınmayacak veryansınları olduğunu hepimiz biliyoruz. İmge, spekturumu genişletir. İmge, perspektifi derinleştirir. Yüzeysel görünenin topoğrafisini çıkartır. Alt dokuya doğru sızdıkça, hakikatin doğruluğunu ya da yanlışlığını işaret eder. İmge, nesnelerle değil, tam tersine, gezegenin hafızasıyla sınırlıdır, denilebilir.

Ben de herkes kadar tanımsızlıktan korkuyorum. Bazıları telefon numaraları gibi yaşarlar. Aranırlar, hatırları sorulur ve yalnızca sesleri işitilir. Gizemli olmanın yarattığı sahte gücün tahakkümüne girmek kolaydır. Aslolan, meydanda olmak, meydanda mücadele etmek, meydanda paylaşmak, meydanda dövüşmek ve gerekirse meydanda ölebilmektir. Her konuda pozitif öğretilerin arkasına saklanmak da korkunç! Hayat, tehlikelidir ve temelde önemsizdir. Ucu açık doğrular gibi bir hayat sürdürüyoruz: A noktası belli: Doğum, ya gerisi?! Gerisinin sırrı, yüklendiğiniz ideallerdedir.

Ben, komünist bir adamın çocuğuyum. Okumaya yaklaşık ilkokul üç sıralarında Sabahattin Ali ile başladım. Bu da babamın tavsiyesiydi. Kendimi ifade etmem gerektiğinin farkına varmam, belli bir hesaplaşmanın zorlunluluğu sosyalist hayat görüşünün içinde tomurcuklanmamı sağladı sanırım. Anarşizm ile Sosyalizm arasında joker bir şair olarak yaşıyorum artık. Ancak zaman zaman "yaptırım" meselelerinde fazlasıyla radikal davrandığımı da kabulleniyorum. Bu, kaçınılmaz. Çünkü, devletin her türlü kurumu gelişmeye, analize, karşılaşılınabilecek kimi tatsız deformasyonlara karşı yalnızca resmi politika üretenleri kayırıyor. Faşizm, bunu kural koyar çünkü. Demokrasi mi?! En alay ettiğim sözcük. Hani "keçi boku gibi hiçbir şeye bulaşmaz" derler ya, demokrat da benim açımdan öyle birşey. Ne demek karışmam?! Düşüncem neyse, davam neyse, bana karşı olanla savaşırım ben. Hem de sonuna kadar. Kardeş kardeş yaşamak diye birşey olamaz. Bu dünya, ya onlara kalacak ya da bizlere. Gerisi, hikaye!

ÖDP'yi seviyorum. Onlarla heyecanlanıyorum. Onlarla bir olduğumu hissediyorum. Ama alanlara çıkıp elimde süpürgeyle de eylem yapamam. Ionesco'nun tiyatrosunu politikaya uyarlamak kabagüldürüye kaçıyor biraz. ÖDP'nin kendi bünyesinde bir kamikaze ekibi kurması şart gibi görünüyor... Bu elbette bir ütopya. Ama ÖDP'ye ancak böyle bir birimde çalıştırılmak adına kaydımı yaptırırım.

küçük İskender'i sosyalizm düşmanı olarak göstermek isteyen kimi sosyalistler var. Beni Fenerbahçe'de istemediler, ben de gider Altay'da oynarım, diyecek halim yok! Bir kez daha söylüyorum: Sosyalizmden beslenen *gerçek tanımıyla* Anarşist'im. Benim düşmanım yalnızca Faşizm ve Emperyalizm'dir. Kıçımı yırtsam dinletemiyorum. Aslında çok da derdimde değil hani. Çünkü ne yaptığımı, ne yapmam gerektiğini biliyor, verimini de geri alıyorum hayattan. Adamın tezi şu: küçük İskender ibnedir, o halde sosyalist olamaz! Ama bilmiyorlar ki sosyalizm mücadelesi yatakta değil, sokakta yapılır! Gel de anlat!

Tarihten çıkarttığım dersleri sunmaktan, bir öğretmen / bir eğitmen edasıyla konuşmaktan, yazmaktan son derece kaçınıyorum. Kişiliğin altını çizerek, insanları daha hassas, daha eğlenceli, daha dikkatli olmaya çağıran bir üslubun adamıyım. Büyük kitle hareketlerinden çok, gruplaşmaların, toplulukların her cephede yeralmasından yanayım. Bu noktada tasarruflu davranmak ya da "zamanını beklemek" türünden yanılgılara düşülmemeli bence. Bu yangın yeri ülkeden kurtarılacak ilk şey, onurdur. Onurlu insan, hiddetlidir, hırçındır, bellek sahibidir.

Yorgunum. Bu yorgunluk, çağdaşı yakalama uğraşından kaynaklanıyor. Çağdaş'tan ne anladığımızdan kaynaklanıyor. Bana göre çağdaşlık, çok kabaca tanımlayacak olursak, küresel bir paranoya. Sezgiyi zorlayan, sezgiyle biçimlenen, sezgiyle üreyen bir paranoya. Kovalanan, izlenen bireyin bunları altetmek için verdiği emeğin ta kendisi, çağdaşlık. Çağdaş olmak için, ruhsal hasta olmayı kabullenmek birinci şart neredeyse.

Sinemanın ne olduğunu anlamaya çalışıyorum. Bana sunulan tanımlar pek de yabana atılır gibi değilse de, herkes çalıştığı sahayı kendi ölçmeli, tartmalı. Elbette ki birşeyleri görüntüye oturtmayı istiyorum. Ama kalemin ne olduğunu bilmeden nasıl yazı yazılmazsa, kameranın işlevini mekaniğin dışında şekillendirmeden de film yapılamaz.

Yatırımsız yaşamayı seviyorum. Yatırım yapmak gerekirse ancak insana ve insanlık tarihine yatırım yapılabilir sanki. Bu da bir çıkar gözetmeksizin, yalnızca varoluşunun uzantısı olan bir senet. Sanatın öyle büyük iddiaları falan yok. Sanat, rehber gibi bir olgu. Sizi arzulamadığınız yerlere de götürebilir. Kaçınamazsınız. Korunamazsınız. İnanır ve ardından yürürsünüz. Hepsi bu. Kazanmaya indeksli değildir sanat. Kaybetmeye gönüllüdür. Kaybedeceğiniz, ruhunuzdur. Ruhunuzu kaybeder, merkez elde edersiniz. Bu merkez, gücün kendisidir. Gücü nasıl ve nerede kullanacağınız, artık size kalmıştır.

Aksamsefasi

Geniş Zaman Senaryoları

FATİH SOLMAZ

Japonya'da liseli kızların kullanılmış kilotları, otomatlarda satılıyormuş... İngiltere'de sarışın kadınların yellenme seslerinin olduğu kaset satış rekorları kırıyormuş...

Avustralya'da kadınların yıkandıkları sular özel olarak şişelenerek marketlerde satılıyormuş...

Monako'da, bazı zenginler, yüksek fiyatlar ödeyerek kadınlardan etek traşı oldukları jiletleri satın alıp, sakal traşı oluyorlarmış...

Türkiye'de ise şimdilik sadece, "Bayandan araba" satılıyor...

Ülkenin önde gelen film yapım şirketlerine bazı film senaryoları önerdim. Ama nedense bu önerilerimin hiç birine olumlu (hatta olumsuz bile) bir yanıt alamadım. Sabırla halen bekliyorum... Bu bekleyiş sürecini yaşarken, önerdiğim sinema filmlerinin konularını bir yeriniz şişmesin diye size de özetle anlatayım bari...

(Not: Bu filmlerimin araklanmasına önlem olarak İstanbul 11. Noteri'ne gerekli başvuruyu yapmış bulunuyorum. Sağolsun İstanbul 11.Noter'i, "Delikanlı sözü abi, bu filmleri kim araklarsa tüm noter personeli sopaları kaptığımız gibi gidip o ipneyi eşşek sudan gelinceye kadar döveriz... Hiç merak etme sen..."dedi... Ona göre yani...)

1. Film... "Çav Bella..."

Alperen Tunga Türptürk, isimli bir erkek manken, bir gün düzgün yürüme antrenmanı sırasında kafasına koyduğu kalın kitabı merak edip, okur ve artık koyu bir devrimcidir. İlk iş olarak gidip mahkemeye ismini soyadını değiştirir. Artık adı; Devrimcan Özmarks end spensır'tır. Devrimcan bir yandan mevcut anayasal düzeni yıkıp, yerine mevcut olmayan başka bir anayasal düzeni getirme amaçlı gizemli bir örgüt kurarken diğer yandan da okul harçlığını çıkartmak için hacim şampuanı ve tombul salam reklamlarında oynamaktadır. Fakat ne olursa ondan sonra olur. Reklam ve medya dünyasında bir anda yıldızı parlayan Devrimcan bok gibi paralar kazanmaya başlar.

Cherokee jeepler, Donna Karan New York takım elbiseler, Versace iç çamaşırlar (Sahi, iç çamaşırı ne ayak? Sanki dış çamaşırı diye bir şey mi var?...) filan derken Devrimcan kapitalist oluverir. Hatta elinde sırıkla vergi dairesinin penceresinden içeri zıplayarak vergi rekoru bile kırar. O da diğer devrimciler gibi, köprünün zenginler tarafı kısmına geçince yavşak biri olup, çıkar. Şamdan dergisine soyunur bile... (Bilim ve Ütopya dergisine soyunacak değildi ya...) Devrimcan filmin sonunda da, kurduğu holdingin plazasının penceresinden batan güneşin kızıllığına bakıp, gülümsedikten sonra elini masasının çekmecesine atar. Çekmeceden çıkarttığı silah şeklindeki çok fonksiyonlu cep telefonunun tuşlarına basıp, gece için "Millennium"dan rezervasyonunu yaptırırken, jenerik yazıları akmaya başlar...

2. Film.... "Tütanük..."

Orjinal ismi "Titanic" olan filmin birebir kopyasıdır. Sadece filmin kahramanlarının isimleri değişiktir. Bir de geminin adı Tütanük'tür. Ama geminin içinde geçen sahneler, çaktırmadan "Titanik" filminden araklanabilir. (Bir zamanlar, Türkan Şoray'ın boşrolünü oynadığı "Zelzele" filminde de aynen öyle arak sahneler vardı ya hani... Öyle işte..)

3. Film.... "Türkler Uzaylılara Karşı"...

Olay, 13. yüzyılı, 14. yüzyıla bağlayan gece geçmektedir. Sultan 1.Orhan Bey , bir gece rüyasında aksakallı, nuryüzlü bir dede görür. Bu nur yüzlü dede, Orhan Bey'e der ki; "Eyy oğul. Ne uyursun? Kalk git dört bir yanı fetheyle... Bilmez misin bizim gaza getirici, emperyalist ve yayılmacı ruhumuz öldükten sonra bile devam etmektedir oğul. Haydi yallah!" ...Sultan 1.Orhan Bey, derhal uyanıp, akabinde mehteran takımını toplar. Ve onlara tarihe geçen şu sözleri haykırır. "Sess..Sesss...Sess...bir...iki... deneme deneme... Beni iyi dinle mehteran. Senden öyle marşlar çalmanı istiyorum kii, yeri geldiğinde Julio Iglesias kadar duygulu, yeri geldiğinde de yüksek volümde Ricky Martin gibi delişmen olmalısınız!...." Önde 1.Orhan Bey, hemen arkasında Tarkan Bey ve Kurtu Bey. Onun yanında Malkoçoğlu ile Kara Murat. Diğer yanında da Karaoğlan ve Yüzbaşı Volkan gibi önemli Türk kahramanları olduğu halde yola çıkarlar. Çin seddi'nin önüne gelirler. Fakat o anda Sultan 1.Orhan Gazi (Yolda attan düşüp, kolunu burkup gazi oluyor da...) musluğu açık unuttuğunu hatırlayınca hemen geri dönerler... Bu geri dönüşte Aksaray yakınlarında karşılarına Marslılar çıkar. Osmanlılar ile Marslılar arasında vurasıya, kırasıya şeklinde kıyasıya bir savaş geçer... Sonunda Osmanlılar kazanır tabii... (E herhalde yani... Filmin çekimi için gerekli olan parayı Mars Kültür Bakanlığı vermeyecek..)

4. Film... "Tütanük-2"...

Titanic isimli filmin gördüğü yoğun ilgi ve aldığı Oscar'lar karşısında mutlaka Titanic-2'nin yapılacağı varsayımından yola çıkılarak onun yerli versiyonu olan Tütanük-2'nin yapılmasını şiddetli öneririm. Hatta keşke onların sahnelerini araklamak zorunda kalmasak da Tütanük-2'yi onlardan önce biz piyasaya sürsek...

Tablo

KEMAL VAROL

ben
ancak
o kapının önünden geçip giden yolcuları
seyredebilirim
çünkü su bile derinliğini kaybetti
çünkü "az sonra"lık bir değerim bile yok artık.

sesim bir sabah kadar gürültülü olmadıysa
ne yapabilirdim
göğsümü germek ve gözlerimi oğuşturmak
neyi çözerdi
dağın eteğine inen sisi, bir büyüme nedeni
gibi görmek
çam ağaçları arasında aldığım yolu kutsal
saymak yetmezdi bana
çünkü kendi düşlerimin bile dublajı kötüydü
çünkü diş çıkaran bir çocuk hırçınlığında
geçti ömrüm

bir tablo sadeliğinde görünse de duruşum
yine de yanaklarımın sıkılması gerektiğine
inanmıyorum
gözlerime katılması gereken buğuya bile
yazıktır çünkü

yazık, her oyunda oynadığım kendim'dim oysa
anlamadın..
çağırdım, hem de kaç kere
elma dersem çık
armut dersem, faili meçhul..

Ajlan Aktuğ Baladı

HÜSEYİN ALEMDAR

Zeki Demirkubuz'a

Her şey ipince bir gitmekti(r) ya, masumca
gri kırışık uzak gitti Ajlan da
gitti kesik bir kış gibi Masumiyet
Ağır Roman arası
bir yüzü kirlibeyaz bir sinema yalanı şimdi
bir yüzü soluk ve kırılmış içki vedası

Her şey ipince bir kırılmaktı(r) ya, camda
İpince bir kırılmak mı, âh camında hayatın!
Cam ve hayat, içi dışı sinema bir
cep aynası belki
bir yüzü sarı bir otel odası yalnızlığı
bir yüzü dalgın bir aktörün duruşu şimdi

Gitmek ve kırılmak: Hayat her ikisi sanki
her ikisi ve adressizliğin üzünçlü görüntüsü
kâh beyazperdede kâh zamanın
kâğıt perdesinde
mor yakasında hep bir rol kabarıklığı
aktör ölmez a, ölse de 24 kare durur kendinde

Ajlan Aktuğ gibi!

Aksumser.com

İKİ ŞEY – CEMAL SÜREYA

TUNCER ERDEM

Silmeye çalışma yavrum
lekeni gözyaşlarınla,
çünkü bitektir leke

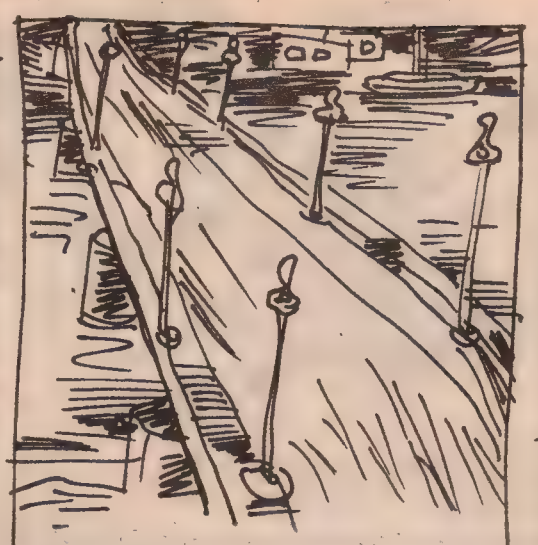

taşır görkemli düşlere
mahvolmaz renklerini dehşetin

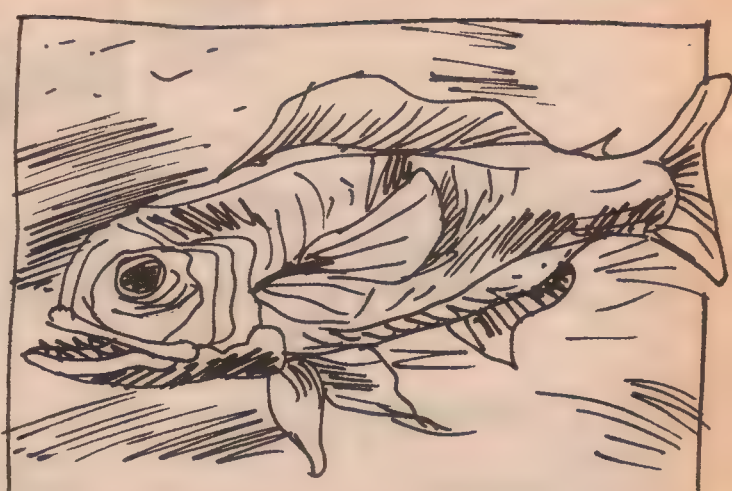

karanlık yol açıp kendine
en yalın suda bile
bir uçurum özü tanır güvenli derbentlere,

sıfatıdır ölüm
kavrulan işçi arının
azgın peteğinin içinde,

sayıklasa da ağaç
gövdesine kazılı adı

sürecektir yaprağını
bucurgatların sesine,

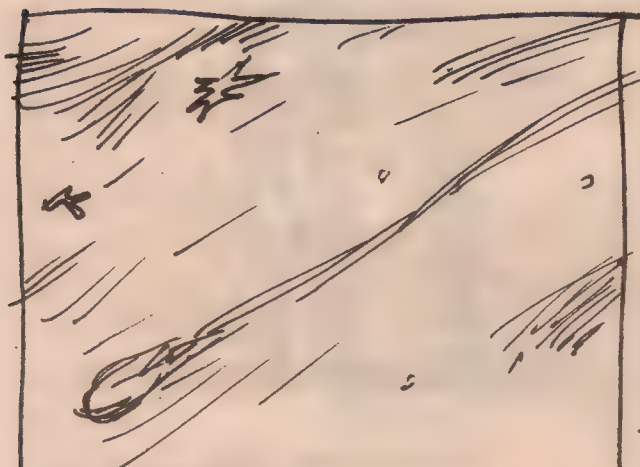

ve ay soğutacaktır
kıkırdağını
uçarı, gergin tayların,

silmeye çalışma yavrum
bir bildiridir leke
günden ve bedenden
yüreğe ve kansere.

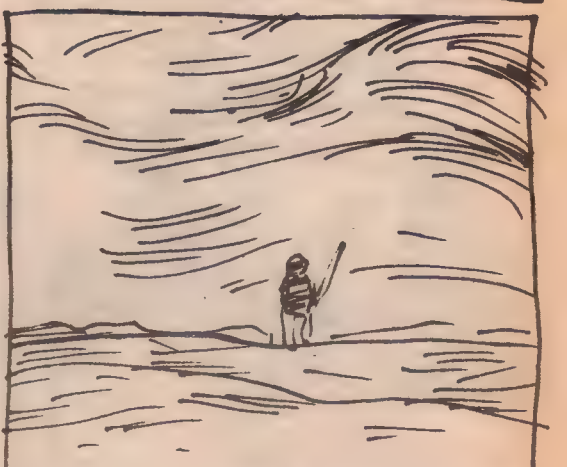

Sivas'ta mı Malatya'da mı
bir çocuk görmüştüm eskiden
kaşları uzaklardan geliyor

sımsıcak bitişiyordu alnında,
dişlerinde boylamların serinliği,

tam ben davranıp
bir iki çift söz
söyleyecektim ki

bir şey oldu birden
nasıl oldu bilmiyorum

bir anda
çarpıtıverdi yüzünü

bir kelime mi söylemişti?
bir şeye dikkat mi etmişti?

Sivas'ta mı Malatya'da mı
baktım
her yaprak sarartıyordu şehri,

güz kanıtlarıyla işleyen bir kış
düzlükleri tutmak üzereydi,
baktım

mekkâreleri güneşin
çekip götürüyordu patikalardan
saçı sakalına karışmış dağlara
ağır ağır bir ikindiyi.

İki şey: aşk ve şiir
bunlar kuşkuyla çiftleşir,

bir şey eksiktir sanki
ve vakit vardır daha,
ikircikler içinde

sallamaz Eflatun'u
çünkü pazarlık
biraz bilgi işidir.

çığlık çünkü
avurtlarından değil
iliklerinden kopar
öksüz çocukların,

Ferazdak'ın savunusu gibi
şeytansı, cesur,

silmeye çalışma yavrum,
iki şey: aşk ve şiir

mutsuzlukla beslenir biri
biri ona dönüşür

Akşam Sefası

Cinler 4

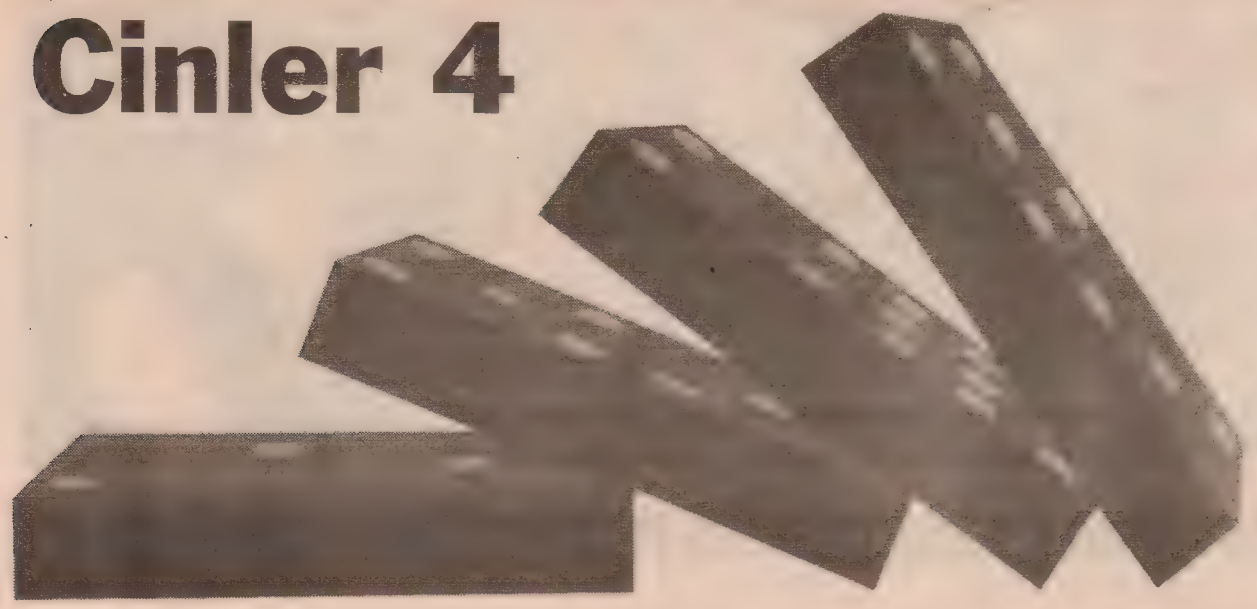

İHSAN OKTAY ANAR

Kendisine ikide bir iş buyuran, bağıra çağıra onu hımbıllık ve miskinlikle suçlayan dayısının halburiye dükkanında sabahtan akşama kadar çalıştığı yetmiyormuş gibi, Hacı Naz'ın üstelik bir de gönül sızısı vardı. Evet! Müezzinin küçük kızına ilgi duyuyordu. Sabah uyanır uyanmaz, usturası, sabunu ve tasıyla aynanın karşısına geçer, özenle traş olurdu. Saçlarını limon suyuyla tarayıp, annesinin geceden ütülediği pantolonu ve gömleği giyer, kulağına bir karanfil iliştirip aynada kendisine son bir kez daha baktıktan sonra sokağa çıkardı. Güzergahı elbette, müezzinin evinin önünden geçiyordu. Gönlünü kaptırdığı kız o saatte ev işlerine başladığından ara sıra balkonda ya da bahçede olur, gözgöze geldiler mi, Hacı Naz gayrı ihtiyari, eliyle saçını şöyle bir sıvazlardı.

İki patavatsız cinin kendisine musallat olduğunu bilmeyen Hacı Naz, sabahlardan bir sabah esneyerek yataktan kalktığında, her zaman olduğu gibi tıraş takımıyla yine aynaya gitti. Gel gör ki bunca zamandır onun ruhunu okuyan cinlerden Şaban, aynanın içine giriverdi. Adam yüzünü sabunlayıp usturayı yanağında tam gezdiriyordu ki, aynadaki aksinde bir gariplik sezdi: Kulakları sivri ve uzundu. Teni ise çok koyu idi ve yeşile çalıyordu. Üstelik gözbebekleri kırmızımtıraktı. Kısacası bu haliyle, değil müezzinin küçük kızına göz süzmek, insan içine çıkmak bile doğru değil gibiydi. Tam bu anda aksi, ona göz kırpar gibi oldu. Bunun üzerine Hacı, gidip yüzünü soğuk suyla iyice yıkayarak uyku sersemliğini atmış durumda tekrar aynanın önüne geldi. Hayır! Yanılmıyordu! Kulakları gerçekten sivri ve uzundu. Gördüklerinden emin olmak için ağzını iyice açtı. Aynadaki aksi de ağzını açmıştı. Ne var ki kendisinin dişleri sigaradan sapsarı olduğu halde, aksinin dişleri bembeyaz, bununla birlikte herbiri sipsivriydi. Müezzinin kızı onu bu haliyle imkan yok beğenmezdi. Hacı Naz yutkundu; ağlamaklı bir yüzle doğruca, kuzinede gözleme yapan annesine koştu ve içli bir sesle,

-"Ana! Ben çirkin miyim?" diye sordu.

Oğlu fazlasıyla saf olduğu için onu oğlancıların kandıracağından oldum olası korkan kadın, öfkeyle,

-"Güzellik senin neyineymiş! Güzellik kadın kısmına yakışır. Erkek dediğin çirkin olur, çirkin!" diye bağırıp zavallıyı azarladı. Daha kızgınlığı sönmeyen kadın, oğlanın yine aynaya seğirttiğini, kah ağzını açıp kapayıp, kah sağına soluna dönüp omuzunun üstünden kendini seyrettiğini görünce, huylanıp içine bir kurt düştü. Bir erkeğin ayna karşısında bu kadar vakit geçirmesi, elbette şüpheyi davet ederdi.

Aynaya giren Şaban orada zavallı adamın taklidini yaparken Ramazan da, onun sağ arka cebinde tarakla birlikte taşıdığı, arkasında bir horoz resmi olan cep aynasına girdi. Hacı Naz, ütülü gömleğini ve pantolonunu giymesine rağmen o sabah müezzinin evinin önünden geçmedi. Dayısının dükkanına ıssız arka sokaklardan gidiyordu. Yarı yolda cep aynasını çıkarıp yüzünü yine inceledi. Tekrar aynı manzarayı, yani, koca delikli sivri burnu, üzerinde siğillerin ve sivilcelerin kaynadığı nefti teni gördü. Ağzını açıp dilini çıkardığında, cep aynasındaki cin de bu hareketi tekrarladı. Dili sivri, küçük dili ise kocamandı. O gün, ağzını bıçak açmadı. Akşam eve gelir gelmez kafayı vurdu yattı.

Sabah aynada yine aynı manzarayı görünce tüyleri ürperdi. Bu yüzden durumu en yakın arkadaşına açmaya karar verdi. Arkadaşı ona şu tavsiyede bulundu:

-"Anlaşılan o ki, sen arsız bir cin ya da cinlerle karşı karşıyasın. Keratalar sana oyun oynuyor, seninle dalga geçiyor olmalılar. Bu durumda onları faka bastırmanın sadece bir yolu var. Aynanın karşısına geç ve suratını iyice asarak aksine bak. Hepimizin bildiği gibi, cinlerin topu gayrı ciddidir. Eğer aksin kendini tutamazsa, bil ki o cindir."

Bu öğüdü tutmaya karar veren Hacı Naz eve gidince aynanın karşısına geçip kaşlarını çattı ve suratını asarak sivri kulaklı aksine bakmaya başladı. Aradan birkaç dakika geçtikten sonra aksinin dudakları kımıldar gibi oldu. Belli ki yanağını ısırıyordu. Kendisi ise istifini bozmuyor, suratını bir nebze bile kımıldatmıyordu. Çünkü ciddiyet, itibar uğruna ağır başlı görünmeye hayatını vakfeden Hacı Naz için zor birşey değildi. Sonunda aksi, ona öylece bakarken suratını bir iki titrettikten sonra pıhlayıp kıkırdayıverdi. Foyası meydana çıktığı için aynadan dışarı fırlayıveren cin, gözleri kısılmış, eliyle ağzını kapayıp kıkırdaya kıkırdaya kaçıp gitti. Hacı Naz'ın esmer ve şaşkın sureti aynadaki eski yerine böylece yine yerleşti. Cinlerle arkadaşlığı artık başlamıştı.

Herhalde bir sarsıntı sonucu onun sinir buhranı geçirdiğine inanan arkadaşları kendisini alayla süzerlerken Hacı Naz, gördüğü cinlerin, dedesinden ninesinden duyup işittiği gibi olmadığını ileri sürüyordu. İkisi de kedi büyüklüğünde, kuyruklu ve sivri kulaklıydı. Şişmanca olanın adı Şaban, zayıf ve kamburumsu olanınki ise Ramazan'dı. Arkadaşları arasındaki itibarına fazlasıyla önem veren Hacı Naz, çatallı ve kalın sesiyle, bu mahlukları pek yılışık ve laubali bulduğu için araya mesafe koyduğunu, onlara fazla yüz vermeyip kendini ağırdan sattığını, yoksa cinlerin, maazallah, işi el şakasına bile vardıracak kadar pişkin olduklarını anlatıyordu.

Dediğine göre mahluklar onu, efendi, ağırbaşlı ve oturaklı olduğu için çekemiyorlardı. Çünkü kendileri, sulu, arsız ve yüzsüzdü. Aradan günler geçip onlarla ahbaplığı, hasbıhali ilerlettiği zamanlarda bile Hacı Naz, tam da cinlerin bu pişkin tıynetini yansıtan şu ayna numarasıyla kendisini nasıl matrağa alıp rencide ettiklerini unutamayacak, onlara vakur ve mesafeli davranıp, hatta gizliden gizliye diş gıcırdatacaktı. Fakat anlattığına göre, galiba bu tavrı da pek para etmiyordu. İkisini ta uzaktan gördüğü halde cinler kendisine yaklaşırken o, görmezlikten gelip fazla yüz vermiyordu. Ama mahluklar efendice bir tavırla önce ona itibar edip ciddi, münasip bir konu açıyorlardı. Bu, elbette aslında onun önüne koydukları bir yemdi. Kurbanları nemrutluktan vazgeçip ciddi bir sohbete girdiğinde ise kıkırdamamak için dudaklarını ısırıyorlar, zavallı ara sıra başını çevirdiğinde birbirlerini dürtükleyip kıs kıs gülüyorlardı.

(devam edecek)

Güneşle Güneş Banyosu

CAN YÜCEL

İlk güneş tepiniyor gözkapaklarım
üstünde
İlk güneş kol geziyor yüzünde
Sivil olmasa da bedenin
Güneş boyandın takımlarıma dek
Schiller'den "Neşeye Neşide" değil bu
Güneşe neşide
Adam olmak mı niyetin
Âdem olmak mı diyetin
Yoldaşıysan nazımla Hikmet'in
Gel güneşe güneşe gel
Güneşe gel
Güneşe
Güneşe
Yaşşa be.

Yürüyüş

GÜLTEN AKIN

Eksilenler vardı yanımızdan yöremizden
ne yapabiliriz başka, bilemeden
yürüyoruz, arada küçük molalar
ağlıyoruz o sevgilimizse aşikâr
değilse derine daha derine
acıyla hüzünle yaşla doldurulmuş hazine
açıyoruz arada, giderek uzaklaşma
ah yaş, süreğen saatı unutkanlığın
yüzeyde avunma
şaşkın sarkaç çevresi boşalmış, anlamsız
biz kalır mıyız, kalır mıyız onlar yoksa

Taş

HAFIZ

Kara ölümlerini kandilsiz karşılayan
seferî, sana yazılmamış mektup yolladık:
Mühürlü trenlerde göz koyulmuş çocukların
üşümüş İstanbulluların koynunda bitmek üzeredir
eski denizlerden Gülcemâl gelse, ruhu
taşra sularında yüzülmek üzeredir

Bundan böyle kıyıdadır her şair
ve şiire taş koymakla yükümlüdür
yalnızca çiçeği burnunda körler
gülümüzü işitip taşramızı yoklayabilir

Ey a'halim, ey taşra: Kayıp denizim
ey benim bin yıldır taş gibi
dilsiz sevgilim, işte geldim, seferî
benim, oğlum benim, şairin benim

Hayat son kertede yok hükmündedir:
Ey hayat, yalnızlığımı getirdim, evde misin?

Dostların Patisserie'de Otururken Morga Gidişleri

CAN BARSLAN

Tacettin ve Tevfik hariç hepimiz oradaydık... Garson tarafından birleştirilen iki küçük yuvarlak masanın çevresini ancak doldurmuştuk... Bekir az önce aldığı ceketini bize göstermiş, şimdi de Beymen Club Collection etiketini dişleriyle parçalayarak yutmaya çalışıyordu... **"Tevfik'in aniden gelebileceği"** şakasını hangimiz yapmıştı, bilemiyorum ama, Bekir'in yüreğine korku düşmüştü bir kere... Öyle ya, Tevfik aniden gelecek olsa ve bize gururla gösterdiği ceketin Beymen Collection imzalı olduğunu görse, **"..dürttüğümün dallaması!.."** diye bir tamlamayla lafa girecek ve ardından, **"...ceket alacak başka yer mi yoktu lan!.. Ensende bu markayı taşırken bir belediye otobüsüne nasıl bineceksin haa!.. Diyelim ki bindin... Çilekeş ve yaşam yorgunu bir babanın, onyedi yıl önce Topkapı Halk Pazarı'ndan aldığı ve hâlâ giydiği eprimiş yıpranmış ceketine Beymen Collection cekedini sürtmeye utanmayacak mısın!.."** diye gürleyerek Bekir'den başlamak üzere hepimizi **"zopalayacaktı..."** Ona göre kullanım amacı ne olursa olsun bu tür markaları satın almak, yaşamın sürekli olarak acılı kuytularında dolaşan ve ezilmişlik süzgecinden geçerken ufalanan, çaresiz ve bitkin milyonlarca insanın aşağılanması anlamına gelirdi... Ve bu suçun cezası da önce lafla taciz ve sonra da **"zopalanmaktı"**... Bekir arkadaş da tüm bu ihtimallerin gerçeğe dönüşmemesi için o anda alabileceği tek önlemi alıyor ve ceketinin markasını dişleriyle kopartıp ufalayarak yutuyordu... Bu arada, o Beymen ceketi aldı diye dövülürken bizim dayak yiyecek olmamızın nedeni ise, hem bu suça **"yataklık yapmak"** ve hem de işkembe salonları ya da muhallebiciler dururken **"kültürün yavşak tarafında"** yer alan bir **"Patisserie'de"** oturuyor olmamızdı...Aslında, tabii ki yaşadığı çağdan, bulunduğu coğrafyadan ve özümseyegeldiği kültürden sorumlu, üzerlerinde belirgin bir uygarlık bilinci taşıyan ve bireyden topluma doğru giden global bir senteze inanmış kentli aydınlar olarak bu denli tırsmamıza hiç gerek yoktu... Üstelik boyu 1.90 bile olsa Tevfik, bir yanıyla temsil ettiği (hatta belki kalakaldığı) köylü naifliği ile korkulması değil yardım edilmesi gereken bir arkadaşımızdı... Evet!.. Buna inanıyorduk ve korkmuyorduk... Onun tarafından zaman zaman **"zopalansak da"** bunun bile eğitim sürecindeki satırbaşları olduğunu biliyorduk. Tarcan'ın keyifli bir şarkı mırıldanması da büyük ihtimalle kendimize biçtiğimiz bu misyon yüzündendi... **"Odam kireç tutmuyor, kumunu katmayınca... Sevda baştan gitmiyor, sarılıp yatmayınca..."** Şermin gülmeye başladı ve dedi ki, **"Kimi şarkıların sözlerini yanlış bildiğiniz olur mu?.. Ben eskiden bu şarkıyı, Adam kireç yutmuyor, kutumu açmayınca diye bilirdim..."** Gülüştük falan... Hatta, Taygun'un **"ne yani, hangi kutu?.."** diye münasebetsiz bir espriye kalkışması ve Nahide'nin bir anda renk değiştirmesi bile keyifleri kaçırmadı... Ama Orkun'un, kalkıp da **"arkadaşlar ben de, Killing me softly with his song şarkısını kısa bir dönem, Killing me sorty with is sun diye anlıyordum"** deyip, deyim yerindeyse **"heh he he"** diye gülmesi münasebetsiz kaçtı... Tevfik olsaydı yiyeceği zopayı düşünmüş müydü bilmiyorum ama gene de içimizden biri sessizce, **"g.tü iyice kalktı yavşağın"** diye mırıldandı... Ben duydum, bir de sanıyorum Nahide duydu... Nahide arkadaş!.. Duygusallığın dantel olup, oya gibi kenarlarına işlendiği bir yüreğin içinde küçük bir fırtına kopartmaya yetmişti bu laf... **"G.tü kalktı yavşağın"**... Nahide'nin yanında ağzınızdan çıkacak her kelimeye hatta her sese dikkat etmek zorundaydınız... Çünkü o, bir daha dönmemek üzere baba evinden çıkan bir yeni gelin kadar duyarlı ve bir mısır cipsi kadar kırılgandı... Ona doğru konuşurken ağzınızdan çıkıverecek küçük bir geğirti ve eşliğindeki hafif sucuk kokusu Nahide'nin gerçek yaşamla olan bağlarını bir anda kesebilirdi... Eski bir erkek arkadaşının neden olduğu duygusal hasarın onarılması aylarca sürmüştü... Herif, Nahide'nin olayını sezmişti sezmesine ama üslup yoksunu ölçüsüz ayının biriydi... Sözde yaranmak ve onu ne kadar da anladığını göstermek için, batan güneşi seyrettikleri bir anda aralarında şu diyalog geçmişti...

Erkek -**"Canım, ne düşünüyorum biliyor musun?.."**

Nahide - **"Ne hayatım?.."**

Erkek -**"Keşke biz insanların g.tü olmayaydı ve keşke s.çma diye pis bir olaya hiç girmeyeydik..."**

Nahide -**"....."**

Erkek -**"Ya da ne bileyim... Hadi bir kaka yapacaksak da, keşke b.k değil, gözyaşlarıyla bezenmiş, sedef dokulu inci parikülleri dökülseydi kıçımızdan... Değil mi canım?..... Nahide!.. Nahide iyi misin?.. Nahide!.."**

Hayır!.. Tabii ki iyi değildi... Ayının kullandığı ilk b.k kelimesinden itibaren bilincini yitirmişti kızcağız... Tedavisi sırasında yaklaşık yetmişbeş kilo ilaç, üç ton çiçek ve boyunlarına kırmızı kurdeleler bağlanmış ikiyüzelli tane kadar da canlı beyaz tavşan kullanılmıştı...Tam, yanlış bildiğimiz şarkı sözleri üzerine konuşurken geldi adam... Ondan önce telsizinin sesini duymuştuk... Bir sivil polisti ve tabii ki gerginleşmemiz için yeterli bir nedendi bu... Büyük bir ihtimalle bizi eylem hazırlığı içinde olan bir grup genç zannetmişti... Üstelik kendisini haklı çıkaracak bir olaya da şahit olmuştu... Bekir'in şık bir ceketteki Beymen Club Collection etiketini yiyor olması... Gerçek nedeni bilmeyen birisi, bizim kapitalizme düşman, sermaye karşıtı ve marka etiketi yiyecek kadar gözü dönmüş azılı bir eylem grubu olduğumuza kolayca inanabilirdi... Ancak sivil polis, Bekir arkadaşın bez etiket yemesiyle ilgilenmedi ve bize dedi ki... **"Tacettin diye bir arkadaşınız varmış... Öldü de!.."**Miladi zamanın başlangıcı olan sıfır yılından... Yoo, belki yazının bulunuşundan... Hadi daha geriye gidelim... Ateşin bulunuşundan bu yana hiçbir sekiz kişilik grup bölmesine... Böylesine... Böylesine böyle olmamıştır... Bizim Tacettin diye bir arkadaşımız varmış... Ve ölmüş!.. Ölüm ne yaa?.. Ölüm niye bizim yanıbaşımıza bu denli yaklaşsın ki?.. Ölüm bizim için çoğu zaman bir şaka... Bazen Tarkan'ın bir şarkısındaki aptal bir söz... Ölürüm sana!.. Ölüm, bir betimlemenin arasına cuk oturan şık bir imge, şiirde... Ölüm, sözde duyarlılık gösterisi yapan televizyon haberlerinin arasına serpiştirilmiş ve efekt cihazlarıyla netliği kaybedilen birer sanal görüntü... Bizim aramızdan biri... Yoo!.. Olamaz.. Ölmek ve biz?.. Penguenle çöl, Eskimoyla Bedevi, Malibu'yla şalgam suyu kadar uzak bilirdik biz kendimizi ölüme... Şaşkınlığımız anlamaya, bulanıklığımız idrak etmeye dönüşmeden birkaç laf döküldü kimimizin ağzından... Ölümün diyalektiği ve yokolmakla hiçliğin felsefesini tartışmaya kalkışmışken sivil polis, anlayış göstermek için yeteri kadar beklediğine karar verdi ve **"De hadi la... Biriniz morga gelsin de cesedi teşhis etsin..."** dedi... Tacettin!.. Daha dün birlikteydik ve sol el bileğinin burkulduğunu anlatmıştı... Sırtında gördüğü birkaç siyah noktayı sıkmak istemiş ve onlara uzanmaya çalışırken bileğini incitmişti... Tacettin!.. Ve şimdi ona eşlik eden şu kelimelere bakın... Morg... Ceset... Teşhis... Durumu ilk kavrayan Sibel oldu...: Hıçkırıklar arsında dedi ki... **"Tacettin!.. Adında tam üç tane "t" harfi vardı ve üstelik "t"lerden ikisi yanyanaydı... Nasıl olur!.."** Duygusal bir travma geçirdiği anlaşılıyordu... Ölmüş birinin arkasından söylenebilecek yüzlerce şey olabilirdi ama bunlardan hiçbirisi, adındaki "t" harflerinin konumu üzerine olamazdı elbette... Ama esaslı bir şokun ardından edilen ilk laflardı ve hoşgö... **"De hadi bee!.. Hadi beee!.."**Patisserie'den çıkıp tek sıra halinde polis minibüsüne binerken, sokaktaki bazı magandalar kız arkadaşlarımızı Romen hayat kadınları, bizi de onlarla yakalanan zamparalar zannettiler ve sırıtarak zührevi hastalıklar hastanesine götürüldüğümüz konusunda birşeyler söylediler... Ancak şu sıra söylenebilecek hiçbir şey içimizi daha fazla soğutamaz ve acıtamazdı... Polis, aramızdan sadece birimizi istemişti ama yalvar yakar birbirimizden ayrılamayacağımızı ve hepberaber gelmemiz gerektiği konusunda onu ikna etmiştik... Böyle bir durumda her zamankinden daha fazla bütünleşmemiz gerekiyordu... Ve ondan sonraki iki saat boyunca yaşadıklarımızı asla ve asla uzun uzun anlatamazdık... Kendimizden, anılarımızdan ve hatta bilinçaltlarımızdan dahi çıkarıp atmamız gereken anlardı...Burasının bir hastane olup olmadığından bile emin değildik... Bakımsız ve karanlık bir yerdi... Yer?.. Biraz daha açarsak, izbe tanımlaması daha uygun bir sözcüktü... Hatta hayal gücü fazla çalışan birisi, burayı rahatlıkla ortaçağda cüzzamlıların kapatıldığı eski bir manastıra benzetebilirdi... Sessiz ve soğuk duvarların arkasından düzensiz aralıklarla çığlıklar ve inlemeler duyuyor, morga doğru ilerlerken kimi köşelerde belirip yok olan şekilsiz gölgeler farkediyorduk... Hatta Şermin arkadaş, tavandan aşağıya sarkan iri bir yarasayla göz göze geldiğini anlatmıştı daha sonra...

Ve birdenbire dehşete kesti her yer... Daha morga bile gidememiştik... Hastaneye bir trafik kazasının kurbanları getirildi... Bir anda yaralananlar, ölenler, çokça kan ve bolca iç organ arasında kalıverdik... Ve öyle iyi anladık ki... Yaşamın yetmiş yıllık bir an-

lamsızlık olduğunu... Ölmek zamanın neresindeydi?.. Zaman ölümün önünde, hayat ruhun ötesinde ve canlı olmak aslında vücudun dışında, su ise eşşeğin şeyinde... Şok geçirmek bile normal bir bilinç durumu sayılmalıydı bizim yaşadıklarımızın yanında... Öyle detaylı değil, herşeyi de değil; ama sıralanacak birkaç madde, sayfalar dolusu kan ve umarsızlıktan daha çok şey anlatacaktır...

1-**Tarcan:** Sedyeyle taşınmakta olan bir ağır yaralının yere doğru sallanmakta olan barsaklarından yaklaşık 1,5 metrelik bir kısmı, hastabakıcının farkında olmadan üzerine basması sonucu koparak yerde kalmıştı... Tarcan, kopan barsak parçasını yaralıya tekrar götürmenin insani birşey olacağını düşünmüş ve ucundan tutarak yetiştirmeye çalışmıştı... Ancak o sırada hastanede olmaması gereken birşey... İri, azgın bir kedi belirmiş ve barsağı... Herneyse...

2-**Sibel:** Tüm bu olup bitenlerin dehşetiyle kaçıp kurtulmak isterken yanlışlıkla hastanenin tuvaletine girmiş ve akıl sağlığını neredeyse kaybetmesine yolaçacak birşeyle karşılaşmıştı... Can çekişmekte olan bir yaralı yere düşmesin diye kemerinden musluğa tutturulmuştu ve onu ameliyathaneye yetiştirmekle görevli olan hastabakıcı **"Yaz demedim, kış demedim, eğlendim!.."** türküsünü söyleyerek çişini yapıyordu...

3-**Nahide:** Duygusal olarak toparlanabilmesi için belki üçbin tane beyaz tavşan, beşbin adet güvercin ve en az yirmi tane yavru panda'yla rehabilite edilmesi gerekecekti... Olduğu yerde büzülmüş titrerken yanında bir sedye durmuş ve acildeki genç pratisyen doktor ona panikle seslenmişti... **"Hamfendi benim derhal başka bir yaralıyla ilgilenmem gerekiyor... Lütfen birkaç dakika şu tamponu yaralının üzerine bastırabilir misiniz!.."** Nahide arkadaş kendisinden beklenmeyecek insanüstü bir çaba ve olgunlukla doktorun işaret ettiği yere avucunu bastırmıştı... Ama aynı anda çoktan uzaklaşmış doktorun arkasından umutsuz bir dehşetle bakakalmıştı... Çünkü avucunu bastırdığı yer bir "kesik penis" vak'asıydı... İyi vatandaşlık içgüdüsü ile elini yaranın üzerinden çekemiyor ancak her geçen saniye beyin hücreleri tutam tutam ölüyordu. Ve sonra korkunç sonu hazırlayan şu korkunç münasebetsiz şey oldu... Elinin altında bir kıpırdanma hissetti... Yaralıya baktı... Herif Nahide arkadaşın suratına bir hayvanoğluhayvan edasıyla sırıtırken kalan parçanın bile işe yarayacağı konusunda birşeyler söylüyordu... Hadi bu kadar kan... Eliyle bastırmak zorunda kaldığı o yakışıksız yer... Zavallı Nahide bütün bunları bir yere kadar kabullenebilirdi... Ama benliğindeki asıl deprem, adamın o durumda bile aklının uçkurunu çalışması ve üstelik arkadaşımızın elinden tahrik olup... Bu ülke ve bu ülkenin insanları için daha uzunca bir süre umuda kapılmaması gerektiğini anlamak... Sanıyorum onun hassas kalbini asıl yaralayan bu olmuştu...

Evet... Bu arada hemen eklemeliyim... Aslında tüm bu dehşeti yaşamamıza hiç gerek olmadığını daha sonra öğrendik... Çünkü Tacettin diye teşhis etmeye gittiğimiz ceset, Tacettin'in cüzdanını çalan ve üzerinden onun kimliği çıkan bir hırsızmış...

barsak@ibm.net

Alengirli Zamanlar

CÜNEYT ÖZDEMİR

-Sustun?!..

-Susmadım. Yalnızca konuşmuyorum...

-Ben de sözler için söylemedim. Gözlerin... gözlerin sustu, konuşmuyor.

-.....

- Artık eskisi gibi parlamıyorlar. Gözbebeklerinin o enerji saçan pırıltısı yerini derin sessizliklere, ya da şimdi olduğu gibi yalnızlıklara bıraktı. Hüzünlü bir fluluk artık eskisi gibi insanların içini görebilmelerine engel oluyor. Gözlerini kaçırsan da, etrafına bakmasan da duruşun zaten seni ele veriyor. Daha bir kambur yürüyorsun, kalabalık sokaklarda daha çok tökezliyorsun, insanlar konuşurken daha çok susuyorsun, -hadi senin deyiminle diyelim- senin daha çok konuşmuyorsun. Genç bir bedende nedenini çözemesem de yaşlı bir adamın ruhunu taşıyorsun.

- Yaşlanmış olmayalım sakın?

- Çok değil kısa bir süre önce sana buna benzer sözler söyleme cesaretini ben gösterseydim umulmadık sözcüklerinle üzerime zıplardın. Acımasızca yaralardın. Zaten o zamanlar en sivri kelimeleri, en yakınların için saklardın. Aldırmazdın üzülmelerine, kırılmalarına. Aldırmazdın onlara, kendine aldırmazdın... Patavatsızca "langadanak" düştüğün özel hayatlarda şiddetli gönül depremleri yaratırdın. Sevilmeyi ve nefret edilmeyi aynı anlarda başardın. Oysa bir de bak şu haline, şimdi benim için bile taşı gediğine koyacak iki cümleyi kuramıyorsun. Ya da hadi diyelim, artık bulmuyorsun, bulacak gücü bulamıyorsun. Ve senin karşında her zaman sessiz kalmayı seçmiş olan ben bile şimdi seni konuşmadığın için suçluyorum. Görüyor musun sana ne biçim damgalar vuruyorum.

- Herkes hakettiği yeri buluyor sonunda işte. Belki bu yüzden şimdi de sıra sende.

- Yoo, hayır henüz böyle ağır sözler söyleyecek kadar bilge olmadın. Hayat savaşını henüz kazanmadın. Sen meydan muharebelerinden kaçtın. Kendi açtığın savaşlarda yine kendinle savaştın. Barış anlaşmalarını yakarak tüm savaşlarına başladın. Dökülen kan senin kanındı ve yanından kaçıp giden insanlar senin dostlarındı. Şimdiki yalnızlığında ise, yeri bile belli olmayan değirmenlere saldırıyorsun. Barış için bir yol, bir muhatap arıyorsun, bulamıyorsun.

- Peki sen bunu nasıl anlıyorsun?

- Bu anlarında garip bir anlam oturuyor yüzüne. Topu çalınmış küçük bir çocuğun yüz hatları, kalbi kırık genç bir aşığın kırgın bakışları, bir sabah kalkıp yıllardır gittiği işe gitmeyen bir adamın kararsız duruşları, silahlarını teslim eden yenik bir komutanın askerlerinden utancı belirginleşiyor. Bir dostumun değişiyle uykulu yüzünde maskeli bir depresyonun izleri kendini dışa vuruyor. Belki sen de bu yüzden kendini bütün gün bitmesini istemediğin uykulara vuruyorsun. Uyandığında bir an önce eve gelip tekrar uyumak için dışarı çıkıyorsun. Umudunu kestin değil mi. Artık hiçbirşey için mücadele etmiyorsun. Kendinle bile o bitmek tükenmek bilmeyen hesaplaşmalarına girmiyorsun. Ne anlık zaferler, ne on yıllık kariyerler umurunda. Ne bir aşk kahramanı olmak istiyorsun ne de kendi hayat filminde başrol oynamak. Son zamanlarda Sen yalnızca seyirci koltuğunda oturmak, durmak, susmak, susmak, susmak...

...konuşmamak istiyorsun.

- Alengirli zamanlar...

- Sen bilmezdin böyle sözcükleri. Bilsen de söylemezdin. Sevmezdin... Kafaları karıştırmazdın, iki sözcükle yetinmez avının işini bitirmeden durmazdın. Görüyor musun, şimdi iki kelime ile kendini tüm şu söylediklerimin dışına atmaya çalışıyorsun. Seni sokmak istedikleri kalıptan sıkıldın ama yine o kalıpların sözcükleriyle benim bu samimi yaklaşımımı savuşturuyorsun. Sen rollere sığamadın, sana dikilen elbiselerin, klişelerin dışında kaldın, sonunda kendini bir deliler dünyasının içinde oyun oynarken yakaladın. Şimdi bir guguk kuşu kahramanısın, çok çalıştın, çok yazdın, çok okudun. Sonunda entellektüel sürmenaj oldun. Bir zamanlar başarının simgesi ailenin yüz akıydın şimdi hep daha fazlası, daha fazlası, fazlası istenen bir toplumda kendinin bilgesi, yüz karasısın. Taşıyamayacağın ağırlıkların altındasın.

-Açıkçası birgün böyle olacağı aklıma gelmemişti.

-Doğru hazırlıksız yakalandın. Önüne uzattığın hesabın altında kaldın. Şimdi hayatta yeni bir adisyon açtırmaya gücün yok. Bunu istediğine bile emin değilsin. Uygun adım önünden geçen insanları mazbut köşende seyretmeyi tercih eder gibisin.

- "Aşkta bir kez kaybeden her yerde, her zaman kaybeder."

- Haklısın. Sen hep aynı boşluğu doldurmaya çalıştın. Derin bir kuyunun içinde başını hep yukarıya kaldırdın. Her gölgeyi bir umut saydın ve o karanlık kuyuda tüm umutlarını harcadın. Hazırlıksız kötü bir başlangıç yaptın sonrasını bir renk körü gibi yaşadın. Ne zaman karşında bir kızçocuğu görsen renkler geri geliyor sandın.

- .....

Yanıldın. Kendini kandırdın. Şimdi tehlikeli sularda kürek çekiyorsun. Hayatın ölümden daha karanlık olduğu sularda gidecek bir yön arıyorsun. Bulutlu geceler yön gösterecek yıldızları görmene izin vermiyor, farklı yönlerden, insanlardan, işlerden, başarılardan, zevklerden esen rüzgarlar seni hayata taşıyacak geminin yelkenlerini doldurmuyor, kendi yarattığın canavar seni yedi, bitirdi. Üstüne üstlük -nereden duyup kimden öğrendiysen- senin deyiminle şu "alengirli zamanlar" bu çaresizliğine düğüm üstüne düğüm attı atıyor. Haksız mıyım?

- ...

- .....

- .....

- Konuşmuyorsun

- Şimdi sustum.

Orhan Kemal, Naci Sadullah, Aloş, Metin Eloğlu, Celal Sılay, Kuzgun Acar daha kimler kimler. Tabii.. bizim takımda geldiğinde kadro bir yere kadar tamamlanırdı. Ayrıca Sait Faik, Özdemir Asaf, Münir Özkul, Sadri Alışık, Çetin Altan, Eflatun Nuri (ben), Ferruh Doğan, Ali Ulvi ve Altan İstiklal Caddesi'nde "Haldun Dormen" Tiyatrosu'nunun girişindeki "Kulis"e Corç'un yerine daha sık düşerdik.

EFLATUN NURİ

Eflatun Nuri, Altan Erbulak, Mengü Ertel ve Orhan (Bambi'nin babası)

Kapı Gibi İmza Veya Sıhhatinize

Yıl 1954. Refik Erduran, Ertem Eğilmez, "Çağlayan Yayınevi"ni kurmuşlardı. Ankara Caddesi 48, bu yer şairlerin, yazarların, çizerlerin hep beraber olmak için uğradıkları; vilayet'in solundan yukarıya doğru çıkan Ankara Caddesi yokuşunu gören geniş pencereli ikinci katta bir salondu. Bir kaç deri koltuk sandalyeler bir kaç masa büyük saksı içinde tavana uzanmış kauçuk ve odayı sarmış sarmaşık dallarından başka bir şey yoktu. Daha ne olsun yani! Tahmin ettiğiniz önemli kişileri saymazsak tabii!.

Bu güzel ortama, bütün bir gün damlayan musluk gibi tıp tıp damlardık; ama bir saatten sonra aynen bir çağlayan gibi "vakti kerahat" zamanı geldiğinde Beyoğlu'na dört koldan akar sonra bir çukurda toplanırdık. Bazen Balık Pazarı'ndan "Lefter"in laternasını, bazen "Efendi"de George'un Gitar'ına eşlik eden Rudi'nin büyüleyici, duygulu sesiyle Fransızca şarkıları eşliğinde şarabımızı, votkamızı veya rakımızı yudumlardık. Bu arada tünele giderken "Hristaki"nin meyhanesini de sollamazdık. "Efendi" o günlerde yeni açıldığı için bir bardak votkayı 440 kuruşa veriyorlardı.

Orhan Kemal, Naci Sadullah, Aloş, Metin Eloğlu, Celal Sılay, Kuzgun Acar daha kimler kimler. Tabii.. bizim takımda geldiğinde kadro bir yere kadar tamamlanırdı. Ayrıca Sait Faik, Özdemir Asaf, Münir Özkul, Sadri Alışık, Çetin Altan, Eflatun Nuri (ben), Ferruh Doğan, Ali Ulvi ve Altan İstiklal Caddesi'nde "Haldun Dormen" Tiyatrosu'nunun girişindeki "Kulis"e Corç'un yerine daha sık düşerdik. Bir gece sağa sola takılarak bir taraftan kadroyu büyültürken, bir taraftan da fire vere vere Sıraselviler'den Cihangir'e saptık. Cihangir'de Ali Ulvi ile Bedri'nin müşterek tuttuğu küçük bir giriş katı. O katın üstünde de Nahit Ataman'ın (Arzu Filmin sahiplerinden Ertem Eğilmez'in ortağı) büyükçe bir katı vardı. O gece bize yetmemişti. Nahit'in salonunun ortasında kocaman bir yer sofrası kuruldu. Gazete sayfalarının üzerinde peynir, zeytin, turşu, çiroz, domates, doğranmış sucuk, salam, pastırma, kavun, falan filan ve de bol miktarda şarap, rakı, votka. Hatırladığım kadarıyla sofrada Sait Faik, Va-Nu, Özemir Asaf, Ertem Eğilmez, Ferruh Doğan, Ali Ulvi, Sinan Bıçakçıoğlu, Altan, Mıstık, Bedri, Münir Özkul, ben, bir de tabii ev sahibi Nahit. Altımızda küçük yastıklar. Muhabbet iyice koyulaştı; hikayeden romana, romandan şiire, şiirden resime derken söz karikatüre geldi dayandı.

Ertem Eğilmez bir mizah dergisi çıkartmak için "Yağımız, unumuz, şekerimiz var, neden oturup helva yapmıyoruz" demez mi?

(Bu konuşmadan tam altı ay sonra 7 Ağustos 1954 yılında "TEF" mizah dergisi çıktı.)

Ertem Eğilmez'in bu helva tarifi daha pişmeden ağzımızı tatlandırmıştı doğrusu. Biz bu tatlı düş içinde içkimizi yudumlarken Ertem Eğilmez:

- Sait Abi.. Bir imza at bir yere de bu akşamın anısına kalsın.

Sait Faik:

- Nereye atıyım çocuklar?

Altan:

-Sait Abi... Kapının üzerine at!

- Olur mu yahu!?

Nahit Ataman:

- Neden olmasın?

Cebine elini soktu bir kalem çıkardı. Altan:

- O olmaz Nahit, Bu "B" kalem'i vereyim, hem yağlı hem de çok koyu. Nahit kalemi Sait Faik'e uzattı. Sait Faik, salonun kapısına yarım metreye yakın, kocaman bir imza attı. Altan:

- Bu imza benim!

Nahit:

-Nasıl senin?

- Sait Abi'ye kapıya imzasını atmasını ben istedim.

- İstedinse n'olmuş yani, kapıyı mı söküp götüreceksin.

- Evet söküp götürücem, Ne olacak alt tarafı bir kapı!

- Yok ya sen benim evin kapısını söküp götürüceksin de ben bunu elim kolum bağlı seyredeceğimi mi zannediyorsun?

- Benim elim kolum da armut toplamıyor, herhalde.

Altan yer sofrasındakilerin şaşkın bakışları arasında, kalktı kapıya doğru yürüdü kapıyı yukarı kaldırdı, kapı yuvalarından çıktı. Altan kapıyı kaldırdı hol'ün duvarına dayadı:

- Şuraya koyayım giderken götürürüm, dedi.

Nahit birdenbire yerinden fırladı, önündeki rakısı devrildi, Altan'a bağırdı:

- Tak ulan kapıyı yerine!.

- Takmıyorum ulan kapıyı yerine!.

Özdemir Asaf (r)leri söyleyemezdi.

- Çocuklav... Kendinize gelin, hiç yakışmıyov sizleve..

Ben kalktım, yanlarına gittim. Bu ara Nahit, Altan'ın yakasına yapıştı, Altan birdenbire "küüüt" diye Nahit'e kafa attı! Altan'ın boyu kısa olduğu için, attığı kafa, Nahit'in göğsüne gelmişti!

Nahit elini beline attı:

- Eflatun sen bu işe sakın karışma!

- Yahu Nahit misafirlere ayıp oluyor, yani, dememe kalmadı; Nahit belinden kocaman bir tabanca çıkardı ve Altan'a doğrulttu, üç el ateş etti, Altan:

- Yandım anam!.. diye bağırdı. İki büklüm elleri göğsünde sendeledi, iki adım attı, sofraya yüzü koyun yıkıldı.

"Ahhh!. Ahhh!. diye inliyordu. Hepimiz adeta şok'a girmiştik. Mıstık pencereye koştu "Polis, polis" diye bağırmaya başladı. Nahit:

- Otur ulan yerine, dedi.

Nahit hiçbir şey olmamış gibi, tabancanın burnundan tüten dumanları üfledi, tabancayı beline soktu, minderine oturdu; herkesin şaşkın ve korku dolu bakışları arasında rakısını doldurdu.

Kendimi toparladım; Altan'ın koltuk altlarından yakaladım, kaldırmaya çalışırken

- Arkadaşlar yardım edin, çabuk İlk Yardım'a gidiyoruz, diye bağırdım.

Bu ara Altan'ın eli rakı bardağına doğru uzandı, bardağı yakaladı başını yavaş yavaş kaldırdı gülerek:

- Sıhhatinize içiyorum demez mi!?

Geç de olsa fena halde işletildiğimizi anladım:

- Ne adam be!. Kendini düşünmüyor da, bizim sıhhatimizi düşünüyor, dedim.

Akşamsefası

BÜTÜN YATAĞI ORADAN DIŞARI TAŞIYORLARDI
HEMŞİRE, ARKASINI BANA DÖNMÜŞ, ORADA DURUYOR, VE DİYORDU Kİ...
HAVA BALONCUKLARINI BORULARDAN DIŞARI ÇIKARMALIYIM.
GET WELL SOON
ÖKSÜRMEYE BAŞLADIM, BİRAZ DAHA ÖKSÜRDÜM.
HER YERİM SALLANMAYA BAŞLADI,
SALLANDIM, SARSILDIM, ZIPLADIM.
NEFES ALAMIYORDUM, YÜZÜM YANIYORDU FAKAT EN KÖTÜSÜ İSE ARKAMDAYDI. SAĞ ALTTA KIÇIMIN ALTINDA
ACI; KAPKARA VE DURDURULAMAZ GİBİYDİ
BEEEEEEEEEEEEEEEEEEP
SONRA, HATIRLADIĞIM YÜKSEK SESLİ GÜRÜLTÜLERDİ VE BÜTÜN YATAĞI ORADAN DIŞARI TAŞIYORLARDI. BEŞ VEYA ALTI KADIN HEMŞİRE, BİR OKSİJEN TÜPÜ VARDI. VE TEKRAR NEFES ALABİLİYORDUM. BORULAR BURUN DELİKLERİMDEN İÇERİ SOKULMUŞTU

BENİ HEMŞİRE ODASININ KARŞISINDAKİ BÜYÜK ODAYA GÖTÜRDÜLER, SANKİ SİNEMADAYDIM. EKRANINDAN İNCE ÇİZGİLERİN GEÇTİĞİ BİR MAKİNAYA TAKTILAR BENİ.

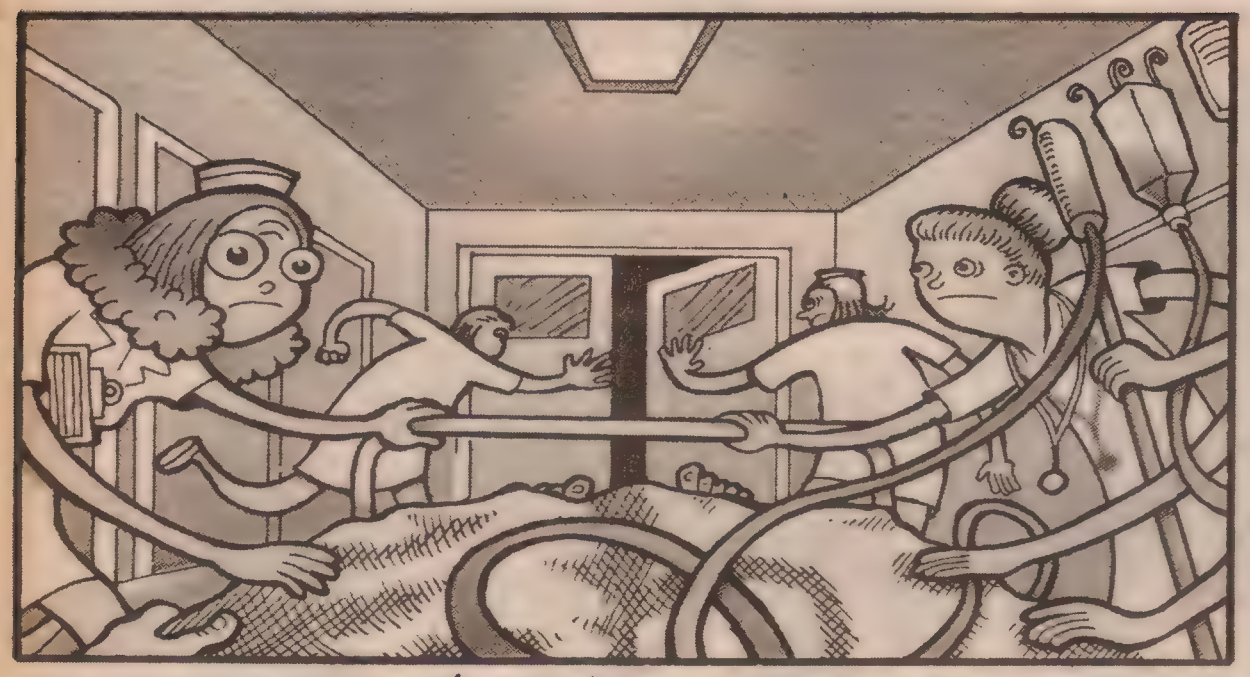

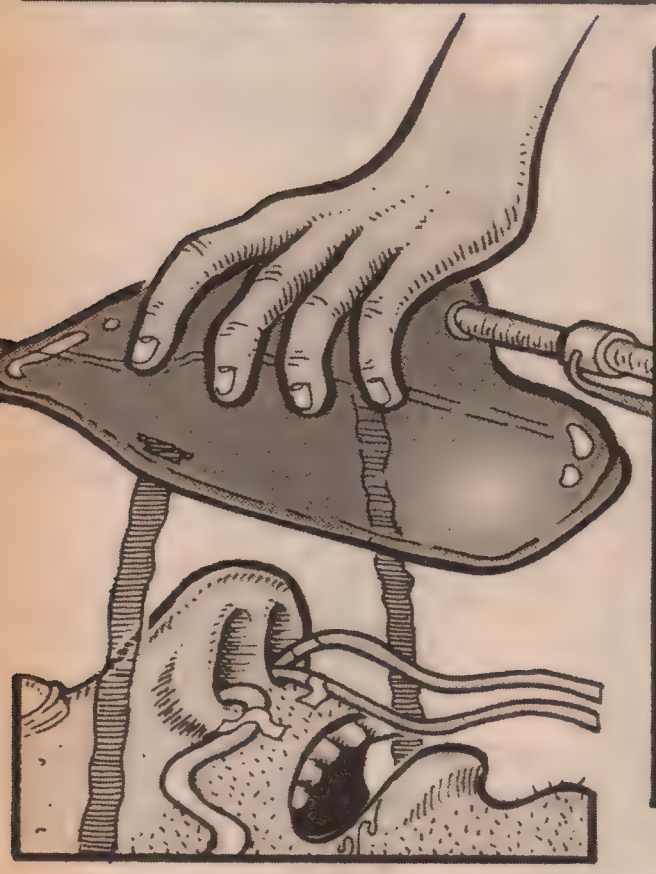

BİR SÜRE SONRA İÇERİ BİR RÖNTGEN MAKİNASIYLA GELDİLER VE RÖNTGENİMİ ÇEKTİLER.

GECE BİTENE KADAR VEYA BUNA BİRİSİ İHTİYAÇ DUYANA DEK.

SONRA KARIM LİNDA GELDİ...

AMAN TANRIM! KALDIĞIN ODAYA GİTTİM FAKAT ODA BOŞTU, YATAK VE HERŞEY BOŞTU. NELER OLDU.

HENÜZ ANLAYAMADILAR VE MUHTEMELEN DE ANLAYAMAYACAKLAR.

BİR SEBEBİ OLMALI.

EVET!

SONUÇTA ÖLMEMİŞTİM VE LİNDA YANIMA OTURDU, EKRANDAN GEÇEN ÇİZGİLERİN HAREKETLERİNİ İZLEDİM.

VE HEMŞİRELERİN TELEFONLARI CEVAPLAMALARINI, VE HASTA DOSYALARINI OKUMALARINI İZLEDİM...

ERTESİ GÜN DOKTORLAR BÜTÜN BU OLANLARIN NEDEN KAYNAKLANDIĞI HAKKINDA BİR FİKİRLERİ OLMADIĞINI AÇIKLADILAR. HEMŞİRELER YATAĞIMI SOL ARKASINDA KÜÇÜK PENCERESİ OLAN ODAMA VE SAĞLAM BARSAKLARIMA ÜÇ GÜN SONRA DUVARA ÇİVİLEDİKLERİ KÜÇÜK İSAYA GERİ GÖTÜR-DÜLER.

-CHARLES BUKOWSKI

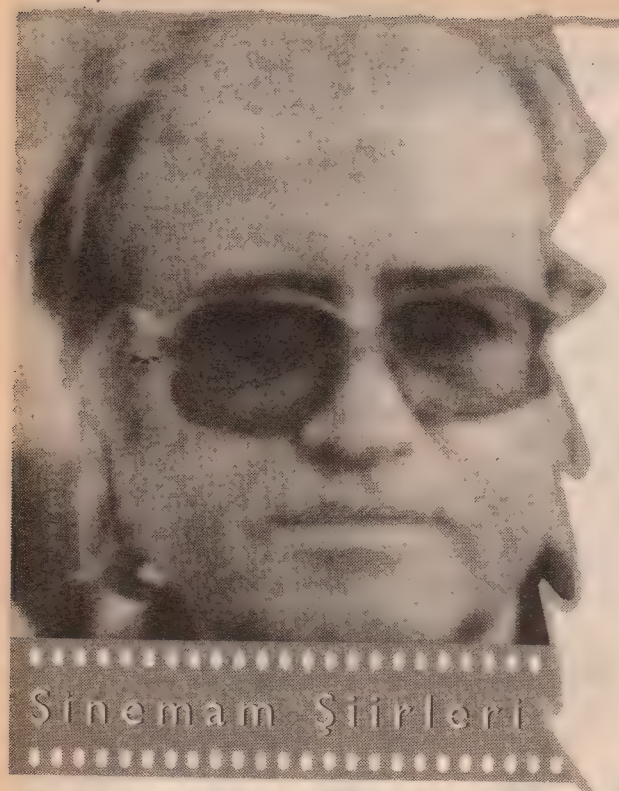

Eşkiya

NİHAT ZİYALAN

Şener Şen'e

inanamaz durdum kapının önünde
soyundum mapus sesini
giyindim sokağı

havası toprağı değil Keje'm aşkıdır
düştüğüm Fırat yoluna
vay babo
kaçgöç olmuş
su basmış düşlerimi

Ceren Ana tılsımlı muskayı
taktı boynumun borcuna
ihbarcım bilet oldu

Keje'm treni Pirhasan'a selam durunca
Eşkiya'nın şehir tarafı
Muhsin Bey'in türkücüsü bindi
amca diyor kerata
sanki derdim yetmez
bavulu başıma bela
yönetmen Yavuz Turgul
taşıdı dağımı İstanbul'a
bunaldıkça çıkıyorum otelin damına

televizyonda buldum
altınımla Keje'mi kaçıran Berfo'yu
evi köpek havlaması bir iş adamı olmuş
aşkı için yapmış ihaneti
mapusluk yılımca konuşmamış Keje

Eşkiya'sını görünce Keje
doğan bir ayın gülümsemesiyle konuştu
söz verdim
tekrar gelip onu götüreceğime

amca diyen keratanın ölümü karıştırdı işi
Keje'nin izni
silah tutuşumu değiştiren onaltılıkla
bütün pislikleri temizledim cıv cıv

aşkımı dağa çıkaracaktım
düşmeseydi muskam
nesye ki yetiştirdi gömleğini Seyithan
kurşunlar hava fişek
ağdım gökyüzüne
görmüştür Keje'm
kaydığını bir yıldızın

Sydney. 1998

Gayrimeşru Damarı: Haliç Efsanesi

MEHMET KARTAL

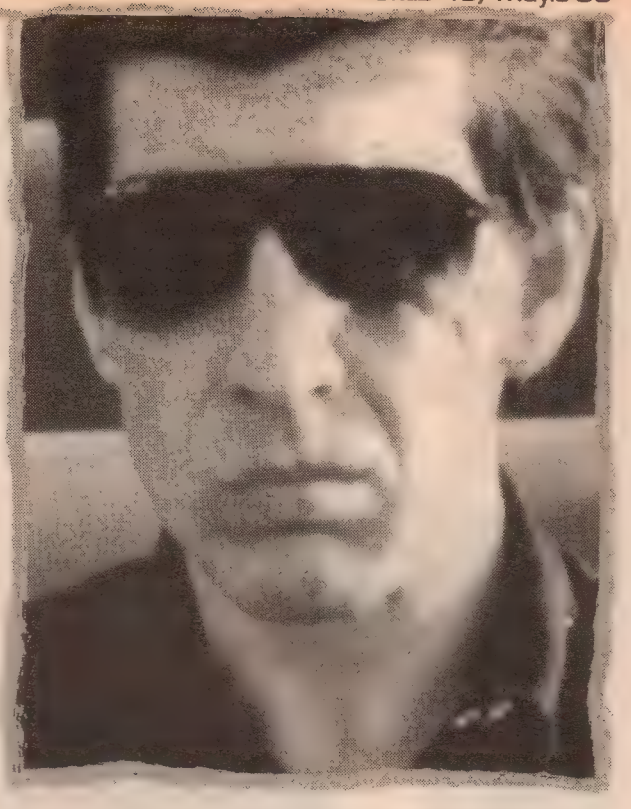

Eski Haliç: Civardan avanta yol bulanlar, cebi kabarınca akşam çökezlemesinde sandalcıyla eski Kasımpaşa'ya yolalırdır. Onlar kumar mekanı seçerken, iskele karşısındaki "Haliç Otel ve Kıraatanesi", akşama kadar Cibali Tekel etrafındaki hırsız pazarında balkon ve matiz malzemesi satan sabahçı okeycileri ağırlardı. Vitrinde okeyciler birbirini ayıklarken, kolon arkasındaki zula masalar, düşen ikinci sınıf kumarbazlarla dolardı. Akşam iyice çökezlemiş ya, iyi abilerine özenip zulasından bir mühür kapan özenti çömezler, Geyikli Sinema'ya doluşmuşlar. Tekli çekerek, kılıcıyla beşyüz, satırıyla dörtyüz, falçatasıyla ikiyüz kişiyi biçip çorbalık sakatat eden harbi karateci Wang Yu abilerini seyrederler. Wang abi bir inceden Amerikan özentisi ya, adının başına bir Jimmy eklemiş. Tapınaklara tavanlara sığmaz, bir uçar, sekiz metrelik kavağın tepesinde keko. Kömürlü lokomotif hesabı "çuffçuff" sesleri çıkartarak boşluğu bile tırmalar geçer. Çömezler uçmuş ya, hepsinin isim başına bir Jimmy eklenir. Tutan tuttuğunu indir şakayla. Kasımpaşa ise dalmıştır kumara.

Yakınlara zıplıyoruz. 1954 Dodge'sinin kasası tenteli Kokoz, çömezlere zar attırıp çorbasına bakar. Kasanın bir köşesinde Kokoz'a çifli kenesi verip cigaralık çekenler var. Bir köşede ertesi gün dağıtılacak ilaç jilatinlenip basılıyor. "Kime ne kadar mühür verek" hesapları yapılmakta. Sahil üflenti dolu. Onbeş yaşından beri atarabası ile hesapta hurdacılık ayağına İstanbul'un her arazisine ayak basan ve malını yemediği mahalle bırakmayan, ama haramdan kör olan abi, el yordamıyla araba tamir ediyor. Her saat başı ateşlediği tekliyi çekerken, çıraklıktan yetiştirmeye çalıştığı keratay bu işin iyi zenaat olduğunu kusuyor. Çırağın derdiyse, zenaatten çok, teklinin nasıl keyif verdiği. Kör, tükenmiş tekliyi zuladan kaybetsin hesabı çırağa veriyor ya, çırak zıvanadan işin tadını kapmaya uğraşıyor. Küçük kızı arada bir tatlı ve su getirip gidiyor.

Sabaha karşı Haliç sandallarla dolu. Hesapta, alem balıkta. Başaltları sigara ve viski dolu. Box'lar arasına makina da yerleşik. Hani, açıktan acık fazla yol hesabı. Sarayburnu ve sahile zıplıyoruz. Hesapta kalite meyhaneler tıklım tıklım dolu. İki duble atan arada bir kenef yapıp tekli çekiyor. Ortam neşeli. Büyük torbacılar kanatlı Chevrolet ile mal dağıtımına çıkmış. Zuladan, pek tutmayacak olan LSD reklamı var. Sahil, Pezo'lardan Impala dolu. Hani, Zurnikler diyorum.

Sabah yakınlaşmakta. Arpalar bol iken "Haliç Kıraatane bize yaramaz" diyen havalı kumarbazlar kesilip Cücük olmuşlar ya, sabah çayı için mekana düşerler. Arpa finik olmuş, Semte yayan gidecekler. Sabaha kadar cıgaralıktan kurumuş boğazı acı çayla ıslatıp, şekerle tatlandırırken "keneyi yine ganyatoya kaptırdık kardeş" nakaratı çekilmekte. Parklar sızmış şarapçı dolu. Gecenin tek karcısı, yoluna çıkan yamyamlar. Kimi şarapçı matizleri, yayan hal eve gitmek için bir sotada sabahı bekleyen tersoya bağlamış uyuşuk kumarbazları ayıklar. Kimisi Balıkpazarı meyhanelerinden, Çiçek Pasaj'dan çıkmış ihtiyar matizlere "babacığım tutuzlayayım, düşmeyesin" işi koyar. Babacıklar habire "düşmüyorum evlat. Hıkk.. bırak yaa" diyene kadar iş devrilir. Bir yanda pavyon matizlerini dikizleyenler kol gezer. Gerçi, onları kart karılar da bekler. İstiklal Caddesi sabaha kadar ana baba günü. Çorba içtiğini sanıp işkembecide sızanlar, içip içmediğini bilmediği çorbanın arpasını ve bahşişini bırakır. Hâlâ uyku halindeki iki ayaklı paketler, on dakkaya kalmaz çöp varillerinin dibinde horluyor olur. Sabahın o saati tarifeli yamyamlar yatağında çiflisini çeker olduğundan, meydan leşçi sırtlanlara kalmıştır. Çöp varillerinin dibine atılmış son matizleri saatden ayakkabıya kadar ayıklayıp bırakır sırtlanlar. Gün doğmak üzere ya, elde tekli, çifli yatak yoluna zıplarlar.

Geceler böyle geçerken, Kokoz kurnazlık yapıp, "beleş sarmanız benden oğlum" hesabı başka mekan çömezlerini toplar. Başka mekanlar "yapma etme Kokoz" sinyali çakar. Lakin, Kokoz paraya tavdır ve dinlemez. Bir akşamüstü daha karanlık çökezlemeden kamyonu lastiklerden tutuşur ve yanar. Hani, "şimdilik mekanının tekeri. Sonra senin tekerine sıra gelir" derler. "Getti lan alın terim, ekmeğim böreğim gettiii" hesabı dağlardan çuval çuval ilaç taşıdığını anlatışı aklıma gelir. Haydan gelen huya gitmiştir işte. Sonralar kamyonu tamire çabalar. Ama nanay.

Aniden ortaya çıkan bir canavar, Jimmy Wang Yu abinin otomatik falçatalı lastik ayakkabısını dama attırır. Kasımpaşa'da artık sükunet bozulmuştur. On kişilik gruplar ellerde meşale canavar avındadır. Öyle bir canavardır ki akıl sır erdiremez alem. Beş rancerin önündeki kurbana dalıyor ve baltayı vurup karanlıkta uçuyor. Anlatılanlara göre, Jimmy abi kadar olmasa da, iyi zıplıyor. Grup iken "kim çüker lan canavarı" diyenler, tek tabanca kalıp çanağı karanlığa vermeye tırsaklar. Sonra canavara ad takılıyor: Kasımpaşa Canavarı. Kokoz bile yatağında rahat uyumaz olmuş. "Lan bu canavar gelir neyin, ben aleti sota edeyim" demekte. Artık kedi, köpek, fare ölse canavarın işi oluyor. Aileler çocukları canavara vermekle korkutmakta. Falancaya uyuz olan "aha canavar bu olabilir. Geçen gece damda gördüydüm, huylandım lavuktan" hesabı hasmının evine baskın yaptırıp kafa göz yarma modası iyi tutar. Gece arpayı şaraba yatırıp otele yatmazlar bile kayıp. Sakatat olmaktan tırsarlar. Karanlık çökezleyince herkes uyuzlarda. Bir zaman gelir ve canavar çıktığı gibi piyastos olur. Hani, "işi tadında bırakayım, keriz gibi çorbalık, pilavlık olmayayım" der.

Artık herşey mazi olmuş. Haliç bitmiş, tükenmiş. Kokoz'u son olarak epey önce görürüm, camiye takılıyordu. Tekerlek dünyanın boş olduğunu uyanmış. Lakin, öte tarafta kurnazları özel olarak parke taşı büyüklüğündeki cigaralık dişleri üzerinde hoplattıklarından bihaber. Bir zaman sonra "Mefta Air Lines' ile uçup gittiğini duyarım. Kör, aynı şirketin yakin bir servisiyle uçmuş. Küçük kızı büyümüş. Evlenmiş ve muamelecilik yapıyor. Ne de olsa oto işi baba zenaatıydı. Şimdiler İstiklal'de millete iş olup "zoorrtt.. haayytt" hesabı çeken boynu ve üstü Galatasaray malzemesi süslü, tepeden ayağa toza bulanmış dolaşan garip, Kör'den kalma yadigardır. Garip, sinyale çıkıp yolunu bulacak hesabı tırmalar durur. Taksim eşrafından hayrına maaş verenler bile vardır. Lakin, körün kızı bir döşşek, bir kap yemek verip sinyal kenelerini elinden kapar. Çok kene getirse bile "bu ne lan? Yediğini bile kazanamıyon, Angut" hesabı çeker. Hani, hep çok getirmezse, yemek döşşek olmaz hesabı iş koyar ki, haybeye gezmesin. Kasımpaşa Tekel önündeki eski arabalar bana anıları tazeletir. Kasımpaşa Canavarı ne oldu desem.. Son olarak "Ağır Roman" filminde "Kolera Canavarı" olarak görürüm. Koskoca canavar tersoya bağlayınca... Vah vaah. Ki ne var.. Zamanında keyif için çorbalık adam doğra. Sonunda tersoluktan poğaçacılığa kadar düş ve kulaklarını kesip kanamalı vaziyet "Mefta Air Lines" yolcusu etsinler. Kader bacı işte.

Başkan Clinton'un kadınlara karşı "uygunsuz" tavırları yeni değil. 70'lerin başında Clinton, İngiltere'de Oxford Üniversitesi'nde öğrenciydi. O günlerde, Germaine Greer'in "Dişi Harem Ağası" adlı klasiği yeni basılmıştı ve feminizm altın çağını yaşıyordu. Greer, esen şovenizm rüzgarından aldığı cesaretle, erkek kalesi Oxford'da, her zamanki ateşli tavrıyla, düşüncelerini savunmaya soyundu. Tartışmalar son derece entellektüel bir düzeyde sürdü.

Londra'dan Bir Ses

PAUL STRATHERN

İstanbul'da CNR Kitap Fuarı'nda en iyi şairler ve tercümanlar tarafından ağırlandım. Daha ne isteyebilirdim ki! Size başımdan geçen çok eğlenceli hikayeler anlatabilirim, ama ucunda bir daha davet edilmemek de var! Bu geziler bana 60'lardaki eski günleri anımsatıyor: "Orada bulunanlardan hiçbiri, neler olup bittiğinden asla bahsetmezdi."

Geri döndüğümde buradaki bütün gazetelerin Başkan Clinton'un son ifşaatlarıyla ve fermuarının maceralarıyla dolup taştığını gördüm. Pek bilinmez ama, Başkan Clinton'un kadınlara karşı "uygunsuz" tavırları yeni değil. 70'lerin başında Clinton, İngiltere'de Oxford Üniversitesi'nde öğrenciydi. O günlerde, Germaine Greer'in "Dişi Harem Ağası" adlı klasiği yeni basılmıştı ve feminizm altın çağını yaşıyordu. Greer, esen şovenizm rüzgarından aldığı cesaretle, erkek kalesi Oxford'da, her zamanki ateşli tavrıyla, düşüncelerini savunmaya soyundu. Tartışmalar son derece entellektüel bir düzeyde sürdü. İki taraf da birbirine karşı saygılıydı. En sonunda Green, "Başka sorusu olan var mı?" diye sordu. Amerikalı genç bir öğrenci ayağa kalkıp Greer'den telefon numarasını istedi.

Oxford'dan paçayı sıyıran Bill Clinton, elini politikaya attı. Fakat, görülen o ki, karşı cinse olan "uygunsuz" tavırları hiç değişmemiş. Buna rağmen (belki de bu yüzden) Amerikalı kadınlar tarafından oldukça rağbet görüyor. ABD'de yapılan en son kamu yoklamalarında, kadınlara Clinton'la yatmak isteyip istemedikleri sorulmuş. Şaşılacak biçimde % 87'si olumlu yanıt vermiş. "Evet" diye yanıtlamışlar, "ama yalnızca bir kez."

İngiltere'de iş piyasası hareketlenip atağa geçti ve dünyada en etkin yere gelmeye kararlı. Dikkat edin, buradaki yeni fikirler Türkiye'ye ithal edilmesin, yoksa yaşamınız bir kabusa dönüşebilir. Büyük bir süpermarket zincirinin patronu, toplantılar sırasında müdürlerin gevşediklerini fark edip, yönetim kurulu odasının şeklini değiştirmeye karar verir. Bütün sandalyeleri kaldırtır. Marangozları çağırtıp masaların bacaklarını yarım metre yükselttirir. O günden sonra tüm toplantılar ayakta yapılır.

Süpermarketin patronu gururlanarak basın mensuplarına şu açıklamada bulundu: "Toplantılar bazen dört saati geçiyordu. Şimdi ise bir saatte tamamlanıyor. Hiç kimse gevşeyemiyor ve herkes başından sonuna dek konsantrasyonunu sürdürüyor." Ancak, sonraki sorulara verdiği yanıtlar, bu tuhaf çalışma metodunun altında başka maksatların gizli olduğunu ortaya koyuyor: "Bir şeyleri tartışarak zaman yitirmiyoruz. Ne söylersem söyliyeyim, hemen kabul ediyorlar."

Bu dikta saçmalığı bana, Avustralyalı yazar Kimberley Cornish'in yeni piyasaya çıkan "Linz'in Yahudisi" adlı kitabındaki bir öyküyü anımsattı. Kitap, 20. yüzyıl'ın en büyük filozofu ile en büyük diktatörünün, kritik 15'li yaşlardayken aynı okula devam ettikleri günleri anlatıyor. Wittgenstein ve Hitler'in Avusturya'daki okul günleri... Ne yazık ki yazar, böylesine güzel bir konuyu, tutarsız varsayımlarla şişirerek bir balona dönüştürmüş. En küçük bir kanıt göstermeksizin, Hitler'in soykırıma uzanan "anti-semitist" düşüncelerinin kaynağını Yahudi Wittgenstein'a dayandırır. Ve eski okul arkadaşının Almanya'nın Führer'i olma yolundaki yükselişi, Wittgenstein'ı "altıncı adam" (yakalanmayan büyük komünist casus) olmaya yöneltir: Müttefiklerin sırlarını Stalin'e taşıyan mimlenmiş casuslar zincirini tamamlayan halkanın ta kendisine. James Bond öykülerinden de ilginç ve fakat inandırıcılığı daha zayıf. Konu, şu, dikta saçmalığından açılmışken, Kimberley Cornish'in kitabına aldığı ve Hitler'in müziğe karşı ilgisini de gösteren bir anekdotla bitireyim: "Savaş yıllarında bir akşam, Hitler ıslıkla klasik bir parça çalıyordu. Sekreterlerden biri melodiyi hatalı çaldığını söyleme cüretini gösterince, Führer çileden çıkıp öfkeyle bağırdı: "Ben yanlış çalmıyorum. Besteci bu pasajda bir hata yapmış."

Paul Strathern, kısa bir süre önce Türkçe'ye çevrilen ve Gendaş tarafından yayınlanan "90 Dakikada Filozoflar" ve bilimadamlarını anlatan "Büyük Fikirler" serilerinin yazarıdır. Romanı "Habeşistan'da Bir Mevsim" de yakında aynı yayınevi tarafından Türkçeye kazandırılacaktır.

***Çeviri:** Nedime Harmandağlı.*

Akşamsefası

Su

İSMET ARASAN

Topraktan yükselen rutubet bende ıslak bunaltının
sıcağı olduğunda sana koşuyorum: Su!
Yaz bahçelerindeki küçük havuzlarda küçük kabarcıklar,
ışıklı fıskiyeler, çekirdekler, masum piyasa vakitleri,
ter içindeki annem: Su!. Söğütlerin gölgesinde
kuğular, şapkalı çocuklar, sineklikler,
pervaneler, içimden kalkan serin gemiler ve sen;
sana sarılıyorum, senin içindeyim, ter su içindeyim: Su!.
Ah çöller, vahalar ve Kerbelâ. Zemzem ve Hazreti Hüseyin.
Zulüm. Suyla, susuzlukla işkence. Ab-ı hayat denen o
hayat suyu, bengisu nerde? Cennet tasvirlerinde
Kevser olan, Yunus'un dertli dolabını çalap çalap
dolduran su nerede? Yağmur dualarına çıktığımız zamanlar,
elbiselerimizi ters giyerdik. Hayratlarda serinler, derelerde çimerdik.
Kaynak başlarında peydahlanan su cinlerinden sakınarak su falı
baktırmaya giderdik. Elle balık tutardık, sanki herşey bir rüya
gibiydi. Kuyular, bendler, ırmaklar ve göller..
hepsi suyun bilgisine sahipti, birdi. Meselâ göl,
suyun içe dönük ve sakin çehresiydi.
Dalgalardan sıçrayan köpüklerdeki küçük su
mercekleri, tüm evrenin gizini saklayacak yeterlilikteydi.
Yaşlı nenem her gündoğumunda yüzünü güneşe döner,
dualar ederken, ben ona ibrikle su dökerdim. Sonra ben
yüzümü güneşe verir, elimi yüzümü yıkardım.
Güneş, nenem, su, ibrik ve ben; sabah olurduk.
Sen hep vardın: Su!. Keşke atlar sağrıları köpük içinde
gelmeseler, onları suyla çatlatmasalar. Serin taşlıklı
avlulardan kahırla seğiren kadınlar yolculadıklarını ardından
su dökerek uğurlamasalar. Hayat sende başladı, sende bitecek.
Yatağını bilen, açıp toplayan, balıkların annesi: Su!.
"Seni su gibi seviyorum" Bir içim su güzelliğini
duyumsayarak, damladaki bilgeliğe saygı
duyuyorum. Sulanmaları, sukoyvermeleri unutmuyorum.
"Bulanmadan, donmadan akmak ne iyi" diyen o
bilgeyi de. O yanan şairin "susuzluk kaktüsü
dikenle kaplar" dizesini de. Su Kasidesi'ni de.
Susuz Yaz filmindeki suyun mülkiyeti tartışmasını da.
Peki su nasıl yıkanıyor? Su çürür mü ya da yanar mı?
İki hidrojen bir oksijen atomunu birleştiren cazibe,
gereklilik ya da zorunluluk neydi?
Şimdi ben yine bir varoluş hayretine mi düşeceğim.
H_2O... Bu kadar basit mi? Herşey suya mı yazıldı?
Neylerin yanıklığı suya borçlu değil mi?
Su kültürü diye bir şey var. Araştırmalar yapılıyor,
kitaplar yayınlanıyor. Evrenin dört ana
maddesi kuramında baş köşeye yerleşen su bulunuyordu.
Su, ateş, toprak ve hava... İsveçli bir kadın yönetmen,
Tarkovsky ile ilgili bir belgesel çekmiş. Filmde,
kadın yönetmen bir akarsu boyunca yürüyen
Tarkovsky'e sorular soruyor. Canalıcı sorular; aşk nedir,
ölüm nedir? gibi. Film su gibi akıyor.
Meğer bu yolun seçilmesi rastlantı değilmiş.
Bir Rus söylencesine göre,
akarsuların kenarında dolaşan insanlara dişi cinler belirir,
onlara sorular sorarmış. Filmin anlatısı bunun üzerine
şekillenmiş. Yağmur ormanlarındaysa kurbağa
korosu sesini göğe yükseltiyor: Bırak.. bırak.. bırak.
Sonra ötekiler başlıyor: Bırakma.. bırakma.. bırakma.. diye.
Bu ezgiye kulak verip bir çıkarsak başımızı sulardan,
alnımızda kurur tuz.
Ben suyu seviyorum. Ona saygı duyuyorum.
Ve kurbağaların hep "bırakma" dediğini düşünüyorum.
Üstelik, "Su gibi aziz ol" dileğinde bulunanların ve
eliyle karıncalara su içirebilecek
incelikteki insanların hâlâ yaşadığını biliyorum.

poPüLiSt ÖyKü

Kanadı Kırık Bir Kuş Gibi

FEYZA HEPÇİLİNGİRLER

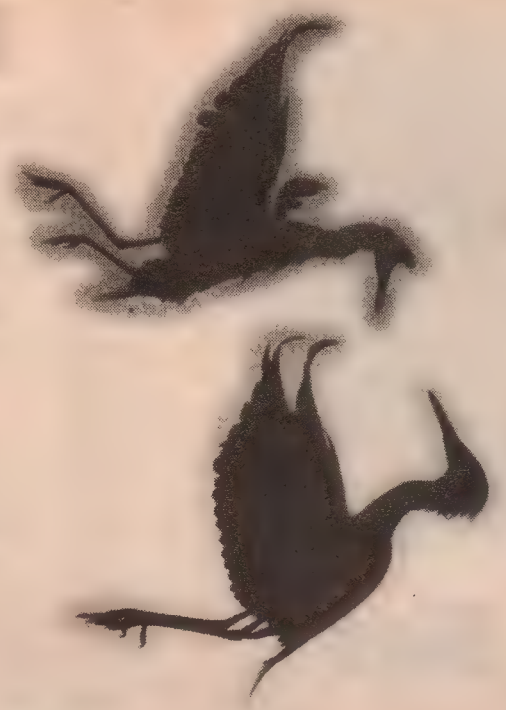

Deniz Arman'a

Gecenin sessizliği, önce bir kurşun sesi, hemen ardından acı bir çığlıkla yırtıldı. Yoksul evlerin asık suratlarında yankılanan ses, gecenin içine dağıldı ve yavaş yavaş kayboldu. Karanlığa gömülmüş, evlerin pek azında ışık yandı, pek azında birkaç pencere gıcırtıyla açıldı. Sonra hiçbir şey olmamışçasına herşey eski haline döndü, mahalle sessizliğe büründü. Oysa bu küçük evde biraz önce bir yaşam sönmüştü. Bordo pantolonlu adam, silahından çıkan tek kurşunla yere serilen, çenesi benli karısına bakamıyor, bulunduğu yere çökmüş, sessiz hıçkırıklarla sarsılıyordu. O anda sevgili karısıyla birlikte ölmekten başka bir şey düşünmediği için canından çok sevdiği, menekşe gözlü minik kızı aklına bile gelmiyordu. Daha geçen yıl, bütün üzüntüleri geride bıraktıklarını, bu yeni evde yaşama yeniden başladıklarını düşünmüştü. Fakat heyhat! Onlara ne olmuştu böyle?

Bordo pantolonlu adam daha önce çalıştığı işte bir iftiraya uğramış ve haksız yere işten atılmıştı. Aylarca işsiz dolaşmış, inşaatlarda kum elemiş, taş taşımış, çenesi benli karısına ve menekşe gözlü minik kızına bir lokma ekmek götürebilmek için uğraşmıştı. Ama yaşam, güçsüzlere hiç acımazdı. Bordo pantolonlu adam da evine eli boş döndüğü zamanlarda kimseye görünmek istemez, içeri bir gölge gibi süzülürdü. Günden güne omuzları çöküyor, gözleri içine kaçıyor, saçlarına beyazlar doluyordu. Bundan tam bir sene önce, şimdi çalıştığı işe girmeyi başardı. Eski evin kirasını ödeyemedikleri çin taşındıkları bu yoksul mahalledeki yaşlı bakkal, hallerine acımış ve bordo pantolonlu adamın iş bulmasına yardımcı olmuştu. Artık şans, bu genç çiftin yüzüne gülmeye karar vermiş olmalıydı ki iki gün sonra haber geldi. Bordo pantolonlu adam, hemen işe başlayabileceği haberini aldığında sevinçten deliye döndü. Artık onun da bir işi olacaktı. Evine dönerken başı öne eğik, elleri cebinde, mahçup bir durumda olmayacak, artık o da karısına dudak boyası, kızına barbi bebek alabilecekti.

Bir süre dokuma atölyesinde ayak işlerinde çalıştı. Yaşlı gece bekçisi ölünce onun yerine bu göreve verildi. Bordo pantolonlu adamın artık daha kolay bir işi ve daha yüksek bir haftalığı vardı. Sabaha karşı evine dönerken fırından yeni çıkmış, sıcacık ekmekler alır, her sabah karısı ve minik yavrusuyla kahvaltı edebilmek için koşa koşa evinin yolunu tutardı. Nihayet hayalini kurdukları hayata kavuştuklarını düşünüyor, Allahtan bu mutluluklarını devam ettirmesinden başka bir şey dilemiyordu.

Oysa tam bu sırada kader ağlarını örmeye başlamıştı bile. Kocasını görmek için atölyeye bir gidişinde, hain patron, çenesi benli kadını görmüş ve ona göz koymuştu. Kocasını gece bekçisi yapmasının nedeni, aslında çenesi benli kadınla daha kolay buluşabilmekten başka bir şey değildi. Ne var ki şimdiye kadar bu isteğine ulaşamamıştı; çünkü çenesi benli kadın patronun hiçbir tehdidine aldırmıyor, onu yanına bile yaklaştırmıyordu.

Ama işte ne olduysa o gece oldu. Menekşe gözlü minik kız uyuduktan az sonra kapı çaldı. Çenesi benli kadın, uyumak üzere olduğu yatağından kalktı; hain patronun bu beklenmedik ziyaretlerine alışık olduğu için kapıyı açmadı, zincirini takıp yalnızca araladı. Anlatacağı şeyin çok önemli olduğunu söyleyen adam kapıdan ayrılmıyor, eğer bu sefer de açmazsa onu komşulara rezil edeceğini söylüyor, tehdit üstüne tehdit yağdırıyordu. Gerçekten de dediği gibi sesini yükseltmeye başlayınca çenesi benli kadın beş dakikalığına onu eve almaya razı oldu.

Hain adamın anlatacak hiçbir şeyi yoktu aslında. Eğer bu geceyi onun yanında geçirmesine izin verecek olursa çenesi benli kadını bir daha rahatsız etmeyeceğine söz veriyor, yanında uslu uslu yatması için izin istiyordu.

Bir daha rahatsız edilmemek umudu, kadını bu teklifi kabul etmeye zorluyor, içinden bir his ise hain patronu hemen kapı dışarı etmesini söylüyordu. Peki kocasının yeniden işsiz kalmasına katlanabilecekler miydi? Severek çalıştığı bir işi olduğu için son derece mutlu olan kocasına bu yeni durumu nasıl anlatacak, onun mutsuzluğuna nasıl göz yumabilecekti?

Sonunda hain patronla pazarlık eden çenesi benli kadın, bütün bir gece yerine, yanında yalnızca iki saat geçirmeye razı olursa teklifini kabul edebileceğini bildirdi. Adam bu teklifi hemen kabul etti ve kadının yanına uzandı.

Söz verdiği gibi, kadına hiç dokunmadı. Ne var ki az sonra uyuyakaldılar ve bordo pantolonlu adam evine geldiğinde karısını, patronuyla aynı yatakta buldu. Bekçi üniformasının ayrılmaz parçası olan silahını çekip karısına doğrulttuğunda çenesi benli kadın uyanıp yataktan fırlamış; ama içinde bulunduğu garip durumu nasıl anlatacağını bilemediği için kocasına korkudan ve şaşkınlıktan irileşmiş gözlerle bakmaktaydı.

Bordo pantolonlu adam, karısını tek kurşunla yere serdikten sonra bulunduğu yere çökmüş, hıçkıra hıçkıra ağlamaya başlamıştı. İşte tam bu sırada patron sessizce yanına yaklaştı ve elinden silahı aldı. Birkaç yumruklaşmadan sonra patron, bordo pantolonlu adamı sakinleştirdi ve ona bütün gerçeği anlattı. Çenesi benli kadını tehdit ederek kendisini içeri aldırdığını, aralarında hiçbir şey geçmediğini söyledi. Karısının ne kadar namuslu ve kendisine ne kadar bağlı bir kadın olduğunu öğrendikten sonra bordo pantolonlu adam yaptığına pişman oldu; ama artık çok geçti. Onu çok seven karısını öldürmüştü. O bir katildi.

Fakat o ne? Çenesi benli kadının bulunduğu yerden bir inleme sesi geliyordu. Yoksa, yoksa?!

Evet, kocasının öfkeyle sıktığı kurşun, kadının kolunu sıyırıp geçmiş, kadın aslında korkudan ve üzüntüden bayılmıştı.

Patron bu acıları ve kederleri yarattığı için onlardan özür dilemekle kalmadı, bordo pantolonlu adamın haftalığını üç katına çıkardı ve menekşe gözlü minik kızın bütün eğitim giderlerini karşılamaya söz verdi.

Bu mutlu aile, daha sonraki yaşamlarını, kirasını patronun karşıladığı yeni evlerinde o geceyi bütünüyle unutmaya çalışarak tasasız ve kedersiz geçirdi.

Mirt Havası

FİKRET DEMİRAĞ

Gün, sıradan bir gün. Gazetelerde:
"Bilinmeyen bir gelecek üstümüze geliyor."
Vızır-vızır yollarda cep telefonları;
sabahın köründe şeytanlıklar haberleşiyor.
Huzur Tanrısı çoktan terketti bizi
biz çocuk perimizi sepetleyeli.
Öldürünüyorum, kendimden güne
temiz bir pencere açabilmek için.

İçimde dışımda ortalık mirt havası!

Lefkoşa

Tavuklar ve Lavuklar

YASİN ADIYEKE

Gıt gıt gıt gıdak
Kış kışa kış kışt
Merete bak
Yumurtlamış galiba
Ofisboy Cemal folluğa bak
Kış kışa kış kışt
Gııt gıt gıdak gıt gıdak
Piç horozun keyfine bak
Üürü üüüüüüüü
Hoşuna gitmiş gerzenin dübürü.
Ördekler kazlar tavuklar,
Kuluçkaya yatacak
Civciv çıkacak kuş çıkacak
Çıkacak daha neler çıkacak
Göcük çıkacak böcük çıkacak
Bazıları cılık çıkacak
Gerze ferik baldır bacak
Piç horozla çiftleşecek
Gak gik gak gak gak gak
Gıııt gıt gıt gıdak
Neşesinden uçuyor
Yumurtasının üstüne sıçıyor
Zorundan olsa gerek
Eskiden bir horoza beş tavuk
Şimdi ise beş horoza bir tavuk
Beşi de birbirinden lavuk
Gıt gıt gıdak gıdgıııt gıdak

Yitirmek

ERKAN AKTAŞ

"Yitirmek" diye bir şey yoktur dostum;
Her şeyin zaten ödünç verildiği
Ve ödünç aldığımız zamanı geçirdiğimiz
dünyada yitirmek diye bir şey yoktur.
Hayatını da yitirmezsin, merak etme;
O'nun zaten sana ait olmadığını,
Sadece ödünç aldığın bir
komşu eşyasına benzer bir şey olduğunu
anladığında
Her şey daha farklı görünecek sana

Ölüm, komşunun eşyasına
artık gereksinimin kalmadığı için
O'nu geri vermen de olabilir,
Tam o eşyayı güzel güzel kullanırken
densiz komşunun gelip geri istemesi de..

Akşamsefası

Yine İstanbul Senfoni Orkestrasının hafta sonu olağan konserleri Akm onarımda olduğu için Şan sinemasında yapılırdı ve izleyici azlığından ötürü konser arasında kapılar açılırdı. Biz de bu arayı bekler ve konserin kalan yarısını bedava izlerdik.

Bir Saksafon Öyküsü

OKTAY TAFTALI

Çekingen ve ürkek adımlarla ilerlediği devasa koridorlarda yankılanan ayak sesleri, yüzelli metre kadar ilerdeki bando odasından gelen, nefesli sazların akort seslerine karışıyordu. Akort edilmekte olan sazlardan dışarıya vuran düzensiz seslere kapılan ayakları, ritm duygusunu yitirmiş ve adeta birbirine dolaşarak yürümesini engelliyordu. Ama günlerden beri etkisinde kaldığı o pırıl pırıl bakır sazların hele Trompet denilen büyülü borunun öznesi olmak, bayrak törenlerinde izlediği kırmızı üniformalı bando takımının arasına katılmak, bayram provalarında bu sazlardan birisine üfleyerek sihirli melodilerle provaları izleyen liseli kızları etkilemek, tanımlanması güç bir haz olsa gerekti.

Prova salonuna açılan iki kanatlı dev kapının önüne geldiğini fark ettiği sırada akort sesleri de alçalmış ve giderek armonik bir havaya bürünmüştü. Kumaşı kırçıllaşmış ve üzerine hayli bol gelen ceketini son bir kez çekiştirdi, düğmelerinin ilikli olup olmadığını yokladı ve nefesini tutarak kapıyı tıklatıp, dev kanadı yavaşça iteleyerek başını içeriye doğru uzattı. Selimiye'den emekli bando başçavuşu Mehmet Hoca elindeki batonla "hazır" komutu vermek üzereyken, dikkatini dağıtan bu gölgeye "ne istiyorsun?" dercesine baktı.

Hocam...

Orada kal ses çıkarma şimdi, evet hazır!

Baton havada "ki, üç anlamına gelen" kısa iki kavis çizdikten sonra armoni orkestrası, kendisini oluşturan sayısal çoğunluktan beklenmeyecek bir düşük volümle ve olağanüstü güzel bir entonasyonla Glück'ün bir gavot'unu çalmaya başladı.

Eski tıbbiye mektebinin 9 metre yüksekliğindeki tavanları bir tür hamam yankısı yaparak, armoni orkestrasından yükselen müziği daha da büyüleyici kılıyordu.

O ise usulca dikildiği kapı ağzında sürekli ayak değiştiriyor ve ellerini koyacak yer bulamamanın sıkıntısıyla parçanın bitmesini bekliyordu. Az sonra emekli başçavuş batonuyla final hareketini yaptı ve bir kez daha ona döndü.

-evet.

-e, hocam ben trompet çalmak istiyorum.

-bakayım.. senin dudakların kalın trompet çalamazsın.

-ama hocam zencilerin de kalın, onlar en iyi trom...

-bilmiş bilmiş konuşma öyle, sen zenci misin?

-e, yok

-bak klarnet boşta, istersen onu çal, ama bir dakika! Ver oğlum oradan sibemol klarneti!

Çocuklardan birisi dolaptan kutusuyla birlikte klarneti getirdi, hoca kutuyu açıp klarneti oluşturan parçaları birbirine monte etti ve bir kaç saniye düz bir ses üfledi.

-Hah bu sesi ver bakayım, aaaa diyerek ve bu sesi!

-aaaaaa...

hımmm bir de bunu ver

-aaaaa...

-tamam sen çalarsın, şef gel buraya, bunun numarasını sınıfını al, zimmetle bu klarneti çalsın öyle.

-ama hocam ben trompet...

-tamam tamam geç çalış hadi.

Kendisinden bir iki sınıf büyük olan şef, pasoya bakarak zimmet senedini doldurdu ve geleneksel erkek liselerinin olağan hiyerarşisine denk düşen bir ses tonuyla.

-imzala lan şurayı, bak bu klarnet sana ait eğer bozar kırarsan canına sı...ım senin, kulak sınavını geçtin çalacaksın bunu anladın mı?

1973 yılıydı Haydarpaşa Lisesi birinci sınıf öğrencisiydim, henüz 14 yaşını yeni bitirmiş bir çocuk olarak elimde tuttuğum abanoz ağacından Fransız malı bu eski çalgı, üzerindeki fakfon alaşım mekaniği, şeytani perde düzeni ve zerafetiyle giderek beni trompetten daha fazla etkilemeye başlamıştı.

Şeytani perde sisteminin gizini çözmek bir hayli zaman alıyordu ama yarı kulaktan, yarı notaya bağlı olarak repertuardaki marşların klarnet partilerini öğreniyor ve yeni öğrendiğim her melodiden sonra, bunun kollektif icra esnasında nasıl güzel bir alanı doldurduğunu yaşadıkça, çok sesli müziğe olan hayranlığım ve sevincim giderek artıyordu. Klarnet: gizini çözdükçe olanaklarını tarihsel geçmişiyle nasıl bir insan zekasının ürünüdür, doğrusu buna bugün bile hayret eder şapka çıkartırım.

Gel zaman git zaman, tenor saksafon çalan arkadaş okuldan mezun olunca, klarnete göre daha kolay bir mekaniği olan, ancak çok daha havalı bir etki yapan bu sazın da zimmet senedini imzalamış ve hakkından gelmeye başlamıştım.

Beş senelik lise yaşamımın üçüncü senesine yeni girmiştik. Puslu bir sonbahar günü birkaç arkadaş bando odasının Kızkulesi'ne bakan penceresinden kasvetle İstanbul'u seyrediyor, gri ve boz renklerin egemen olduğu soğuk okul binasının etkisini avuç içizula içtiğimiz cigarayla gidermeye çalışıyorduk. Ansızın kapı açıldı ve içeriye tanımadığımız sınıflardan, pervasız hareketlerle üç kişi girdi.

-Buyur birader kime baktınız?

Önde gözlüklü ve kıdemli öğrenci olduğu anlaşılan eleman:

-biz müzisyeniz birader, okul orkestrası kurduk, nefesli saz lazım onu da bandodan seçelim dedik.

-hadi ya, bu bandoda bu kadar müzisyen adam var, siz bizden habersiz ne orkestrası kurdunuz öyle?

-birader öyle diyorsun ama sizin solistiniz, klavyeciniz var mı?

-.....

Yeni yetme ve "öke" tavırlı gençler arasında bu konuşma, gerilimli, naif ve buna karşın sevimli bir havada biraz daha süregitti.

Sonradan anlaşıldı ki gözlüklü ve kendisinden emin görünen arkadaş piyasada da bas çalıp solistlik yaparmış, bir diğeri klavye, ufak tefek az konuşanı ise gitar çalarmış. Takıma tenor saksafoncu olarak ben ve trompetçi olarak bandodan bir başka arkadaş daha katıldık. Çok kısa süre sonra gerilimli konuşmalar, yerini salt müzik muhabbetine bırakmıştı. Okul dışında da bir araya gelip, Chichago, Bloot Sweat and Tears, Exeptions, İsmet Sıral, Sevinç Tevs olaylarını kavramaya çalışıyorduk ama bir tek gitarcı arkadaşımızın evinde "Dual HS 131" pikap vardı ve dinleyecek plak bulmak da çok zordu.

O zamanlar Şişli Optik pasajında yine Chichago isimli küçük bir dükkanda yurt dışından zar zor getirttiği plaklardan yalnızca kaset kaydı yapan güzel bir abi vardı. Türkiye'de Miles Davis adını bile tanıyan çok az insanın varolduğu yıllarda bu küçük kayıt dükkanı büyük bir kültür hizmeti veriyordu. Biz de orada kaset kayıt ettirip pilli Philips teypte bunları dinliyor ve müzik öğrenmeye çalışıyorduk.

Prova bahanesiyle derslerden kaytarmalar falan derken 1976 yılında Milliyet'in liselerarası müzik yarışmasında üç dalda birden finale kalmıştık. Çifte nefesli saza sahip tek gruptuk, David Clayton Thomas'ın ölümsüz şarkısı Spenning Weel, Manu Dibango'nun "Dikalo" adlı parçası ve Aşık Veysel'in "hem okudum hem de yazdım" deyişi rock-jazz bir uyarlamayla bize iyi puan getirmişti. Ancak ne yazık ki biz o senede yine sınıfta kaldık. Buna karşın gitarcı arkadaşla birlikte biran evvel liseyi bitirmek ve Boston'a gidip Berkley'de caz okumak en büyük hayalimizdi. 70'li yıllarda İstanbul piyasasında toplasan en fazla 7-8 tane saksafon çalan adam vardı. Ve rahmetli Erol Pekcan bir söyleşisinde 70'li yıllar Türkiye'sinde TRT'de yalnızca ikibin dinleyici için caz programı yapmanın hüznünü dile getirmişti. Hiç unutmam yine o yıllarda bir gün Okay Temiz, Jonny Dyani ve Oğuz Durukan üçlüsünün Şan sinemasındaki konserine gitmiştik ve salonun ancak üçte biri doluydu. Yine İstanbul Senfoni Orkestrasının hafta sonu olağan konserleri AKM onarımda olduğu için Şan sinemasında yapılırdı ve izleyici azlığından ötürü konser arasında kapılar açılırdı. Biz de bu arayı bekler ve konserin kalan yarısını bedava izlerdik. Ya da Galata Kulesi'nde Emin Fındıkoğlu, Onno Tunç takımını izleyen 15-20 kişi arasında yer alır, 30 TL'ye bir kola içerek bütün gece Samp-Jession'lar dinler ve mola verdiklerinde bu ağabeyilerle konuşup bir şeyler öğrenmeye çalışırdık. Oysa şimdi gerek İstanbul'da gerekse diğer kentlerde bütün konserler tıka basa dolu, ayrıca onlarca hatta belki yüzlerce genç nefesli sazlara ve caz müziğine icracı olarak ilgi gösteriyor. Burada belki 12 Eylül'ün de hakkını vermek gerek. Çünkü nedense müzik ve sinema Türkiye'de 12 Eylül'den sonra geniş yığınlar tarafından sanat olarak ilgi görmeye başladı. Her neyse.

Okul orkestrası ile başlayan müzik serüvenimiz ne yazık ki esnaf piyasa çalgıcısı olarak uzun yıllar devam etti. Üniversiteyi bitirene dek bu işten ekmek de yedik sayılır. Bunların yanısıra yine 80 öncesi Beyoğlu'ndaki İleri Müzik-İş sendikasının aktif bir üyesi olarak, pavyonlarda çalışan müzik emekçilerinin hakları için tavır geliştirdik. Hatta bir keresinde "Kulüp Kennedy"de grev kırıcılığı kapan İzmir'li bir orkestrayı da aynen İzmir'e geri göndermiştik. Hey gidi hey.

Gelgelelim gece yaşantısı, bar pavyon dünyasının ağır lümpen havası, turne yaşamının dağınıklığı ve çağın değişen ruhu, "anlıksal" (intellegie) gelişime engel olmaya başlayınca doğal olarak bu piyasalardan kopmak gerekmişti.

Müziğe ilk başladığımız o güzel arkadaşlar şimdi ne yapıyorlar, neredeler bilemiyorum. Ama birlikte Berkley'e gitmeyi düşlediğimiz gitarcı arkadaş, sevgili Melih Kesikli liseden sonra Londra'da Royal Akademi'ye girmeyi başardı ve burslu olarak yedi sene orada okudu, şimdi Kadıköy Konservatuar'ında klasik gitar hocalığı ve orkestra üyeliği yapıyor. Ara sıra görüşüp eski günleri anmıyor değiliz, tıpkı bizden önceki kuşak gibi, tıpkı babalarımız gibi.

Akşam Ekspres

Duvarda Van Gogh'un "Patates yiyenler" tablosunun kötü bir kopyesi, üstelik en olmayacak bir yaldızlı çerçeveye oturtulmuş, altında da ressam imzası olarak kocaman ve siyah boyayla "Fikri" yazısı var. Van Gogh'un tablosuna bakarak onun daha kötüsünü yapmak fikrini bulduğu için tablonun altını kahramanca imzalamış, kimse o Fikri?

Gölde Van Gogh Kılçığı

FERHAN ŞENSOY

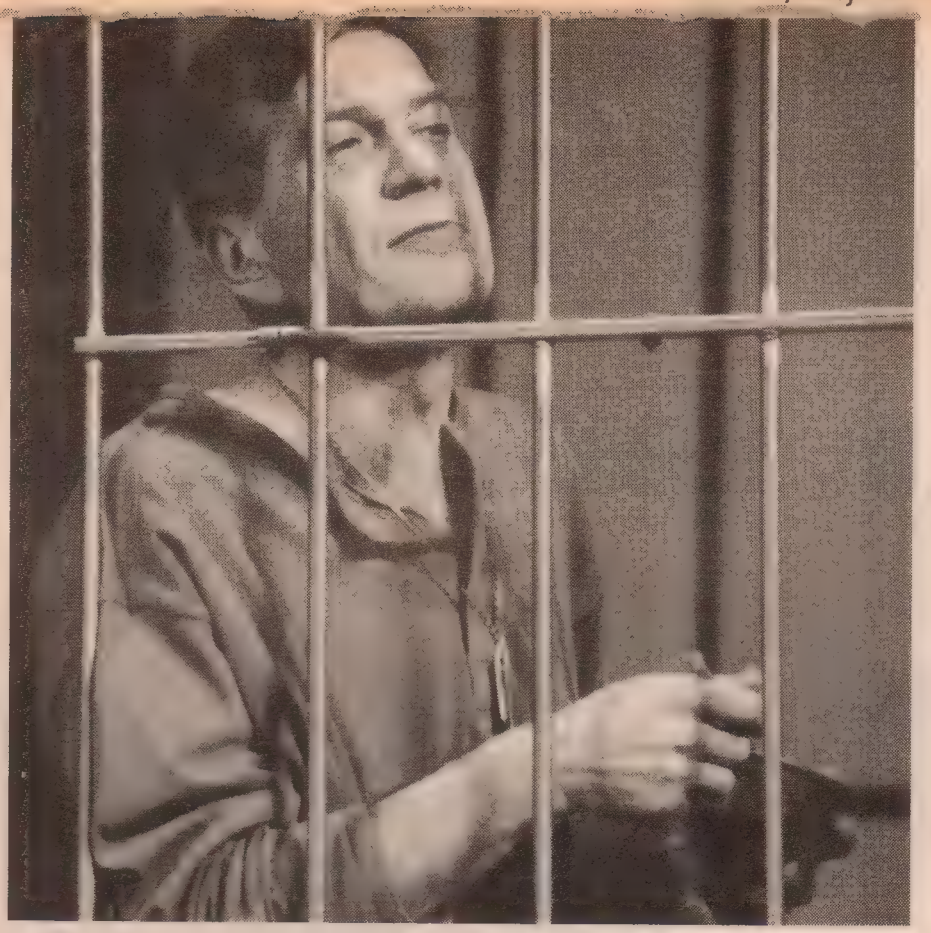

Turnenin güzergahını biz belirlemeyiz. Turne düzenleyiciler o şehirden o şehire elde afiş, fellik fellik dolanırlar, hangi şehirde ne gün uygun sinema, düğün salonu ya da tiyatro icra edilebilir gördükleri yer bulurlarsa oraya asarlar afişi, sonra bize turne listesi verirler. O mekanda tiyatro oynanabilir mi, akustik sorunu nedir, dekor oraya sığar mı, dekor sığdıktan gayrı bize arkada soyunup giyinecek bir yer kalır mı, çişimiz gelirse nereye yaparız gibisinden yan sorunlarla ilgilenmez turne düzenleyiciler. Neyi düzenlerler belli değil, bu tipler sonunda sizin elinize hangi gün hangi şehirde oynadığınızı belirten bir liste verirler. Ve bu güzergah genelde salakçadır. Adım adım sırasıyla dolaşamazsınız Anadolu'yu, zart Samsun'dan Adana'ya geçilir, zaman zaman Antalya'dan Malatya'ya yetişilir. Ben bu yolları, kendi arabamla, yalnız bir uzun yol şoförü olarak yaparım. Yalnız derken, kalabalıktır arabanın içi, Boris Vian, Bulat Okucava, Âşık Mahzuni, Vivaldi, Bethoven, cümbür cemaat gezeriz Anadolu'da. Vivaldi'yle Bethoven didişirler, Mahzuni bıyık altından güler onların haline;

-Bunnar da bi alem, gurban!

-Onlar öyle olurlar Mahzuni!

derim gülüşürüz. Boris sorar;

-Neye güldünüz?

Haydi Fransızcaya çevir Mahzuni'nin dediğini.

-Bi dakka Boris, şu kamyonu sollıyalım annatıcam ben şimdi sana **qu'est-ce que c'est** "gurban"!

Bu gibi, uluslararası platformlu yolculuklarda ana yolları değil de, haritadan bulduğum ince narin ara yolları yeğ tutar, kafama göre bir güzergahtan, dağların içinden, yaylalardan geçip inerim o kente.

Öyle bir gün, İç Anadolu'da kimsenin geçmediği bir yoldan bir krater gölüne ulaştım, gölün kıyısındaki balıkçı lokantasında durdum. Güneşli serin bir hava, lokantamsı barakaya girdim, göle bakan pencerenin dibindeki masaya oturdum. Kiremitte alabalık marifeti varmış lokantacının, ille ondan yememi istedi. Onu mu kırıcam? Balığa arkadaş bir salata hakkım olup olmadığını sordum. Ne demek ağbisiymişim, salatanın kıralını yapıcakmış. İyi yapsın. Rakı mı içer mişim? Hayır, araba kullanıyorum ve daha yüzlerce kilometrem var. Burda bütün şoförler içermiş, gel dikiz ki biz artiz şoförüz, yol yapma bitince rol yapma başlayacak matine suare... Neyse ağbisiymiş, o balık bu göle karşı rakısız gitmezmiş... Ben götürürüm lan, çabuk balığı tut, kiremite yatmaya ikna et!

Lokantacı mutfak bölümüne girdi, bir sigara yaktım. Duvarda Van Gogh'un "Patates yiyenler" tablosunun kötü bir kopyesi, üstelik en olmayacak bir yaldızlı çerçeveye oturtulmuş, altında da ressam imzası olarak kocaman ve siyah boyayla "Fikri" yazısı var. Van Gogh'un tablosuna bakarak onun daha kötüsünü yapmak fikrini bulduğu için tablonun altını kahramanca imzalamış, kimse o Fikri?

Göle bakıp, gölde yelken açmış boz bulanık düşüncelerimi gezdirirken, kiremit, balık, salata ve lokantacı geldiler, hep birlikte masaya yerleştiler. Lokantacı, rakı bardağını alıp karşıma oturdu, bir de sigara yakıp, bana afiyet olmasını belirtti. Afiyet olacağı düşüncesiyle balığımı didiklerken, ressam Fikri konusunu da deşmeye karar verdim.

-Kim yapmış bu tabloyu?

-Fikri.

-Kendi kafadan mı düşünmüş bu tabloyu? Bu tabloda patates yenilmesi mesela, Fikri'nin fikri mi?

-Patates mi yiyor onnar, hiç dikkat etmemişim.

-Kim bu Fikri?

-Sarhoşun biri. İçer içer, para yok. Bir gün bir resim getirir, al resmi, sil hesabı.

-Ressam mı yani?

-Yok ağbicim boşgezenin boş kalfası. İçer içer resim yapar.

-Ressam işte! Başka tabloları da var yani?

-Tabii. Bak nah ordaki, selvi ağaçlı şey de onun! Fakat sarhoşluktan selvi ağacını tam ortaya ayarlıyamamış...

diyerek, dolma parmaklarıyla arkamdaki duvarı gösterdi, döndüm baktım o da Van Gogh'un "Sarı buğdaylar" tablosu, gayet kötü kopye edilmiş, altında gene Fikri'nin kararlı, kalın imzası...

-Bunlar Fikri'nin eserleri değil, fikir ona ait değil yani. Ünlü ressam Van Gogh'un eserlerinden kopye etmiş bunları.

-Yok ağbicim, kendi yapar onları o... Çeker şarabı yapar... O senin dediğin ressamı nerden bilecek bizim Fikri!

diye inatlaşınca lokantacı, nedense ona Van Gogh'u anlatmak zorunda hissettim kendimi:

-"Zeytin toplayanlar", "Patates yiyenler", "Sarı buğdaylar" gibi hububat konuların usta ressamı Vincent Van Gogh, basit bir rahibin oğlu olup zengin tablo tüccarlarının yeğeniydi. 16 yaşındayken, "Adam ol, baban gibi rahip olma!" diye düşünmüş olmalı ki, amcaları sayesinde La Haye'de açılan bir galeriye satıcı olarak girdi, daha sonra aynı kurumun Brüksel ve Londra şubelerinde, çalıştı. Pazarladığı dandik tabloların bayağı para ettiğini gören Van Gogh, bayiilik yapacağıma, imal ederim ağbicim bu tablolardan diye düşündü ve neyin kaç para ettiğini, sarı renk ağırlıklı tabloların çok daha kolay satıldığını bilen biri olarak, derhal kilolarca sarı boya alıp, işe girişti.

-Uyanık adammış yani.

-Evet. Hiç de ince ruhlu bir Hollandalı ressamdan beklenmeyecek, tamamen renkli Türkçe bir tabelacı mantığı. 24 yaşında da bunalıma girerek "Rahip ol baban gibi, adam olma!" diye düşünüp Brüksel'de bir rahip okuluna yazılmış ve fakat daha sonra maden işçilerinin sefaletini yakından görünce tanrı inancını az biraz yitirmiş...

-Gel-git bi tip yani... Bizim Fikri de öyledir...

Lokantacıya anlatırken, kendim düşünmeye başladım Van Gogh'un sanki Hollandalı değilmiş de Türkmüş gibi davranmasının nedenlerini. Doğduğu yerin adının Zundert olması, dertli ve arabesk bir rastlantı mı? Bir gün ressam Gaughin'e bıçak çeken Van Gogh, bir kulağını keserek sevgilisine göndermek delikanlılığıyla da bir Hollandalı'dan çok, haso delikanlı bir Türk tavrı sergilemektedir. Böyle bir denyoluk hiçbir normal Hollandalı'nın turuncu beyninin ucundan geçmez. Fakat Van Gogh normal bir tip değildir, kısa ömrünün son demlerini Saint-Remy tımarhanesinde tımar edilerek geçirmiştir.

-Nasıl bir tip bu Fikri?

-Manyağın biri. Manisa'da tımarhanede yatmış, sonra zararsız diye bırakmışlar.

deyince, çatal elimden düştü.

-Bir kulağı kesik değil inşallah bu Fikri'nin?

dedim.

-Yooo!

dedi, lokantacı, rakısından bir fırt aldı ve devam etti:

-Yannız sol elinin işaret parmağı yoktur.

-Niye?

-Yukarı köyden bi kız istedi vermediler... Bu Fikri de manyak tabii, sol elinin işaret parmağını kesip, kıza göndermiş...

deyince lokantacı, ağzımdaki balık kılçığını yutuvermişim.

-Bu Fikri'nin Teo diye bir kardeşi yok herhalde?

-Var, Teoman! O da ona "Teo" der zaten.

Lokantacı beni ve şaşkınlığımı arabaya kadar yol etti, elime, yüzüme, arabaya kolonyalar sıktı:

-O sizin Hollandalı ressam arkadaşı da getir bi daha sefere, bizim Fikri'ynen tanıştırırız, iyi annaşırlar!

-O hayatta değil artık.

-Öldü mü?

-Evet, 108 yıl oldu.

diyerek bastım gaza, virajlara yazıldım. Bu virajlar da bir eski dönemeçlerin reenkarnasyonu işte, benim gaza bastığım yerlerde, çok eskiden kırbaç şaklatıyormuş Selçuklular.

Akşam Sefası

Gençlerbirliği'nin Liberosu; Ümit Özat

İlk Kez

"Ve Gençlerbirliği'm...
Aslında Başkan İlhan Cavcav satıp savma krizini atlatmış görünüyor -Gençlerbirliği sezona koruyarak girdi. (Lig ortasında transfer olan Ali Eren ve Phiri sahiden kulübün iradesi dışında gittiler, Pascal'ın gitmesi de hayırlı bir hadiseydi.) Birkaç iyi transfer daha yapıldı, Cavcav bu işe daha fazla para harcamaya da amade görünüyor. Problemleri: Takıma oturmuş iyi yabancı sayısının sadece bir oluşu (Geremi), orta sahada kalıplı adam yokluğu ananevi bir şekilde golcü yokluğu ve tabii ki "hava yokluğu. "Hava", Yılmaz Vural'ın gelmesinden sonra ama esas olarak takımın düşme tehlikesine girmesi nedeniyle yakalanmış gibi oldu. Gençlerbirliği, yerinin burası olmadığına, kumaşının üst kalite olduğuna dair çok alametler gösteriyor bir yandan da."

Tanıl Bora; *"Ondörtler ne alemde?", Radikal İki, 21 aralık 97, sayı 63*

ORAY EĞİN

HER transfer sezonunun başında Gençlerbirliği'nden yetişen futbolcular **"büyük takımlar"**a gidiyor. Yüzlerce milyar para veriliyor, ardından her biri yedek kulübesinin en sağlam yerinde oturuyor; işte eski Fenerbahçeli **Tarık,** Galatasaraylı **Ergün, Osman,** eski Beşiktaşlı **Ali Günçar,** şimdiki Beşiktaşlı **Ali Eren, Rahim,** İstanbulsporlu **Engin**... Her biri Başkan **İlhan Cavcav**'ın birer **"pazarlama harikası"** olarak duruyor. Bu listeye bir Kemalettin girmiyor, ona da 'istisna' deniyor. Çok yakında ise ikinci istisna gelmek üzere, Kemalettin'le aynı mevkiden; **Ümit Özat,** 21 yaşında. Bu sezon İstanbul'a geleceği hemen hemen kesin, ardından da Barcelona'ya gidecekmiş. Hatta şimdiden İngilizce öğrenmeye başlamış ama nişanlısı istemediği için ara vermiş, haziranda evlenince ikisi birlikte gidecekmiş. Geçtiğimiz sezon **Fatih Terim** onu çok almak istemiş ama yüksek bonservisi yüzünden ertelenmiş. Gençlerbirliği'nde 40 milyara kalmış, takımın en pahalı oyuncusu... ama bir tek o Şahin'le geziyormuş. Çünkü daha *öncelikli* işleri var, önce kendisine ve anne-babasına Dikmen'de iki ev almış, rahatsızlığı yüzünden terziliği bırakan babasını rahata kavuşturacak önce, kardeşlerinin hayatını garantiye alacak ve her şeyin zamanı var. Bu **Ümit Özat'**ın ilk röportajı. Yarın öbür gün İstanbul'a geldiğinde veya Barcelona'ya gittiğinde de **"İlk röportajı seninle yapacağım"** diyor, bakalım o zaman söyledikleriyle bugün söyledikleri arasında ne değişecek... Hayal kurmak ne güzel.

-Ümit Özat nereden çıktı?

Babam önceden kaleciydi. Mahalle aralarında top oynardık. Birgün Cebeci İnönü Stadı'nda seçme oldu, babam beni oraya götürdü. Oradan bir hoca beni Ankaragücü'ne götürdü, dokuz yaşında. Böyle oynadım. Sonra bir gün genç milli takım seçmelerine gittim, Ankaragücü'nü temsilen. Benim ayakkabım yoktu, Ankaragücü bana bir yırtık ayakkabı verdi, babam da bu ayakkabıyı aldı Samet Aybaba'nın önünde attı. Sonra Ankaragücü'yle tüm bağımız koptu. Gençlerbirliği'ne geldik, Gençlerbirliği'nin yıldız, genç, kaleci dahil her yerinde oynadım. Beş sene önce, 16 yaşında, A takıma çıktım. Bir sene sonra 3. ligde Keçiörengücü'ne kiralık gittim. Ertesi sene, benim hiç param pulum yoktu. Erzurumspor beni istedi. Gençlerbirliği Başkanı'na gittim, "Ben bu takımda ama kaleci, ama sağbek, ama solbek oynayacağım" dedim.

-Saha dışındaki hayatın nasıl?

Ben gezmeyi tozmayı seven bir insan değilim. Beni öyle bar, pavyon, gece kulübü açmıyor. Beni bir kızla pastanede oturmak bile açmıyor. Ben evde annemle babamla oturmayı, nişanlımla haftada bir gün yemeğe çıkmayı seviyorum. Zaten haftada 2-3 gün kamp var. Ben hayatımda eğlenmeyi sevmediğim için... Beni arayan kimse olmuyor mu? Beni nişanlı olduğum halde arayanlar oluyor ama yapamıyorum tabii. Ben hayatımda bir kere sevdim, ömür boyu da onu seveceğim.

-Altyapıdaki çekişmeler nasıl?

Futbola ilk başladığında kimse pas atmaz. Herkes çalım yapar, kendi yeteneğini göstermek ister. İş belli bir düzeye geldikten sonra amacımız, hepimizin bir yerde birleşiyor. Ama Türkiye'de oynayan ve oynamayan yedek futbolcunun bir yürek birliği yaptığına inanmıyorum. Büyük futbolcu duşa girmeden, kimse duşa girmez. Ama şimdi öyle birşey yok. Önceden girdiğin zaman tokat atarmış. Ben dört-beş sene önce çıktığım için büyüklerimiz bize bağırırdı, şimdi aynı eziyeti ben çektiysem PAF takımındaki çocuklara çektirmek istemem.

-Gençlerbirliği'nde arkadaşlık nasıl?

Bu takım harbiden "Gençler Birliği". Her türlü muhabbet edilir, arkadaşlık var. Ben herkesle takılmak zorunda değilim, herkesi sevmeyebilirim. Ama sahada herkes birbirini sevmek zorunda. Beni de sevmeyen vardır, benim de sevmediğim vardır. Ama sevmemekle kin tutmak ayrı bir şeydir.

-Sizin takımda siyasi bölünmeler var mı?

Kim söyledi bunu sana?

-Kimse söylemedi, meraktan soruyorum.

Ben de sana soruyorum, böyle bir şeyin olduğu yerde başarı olur mu? Spora siyaseti karıştırmayacaksın. Sonuçta taraftar ülkücü de olsa, solcu da olsa "Gençlerbirliği taraftarı" olarak birleşiyor.

-Sen 'ne'cisin peki?

Bundan üç sene önce beş vakit namaz kılardım. Şimdi Cuma namazına bile gitmiyorum. Şimdi belki inancım daha fazla ama, herşey insanın içindedir... Ama namaz kılmakla inanmak olmaz. Benim ailem, sülalem CHP'ye oy verirler. Ama ben Mesut Yılmaz'ı severim.

-Ankara'da bütün bir gün ne yapıyorsun?

Sabah evden çıkıyorum, antrenmana gidiyorum. Akşam eve dönüyorum. Benim nişanlım eski mahallemde oturuyor, artık bir oraya gidiyorum. Evim-antrenman-nişanlım arasında geçiyor diyebilirim. Eskiden epey gezmemiz tozmamız olurdu ama nişandan sonra durdum diyebilirim. Sinemaya falan gitmek bana sıkıcı geliyor. Ben Türk filmi seviyorum. Bana Cüneyt Arkın olsun, Kemal Sunal olsun akşama kadar izlerim. Ben hayatımda yabancı müzik dinlemem, bara gitmem. Ben Azer Bülbül, İbrahim Tatlıses, Mahsun Kırmızıgül dinlerim.

-Orhan Gencebay'ın kasedini aldın mı?

Ya, onun da sanatına saygı duyarım ama... ben pek sevmiyorum.

-Geçen sezon seni kim, nasıl istedi?

Önceden futbolcuyu ikna etmek problemdi. Şimdi şartlar değiştiği için kulüp problem. Şimdi futbolcu istendiği için 200-300 milyar isteniyor. Bu da çok büyük. Geçen sene, bizim başkanımızın bana söylediği 320 milyar istemişler. Tabii biraz da sağdan soldan duyduk. Ama ben Galatasaray kulübünden kimseyle direkt temas kurmadım. Ben çocukluğumdan beri Galatasaraylıyım, kim gitmek istemiz. Bir de Galatasaray'ın oyun yapısı da bana uyuyor, gönül yapım da uyuyor. Kulüpten istemişler kulüp de vermeyince

-Geçen sene verselerdi hemen gider miydin?

Geçen sene ben gitmek istemedim. Bu sene ikinci yılım birinci ligde. Şimdi oraya gideceksen kazığı sağlam çakacaksın. Bu Gençlerbirliği'nde kaldığım için bir bahane değil. Gittiğin zaman güçlü gideceksin. Önümüzde bir Tarık örneği var, Rahim Abi; dört sene Gençlerbirliği'nde oynadı gitti orada bocaladı. Şu anda ben burada staj gördüğüme inanıyorum.

-Kulübün malı olmak nasıl hissettiriyor?

Sizler de öyle düşünüyorsunuz, önceleri biz de öyle düşünüyorduk. Sizin düşünceniz şu; kurbanlık koyun gibi, işte git oraya... Git dese gideceksin ama bu iradenle ilgili bir şey. Ama bana üç sene önce Erzurumspor'a gideceksin dedi, gitmedim. Ama zorlasaydı belki beni yok edebilirdi... Bu yanlış bir şey ama. Bu tam yerleşmedi. İnsan kendini mal gibi hissediyor. İnşallah bu şekilde gelmez.

-Gençlerbirliği'nden gelen bir Kemalettin dışında herkes kötü durumda, sen böyle bir şeyden korkuyor musun?

Kemalettin ilk geldiğinde 9 ay oynayamadı. Sonra oynadı, bu bir uyum meselesi. Ama ben Avrupa'ya da gideceğime inanıyorum. Bu biraz da insanların kendisiyle ilgili bir şey. Ben başka bir takıma gittiğim zaman, şimdi, başkalarının önüne geçmeme imkan yok. Ben niye hedefimi küçülteyim, benim hedefim büyük. Ama bu kısmetle ilgili. Galatasaray da benim için Avrupa'ya gitmek için bir merdiven.

-Sen ikinci Kemalettin olacak mısın?

Belki ondan daha başarılı olacağım. Ama onun ayrı yeteneği var, benim ayrı yeteneğim var. Ama sakatlık olmadıktan sonra niye başarılı olunmasın.

-Kendinde gördüğün teknik eksikliğin var mı?

Beni ağır diye eleştirirler, ben de biraz o yönümü eleştiriyorum. Mesela daha agresif olmak istiyorum, belki biraz daha çabuk olabilirim.

Bu tür dedikoduların alıp yürüdüğü Padişah'ın kulağına fısıldanınca... Saray nüfusunda ani bir azalma oldu. Mezarcılar iki gün iki gece aralıksız çalıştılar. Mezarlara sığmayan kelleler ve gövdeler çuvallara doldurulup Marmara'nın serin sularına bırakıldı.

Büyük Türk Kâhini Titrek Ayşe

EKREM GALİP YALINER

Bizden teveccühlerini esirgeseler de kendilerine karşı belli bir saygıyı korumaya gayret ettiğimiz kıymetli okurlarımızdan bazıları birkaç ay önce yayımlanan "Hakiki Kesikbaş Hadisesi" başlıklı yazımızı hatırlayacaklardır. Hiç şüphe yok ki, Anadolu tarihinin gizemli sayfalarında Kesikbaş Hadisesi'ne taş çıkartır nice tuhaf mesele vardır ve insanlık tarihinin en büyük kâhini Titrek Ayşe'nin hikâyesi de bu koca tarihte önemli bir yapraktır. Sizlere bu sayıda sözkonusu hikâyeyi nakledeceğiz. Lakin önce Anadolu'dan biraz uzaklaşıp, Fransa'ya gideceğiz.

Günümüz dünyasında "Gelmiş geçmiş en büyük kâhin kimdir?" sorusuna ezici bir çoğunluğun "Tabii ki Nostradamus!" cevabını vereceği aşikardır. Lakin kendisinin günümüze intikal eden şiirsel kehanetlerini okuyanların gayet iyi bilecekleri gibi rahmetlinin sayıklama üslubuyla yazdığı şeyler öylesine soyuttur ki, niyeti bozan bir insanın Nostradamus kehanetlerinde Kadir İnanır Bey'in Flash TV'de ana haber bülteni sunacağını bile görebilmesi işten değildir. Bu soyutluk eleştirisi bir yana, yine de toprağı bol olsun diyelim, rahmetli Nostradamus'un kendisiyle aynı adı taşıyan oğlu Michel Nostradamus, yanacağı kehanetinde bulunduğu bir binayı kundaklarken yakalanmıştır ki, bu da başlı başına mide bulandırıcı bir şeydir. Ve bu enselenme hikâyesi bir latife değil, herhangi bir ansiklopedide bile bulabileceğiniz hakikatlerdendir.

Bu hakikatlerin altını niçin çizdik, niçin ta Fransa'lar kadar gittik? Elbette ki, Türk kâhinleri iyidir, yabancı kâhinler kötüdür, Türk kâhinlerine canımız feda olsun şeklinde aşırı milliyetçi bir perspektife sahip değiliz. Ancak yine de Titrek Ayşe'nin somutluğuyla Nostradamus'un soyutluğu arasında bir karşılaştırma yapmak istedik. Ayşe'nin hikâyesini dikkatle okuyalım ve bu karşılaştırmayı yapalım ki, gelmiş geçmiş en büyük kâhinin kim olduğu konusunda sağlıklı bir hükme varabilelim...

17. yüzyılın ortalarında, Bilecik yakınlarındaki bir köyle, sıradan bir köylü ailesinin beşinci çocuğu olarak dünyay gelmişti Ayşe. Lakin hayatındaki sıradanlık bundan ibaret kalcaktı ve henüz üç aylıkken konuşmaya başlayarak olağanüstü bir maceranın ilk sinyallerini verecekti. Dünyadaki dördüncü ayının doldurmadan Ayşe'nin ağzına takılan bir laf, önce herkesi şaşırtmış, eğlendirmiş, ardından da sıkmaya başlamıştı. Çünkü minik yavru, "Baba eşek, baba eşek" diyor, başka da birşey demiyordu. Günlerden bir gün, ağır bir titreme krizine girdi Ayşe. Titredi, titredi, neticede üç kelime sayıkladı: "Baba... eşek... yıldırım..." Ve ertesi gece, Ayşe'nin babası, açık arazide bir eşekle cinsi münasebet kurmaya çalışırken yıldırım çarpması sonucunda dünyaya veda etti. Ayşe artık hem yetimdi hem de yaşayan bir efsane.

Bu hadiseden iki hafta sonra, minik yavru yeni bir titreme krizine girdi. Yine titredi, titredi ve birkaç kelime sayıkladı: "Evliya Çelebi... Hasan Emmi... diz... böğürme..." Köydekiler birşey anlamamışlardı. Kimdi bu Evliya Çelebi, Hasan Emmi'yle ne alakası vardı? Aradan birkaç gün geçecek, köye kendisini Evliya Çelebi olarak tanıtan bir seyyah gelecek ve nankör seyyah, evinde misafir olduğu Hasan Emi'nin Halep işi gümüş tesbihini yürütürken yakalanıp hayalarına öyle bir diz yiyecekti ki, böğürtüsü ta komşu köyden duyulacaktı.

Evliya Çelebi'nin anlaşılabilir nedenlerle selahatnamesinde yer vermediği bu hadise Ayşe'nin şöhretini daha da büyütmüştü. Henüz yürüyemeyen, lakin köyde tek okur-yazar olmamasına rağmen kendi kendine okuma yazmayı da söken küçük kâhin, ısmarlama kehanette bulunmuyor, sorulan soruları cevaplamıyor, ancak ne zaman geleceği belli olmayan titreme nöbetlerinin ardından sayıkladığı kelimelerle gelecekten ayrıntılı haberler veriyordu.

Ayşe'nin köyüne Evliya Çelebi'den üç yıl sonra uğrayn bir başka seyyah, Sabır Çelebi, üçbuçuk yaşlarındaki çocuğun kehanetleri karşısında şaşkınlığa düşmüş, lakin seyahatnamesinde yavrunun bazı anlaşılmaz sözler ettiğini de belirterek bu tuhaf sözlerden örnekler vermişti: "Edison... ampul... yirmibeş mumluk... kırk mumluk... Luthansa... uçuşta güven..."

Bilecik kadısının namını duyduğu küçük kâhini huzuruna getirtmesi ve Ayşe'nin kadı huzurunda sayıkladığı birkaç kelime ise, minik yavru için tam bir kader noktası oluşturacaktı: "Dorijna Kalesi... Filiz İbrahim Paşa... sancak düşecek..." Bu sözlerin değeri birkaç hafta içinde anlaşılacaktı. Filiz İbrahim Paşa komutasında sefere çıkan binlerce asker, yalnızca bir avuç düşmanın savunduğu küçücük Dorijna Kalesi'ni fethedememiş, sancak yere düşmüş, çok afedersiniz, bugünün tabiriyle bir şok yenilgi yaşanmıştı. "Rakibimizi küçümsemenin cezasını çektik" şeklindeki sözleri Filiz İbrahim Paşa'nın kellerini kurtaramayacak, Ayşe'nin kadı huzurundaki kehaneti ise minik yavruyu İstanbul yollarına düşürecekti. Cebren ve padişahın emriyle... O artık Saray kâhiniydi. Küçük Ayşe'ye ya da lakabıyla söylersek Titrek Ayşe'ye Saray'da yirmi hizmetkar bakıyor, yemeği altın tepside, suyu billur bardakta sunuluyordu. Titreme nöbetleri iyice sıklaşan Ayşe de kimileri anlaşılır kimileri anlaşılmaz sözleriyle kehanet tarihindeki yerini pekiştiriyordu. Nice düşmanın savaş taktikleri, fetih planları küçük k^âninin sayıklamaları sayesinde öğrenilmiş; nice ticari entrikadan yine aynı yolla haberdar olunmuştu. Bu işin iyi tarafıydı. Lakin Ayşe'nin her sözü, her kehaneti Padişah'a nakledilemiyordu. Çünkü minik Titrek, Padişah'ın özel hayatına dair kehanetlerde de bulunuyor ve böylece Saray'daki dedikoduculara beslemiş oluyordu. Koskoca Padişah, haremindeki onca kadın dururken gariban Cevriye Kalfa'ya elle tacizde mi bulunacak; şarabı fazla kaçırıp Sırp elçisine lüzumsuz samimiyet mi gösterecek, dedikoducular hepsini önceden öğreniyorlar, hadise gerçekleştiğinde de doğrulatıp eğleniyorlardı. Bu durum zaman zaman kulağına çalınsa da, Padişah, diğer kehanetlerin hatırına Ayşe'ye ilişmiyordu, ilişmeyecekti. Ta ki o hadiseye kadar...

Ayşe'nin en ayrıntılı kehanetlerinden biriydi: "Gülamber Hanım... Çerkes güzeli... Padişah efendimiz... şirin görünmek... çocuk taklidi..." Evet, Titrek Ayşe, Harem'e Gülamber adında bir Çerkes güzeli dahil olacağı ve bu dilbere abayı yakan koskoca Padişah'ın, başbaşa kaldıklarında, Gülamber'e şirin görünmek için sürekli çocuk taklidi yapacağı kehanetinde bulunmuştu. Hakikaten de Gülamber Hanım o hafta Harem'e girdi, Padişah'ın gözdesi oldu ve dedikoduculara gün doğdu: "Bak bak, sesini de inceltiyormuş böyle, tamam mı, 'Yaa Gülamber yaa, vişne şerbeti istiyom yaa'... Öbürü de diyormuş ki 'Aman da padişahıma benim, hadi padiş padiş yürü de içiriim şerbetini'..."

Bu tür dedikoduların alıp yürüdüğü Padişah'ın kulağına fısıldanınca... Saray nüfusunda ani bir azalma oldu. Mezarcılar iki gün iki gece aralıksız çalıştılar. Mezarlara sığmayan kelleler ve gövdeler çuvallara doldurulup Marmara'nın serin sularına bırakıldı. Ayşecik ise zindana atıldı. Artık insan içine çıkamayacak, kötü niyetli kişilere dedikodu malzemesi veremeyecek, sayıklamalarını defterlere yazacaktı. Malda mülkte, altın tasta kuştüyü yatakta gözü olmayn Ayşe için değişen bir şey yoktu esasen. Henüz beş yaşındaki yavru düşünüyor, titriyor, sayıklıyor, yazıyor ve sayıklama defterlerini özel bir katibe teslim ediyordu.

İşte o Yeniçeri baskını da bu defterler sayesinde öğrenildi. Tedbir alındı. Lakin tüm tedbirlere rağmen Yeniçeriler kazandı. Yeniçeriler kazandı da... İsyancıların karşılaştığı direniş beklediklerinden büyük olmuştu. Demek ki baskın önceden haber alınmıştı? Hain kimdi? Hain yoktu, kâhin vardı: Titrek Ayşe...

Aradan geçen onca zamana rağmen bunu yazmak hâlâ pek hazin: Minicik yavrunun başı vuruldu.

Ve yine aradan geçen onca zamna rağmen bunu anlamak hâlâ pek zor: Ayşe'nin gövdesi, başı vurulduktan sonra kısa bir müddet çalıştı; aceleyle birkaç harf atlanmış olsa da, deftere son kehanet düşüldü: "Alem... her zaman... gt... Yirminci asırda... daha da... iyice gö..."

Bir rivayete göre, Ayşe'nin tüm defterleri hemen o gün yakılmıştır. Diğer bir rivayete göre, çok gizli bir yerde saklanmıştır, hâlâ korunmaktadır ve Kenan Erçetingöz Bey'in geçen yılki kalçadan vurulma hadisesinden tutun da Beylikdüzü'ndeki arsaların iyi para edeceğine kadar pek çok kehanet o defterlerde yazılıdır. Bilemeyiz...

Bildiğimiz, minicik bir yavruyu önce ihtiraslarımıza alet edip bilahare aynı ihtiraslarımıza kurban verdiğimizdir. Ve daha hazini, hakettiği ünvanı o minicik yavrunun hatırasından bile esirgediğimizdir: İnsanlık tarihinin en büyük kâhini!

Şöyle düşününüz, Titrek Ayşe'miz o kehanet güçüyle Fransa'da doğsaydı, Fransız olsaydı, Nostradaus'u bile dünyaya büyük kâhin olarak pazarlayabilen Fransızlar küçük ayşe'yi kimbilir nasıl bir efsaneye dönüştürürlerdi. Lakin alem bildiğiniz alem işte! Titrek Ayşe'nin yüzyıllar önce en münasip sıfatı yakıştırdığı alem... Zaten, tarihçimizin değerini biliyor muyuz mi, kâhinimizin değerini bilelim...

"Demirağlarla Ördük Anayurdu Dört Baştan..."

AGÂH ÖZGÜÇ

Yaşları ellinin üzerinde olanlar, "10. Yıl Marşı"nı nasıl hatırlamazlar ki? Cumhuriyet tarihimiz ve yıllar önce geride bıraktığımız çocukluk günlerimizin yürek kabartan, dillerimizden düşmeyen bir marşıydı bu. Hep bir ağızdan ve tek bir yürek olarak okullarda, meydanlarda gür bir sesle söylediğimiz bu marşın bir dizesi şöyle idi:

"Demirağlarla ördük anayurdu dört baştan..."

Anılarla dolu eski günler ne kadar hatırlansa da genelde neler unutulmuyor ki?.. Birbirinden kopuk yaşama biçimimiz adeta toplumsallaşıyor. Özellikle de sanat dünyasında. Gerçekten sinema dünyamız bu açıdan bir içler acısı. Bu dünyanın kıyıda köşede unutulmuş bazı değerleri, herşeyden önce insanları ölüp giderken kimsenin haberi olmuyor. Ölümler sessiz, ilişkiler kopuk kopuk, dostluklar duyarsız... Öyle ki, dostlar, arkadaşlar, uzak akrabalar bir yana, aile bireyleri bile yaşarken babalarına, yitip gittikten sonra da ardında bıraktıkları manevi değerlere sahip çıkmıyorlar.

Bu duyarsızlığın ilginç örneklerinden biri de galiba **Melike Demirağ**... Yani 1987'de yitirdiğimiz köklü bir ailenin bireyi, film yapımcısı ve yönetmen **Turgut Demirağ**'ın sanatçı kızı.

"Köklü bir ailenin bireyi" dediğimiz rahmetli **Turgut Demirağ**'ın geçmişine bakalım önce. Babası **Abdurrahman Naci Demirağ**, **Atatürk** döneminde demiryolu ihalelerini almış bir müteahhit. Yıkılmadan önceki Ankara Garı'nı, yine Ankara ve Sivas demiryollarını yapmış... Aile soyadları da **Atatürk** tarafından verilmiş. Amcası **Nuri Demirağ** da Erzurum demiryolu hattını, Yeşilköy'de özel uçak fabrikasını yapan, Milli Kalkınma Partisi'nin kurucularından. Ve partisinin başkanlık köşkünde düzenlediği, ünlü "kuzulu ziyafetler"le bir adı da Türk siyaset yaşamında "kuzu particisi"ne çıkan ilginç bir kişiliğin sahibi **Nuri Demirağ**.

İşte **Turgut Demirağ** da amcası gibi renkli bir yaşamın adamı. **Sevinç Tevs**'den sonra gelen ilk ünlü caz şarkıcılarından **Rüçhan Çamay**'la evlenmiş. Sonra da güzellik kraliçelerinden **Afet Tuğbay**'la... İyi ya da kötü, yönettiği film sayısının toplamı tam 16. Uzun süre Prodüktörler Cemiyeti Başkanlığı da yapan **Demirağ**'ın en sevmediği oyuncu **Yılmaz Güney**'di. Aralarını bulmam için yaptığım girişimler sonucu bana karşı çıkıp "Sus, o bir komünist!.." derdi. Hele **Yılmaz Güney**'in, kızı **Melike Demirağ**'ı **"Arkadaş"** adlı ünlü filminde oynatmasına az mı kızmıştı?.. Kızıyla aralarındaki dargınlık ve bir türlü dinmeyen öfkesi ölümüne dek sürmüştü.

Yılmaz Güney, Turgut Demirağ'ın kendisine olan ideolojik tepkilerine karşılık **Melike Demirağ**'ı "inat" olsun diye mi oynatmıştı acaba? "İnat" mı ya da bir yeteneği keşfetme sezgileriyle mi?.. Bu sorunun yanıtı ne olursa olsun, sonuç dört dörtlüktü. Ortaya, önce **"Arkadaş"**la sonra da **"Sürü"** filmiyle müthiş bir oyun sergileyen bir **Melike Demirağ** çıkmıştı.

Rahmetli **Turgut Demirağ**'la yakın dostluğumuzun yanısıra, mahkeme koridorlarına dek uzanan büyük bir kavga olayımızdan sözedelim yeri gelmişken.

Yıl 1966...

Demirağ, "Kadın Avcıları" adlı bir komedi çekmiş, filmin bir sahnesinde iki gazeteci rolüyle de beni ve eski gazeteci dostum **Enis Olcayto**'yu karikatürize ederek hiç hoş olmayan bir gönderme yapmıştı. Ne var ki çektiği film, aslında **"Yatak Hikayesi"** adıyla gösterime giren bir Amerikan filminin kopyasıydı. Ben de karşılık olarak bu "çalıntı film"in ipliğini pazara çıkarmak amacıyla, çalıştığım Akşam Gazetesi'nde çok ağır bir başlık atmıştım;

"Kravatlı Pipolu Bir Sinema Soyguncusu..."

Gerçekten ağır bir yazıydı bu. Ve haliyle ortalık karıştı. Gazetenin sorumlu müdürlerinden **İrfan Derman** (kulakları çınlasın) ve ben mahkemeye verildik. **Derman, Demirağ**'ı ziyaret ederek kendini kurtardı. Biz ise ziyaretine gitmeyip davayı sinemize çektik. Gençlik ve inatçılık var ya... Sonuçta gazete yönetimiyle aramız açıldı ve para cezasıyla birlikte 6 aya mahkûm olduk. Ama af kanunundan yararlanıp işi yırttık.

Geçmiş yıllarda kalan acı ve tatlı anılar ne olursa olsun, siyasal görüşünüz ve bakış açınız ne kadar ters düşse de son tahlilde, **Turgut Demirağ** da kişisel yetenekleri el verdiği sürece Türk sinemasına hizmet etmiş bir yapımcıdır. Ve elbette ölümünden sonra ona ve ardından bıraktığı manevi değerlere sahip çıkmak, öncelikle kızı **Melike Demirağ**'a düşer. Baba-kız arasındaki görüş ayrılığı hangi boyutlarda olursa olsun...

Melike Demirağ'ın 11 yıl yurtdışında kaçak yaşaması, babasının manevi değerlerine sahip çıkmaması için bir engel midir, sonuçta tartışılır. Ve yalnızca rahmetli'nin Sirkeci'de varislerine bıraktığı dev Mühürdar Hanı'na mı sahip çıkılacaktır? **Demirağ**'ın 1940'lı yıllarda aldığı ödülleri ve bu ödüllerin kenarları **Kerim Silivrili** adlı bir hattat tarafından yapılmış tarihsel belgeleri çöp yığınları arasında ya da farelerin cirit attığı depolarda bulursak, aile bireylerinin hangi sınırda olduğu ortaya çıkar.

Demek ki "demirağlarla ördük anayurdu dört baştan" duyarlılığımız çok gerilerde kalmış, görüyoruz...

Ben Her Bahar, Rezil Olurum

GÜLAY BATUR

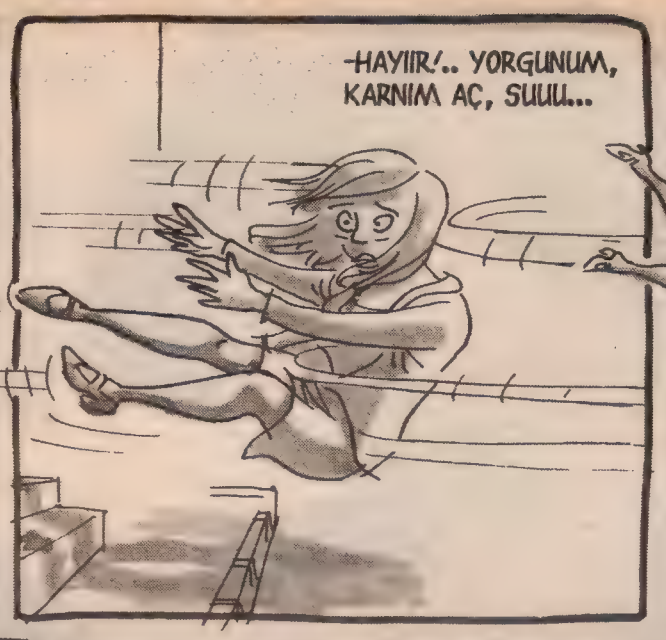

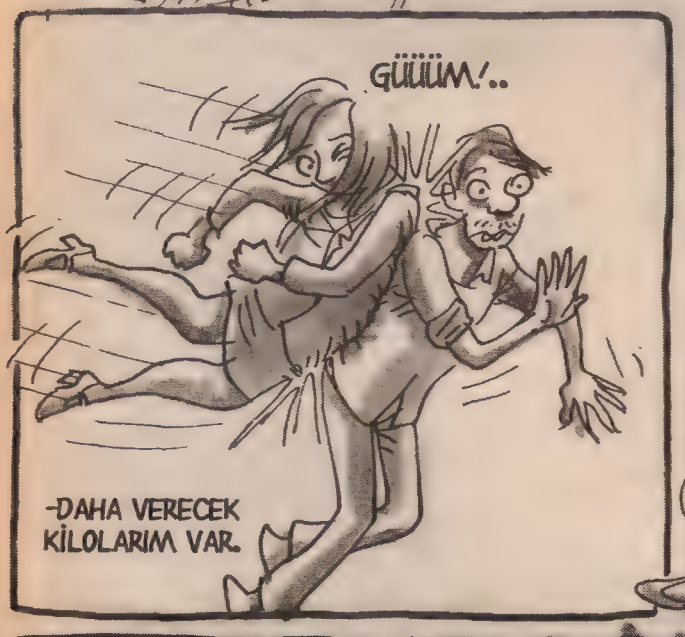

Aksamsefasi

Okuduğum Kitaplar

METİN CELÂL

Küçüç Şeylerin Tanrısı
Arundhati Roy *(Çev. İlknur Özdemir, Can yay.)*

Arundhati Roy, Hintli bir yazar. *Küçük Şeylerin Tanrısı* da ilk romanı. Bu ilk romanla büyük bir başarıyı yakalamış yazar, İngilizcenin en önemli ödüllerinden Booker Ödülü'nü kazanmış. Kısa sürede kitap büyük ilgi görmüş. Romanda varlıklı bir Hindu ailesinin Hristiyan, dul kızı ile ona göre çok alt bir kasttan genç bir adamın aşkı anlatıldığı için Hindistan'da büyük tepki görmüş. Gelenek ve göreneklere aykırılığı ve anlattığı aşk sahneleri kıyasıya eleştirilmiş. Anlaşılan bu tepkilerde romana gösterilen ilginin kaynağı olmuş. Kitap tüm dünyada çok okunmuş. Sanıyorum edebi yönden önemi tartışma yaratan bu konusundan çok anlatımıyla öne çıkıyor. Latin Amerika romanlarını andıran ve o akıcılıkta bir anlatımı var. Bu nedenle de ana konu çok arkada kalıyor, yazarın espirili, ayrıntıcı diliyle anlattığı küçük şeyler, küçük hayat parçaları daha çok ilgiyi çekiyor. Yazar, toplumsal değişmeyi ustaca yazıya döküyor. Bu aşk hikayesinin çevresinde değişmenin gelenekleri, örf ve adetleri nasıl zorladığını örnekliyor...

Sevgili Mathilda, İnsanın Yürümesini Dört Gözle Bekliyorum
Susanna Tamaro
(Çev. Eren Yücesan Cendey, Gendaş yay.)

Geçen ay yapılan *Uluslararası İstanbul Kitap Fuarı*'nın yıldızıydı *Tamaro*, yeni kitabı *Sevgili Mathilda*'da bestseller listelerinin en üst sıralarında yerini alıverdi hemen... *Sevgili Mathilda* yazarın güncesinden parçalardan oluşuyor. Bunları bir dergide tefrika ederken mektuplar haline getirmeyi uygun bulmuş. Hayali bir Afrikalı arkadaşına yazdığı mektuplar olarak sunmuş. Hayatı, hayatta edinilen deneyimleri, dünyaya bakışın değişimini bir uzun yürüyüş olarak görüyor yazar. *"İnsanın kendi içselliğinde ve vicdanında gelişmesi için sürdürülen bir yürüyüş"* olarak tanımlıyor. Büyük bir yürüyüşçü olarak her zaman şu Kızılderili atasözünü hatırlıyor *"Birini yargılamak istediğin zaman, önce gökte üç ay değişene dek onun makosenleriyle yürümelisin."*

Kendini Humphrey Bogart Sanan Hırsız
Lawrence Block
(Çev. Mehmet Harmancı, Oğlak yay.)

Bernie Rhodenbar, profesyonel bir hırsız. Ama sahaflık da yapıyor. Polis ve çok özel dostları dışında genel olarak sahaf olarak tanınıyor. Açamayacağı kilit, giremeyeceği ev yok. Yükte hafif pahada ağır şeyleri seviyor, zaman zaman da ısmarlama şeyleri çalıyor. Bir gün sahaf dükkanına gelen güzel, gizemli ve yabancı bir kadın hayatını değiştiriyor. Karşılaştıkları anda aralarında duygusal bir gerilim oluşuyor. Akşamları birlikte Humphrey Bogart filmlerine gitmeye başlıyorlar. Bir yandan bu duygusal yakınlaşma, diğer yandan Humphrey'in hırsızımızı etkilemesi onu garip bir olaylar zincirine sürüklüyor... Hele hırsızımız her zamanki soğukkanlılığını bir yana bırakıp Humphrey Bogart gibi davranıp, olayları değerlendirmeye başlayınca işler iyice karışıyor.

Niçin Ben?
Patricia Dizenzo *(Çev. Nejla Özgür, Arion yay.)*

On beş yaşında bir genç kız, bir pazar günü tek başına bir kafeteryaya gider. Orada tesadüfen bir erkekle tanışır ve onunla birlikte çıkmak, arabasına binmek gafletinde bulunur. Sonrası tecavüzdür. Kızın hayatı alt üst olur. Anne babasıyla, arkadaşlarıyla, okulla, kısacası her şeyle ilişkisi yeni bir boyuta girer. Mağdur o olmasına rağmen kendini hep suçlu olarak hissedecek, bir türlü gerçeği olduğu gibi görmeyi başaramayacaktır. Belki bir hesaplaşma gerekmektedir. Tecavüz suçtur ama tek taraflı değil. Topluma göre, geleneksel bakışa göre tecavüz eden kadar tecavüz edilen de suçludur. O yüzden onu yaşamın kıyısına doğru iter, neredeyse intihar etmesi için teşvik eder. Jenny'de benzer şeyler yaşıyor. *"Niçin Ben?"* bir deneyim, yaşantı kitabı. Bir anlatıdan çok belgesel gibi... Yazar, bir günce havasında tecavüz olayını ve sonrasında Jenny'nin yaşadıklarını anlatıyor...

Buruk Sevdalar
Gerard de Cortanze
(Çev. Ayşe Teksoy, Telos yay.)

Buruk Sevdalar'da birbirinin içine giren, sonuçta birbirini belirleyen aşk öyküleri anlatılıyor. Aslında bunlar tek tek değerlendirilebilecek, okunacak öyküler... Her birini ayrı birer aşk öyküsü olarak okumak mümkün. ama sayfalar boyunca ilerledikçe, yeni yeni bölümlere başladıkça bunların arasındaki gizli organik bağı kavramaya başlıyorsuunuz. Zaten sonunda da yazar bizi baştaki noktaya getiriyor. İlk bölümde, kahramanımız bir otoyol lokantasında yıllar önce kendisini terk eden sevgilisini gördüğünü sanır, daha doğrusu garson kadını ona benzetir. Bu heyecan ona tekrar geçmişi hatırlatır ve bir iç hesaplaşmaya girmesine neden olur. Bu hesaplaşmalar aslında hemen tüm roman kahramanlarının beyninin bir yerlerinde sürüp gitmektedir. Tıpkı dışarıda, arabada kendisini bekleyen kızı ve karısında olduğu gibi... Aşklar hep en tutkulu anlarıyla ve ayrılık anlarıyla hatırlanır. *Buruk Sevdalar*, aşklar bitse de onların yarasının için için sürdüğünü hatırlatıyor insana... Aşkın en acı tarafı da bu olsa gerek...

Erkin Koray Kitabı
Gökhan Aya - Münir Tireli *(Ada Müzik)*

Türkiye'de rock'ın tartışılmaz babası *Erkin Koray*. Aynı zamanda da yaşayan bir tarih. 60'lı yıllardan itibaren müziğin içinde yer almış. Hep en önde, öncü ve genç... Bir anlamda Batı kaynaklı gençlik akımlarının da öncülerinden, uygulayıcılarından.. *Gökhan Aya* ve *Münir Tireli* ayrı ayrı çalışmalarla hem *Erkin Baba*'nın müzik hayatını, yaptığı çalışmaları, kurduğu grupları, albümlerini, konserlerini, yaşama bakışını, felsefesini, hayat tarzını anlatıyor, hem de bu öyküyü oluştururken Türk Rock Müzik tarihinin büyük bir bölümünü de yazmış oluyorlar. Kitapta ayrıca *Erkin Koray*'la yapılmış uzun bir söyleşi de yer alıyor. İyi çalışılmış, *Erkin Baba*'nın şanına yakışan bir kitap...

Başlangıcından Bugüne Heavy Metal
Hazırlayan Can Atacan *(Stüdyo İmge yay.)*

Hem en ölümüsüz müzik türlerinden biri, hem de bir yaşam tarzı olarak rock 20. yüzyılı belirleyen en önemli olgulardan biri... Heavy Metal ise, rock"ın en başkaldıran, en kavgacı yanı olarak yaşamını sürdürüyor. *Can Atacan*, kitapta, Heavy Metal'in politik içeriğine de bakmayı deniyor. Bir müzik türü olarak siyasi gelişmelerle olduğu kadar diğer sanat dallarıyla, özellikle de edebiyatla ilişkisini sorguluyor, araştırıyor. "Heavy Metal" adını ilk kez Beat kuşağının baba yazarlarından *William Burroughs*'un kullandığının iddia edildiğine bakılırsa sıkı bir ilişki söz konusu. Kitap hem Heavy Metal'in tarihçesini enine boyuna ele alıyor hem de türlerini, gruplarını ayrıntılı olarak tanıtıyor. Özellikle kitabın yarısından çoğunu oluşturan Gruplar sözlüğü onu bir el kitabı haline getiriyor. Bu anlamda çalışma bir Heavy Metal sözlüğü olarak da değerlendirilebilir. Rock Müzik yayıncılığının öncüsü *Stüdyo İmge*'nin bence, son bir - iki yılda yayınladığı çalışmaların en işe yararı...

Bir Kitaptan Bir Bölüm

"Okumak belleğimizin içinde küçük bir bahçe yaratmaktan başka bir şey değildir. Her güzel kitap bu bahçeye yeni bir nesne, bir çiçek tarhı, bir minik yol veya yorulduğumuzda dinlenebileceğimiz bir bank ekler. Yıllar yılları, okumalar okumaları kovaladıkça bahçe bir parka dönüşür ve parkta bir başkasıyla karşılaşıveririz. Aynı bizimki gibi bir arkadaş keşfederiz, ya da - neden olmasın - bir aşkla burun buruna geliriz, ya da en azından özellikle karanlık ve sıkıntılı bir günde biraz soluk alabileceğimiz bir yer olur burası. Okumak bir görev değildir, sonunda kim bilir hangi şifayı bulacağımızı umut ederek başımıza diktiğimiz bir kadehtir. Okumak kendimize anılar ve heyecanlardan oluşan küçük bir hazine yaratmaktır ve bu hazine aslında hiç kimseninkiyle aynı olmasa da başkalarıyla ortak noktalar bulmamıza yarar."

Susanna Tamaro (Sevgili Mathilda'dan, Gendaş yay.)

Bir Kitaptan Bir Şiir

Kar Kedisi

Şiirin kar kedisi usul patileriyle dolanır
geçen günün, yanan ateşin
cazın ve seksin kıyısında
bize ilişmez bizi sürdürür
büyümenin hızını yeniden yorumlayan
çok sessiz yapraklar gibi
yayılır, ölçeğine dağılır kendi tılsımının

sözcüklerin yaprağını açar
yaprakları soyar zamandan
yeşeren ot hızı yönelir çıkış kapılarına
kar kadar çabuk katılaşan hız
bütünler senden gizli gelişeni
kim bilebilir bir şiirin nasıl başlayıp
nasıl bittiğini, çoğu kez kendinin zamanı
bile yetmez buna
en fazla bir kaç izlenim
bir kaç ışık çakımı
yazanı bile yabancı kılan büyünün
ortasında kurşun gözü bir kaç sanı
yine de bunlar hiçbir şeyi açıklamaz
tıpkı bu şiir biterken olduğu gibi
üstelik usul patileriyle
yeniden dolaşmaya başlayan kar kedisi
yalnızca kış şiirleri de yazmaz

Murathan Mungan (Mürekkep Balığı'ndan, Metis yay.)

Mevzu

"Cepleşmek"

Nokia'nın bir reklamı var. Sinemalarda gösteriliyor. *"Şimdi cep telefonlarınızı kapatın. İyi seyirler"* deniyor.

Çünkü, bir cep telefonu terörü altında yaşadığımızın cep telefonu üreticisi Nokia bile farkında.

Toplum olarak bir cep telefonu sendromu yaşıyoruz.

Cep telefonsuz yapamıyoruz.

Daha doğrusu haberleşmeden yapamıyoruz.

Yaptığımız her şeyi birilerine bildirmek, onların her hareketini anında öğrenmek için yanıp tutuşuyoruz.

Bir tür "Sıcağı Sıcağına" durumu.

Kimseye kendine ait bir alan, bir an bırakmak istemiyoruz.

Haber vermeden soluk almak bile imkansız.

Sokaklarda bir kulağında cep telefonu, diğer kulağını eliyle kapamış insanlar avaz avaz bağırarak hattın diğer ucundakiyle konuşuyor.

Aslında bu bir görüntü. Yanılsama

Onlar hattın diğer ucundakiyle konuşmuyor, bize, sokaktaki insanlara canlı yayın yapıyor. Yaşadıklarını avaz avaz dosta düşmana ilan ediyor.

Çünkü özel hayat diye bir şey olsun istenmiyor.

Herkes başkalarının ne yaptığını, nasıl yaşadığını öğrenme merakında.

Bu bizim toplumsal yapımızdan kaynaklanan bir durum.

Ve büyük bir kudretle yenilikleri toplumsal yapımıza uydurmayı beceriyoruz.

Cep telefonu bizi çağdaşlaşmada bir adım ileri götürmüyor. Aksine mevcut, klasik yaşam biçimimizi sürdürmemizde yardımcı olacak yeni bir araç işlevini görüyor.

O zaman da pantalon ya da ceket giymeyi geleneklerine uygun görmeyen bir adamın düşmesin diye sarığını tutarken cep telefonu ile konuşmasını da garipsemiyoruz.

Bu uyum sağlandığına göre de cep telefonunun hayatımıza tek katkısı bir kaç yeni deyimden öteye geçmiyor. Artık "Yarın bir telefonlaşalım!" diyeceğimize "Cepleşelim" diyoruz. Çünkü cep telefonlu olmak doğal bir durum.

Cep Telefonuyla tanışmamış olmaksa her halde marjinallik.

Ne mutlu cep telefonu kullanmayana!

M.C

Aksamsefasi

BUZAĞI

Adres: İmam Adnan Sok. No:20 Beyoğlu İst.

Yazıma Ahmet Altan'dan bir alıntıyla başlamak istiyorum: "Tanrım var mısın bilmiyorum, ama eğer varsan bana bu yazıyı yazdırmamalıydın."

Bugün 5 Nisan. Dört gün evvel aldığım Öküz'ü tekrardan okumak için elime aldım. Sayfaları anlamsızca çeviriyordum ki. K.iskender'in resminin ve yazısının bulunduğu sayfa 17'yi okumaya başladım. Biliyordum bu yazıyı okuyuşumun ikinci seferiydi. Büyük bir ihtimalle gelecek günlerde ya da gelecek aylarda da yine okuyacaktım...

Sonra sayfa 23'te Kanat Güner'in resmini gördüm ve Kızma Albayım'ı okumaya başladım. Eminim ki bu yazıyı okuyuşum üçüncü defaydı. Bu sayıyı ilk aldığım günde iki defa üst üste okumuştum.

Saat 12:03 haberleri kaçırmıştım ama yine de televizyonu açtım. TRT'nin haberleri devam ediyordu. Spiker yirmiyedi yaşlarındaki genç bir kızın Beyoğlu'ndaki bir sinemanın tuvaletinde yüksek dozda uyuşturucu alarak intihar ettiğini söylediği zaman sen aklıma geldin, Kanat abla sen. Başımı eğip dergideki fotoğrafına baktığım sırada; haber spikeri "Bu defaki uyuşturucunun kurbanı uyuşturucunun kötü olduğuna dair bir kitap yazan uyuşturucu bağımlısı bir yazar olan Kanat Güner idi" demesiyle beynimden vurulmuşa döndüm...

Ve ben Kanat Güner adını duyar duymaz oturduğum kanepeden bilinçsizce kendimi halının üstüne yüzükoyun atarak ağladım. Evet hıçkırıklarla ağladım.

Yazılarında altın vuruştan bahsettiğini hatırladım. Bu altın vuruşu da kendin gerçekleştirdin.

Devletten, tıptan ve Reha Muhtar'dan hayır beklemediğini defalarca demiştin. Ve demekle haklıydın bunu.

İlk ve son kurtuluşun altın vuruş olduğunu biliyordun. Seni gözyaşlarımızla uğurladık Kanat abla.

"Tanrım var mısın bilmiyorum ama eğer varsan bana bu yazıyı yazdırmamalıydın."

Tüm Öküz, Leman ailesinin başı sağolsun!..

Diyarbakır'dan acınıza en az sizin kadr ortak olan;

Velat Karaman / Diyarbakır

Sizsensiniz

afedersiniz hanfendi
gözünüzden su yürüyor çantanıza
görmüyorsunuz ama
burdasınız, gitmediniz hala
dudaklarımızdan çatala
geçen elektrikte
köylere varamayan elektrikte
bir minibüs dolusu yol
cam bakışı, paraüstü
burdasınız, gitmediniz hala
terketseniz de kendinizi
her durakta usanmadan

afedersiniz hanfendi ama
susuzluktan kıvranırken
bunca insan
siz bu selleri nerden buldunuz-
-bak mıyorsunuz tabii.

burdasınız, bizle, ıslanmadan...

Rüveyda - Bursa

Bir
Hikaye
Yarıda
Kalırsa
N'olur
Biliyor musun?
Kahraman
Ölür!..

Öyle tuhaf gitmiştin ki, gidişin içimde biçimlenemedi bir türlü. Hani tek bir kendime etmeden adım adım uzaklaşırmışçasına... Ama değil! Değil, çünkü düşümdeki uçurum kenarından kurtarmak için beni, sanki yarattığım ve dünyaya her gelişimde zaman aşımına uğramış bulduğum bir gecikmiş beden. Bir gecikmiş beden, çünkü ruhlar tarih öncesi bir hikayenin kahramanları aslında.

Çocukluklarımdan hatırladıklarım sizin hep unuttuklarınız! O "fanustaki kırmızı gül"ün hikayesi giöbi bir şey, ama değil. Değil, çünkü hep benim sandığım o güzel insan aslında milyon yaşında. Sanki her hikaye bir objeyi eksik yazıyorlar ve ne kadar zorlasam da kendimi olmuyor, biz olgunlaştıkça terkediyor büyülü şarkılar.

Hani tek kelime etmeden uzaklaşırken boğazına düğümlenen o şarkı ve uyanınca asıl gidecek olanın "SEN" oluşunun korkusunu yaşamak, usulca...

Sırtında beni taşıyan kelebek uçurumа konarken, annenin sana koyduğundan önceki adını hatırlarmışçasına.

Gidişini biçimlendiremedim hala, çünkü yarattığım ve tutundujğum kahraman suretleri, aslında kim olduklarından habersiz, beklentisiz ve gerçek bir uçurumdan düşüşünü yalnızca seyredecek kadar basit.

Bense üzerine yapışmış kelebek pisliğiyle, bunu her farkedişimde. Yaşamımda eksik olan tüm objeleri hatırlayacak kadar ağırım!..

Iry Maduka - Antalya

Süt

rakıyı bıraktım süt içiyorum artık
çünkü daha çok sarhoş ediyor beni
süüüüüüüüüüüüüüüüüüüüüüüüüüüüt
ama sütün kafa yapması için
içmesini bileceksin şöyle
süüüüüüüüüüüüüüüüüüt
önce soğuk olacak ah o yaz sıcaklarında
aniden fondipleyeceksin
süüüüüüüüüüüüüüüüüüt
beklemeden ikinci bardağı
içeceksin ve sevgilinin
süüüüüüüüüüüüüüüüüt
dudaklarından başı dönene kadar
başın dönene kadar öpeceksin
süüüüüüüüüüüüüüüüüüüüüüüüüüüüt
aynen öpeceksin
süüüüüüüüüüüüt

rakıyı bıraktım süt içiyorum artık
çünkü daha çok sarhoş ediyor beni
süüüüüüüüüüüüüüüüüüüüüüüüüüüüt
size de tavsiye ederim ama
ısıtmadan için ve de soğuk
süüüüüüüüüüüüüüüüüüüüt
iki bardak fondipleyip acelesiz
midenize oturduğunu hissedin
süüüüüüüüüüüüüüüüüüüüüüüüüüüüt
gerçekten tavsiye ederim ama serin
süüüüüüüüüüüüüüüüüüüüüüüüüüüüt
serin ve de serin hem de
sizin kadar derin
süüüüüüüüüüüüüt
olmalı derim
süüüüüüüüüüt

can yücel'e de hararetle
tavsiye ederim ettim
süüüüüüüüüüüüüüüüt

Mehmet Sarsmaz

İnançsızlığın bir inanç olup olmadığı üstüne,

Bir dergide ilk defa bir okur mektubunu sonuna kadar ve iki kere okuyorum. Kendi açımdan iyi bir şey mi kötü bir şey mi bu, bilmiyorum. Okuduğum yazının yazarı İlker Karakaş gibi iyi ne, kötü ne, cidden ayırt etmek oldukça zor. Ama içimde bir kıpırdanma olduğu kesin, kendime bu kadar yakın bir insanla böyle bir platformda karşılaşacağım her halde en son aklıma gelecek şeydi.

Evet İlker herkesin mutlaka Orçun gibi bir arkadaşı var ya da en azından benim böyle bir arkadaşım var. Bu adamların senin benim gibi kafası karışık değildir. Bu böyledir, sen şusun ya da şöyle olmalısın gibi benim hiçbir zaman cesaret edemeyeceğim kesinlikte bir konuşma üslubu kullanırlar. Bu üslûp seni her zaman rahatsız eder. Şöyle bir öngörüleri d olur bu adamların:

"Sen de benim yürüdğüm yoldan yürüyorsun ve gelceğin yer benim şimdi bulunduğum yerdir."

Yani o kendini kanıtlamıştır ve seni de kendi çizgisine çekebilirse kendi doğruları bir kez daha doğrulanacaktır. Onun açısından büyük bir başarı değil mi?

Aslında o tek başına bir olay değildir. O başlı başına bir olgular yumağıdır. Onunla hiçbir zaman dost olamazsın, sabahlara kadar içip, bağıra çağıra şarkı söyleyemezsin. O hiçbir zaman kendini karşılıksız açmaz. Maskeleriyle konuşur seninle. İster sosyalist olsun, isterse bireyci onun tek amacı vardır; yaşadığı ülkenin başkentinin ortasına heykelini dikmek. Sen sadece oyuncağı olabilirsin onun.

Gelelim yazının başlığındaki mevzuya. İnanç bir ön kabuller bütünüdür yani senin düşüneceğin her şey daha önce mutlaka birileri tarafından düşünülmüş ve sistematize edilmiştir. Bu yüzden ben inançsızım diyebilmek bu anlamda çok zor. Biraz düşünüldüğünde inançsızım diyebilmenin ne kadar zor olduğu daha açık görülebilir. Senin ifade ettiğin hiçbir görşü daha önce söylenmemiş olacak ve böyle bir şey yakaladığında da bu görşüün bir inanç şeklini asla almayacak. Bazıları bunu "benim ön kabullerim yoktur" biçiminde de ifade edebilir. Ben böyle çıkışların da çocukça bir isyandan öteye gitmeyeceğine inanıyorum.

Sözün özü "hiç kimse her şeyi kendine göre oluşturamaz, böyle bir durumda evrimin bir geçerliliği olmaz. Yani sen bir binayı yükseltmek istiyorsan, yeni bir temel kazmak yerine olanın üstüne bir kat daha çıkmalısın. Gerçek anlamda da ilerleme budur."

Bence de yaşamak böyle bir zamanda "Sezen'in güzel bacakları gibi" bir şey. Gerçekten "yeryüzünde güzel bacaklı o kadar çok kadın var ki." Orçun bana biraz hafif geliyor işte, tam da bu yüzden.

Atalay Konar - Ankara

Katmandu'da bir akşam

Birleşik Güneş Emirlikleri'nden
bir kedi kaçmış
Ajanslar söylüyor, radyom açık
Sokaklarda sis var
Rusya'da grev
Almanya'da faşistler coşmuş yine
B.G.E.'den bir siyam kedisi kaçmış
Gaz lambasının
uzun camı yok masamda
Yalnız bir gölge o
Varlığı ışığından
Bir Siyam Kedisi kaçmış diyorlar
B.G.E.'den
Van'da bulmuşlar izini
Bi' gözüne mavi lens takmış

Ceren Ercan - İstanbul

Bana öyle bakma.

Sen de çekip gideceksin... Bakırköy-Yayla minibüsü.

Ankara.Ü.'den Evrim Tekin'e...

O güne kadar yaşadığı herşeyi, biryerlere bırakıp gitmek ya da daha doğrusu; bırakıp, birşeylerin peşine düşmekti istediği. Gün boyunca tek hücreli illegal örgütler kurmaktan, eline asasını alıp bir derviş edasında dağların yolunu tutmaya kadar binbirşey geçirirdi, artık süngere dönmüş zihninden. Gün yoktu. Okul; ha var, ha yok. Neyi, neden yaptığını - yine daha doğrusu- yapacağını bilmiyordu. Aslında ruhu hiç bu kadar çok seçimli bir başıboşluk içinde olmamıştı. Mantığıyla hareket etmesini gerektirecek bir neden veya varabileceği bir sonuç ta yoktu ki oturup düşündüğünde veya düşünür gibi yaptığında bu duruma mantıklı bir cevap bulabilsin. Efes darkını da çıkarmıştı. Neden böyle hallerim var diye düşünmek anlamsızdı. Böyle olmasını istiyorsa, bunların "prensiplerim" denerek kesilip atılabileceğini düşünüyordu. Yine de biliyordu. Şizofrensen şizofren kalacaksındır. Efes darkını da çıkarmıştı, çark etmek olmazdı.

Salvador. Buna da takmıştı. Tıpkı Baran'a olduğu gibi. Salvador. Kurtarıcı. Kimi, Kimden? Kendini ondan. Onu diğerlerinden. Böyle olmak, ona hastı. O aklına geldiği gibi değil, an neyi gerektiriyorsa öyle yaşamak istiyordu. Gerçi artık istiyor olmasının önemi yoktu. Çünki başka da yolu kalmamıştı. Bir çığlıkla başladı herşey içinden gelen... "Beynimi süreceğim düşlerimin peşinden."

Oturup olanları yazmaya karar verdi. Ondan da vazgeçti. Yazılacak birşey varsa bundan sonra başlıyordu. Efes darkını da çıkarmıştı ama o çark etmişti. Mevzu çark-ı kelekti. Düz basmak gerekirdi artık.

İkaz. Sabah olmadı.

İkaz. Gece yok.

İkaz. Kaçın. Hayat soluk almıyor artık.

Aradan çok geçmedi. Bir sürü kitap, Hatırladığı meşrutiyet vs. Fotokopi. İsim, okul, üçüncü sınıf. Bir atkı. Üşüyen bir ten. Peşinden gidemedi. Sanki peşine düşeceği gözlerdi onlar ve düşleri kovalamak hiç de aceleye gelmezdi. Samanlıkta toplu iğne sayılırdı ya, olsun, aramaya değerdi düşler. Düş kadar sıcaksa yalnızlığı insanın.

Ve o düşlerinin silüetini aramaya koyuldu.

İkaz. Mamak arası verdim.

İkaz. Bundan sonrası arama, bulma, kovalama.

İkaz. Kirpiklerini rüzgardan koru.

Not: Ondokuz Mart'ta İzmit'te karşılaştığım Ankara Üniversitesi'nden Evrim Tekin, seni görmeye geleceğim. Tabii ki bulabilirsem. Olur ya bu notu

Akşamsefası

Öküz'ün 2.cildi çıktı!

Hatta bitiyor bile!

Aylık kültür-fizik derginiz **Öküz**'ün 32 - 43 sayılarının yer aldığı **2. cilt** çıktı! stanbul'da Leman kitapçısından bizzat edinebilir veya ödemeli olarak postayla isteyebilirsiniz.

Adres: İstiklal Cad. İmam Adnan Sok. No:20 80800 Beyoğlu-İstanbul
Tel: (0212) 251 57 54 -251 42 44

okuyamasan da, tanıyan birileri sana iletir umarım. Sevgiler.

Serdar - İzmit

Yaşamak

Yaşamak; bir bulutun seyrinde,
Yağmurun ninnisinde yaşamak
Kartalın pençesinde,
Serçenin ötüşünde yaşamak
Issızlığın ortasında,
Hüzünlerin kıyısında yaşamak
Bir anne öpüşünde,
Bir çocuk gülüşünde yaşamak
Ayrılık türküsünde yaşamak
Yaşamak; acıya, yokluğa, savaşa,
Herşeye rağmen yaşamak.

Cengiz Karakuş - Lüleburgaz

Akıntının sürüklediği yalnız bir adamın öyküsü son olmayan uykusu,

Sürükleniyordum. Dümenim sağlamdı, maşallahı vardı, deniz azgın, hava fırtınalı olsa canım yanmazdı. Tekdüze bir akıntı beni kaderin istediği yöne sürüklüyordu ve daha kötüsü hayati tehlike sözkonusu değildi. Toplumu akıntılı bir denize, kendimi kazazedeye benzettim. Benzetilmiştim. Sapasağlamdım. Yazgı denen bir sözcük vardı sözlüklerde, bense o sözcüğü silmek, kendi hikayemi yazmak istiyordum. Birşeyler aksamıştı. Birşeyler belki hiçbir zaman doğru işlememişti. Dedim ya dümenim sağlamdı, gücüm kuvvetim yerindeydi, bir aksaklık vardı. Yürümek için yollar icad edilmişti. Ben de işten çıkmıştım, eve doğru yürüyordum. İnsan seline kapılmıştım. Benzetmenin benzerliğine dikkatinizi çekerim: Sürükleniyordum. Eve gidiyor olmayı kafama takmıyordum. Başka bir yere de gidebilirdim. Akşam biryerlere gitmek bir yanılsama yaratır: Yanılsama (Bir adet). Yanılır insan, akıntı heryerdedir, billur da akar, bulanık da akar, ama akar. Yeğin yaşanır.

Şüpheli bir kız gördüm. Acaba dedim. Küpeli kız, merak, umut, acaba, anlatsam hikayemi anlar mı. İlgisiz gibi görünürken, tam umudu kesmişken, düş güzeli kız, acaba, düşüncemi geliştirecek, genişletici bir soru sorar da ona tapmamı, ayaklarına kapanmamı sağlama yolunda sade, artniyetsiz, doğal, birikiminden güç alan bir adım atar mı? Umut fakirin ekmeği demiş atalarımız. Atalarımız ayrıntılı bir konudur, burada küfretmeyeceğim. Kös kös eve geldim. Söylemimi ukalaca bulanlar çekilebilirler. Evim kalemdir, çokbilmiş yetişkin edalarını kaldırmaz.

Dikkat edilirse bu anlatının kahramanının yalnız bir adam olduğu görülür. Kendine yoldaşlar aramaktadır. Bu uğurda çeşitli maymunluklar yapmaktadır. Birbirlerine birer karbon kağıdı mesafede duran yetişkin edalı çokbilmişler kapının ve kağıdın dışında kaldığı için itiraf ettim bunları. Onları ayrıca çürüteceğim. Yaşamımı düşündüm. Düşüncelerimi özetledim. Duygularımı yokladım. Kitaplarımı, sevgili dost, sadık arkadaş koltuğumu okşadım.

Yolda gördüğüm küpeli kız neden benim için özel olabileceğini düşündüğüm şüpheli bir kız olmuştu? Bilemedim. Birçok şeye özeniliyor. İdealler oluyor. Amaçlar oluşuyor. Ayna aranıyor. Yıllar boyu en çok özlediğim anlayacak birilerine kendimi anlatmak olmuştu. Bir toplum bir kahve değirmeninden farklı birşey olmalıdır, öğütülmüş tasarıların bahtsız sahiplerine de saygı duyulmalıdır. Bir toplum bir mahalle pazarından da farklı olmalıdır.

Kavun seçilir. Benim dibim koklanmaz, kötü kokabilir. Talibim çıkmadı yıllarca, evde kaldım. Ben köpek değilim. Sahip aramadım. Bir gece hafif bir müzik eşliğinde antika ıvır-zıvıra meraklı birine antikalıklarımı anlatabilmiş olsaydım bu satırları zinhar yazmazdım. En az beş yıl her Türkiye vatandaşını dil, din, ırk ayrımı gözetmeden rahat bırakırdım.

Tavuk lezzetli olmuştu. Benim bir katkım olmamıştı buna. Lezzetli otlar yemiş mübarek hayvan. Bulaşık da yıkadım. Evi toparladım. İnsan yalnızken iş yaptığında gönülsüz yapıyor. İnsan yalnızken geçmişe dönüyor. Yalnızlık-birliktelik çok temel bir çelişkidir ama bunu anlatmayacağım, Tanrı bilir, kul bilir. Ben de çocuk olmuştum elbet, çamurdan tekerleklerin peşinde yamaçlardan aşağı koşmuştum, ben de elbet herhangi bir çocuk olmuştum. Çocuk yalnız olabilir, ben mutlu, neşeli, kar beyazı bir çocuk olmuştum. Büyüdüm... Birtakım vatan haini büyüklerle, dinsiz, gavur tohumu bir kısım yazarlar burnuma koku almayı öğrettiler. Şöyle düşünülebilir: Bazı mihrakların etkisinde kalmasaydım, içinde yaşadığım toplumu dışarıdan gözleme, eleştirme şansını yakalayamazdım. Şimdiye dek nasıl bir izlenim bıraktım? Röportaj vermiş pop-corn yıldızı ruh hali ve merakı değil bu. Eğer mutsuz, hırçın, öfkeli ve en tehlikelisi ve en çok korktuğum "zavallı" izlenimi bıraktıysam o zaman şöyle de düşünülebilir: Mihrakların telkinine kapılmalı (mı). Biraz aşk çeşnisi katmak isterim olaya. Tıpkıbasım, sağduyu delisi, akılla bayılıp gelenekle ayılan yetişkinler yok nasılsa. Kapıdan ve kağıttan kovuldular. Mihrak olmadan önce ve olduktan sonra da bazı bazı durup dururken aşık oldum. Aşık oldum, ne durgun akıllıydım, ne duygusuz. Tekdüze akıntıya kapılanlar durgun olurlar. Bu durum ruh sağlığı yerinde olmak şeklinde kılıflandırılmıştır. Aslen aslan gibi düşünceler toplumsal yaşamın tutsağıdırlar. Bir toplum (Ben ve özendiğim mihraklarla, mihraklara özenen bazı kısımlar, gavur tohumları hariç) hangi ahlaksızlığı, akıldışılığı, safsatayı yaşarsa onları has ambalajlarla yaşatmayı bilir. Birileri öldürülür örneğin, katil namusseverdir, haklıdır, mahkemede pişmanlık triplerindedir, hapishanede en azından tecavüzcü değildir; namus, vatan, din, mülk muhafızıdır. Aşklarım yukarıdaki düşüncelerin çevresinde döndü. Aşık olduklarımı ya bilmiyordum ya da benden çok biliyorlardı. Islak ve yumuşak ve daha lanetli olan kaygan, kimyasal konulara girmeyeceğim. Duygu iklimim uygun değil, toplum henüz hazır değil. Yatmak, uyumak gerekebilirdi. Ertesi gün işyerinde yetişkinlere hesap verilecekti. Belki anlaşılmıştır; yetişkinlerle mihraklar arasında kalmıştım. Gönlüm mihraklara meylediyordu, şartlar yetişkinlere iteliyordu. Gönlümün kapsamı oldukça genişti. Oyunlar oynanagelmişti. Yürek pırpır ediyordu. Evim sade döşenmişti. Evimin ve giysilerimin ifade gücü duygularımın boyuna yetişemiyordu. Hikayemin kökeni budur. Sözcüklerle ifade edilen hiçbir hikaye tam bir anlatım gücü sağlamaz. Söz, dokunuş, mimik gerekir. Ve her hikaye yarım kalır. Sorun değildi, uyuyacaktım. Uyku yaşam yarısıdır. Anlatılamayanlar gönül yarasıdır. Yine de denenir, denenmelidir. Uyudum, uyku son değildir.

Murat Kaya Beşiroğlu - İst.

SİYAH

Boşlukta kalakalmak bu olsa gerek
Ne tırmanacak gücün var
Ne düşebiliyorsun...
Siyahı sevmeye başlıyorsun
Siyaha boyuyorsun gözlerini
Soru işaretlerine hapsolmuş yüzünü
saçlarından temizliyorsun

Hiç aklına gelir miydi,
Birgün saçlarını tırnak boyu kadar
bırakacağın?
Kiralık gülüşlerin yerleştiği yavan
yüzünün
Asıl sahibi kötücül karamsarlık
gözlerinde duramıyor
Gözlerin de yarım kalmış
serüvenlerin huzursuzluğu,
Baştan ayağa sıkıntı dolusun
Ne olacaksa olsun, artık, diyor ellerin
Yürüyüşünde sahte bir güven var
Ayaklarını titreten gizliden

Yol mu, bitmeyen?
Düşünceler mi aklından geçen,
Yoksa senin gibiler mi?

Birşeyler ölüyor içinde gün be gün
Ve sen engel olamıyorsun
Siyahı sevmeye başladın
Mutlulukları ölçüp tartmaya başladın
Belirsizlik ölümlere yol açıyor
Bu susan gözler,
Bu ağlayan dudaklar ölümlerin
yansıması
Kararmış yüzüne...

Boşlukta asılı kalmaz derken,
Sevgiye inanmıyorsun
Sevgi ve onunla ilgili laflar
sence saçmalık
Soğuyan teninin bir açıklaması
Ve ölümlerden biri...

Ve tanrı...
İşte orda, senin tanrın!
Uçurumun kenarında

-O boşlukta asılı kalmadı,
Düş'tü-

Siyahı sever oldun
Gözlerin de siyah boyalar var
Ağlasana hadi,
Şimdi siyah yaşlara boyamak
yanakları
Ağlasana
Dağıtsana yüzünü...

Burcu Yahşi - İzmir

BEN BİR KADINI SEVİYORUM

Ben bir kadını seviyorum.

Karımı, eşimi, öbür yarımı, seviyorum.

Ama ille de seviyorum. İnanarak, nice gönül sıkıntılarından artakalan tüm sevgimle seviyorum.

Varlığını seviyorum, sevgisini seviyorum, onu sevmeyi seviyorum.

Devamlı uyumasını, uykusunu, rüyasını seviyorum.

Kavgasını, hiç bitmeyen dırdırını, yanlışlarını, saçmalıklarını, şirketliğini, nemrutluğunu, surat asmasını bile seviyorum.

Gülüşünü, abartmasını, hatırlamasını, hiç unutmamasını, kinciliğini, kinini seviyorum.

Özlemeyi, ona ulaşamamayı, yanındayken dahi ona uzak olma,ı yitirme korkumu seviyorum.

Vefasızın, cefasını, emeğini, uğraşısını, tembelliğini de seviyorum.

Sesinin tonunu, şiirini, şiirselliğini,ü söylemesini, türküsünü seviyorum.

Çamaşırını, bulaşığını, yemeğini, tatlısını, kirini, pasağını seviyorum.

Onu var eden Tanrı'yı, tanımamı sağlayan ve başkaca da yüzüme gülmeyen şansımı seviyorum.

O'nun varlığını seviyorum.

Baransel Gülten

Sayı: 48 Mayıs 1998
Sahibi: Şimera Yayıncılık Ltd.Şti. **Yayın Yönetmeni:** Metin ÜSTÜNDAĞ
Yazı İşleri (Sorumlu) Müdürü: Zafer AKNAR **Yayın Koordinatörü:** Ayhan ERDOĞAN **Grafik Uygulama:** Cebrail OKÇU
Mustafa Devrim ÖZDİNÇ **Dizgi:** Cebrail OKÇU **Montaj:** Kadri ÇAVUŞOĞLU **Satış:** Cüneyt AYDIN **İşletme:** Orhan AÇAR
Halkla İlişkiler: Suzan ERBAŞ **Muhasebe:** Yaşar AKŞAHİN, Ali YAVUZ, Suzan ERBAŞ **Ofisboy:** Cemal VANLI
Bina Görevlisi: Yasin Adıyeke **Tel:** 251 42 44 - 251 57 54 **Fax:** 251 52 67 **Baskı:** BASMAT
Dağıtım: Bir-Yay **Adres:** İstiklal Cad. İmam Adnan Sok. No:20 80800 Beyoğlu-İstanbul

Öküz Dergisi Abonelik Koşulları: Yurt İçi 1 Yıllık... 3.200.000... 6 Aylık... 1.600.000. / Amerika... 1 Yıllık... 55$... 6 Aylık... 25$... Uzakdoğu... 1 Yıllık... 70$.. - 6 Aylık.. 35$ / Avrupa... 1 Yıllık.. 50 DM (Posta) 6 Aylık.. 25 DM / Avrupa... 1 Yıllık.. 60 DM..(Uçak) 6 Aylık.. 30 DM.. **BANKA HESAP NUMARALARI:** Mark hesabı: 3002462-0 - Dolar hesabı: 3002461-2 - TL hesabı: 1100384-7 **(Hesap Numaralarının Hepsi Yapı Kredi Bankası, Parmakkapı Şubesine Aittir)**

Akşamsefası

sonuç olarak belki şöyle demek daha şeey...

off ya.. bıktım, herşeyi bilmekten, anlamaktan ve anlatmaktan.. hiçbir şey değişmiyor.. değişmiyor ki hiçbir şey.. boş iş bunlar.. yok mu bizi bir düzecek.. veya zehirleyecek.. ooff

kendi adına konuş...

PANEL

Ömer Üst

Akşamsefası